

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2023

Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship 2023

Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Rzeszów 2023

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Rzeszów, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Bernadety Ziomek-Niedzielskiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Bożek, Tomasz Dziok, Wojciech Inglot, Angelika Koprowicz, Daniel Koprowicz, Andrzej Korab, Mirosław Koszela, Marta Krzyżak, Rajmund Litkowiec, Urszula Polak, Magdalena Rokita, Agnieszka Skarbowska, Irena Trzyna, Zuzanna Witkowska

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Inglot

ISSN 2084-7076

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<https://rzeszow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Rzeszowie oddaje do Państwa ręk kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego”. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie najbardziej aktualnych informacji statystycznych dotyczących rozwoju społecznego i gospodarczego regionu, jak również procesów zachodzących w gospodarce na terenie województwa.

Poszczególne tematy zostały pogrupowane w rozdziały zawierające szereg informacji, między innymi z zakresu: ochrony środowiska, kapitału ludzkiego, jakości życia, przedsiębiorczości, zmian w podstawowych obszarach gospodarki narodowej oraz zarządzania rozwojem. Przy opracowywaniu publikacji korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

W porównaniu z poprzednimi edycjami, zakres niniejszego raportu został rozszerzony o zagadnienia dotyczące planowania przestrzennego i rewitalizacji. Ponadto przy przeliczaniu danych za lata 2020–2021 na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. W związku z powyższym, informacje w tym zakresie zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w ubiegłych edycjach Raportu.

W celu umożliwienia analizy i oceny zmian zachodzących na przestrzeni ostatnich lat niektóre zagadnienia zostały przedstawione w retrospekcji od 2015 r. Część analityczną poprzedzono syntezą dotyczącą podstawowych tendencji zachodzących w poszczególnych dziedzinach społecznych i gospodarczych.

Wybrane dane, w celu lepszego zobrazowania, przedstawiono na wykresach i mapach. Opracowanie dodatkowo wzbogacono tablicami przekrojowymi przedstawiającymi zjawiska występujące w kraju i województwie, a do prezentacji informacji dla województwa podkarpackiego na tle innych województw zastosowano formę graficzną. Publikację uzupełniają tablice przeglądowe zawierające ważniejsze dane o województwie podkarpackim i Rzeszowie w latach 2015–2022 oraz zestaw wskaźników dla miast na prawach powiatu.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie dostarczy szeregu informacji o województwie podkarpackim oraz będzie stanowić cenne źródło wiedzy o regionie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

Marek Cierpiat-Wolan

Preface

The Statistical Office in Rzeszów is pleased to introduce another edition of „Report on the socio-economic situation of Podkarpackie Voivodship”. This publication is a comprehensive elaboration of the most current statistical information on the social and economic development of the region, as well as the processes taking place in the economy in the voivodship.

The scope of this report, compared to previous editions, has been extended to include issues related to spatial planning and revitalization. Individual topics have been grouped into chapters containing a range of information, including: environmental protection, human capital, quality of life, entrepreneurship, changes in the basic areas of the national economy and development management.

The data presented in the Report refer to 2022 or the latest available. In order to enable the analysis and assessment of changes taking place over the recent years, some issues have been presented in retrospect since 2015. The analytical part was preceded by a synthesis on the basic trends taking place in individual social and economic fields.

Selected data, in order to better illustrate, have been presented on charts and maps, and additionally they have been enriched with cross-sectional tables presenting the level of phenomena in the country and in the voivodship. A graphical form was also used to present selected data for the Podkarpackie Voivodship against the background of other voivodships. The publication is supplemented with review tables containing selected data on the Podkarpackie Voivodship and Rzeszów in the years 2015–2022 and a set of indicators for cities with powiat status.

The results of statistical surveys of official statistics as well as non-statistical sources were used in the development of individual sections. Due to the adopted form of presentation, more extensive explanations of terms can be found in thematic publications of the Statistics Poland and in Methodological Notebooks.

I hope that this study will provide a range of information about Podkarpackie Voivodship and will be a valuable source of knowledge about the region.

Director
of the Statistical Office
in Rzeszów

Marek Cierpiął-Wolan

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	8
Spis wykresów	11
List of charts	11
Spis map	15
List of maps	15
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	18
Symbols. Abbreviations	18
Synteza	19
Executive summary	24
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	29
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	29
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	32
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	32
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	40
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	40
Rozdział 4. Środowisko	42
Chapter 4. Environment	42
4.1. Powierzchnia ziemi	42
4.1. Ground surface	42
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	44
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	44
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	48
4.3. Pollution and protection of air	48
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	50
4.4. Nature protection. Forests	50
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	54
4.5. Industrial and municipal waste	54
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	58
4.6. Economic aspects of environmental protection	58
Rozdział 5. Społeczeństwo	61
Chapter 5. Society	61
5.1. Kapitał ludzki	61
5.1. Human capital	61
Demografia	61
Demography	61
Edukacja	69
Education	69

	Str. Page
Zasoby pracy79
Labour resources79
Bezrobocie rejestrowane81
Registered unemployment81
5.2. Jakość życia87
5.2. Quality of life87
Zamożność mieszkańców87
Inhabitants' wealth87
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny93
Social assistance and family support93
Warunki mieszkaniowe	100
Housing conditions	100
Ochrona zdrowia	109
Health care	109
Kultura	118
Culture	118
Bezpieczeństwo publiczne	122
Public safety	122
Społeczeństwo informacyjne	125
Information society	125
Aktywność społeczna	127
Social activity	127
Rozdział 6. Gospodarka	130
Chapter 6. Economy	130
6.1. Produkt krajowy brutto	130
6.1. Gross domestic product	130
6.2. Przedsiębiorczość	134
6.2. Entrepreneurship	134
Podmioty gospodarki narodowej	134
Entities of the national economy	134
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	139
Research and development as well as innovation activity	139
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	145
Use of information and communication technologies in enterprises	145
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	148
Financial results of non-financial enterprises	148
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	152
Investment outlays of enterprises	152
6.3. Produkcja i usługi	156
6.3. Production and services	156
Rolnictwo	156
Agriculture	156

	Str. Page
Przemysł	162
Industry	162
Budownictwo	167
Construction	167
Rynek wewnętrzny	174
Internal market	174
Transport	176
Transport	176
Energia	184
Energy	184
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	187
Chapter 7. Development management	187
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	187
7.1. Revenue of local government units	187
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	191
7.2. Expenditure of local government units	191
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	193
7.3. Result of budgets of local government units	193
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	197
7.4. Projects co-financed by the European Fund	197
7.5. Planowanie przestrzenne	198
7.5. Spatial planning	198
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podkarpackim	204
Chapter 8. Selected data on Podkarpackie Voivodship	204
Rozdział 9. Wybrane dane o Rzeszowie	208
Chapter 9. Selected data on Rzeszów	208
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	210
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	210

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	29
Table 1. Selected national and voivodship data	29
Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	42
Table 2. Geodesic area by land use	42
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	44
Table 3. Water consumption by needs during the year	44
Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi.	46
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	46
Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	49
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	49
Tablica 6. Odpady przemysłowe	55
Table 6. Industrial waste	55
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	56
Table 7. Municipal waste collected separately during the year	56
Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	59
Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management	59
Tablica 9. Ludność	62
Table 9. Population	62
Tablica 10. Wychowanie przedszkolne	70
Table 10. Pre-primary education	70
Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	77
Table 11. Persons who took or passed matriculation exam	77
Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	84
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS	84
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	89
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	89
Tablica 14. Świadczenia społeczne	91
Table 14. Social benefits	91
Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	91
Table 15. Average monthly available income	91
Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej	94
Table 16. Social assistance benefits	94
Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	95
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile	95
Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	96
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit	96

	Str. Page
Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny	97
Table 19. Benefits to the family	97
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	98
Table 20. Nurseries and children's clubs	98
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	101
Table 21. Dwelling stocks	101
Tablica 22. Wodociągi	103
Table 22. Water supply system	103
Tablica 23. Kanalizacja	105
Table 23. Sewage system	105
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	107
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	107
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	109
Table 25. Health care facilities	109
Tablica 26. Instytucje kultury	119
Table 26. Cultural institutions	119
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	124
Table 27. Road accidents and their effects	124
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	126
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	126
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	128
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	128
Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	135
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register	135
Tablica 31. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	139
Table 31. Intramural expenditure on research and development by source of funds (current prices)	139
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) ...	141
Table 32. Intramural expenditures on R&D by origin of funds (current prices)	141
Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	143
Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations	143
Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	151
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	151
Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	154
Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	154
Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	157
Table 36. Yields of selected agricultural crops	157
Tablica 37. Przemysł	165
Table 37. Industry	165

	Str. Page
Tablica 38. Budownictwo	168
Table 38. Construction	168
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe	171
Table 39. Residential construction	171
Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	175
Table 40. Indices of retail sales of goods (current prices)	175
Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	179
Table 41. Public roads by types of surface	179
Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	179
Table 42. Hard surface public roads	179
Tablica 43. Komunikacja miejska	182
Table 43. Urban transport	182
Tablica 44. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka	183
Table 44. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport	183
Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	185
Table 45. Consumers and consumption of electricity in households	185
Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	188
Table 46. Revenue of budgets of local government units	188
Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	191
Table 47. Expenditure of budgets of local government units	191
Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	194
Table 48. Result of budgets of local government units	194
Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r.	195
Table 49. Debt of local government units in 2021	195
Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2022 r.	198
Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2022	198
Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach	202
Table 51. Degraded area in gminas	202

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2021 r.	32
Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2021	32
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2022 r.	33
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2022	33
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2022 r.	33
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2022	33
Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2022 r.	38
Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2022	38
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące)	38
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2021 (current prices) ..	38
Wykres 6. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku	43
Chart 6. Land reclaimed and managed during the year	43
Wykres 7. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi	47
Chart 7. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	47
Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2021 r.	51
Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2021	51
Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	55
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita	55
Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca	57
Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita	57
Wykres 11. Struktura nakładów na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2021 (ceny bieżące)	60
Chart 11. Structure of outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2021 (current prices) ...	60
Wykres 12. Liczba ludności w latach 2015–2022	62
Chart 12. Population in 2015–2022	62
Wykres 13. Indeks starości	64
Chart 13. Ageing index	64
Wykres 14. Mediana wieku ludności	64
Chart 14. Median age of population	64
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	65
Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population	65
Wykres 16. Ruch naturalny ludności	66
Chart 16. Vital statistics	66
Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności	68
Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population	68
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	71
Chart 18. Children in pre-primary establishments	71

	Str. Page
Wykres 19. Ludność według poziomu wykształcenia (BAEL).....	73
Chart 19. Population by level of educational attainment (LFS)	73
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych.....	73
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools	73
Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2021/22.....	75
Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2021/22 school year	75
Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2020/21	76
Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2020/21 school year.....	76
Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności	78
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population	78
Wykres 24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2020/21	78
Chart 24. Graduates by broad fields of education in the 2020/21 academic year	78
Wykres 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2020-2022	81
Chart 25. Registered unemployment rate in 2020-2022	81
Wykres 26. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	85
Chart 26. Activity rate by quarters	85
Wykres 27. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	90
Chart 27. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector.....	90
Wykres 28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2021 r.	93
Chart 28. Subjective evaluation of the material situation of households in 2021	93
Wykres 29. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn	96
Chart 29. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons	96
Wykres 30. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	99
Chart 30. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs.....	99
Wykres 31. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	113
Chart 31. Doctors and nurses per 10 thousand population	113
Wykres 32. Lekarze specjaliści	114
Chart 32. Medical specialists	114
Wykres 33. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	116
Chart 33. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms ..	116
Wykres 34. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2021 r.	120
Chart 34. Events organised by culture institutions and event participants in 2021	120
Wykres 35. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy.....	126
Chart 35. Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months.....	126
Wykres 36. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy.....	127
Chart 36. Individuals using e-government services during the last 12 months.....	127
Wykres 37. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	131
Chart 37. Indices of gross domestic product (current prices)	131

Wykres 38. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	132
Chart 38. Gross domestic product per capita (current prices) relative deviations from the national average value	132
Wykres 39. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	133
Chart 39. Structure of gross value added by kind of activity (current prices)	133
Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)	133
Chart 40. Structure of gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	133
Wykres 41. Podmioty gospodarki narodowej	135
Chart 41. Entities of the national economy	135
Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	137
Chart 42. Entities of the national economy by selected PKD sections	137
Wykres 43. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	138
Chart 43. Commercial companies by type of capital	138
Wykres 44. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	140
Chart 44. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	140
Wykres 45. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca	140
Chart 45. Intramural expenditure on research and development per capita	140
Wykres 46. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	142
Chart 46. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons	142
Wykres 47. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	144
Chart 47. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales	144
Wykres 48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	145
Chart 48. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	145
Wykres 49. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	146
Chart 49. Enterprises with Internet access	146
Wykres 50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	147
Chart 50. Enterprises receiving orders via computer networks	147
Wykres 51. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	149
Chart 51. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	149
Wykres 52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	150
Chart 52. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	150
Wykres 53. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	154
Chart 53. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	154
Wykres 54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictw w 2022 r.	157
Chart 54. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2022	157
Wykres 55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	158
Chart 55. Cattle density per 100 ha of agricultural land	158

	Str. Page
Wykres 56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	159
Chart 56. Pig density per 100 ha of agricultural land	159
Wykres 57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	160
Chart 57. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)	160
Wykres 58. Dynamika skupu mleka	160
Chart 58. Indices of cows' milk procurement	160
Wykres 59. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	165
Chart 59. Indices of sold production of industry (constant prices)	165
Wykres 60. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	166
Chart 60. Indices of average paid employment in industry	166
Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	168
Chart 61. Indices of sold production of construction (current prices)	168
Wykres 62. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	169
Chart 62. Indices of construction and assembly production (current prices)	169
Wykres 63. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)	170
Chart 63. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)	170
Wykres 64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	170
Chart 64. Indices of average paid employment in construction	170
Wykres 65. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	171
Chart 65. Indices of the number of dwellings completed	171
Wykres 66. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	172
Chart 66. Structure of dwellings completed by forms of construction	172
Wykres 67. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	174
Chart 67. Indices of retail sales of goods (current prices)	174
Wykres 68. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	177
Chart 68. Structure of hard surface public roads	177
Wykres 69. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2021 r.	181
Chart 69. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2021	181
Wykres 70. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)	183
Chart 70. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)	183
Wykres 71. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	184
Chart 71. Structure of electricity consumption by economy sectors	184
Wykres 72. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2021 r.	193
Chart 72. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2021	193
Wykres 73. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2021 r.	194
Chart 73. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2021	194
Wykres 74. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2021 r.	203
Chart 74. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR/PR by intervention areas in % in 2021	203

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2021 r.	32
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2021	32
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2022 r. (przeciętne w roku)	34
Map 2. Employment rate by LFS in 2022 (annual average)	34
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2022 r. (przeciętne w roku)	34
Map 3. Unemployment rate by LFS in 2022 (annual average)	34
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2021 r.	35
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2021	35
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2021 r.	35
Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2021	35
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)	36
Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2021 (as of 31 December)	36
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2021 r.	36
Map 7. Outpatient health care units in 2021	36
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące)	37
Map 8. Gross domestic product per capita in 2021 (current prices)	37
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	37
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)	37
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r.	39
Map 10. Hard surface public road per 100 km ² of total area in 2021	39
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2021 r.	39
Map 11. Energy from renewable sources in 2021	39
Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2022 r.	40
Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2022	40
Mapa 13. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2022 r.	41
Map 13. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2022	41
Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2021 r.	45
Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2021	45
Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2021 r.	48
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2021	48
Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2021 r.	52
Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2021	52
Mapa 17. Lesistość w 2021 r.	53
Map 17. Forest cover in 2021	53
Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2021 r.	58
Map 18. Municipal waste collected in 2021	58

	Str. Page
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2022	63
Map 19. Population changes in 2015–2022	63
Mapa 20. Przyrost/ubytok naturalny ludności w 2022 r.	66
Map 20. Natural increase/decrease in 2022	66
Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2022 r.	69
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2022	69
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2021/22.....	72
Map 22. Pre-primary education in the 2020/21 school year	72
Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2021/22.....	74
Map 23. Pupils in primary schools in the 2021/22 school year	74
Mapa 24. Pracujący w 2021 r.	80
Map 24. Employed persons in 2021	80
Mapa 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2022 r.	82
Map 25. Registered unemployment rate in 2022	82
Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2021 r.	88
Map 26. Average monthly gross wages and salaries in 2021	88
Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2021 r.	95
Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2021	95
Mapa 28. Żłobki i kluby dziecięce w 2021 r.	100
Map 28. Nurseries and children's clubs in 2021	100
Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2021 r.	102
Map 29. Housing conditions of population in 2021	102
Mapa 30. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2021 r.	104
Map 30. Consumption of water from water supply systems in households in 2021	104
Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2021 r.	106
Map 31. Population connected to the sewage system in 2021	106
Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2021 r.	108
Map 32. Population connected to the gas supply system in 2021	108
Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2021 r.	110
Map 33. Out-patient health care in 2021	110
Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2021 r.	117
Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2021	117
Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2021 r.....	121
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2021	121
Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2022 r.	123
Map 36. Crime risk in 2022.	123
Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2022 r.....	124
Map 37. Road safety in 2022.....	124
Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2022 r. .	128
Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2022	128

	Str. Page
Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2022 r.	136
Map 39. Entities of the national economy in 2022	136
Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące) ...	153
Map 40. Investment outlays in enterprises per capita in 2021 (current prices).....	153
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2021 r.....	163
Map 41. Sold production of industry (current prices) in 2021.....	163
Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2021 r.	164
Map 42. Average employment in industry in 2021.....	164
Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2022 r.	173
Map 43. Dwellings completed in 2022	173
Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2021 r.	178
Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2021	178
Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2021 r.	180
Map 45. Bicycle track in 2021	180
Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2021 r.....	186
Map 46. Consumption of electricity in households in 2021	186
Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2021 r.....	189
Map 47. Own revenue of budgets of gminas per capita in 2021	189
Mapa 48. Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2021 r.....	190
Map 48. Grants for gminas per capita in 2021	190
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2021 r.....	192
Map 49. Investment expenditure of gminas per capita in 2021.....	192
Mapa 50. Zadłużenie gmin w % do dochodów ogółem w 2021 r.....	196
Map 50. Debt of gminas in % of revenue in 2021	196
Mapa 51. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2021 r.....	199
Map 51. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2021	199
Mapa 52. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2021 r.....	201
Map 52. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2021.....	201

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej, lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych data revised
Uwaga	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Zwrot "Podkarpacie" użyty w publikacji dotyczy województwa podkarpackiego w jego granicach administracyjnych.
Note	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total". Those numbers are correct with regard to their factual content. The term 'Podkarpacie' used in the publication refers to Podkarpackie Voivodship within its administrative borders.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning	Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand	m	metr metre	GWh	gigawatogodzina gigawatt hour
mln	milion million	km	kilometr kilometre	°C	stopnie Celsjusza Celsius degrees
mld bn	miliard billion	m ²	metr kwadratowy square metre	r.	rok year
zł PLN	złoty złoty	ha	hektar hectare	p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
szt. pcs	sztuka piece, unit	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	UE EU	Unia Europejska European Union
kg	kilogram kilogram	m ³	metr sześcienny cubic metre	dok. cont.	dokończenie continued
dt	decytona deciton	dam ³	dekametr sześcienny cubic hectometre	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
t	tona tonne	hm ³	hektometr sześcienny cubic decametre	BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
mm	milimetr millimetre	kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour		

Synteza

Województwo podkarpackie zajmuje obszar 17 845 km², co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Według ewidencji geodezyjnej w 2022 r. największy udział w powierzchni województwa miały użytki rolne (53,7%) i grunty leśne, łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi (39,0%). W końcu 2021 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1,8 tys. ha (2,9% takich gruntów w kraju).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2021 r. wyniosło 149,0 hm³ i było niższe o 33,4% niż przed rokiem, i niższe o 44,1% w porównaniu z 2015 r. Mniej niż w 2020 r. zużyto wody w przemyśle, a więcej w eksploatacji sieci wodociągowej. W odniesieniu do 2020 r. zwiększyła się (o 1,5%) ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia. Zwiększył się odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (z 72,4% w 2015 r. do 77,3% w 2021 r.).

W 2021 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza była wyższa niż przed rokiem (o 4,0%), mniej wyemitowano zanieczyszczeń gazowych (o 15,8%). W odniesieniu do 2015 r. mniej o 34,0% było zanieczyszczeń pyłowych i o 30,4% mniej zanieczyszczeń gazowych.

Obszary prawnie chronione w województwie podkarpackim w 2021 r. zajmowały łącznie 801,2 tys. ha, co stanowiło 44,9% powierzchni ogólnej województwa. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominują obszary chronionego krajobrazu (58,1%) oraz parki krajobrazowe (34,4%).

Powierzchnia gruntów leśnych w 2021 r. wyniosła 692,5 tys. ha i zwiększyła się o 0,4% w porównaniu z 2015 r. Województwo podkarpackie jest jednym z najbardziej zalesionych regionów, co pokazuje wskaźnik lesistości na poziomie 38,3% (2. miejsce w kraju).

W porównaniu z 2020 r. ilość odpadów przemysłowych była o 33,6% mniejsza, a w odniesieniu do 2015 r. mniejsza o 69,0%. Odpadów komunalnych zebrano o 4,3% więcej niż przed rokiem i o 25,3% więcej niż w 2015 r. Z roku na rok zwiększał się udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w relacji do odpadów ogółem (z 23,5% w 2015 r. do 39,6% w 2021 r.).

W 2021 r. nakłady służące ochronie środowiska kształtowały się na poziomie 443,6 mln zł, tj. o 27,3% mniejszym niż przed rokiem i o 10,5% mniejszym w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (60,8%). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2021 r. wyniosły 238,5 mln zł i była to wartość o 20,3% większa w porównaniu z 2020 r., i większa w odniesieniu do 2015 r. o 79,0%.

Na przestrzeni lat 2015–2022 w województwie podkarpackim następował sukcesywny spadek liczby ludności. W końcu 2022 r. województwo podkarpackie zamieszkiwało 2079,1 tys. osób, stanowiąc 5,5% ludności Polski. W województwie podkarpackim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym (z 63,2% w 2015 r. do 59,5% w 2022 r.), wzrósł natomiast w wieku poprodukcyjnym (z 18,2% w 2015 r. do 21,7% w 2022 r.). Od roku 2015 współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji) zwiększył się o 3,5 p.proc., współczynnik obciążenia demograficznego wzrósł o 9,9 p.proc., a wiek środkowy przesunął się o ponad trzy lata. Nastąpił spadek zawieranych małżeństw w stosunku do 2015 r. o 24,0%, a do 2021 r. o 10,9%. W 2022 r. odnotowano 16,8 tys. urodzeń żywych, tj. o 6,2% mniej niż przed rokiem i o 14,1% mniej niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł w 2022 r. 8,1‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (8,6‰). W 2022 r. zarejestrowano 21,9 tys. zgonów i było to o 4565 zgonów mniej w porównaniu z 2021 r. W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt (o 11,0%). Przyrost naturalny był ujemny. Przyrost ludności z tytułu ruchu naturalnego wynosił w 2022 r. minus 5123 osoby. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny kształtował się na poziomie minus 2,5 (w 2015 r. 0,1). Utrzymało się ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały. Nadwyżka wymeldowań nad zameldowaniami z pobytu stałego wyniosła 2089 osób (wobec 1934 osób w 2021 r. i 2708 w 2015 r.).

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2021/22 objętych było 80,0 tys. dzieci, tj. o 5,7% więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

W roku szkolnym 2021/22 w województwie podkarpackim działały 1072 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi). Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2021/22 uczęszczało 168,3 tys. uczniów. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 0,8%.

W roku szkolnym 2021/22 działało 361 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży (bez szkół policealnych). W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół – o 1,4%. Uczęszczało do nich 90,1 tys. uczniów, tj. o 0,6% mniej niż w poprzednim roku szkolnym.

W roku szkolnym 2021/22 obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowały 62 szkoły policealne (o 6 placówek mniej niż w poprzednim roku szkolnym), do których uczęszczało 9,7 tys. uczniów (o 8,2% więcej niż przed rokiem).

W roku akademickim 2021/22 na 14 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 43,7 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami). W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 2,1%.

Wyniki uzyskane na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za 4 kwartał 2022 r. wskazują na pogorszenie się sytuacji na rynku pracy w porównaniu z analogicznym kwartałem 2021 r. W województwie podkarpackim zaobserwowano spadek zarówno współczynnika aktywności zawodowej (o 0,4 p.proc.), jak również wskaźnika zatrudnienia (o 1,3 p.proc.). W ujęciu rocznym zwiększyła się natomiast liczba osób biernych zawodowo (o 0,7%).

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5172,11 zł, co oznacza wzrost jego poziomu o 9,9% w stosunku do 2020 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 12,2% wyższe niż przed rokiem i stanowiło 82,3% średniego wynagrodzenia w Polsce. Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie zajęło 14. miejsce w kraju.

W końcu 2022 r., w porównaniu z końcem 2015 r., w województwie podkarpackim zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (o 44,1%). W końcu 2021 r., w stosunku do końca 2015 r., nastąpił spadek liczby pracujących (o 13,1%).

Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2022 r. były wyższe niż w roku poprzednim, przy czym świadczenia wypłacane przez ZUS rosły szybciej niż świadczenia rolników indywidualnych.

W 2021 r. utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym w skali roku, a tempo zmian było nieznacznie wyższe niż rok wcześniej.

W 2021 r. utrzymała się korzystna tendencja poprawy subiektywnej oceny warunków życia gospodarstw. W ujęciu rocznym zwiększył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo przeciętną, zmniejszył się natomiast odsetek gospodarstw postrzegających ją jako raczej dobrą oraz raczej złą i złą.

W 2021 r. wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych zmniejszyły się w relacji do poprzedniego roku. Stanowiły one 5,5% wydatków ogółem w Polsce.

W 2021 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych była mniejsza niż rok wcześniej.

Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. W 2021 r. wzrosła liczba placówek i proponowanych przez nie miejsc (aż 89,3% z nich oferowały żłobki), a także przebywających w nich dzieci.

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2021 r. liczyły 703,4 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 59,3 mln m², w których znajdowało się 3,0 mln izb. Średnia wielkość mieszkania w 2021 r. wynosiła 84,3 m² i w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 3,2 m².

W województwie podkarpackim długość sieci wodociągowej w 2021 r. wyniosła 16,3 tys. km, a liczba przyłączy 362,8 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 1,5 tys. km, a przyłączy przybyło 34,1 tys. sztuk. Natomiast sieć kanalizacyjna osiągnęła długość 18,9 tys. km, a liczba przyłączy 326,5 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 2,7 tys. km, a liczba przyłączy wzrosła o 53,8 tys. sztuk.

W końcu 2021 r. w województwie podkarpackim, wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem, na 10 tys. ludności przypadało 27 lekarzy oraz 65 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio: 34 i 57). W 43 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1670 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1667 osób).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywało 1286 przychodni (w kraju 22,0 tys.) oraz 398 praktyk lekarskich (w kraju 3,8 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 15,9 mln porad (w kraju 321,0 mln). Przeciętna liczba porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 141,4 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 3,1 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 142,0 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo, świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 68 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 82).

W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 665 bibliotek (łącznie z filiami) oraz 30 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,1%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba bibliotek o 3 obiekty (o 0,4%) oraz o 14 obiektów (o 2,1%) w porównaniu z 2015 r. W 2021 r. księgozbiór zmniejszył się o 10,6 tys. (o 0,1%) w porównaniu z 2020 r., jak i o 231,1 tys. woluminów (o 2,7%) w odniesieniu do roku 2015.

W województwie podkarpackim w 2021 r. instytucje kultury zorganizowały 9,0 tys. imprez (5,7 tys. w 2020 r.), w których wzięło udział prawie 1,0 mln uczestników (0,6 mln w 2020 r.).

W 2022 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 26,9 tys. i była o 7,5% mniejsza niż przed rokiem. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim w 2022 r. ukształtował się na poziomie 68,1% i był niższy niż w roku poprzednim (75,3%) oraz niższy niż przeciętnie w kraju (71,1%).

W województwie podkarpackim w 2022 r. 94,9% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu w domu i w porównaniu z rokiem 2021 udział ten zwiększył się o 1,7 p.proc., natomiast w porównaniu z rokiem 2015 – o 18,8 p.proc.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w 2022 r., w odniesieniu do 2015 r., była większa (o 16,9%). W 2020 r., w porównaniu z 2018 r., zwiększyła się liczba aktywnych rejestrowanych organizacji non-profit (o 1,7%).

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w 2021 r. w województwie podkarpackim wyniosła 100,7 mld zł (w cenach bieżących). W porównaniu z 2020 r. PKB był wyższy o 12,8% (w Polsce wyższy o 12,2%). Przeciętny poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2020 r. dla Podkarpacia wyniósł 41,9 tys. zł (69,1% średniej krajowej).

W 2020 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto wyniosła 78,6 mld zł. W porównaniu z rokiem 2015 była (w cenach bieżących) wyższa o 25,7%.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosła 113 672 zł (80,1% średniej krajowej) i była wyższa o 34,2% niż w 2015 r.

W końcu 2022 r. do rejestru REGON wpisanych było 203,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Było to o 6,7 tys., czyli o 3,4% więcej niż przed rokiem.

W 2022 r. zarejestrowano 16,5 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 14,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,7 tys. spółek handlowych, natomiast w omawianym roku z rejestru REGON wyrejestrowano 9,2 tys. podmiotów, w tym 8,2 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 596 spółek handlowych.

W 2021 r. w województwie podkarpackim nakłady na działalność badawczą i rozwojową wyniosły 1301,5 mln zł, co stanowiło 3,5% nakładów na B+R w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim wartość nakładów na Podkarpaciu wzrosła o 12,7%, natomiast w stosunku do 2015 roku nastąpił jej wzrost o ponad 43%.

W województwie podkarpackim w 2022 r. 98,7% przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu, w tym 29,5% przedsiębiorstw posiadało dostęp do Internetu o prędkości przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s.

W 2021 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej dokonano 187 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W porównaniu z rokiem 2015 liczba zgłoszonych wynalazków wzrosła w województwie o 3,1%.

W 2022 r. wyniki finansowe osiągnięte przez przedsiębiorstwa niefinansowe były korzystniejsze niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Wyższy o 41,4% był wynik finansowy netto. Wyższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Wyższe niż przed rokiem były wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto, natomiast obniżyły się wskaźniki płynności finansowej.

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wzrosła w skali roku o 26,8%. Nakłady te stanowiły 4,1% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Nakłady inwestycyjne poniesione na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób w 2022 r. zwiększyły się w skali roku o 10,6%. Niższa była wartość kosztorysowa rozpoczętych w 2022 r. inwestycji (o 42,6%), przy spadku liczby nowych inwestycji (o 23,0%).

Wyższa niż przed rokiem była produkcja zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Produkcja rzepaku i rzepiku, ziemniaków oraz buraków cukrowych była niższa. W odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie bydła, zmniejszyło się natomiast pogłowie owiec i trzody chlewnej. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost skupu pszenicy i żywca drobiowego. W 2022 r. zanotowano wzrost cen skupu podstawowych produktów rolnych.

W 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu była o 15,4% wyższa (w cenach stałych) niż w 2021 r., kiedy notowano wzrost o 17,7%. Pod względem wysokości dynamiki województwo podkarpackie uplasowało się na trzeciej pozycji w kraju (przed rokiem na pierwszej). Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w znacznym stopniu wpłynął wzrost produkcji w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 14,2%), której udział stanowił 93,5% wartości produkcji sprzedanej ogółem. Wzrosło również przeciętne zatrudnienie i wydajność pracy w przemyśle.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w 2022 r. ukształtowała się na poziomie wyższym o 22,4% niż przed rokiem, a produkcja budowlano-montażowa była o 24,7% wyższa niż w 2021 r. We wszystkich trzech działach budownictwa w stosunku rocznym odnotowano wzrosty, które kształtowały się od 33,1% w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej do 20,7% w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W 2022 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 11 227 mieszkań, tj. o 13,4% więcej niż rok wcześniej, a o 47,0% więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2015 r.

W 2022 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 11 213 mieszkań, tj. o 8,5% mniej niż przed rokiem i o 45,9% więcej niż w 2015 r.

Rozpoczęto budowę 10 146 mieszkań, tj. o 2,9% mniej niż w 2021 r., a w porównaniu z 2015 r. ich liczba zwiększyła się o 41,7%.

Sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. zwiększyła się o 24,3% w skali roku. W porównaniu z poprzednim rokiem sprzedaż detaliczna najbardziej wzrosła w grupie – pozostałe (o 58,6%). Wyższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych (odpowiednio o 51,4% i o 48,4%).

Ogólna długość dróg publicznych w 2021 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 735,9 km, i w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 4,3%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2021 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,22 km na 100 km².

W 2021 r. na Podkarpaciu znajdowało się 719,3 km ścieżek rowerowych, a ich gęstość wynosiła 4,03 km na 100 km².

Na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r. funkcjonowało 799 krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 35,4 tys. km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2021 r. stanowiło 497 autobusów, którymi przewieziono 35,4 mln pasażerów.

W 2021 r. produkcja energii elektrycznej w województwie była na poziomie 4338,7 GWh i był to poziom o 49,8% wyższy od zanotowanego w 2015 r. oraz o 27,2% wyższy od tego z 2020 r. Z energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2021 r. korzystało 747,8 tys. odbiorców, a jej zużycie wyniosło 1263,1 GWh.

W 2021 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 17,5 mld zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 5,5%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne oraz subwencje, które stanowiły odpowiednio 36,4% i 32,2% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 6,4 mld zł, natomiast subwencji – 5,6 mld zł.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosły łącznie 16,4 mld zł i były większe o 3,6% w porównaniu z 2020 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 2,6 mld zł i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

W 2021 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki dodatni wynik budżetów gmin oraz nadwyżka finansowa w budżetach powiatów i budżetu województwa.

Do końca czerwca 2022 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 30,1 mld zł, z czego większość stanowiło dofinansowane ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

W 2021 r. odsetek powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie podkarpackim wyniósł 9,3% (w kraju 31,7%) i zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim. Udział aktywnych gmin prowadzących w 2021 r. działania rewitalizacyjne wyniósł 65,0%, z czego większość działań realizowana była na podstawie programu rewitalizacji PR (Program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). W 2021 r. odsetek gmin w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 63,8% i nie zmienił się w porównaniu z 2020 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 308,6 tys. ha, co stanowiło 17,3% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2020 r. był to wzrost o 1,4%.

Executive summary

Podkarpackie Voivodship covers an area of 17,845 km², which is 5.7% of the country's area. In 2022, according to the geodetic records, agricultural land had the highest share in the area of the voivodship (53.7%), followed by forest land, including woody and bushy land (39.0%). At the end of 2021, the total area of devastated and degraded land amounted to 1,8 thousand hectares (2.9% of such land in the country).

Water consumption for the national economy and population in 2021 amounted to 149.0 hm³ and was 33.4% lower than the year before and 44.1% lower than in 2015. Less water was used in industry and more in operation of the water supply system. In relation to 2020, the amount of industrial and municipal wastewater requiring treatment increased (by 1.5%). The percentage of population using wastewater treatment plants increased (from 72.4% in 2015 to 77.3% in 2021).

In 2021, the emission of particulate pollutants from plants that are particularly burdensome for air purity was higher than the year before (by 4.0%), whereas less gas pollutants were emitted (lower by 15.8%). In relation to 2015, there were 34.0% less particulate pollutants and 30.4% less gas pollutants.

The legally protected areas in Podkarpackie Voivodship in 2021 occupied a total of 801.2 thousand ha, which constituted 44.9% of the total area of the voivodship. The structure of legally protected areas is dominated by protected landscape areas (58.1%) and landscape parks (34.4%).

The area of forest land in 2021 amounted to 692.5 thousand ha and increased by 0.4% compared to 2015. Podkarpackie Voivodship is one of the most forested regions, as shown by its forest cover ratio of 38.3% (2nd place in the country).

In comparison with 2020, the amount of industrial waste was 33.6% lower, in relation to 2015 it was 69.0% lower. Municipal waste collected amounted to 4.3% more than the year before and 25.3% more than in 2015. Year by year, the share of municipal waste collected separately was increasing in relation to waste in total (from 23.5% in 2015 to 39.6% in 2021).

In 2021 outlays for environmental protection were at the level of PLN 443.6 million, i.e. 27.3% lower than a year ago and 10.5% lower in relation to 2015. The largest amount of funds was allocated to waste water management and water protection (60.8%). Outlays on fixed assets for water management in 2021 amounted to PLN 238.5 million, which was 20.3% higher than in 2020 and 79.0% higher in relation to 2015.

In the period 2015-2022 in Podkarpackie Voivodship a gradual decline in population occurred. At the end of 2022 Podkarpackie Voivodship had 2,079.1 thousand inhabitants, which made 5.5% of the population of Poland. In Podkarpackie Voivodship, as in Poland as a whole, the process of aging of population is progressing. The percentage of population in the pre-working age decreased (from 63.2% in 2015 to 59.5% in 2022), whereas the percentage in the post-working age increased (from 18.2% in 2015 to 21.7% in 2022). Since 2015, the demographic old age index (the share of people aged 65 and over in the total population) increased by 3.5 pp, the demographic dependency ratio increased by 9.9 pp and the median age shifted by more than three years. There was a 24.0% decrease in marriages compared to 2015 and a 10.9% decrease to 2021. There were 16.8 thousand live births in 2022, 6.2% fewer than the year before and by 14.1% less than in 2015. The live birth rate in 2022 was 8.1‰ and was lower than that recorded the year before (8.6‰). In 2022, 21.9 thousand deaths were registered and this was 4565 less deaths compared to 2021. The number of infant deaths decreased annually (by 11.0%). The natural increase was negative. The population growth due to natural movement was minus 5,123 people in 2022. The natural increase was minus 2.5 per 1,000 population (2015: 0.1). The negative balance of migration for permanent residence continued. The surplus of de-registrations over registrations from permanent residence amounted to 2,089 people (compared to 1,934 people in 2021 and 2,708 in 2015).

Within the framework of the educational system, 80.0 thousand children were covered by pre-school education in the 2021/22 school year, i.e. 5.7% more than in the previous school year, and 30.1 more than in the 2015/16 school year.

In the 2021/22 school year, in Podkarpackie Voivodship there were 1,072 primary schools for children and youth (including special schools). 168.3 thousand students attended primary schools. In comparison with the previous school year, the number of primary school students increased by 0.8%.

In the 2021/22 school year there were 361 post-primary schools for youth (without post-secondary schools). In relation to the previous school year, there was an increase in the total number of these schools by 1.4%, with 90.1 thousand students, 0.6% less compared to the previous year.

In the 2021/22 school year, a further decline in the number of post-secondary schools was observed. In Podkarpackie Voivodship there were 62 post-secondary schools (6 less than in the previous school year) attended by 9.7 thousand students (8.2% more than in the previous year).

In the academic year 2021/22, 43.7 thousand students (including foreigners) studied at 14 universities based in Podkarpackie Voivodship. Compared to the previous academic year, the number of students decreased by 2.1%.

The results obtained on the basis of the Labour Force Survey (LFS) for the fourth quarter of 2022 show decline in the labour market situation compared to a corresponding quarter of 2021. In Podkarpackie Voivodship, a decrease in both the economic activity rate (by 0.4 pp) and employment rate (by 1.3 pp) was observed, whereas the number of economically inactive persons increased (by 0.7 pp), compared to last year.

In 2021, the average gross monthly salary in the Podkarpackie Voivodship, in business entities employing more than 9 people, amounted to PLN 5,172.11, which means an increase in its level by 9.9% compared to 2020.

The average monthly gross salary in the enterprise sector was 12.2% higher than in the previous year and accounted for 82.3% of the average salary in Poland. In terms of wages, the voivodship was ranked 14th in the country.

At the end of 2022, compared to the end of 2015, a decrease in the total number of registered unemployed was recorded in Podkarpackie Voivodship (by 44.1%). At the end of 2021, compared to the end of 2015, there was a decrease in the number of employees (by 13.1%).

The average old-age and disability pensions paid in 2022 were higher than in the previous year, with the benefits paid by ZUS growing faster than the benefits of individual farmers

In 2021, the increase in the average monthly disposable income per person in the household continued on an annual basis, the rate of change was slightly higher than in the previous year.

In 2021, the positive trend of improvement in the subjective assessment of the living conditions of farms continued. In annual terms, the percentage of households assessing their financial situation as good or average increased, while the percentage of households perceiving it as rather good and rather bad and bad decreased.

In 2021, the favorable trend of improving the subjective assessment of the living conditions of farms continued. In annual terms, the percentage of households assessing their financial situation as good or average increased, while the percentage of households perceiving it as rather good and rather bad and bad decreased.

In 2021, expenses for the payment of child benefits decreased compared to the previous year; accounted for 5.5% of total expenditure in Poland.

In 2021, the number of beneficiaries of community social assistance and the number of their households was lower than in the previous year.

The situation in the field of institutional care for children up to the age of 3 is improving year by year. In 2021, the number of facilities and places offered by them increased (as much as 89.3% of them were offered by nurseries), as well as children staying in them.

In 2021, the dwelling stocks in Podkarpackie Voivodship amounted to 703.4 thousand dwellings with a total usable floor area of 59.3 million m², with 3.0 million rooms. The average size of a dwelling in 2021 was 84.3 m² and increased by 3.2 m² compared to 2015.

In Podkarpackie Voivodship, the length of the water supply network in 2021 was 16.3 thousand km., and the number of connections 362.8 thousand pieces. Compared to 2015, its length increased by 1.5 thousand kilometers, and 34.1 thousand connections were added. The sewage network reached the length of 18.9 thousand km. km, and the number of connections 326.5 thousand units. Compared to 2015, its length increased by 2.7 thousand km, and the number of connections increased by 53.8 thousand pieces.

At the end of 2021, in the Podkarpackie Voivodeship, among the staff working directly with the patient, out of 10,000 There were 27 doctors and 65 nurses in the population (34 and 57, respectively). In 43 general hospitals per 10,000 people per year 1,670 people benefited from medical care (for the country, this ratio was 1,667 people).

Out-patient healthcare services were provided by: 1,286 out-patient departments (22.0 thousand in Poland) and 398 medical practices (3.8 thousand in Poland). During the year, they provided a total of over 15.9 million consultations (321.0 million in Poland). The average number of out-patient health care services per capita amounted to 6.7 (in the country 7.5).

During 141.4 thousand departures (3.1 million in Poland), 142.0 thousand people (3.1 million in Poland) were assisted by emergency rescue teams. Per 1000 people living in the voivodship, health care services in the field of medical rescue on the site of the event were provided to 68 people (for Poland the ratio was 82).

In 2021 in Podkarpackie Voivodship there were 665 libraries (including branches) and 30 library points, which in the country constituted 8.6% and 3.1% respectively. Library users had at their disposal a book collection of 8.4 million volumes. Compared to the previous year, the number of libraries decreased by 3 facilities (by 0.4%) and by 14 facilities (2.1%) compared to 2015. In 2021, the book collection decreased by 10.6 thousand volumes (by 0.1%) in relation to 2020 and by 231.1 thousand (2.7%) compared to 2015.

In Podkarpackie Voivodship, in 2021, cultural institutions organized 9.0 thousand events (5.7 thousand in 2020) with 1.0 million participants (0.6 million a year ago).

In 2022, in Podkarpackie Voivodship, the number of crimes detected by the Police in completed preparatory proceedings amounted to 26.9 thousand and was 7.5% lower than a year ago. The detection rate of offenders ascertained by the Police in Podkarpackie Voivodship in 2022 was at the level of 68.1% and was lower than in the previous year (75.3%) and lower than the average in the country of 71.1%.

In Podkarpackie, in 2022, 94.9% of households had access to the Internet at home, and in comparison with 2021, this share increased by 1.7 pp, while in comparison with 2015 - by 18.8 pp.

Compared to 2015, the number of foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2022 was higher (by 16.9%). In 2020, as compared to 2018, the number of active registered non-profit organizations increased (by 1.7%).

Based on the preliminary estimate, the value of the gross domestic product generated in 2021 in the Podkarpackie Voivodship amounted to PLN 100.7 billion (in current prices). Compared to 2020, GDP was higher by 12.8% (in Poland higher by 12.2%). The average level of GDP per capita in 2020 for Podkarpackie amounted to 41.9 thousand. PLN (69.1% of the national average).

In 2020, in Podkarpackie Voivodship, the gross added value amounted to PLN 78.6 billion. In comparison with 2015 it was higher, in current prices, by 25.7%.

Gross value added per 1 employee in Podkarpackie Voivodship in 2020 amounted to PLN 113,672 (80.1% of the national average) and was higher by 34.2% compared to 2015.

At the end of 2022, 203.2 thousand national economy entities from Podkarpackie Voivodship were entered in the REGON register. This is 6.7 thousand, i.e. 3.4%, more than a year ago.

In 2022, 16.5 thousand new entities of the national economy were registered, including 14.0 thousand natural persons conducting economic activity and 1.7 thousand commercial companies. While in the discussed year 9.2 thousand were deregistered from the REGON register. entities, including 8.2 thous. natural persons conducting business activity and 596 commercial companies.

In 2021, expenditure on research and development activities in Podkarpackie Voivodship amounted to PLN 1,301.5 million, which constituted 3.5% of the national R&D expenditure. In comparison with the previous year, the value of outlays in Podkarpackie increased by 12.7%, while in comparison with 2015 it increased by more than 43%.

In 2022, in Podkarpackie Voivodship 98.7% of enterprises had broadband access to the Internet, with 29.5% of enterprises having Internet access of 100–500 Mbit/s.

In 2021, in the Patent Office of the Republic of Poland 187 patent applications were filed by domestic entities from Podkarpackie Voivodship. In comparison with 2015 the number of patent applications in the voivodship increased by 3.1%.

In 2021, financial results achieved by non-financial enterprises were more favourable than those achieved in the previous year, except for the result on financial operations. Net financial result was 41.4% higher. A higher increase in revenue from the total business as a whole, with a slightly increase in the costs of obtaining them, resulted in an improvement in the cost level index. The gross turnover and net turnover profitability indicators were higher than last year, while the financial liquidity indicators were lower.

In 2021, the value of outlays on investments located in Podkarpackie Voivodship made by enterprises with more than 9 employees was higher by 26.8% compared to the previous year. These outlays constituted 4.1% of investment outlays incurred in the country.

Investment outlays incurred on new assets and improvement of the existing ones by non-financial enterprises employing more than 49 people in 2022 increased by 10.6% year-on-year. The cost estimate value of investments started in 2022 was lower (by 42.6%), with a lower number of new investments (by 23.0%).

The production of basic cereals with cereal mixtures was higher than a year ago. Production of rapeseed and canola, potatoes and sugar beets was lower. In relation to the previous year, the cattle population increased, while the sheep and swine population decreased. There was an increase in the purchase of wheat and poultry livestock compared to the previous year. An increase in purchase prices of basic agricultural products was recorded in 2022.

In 2022, the sold production of industry was 15.4% higher (in constant prices) than in 2021, when a increase of 17.7% was recorded. In terms of the level of dynamics, Podkarpackie Voivodship was ranked third in the country (first a year ago). The increase in the sold production of industry was mainly a result of the increase in production in the manufacturing section (by 14.2%), which constituted almost 93.5% of the total value of sold production. The average employment and labour productivity in industry increased.

Sold production of construction (in current prices) in 2022 was 22.4% higher than in the previous year, and construction and assembly production was 24.7% higher than in 2021. In all three sections of construction compared to year-on-year increases were recorded, ranging from 33.1% in entities specializing in the construction of civil and water engineering facilities to 20.7% in entities where the main activity is the construction of buildings. Labor productivity in construction was higher than a year before, with a slight increase in average employment.

In 2022, in Podkarpackie Voivodship 11,227 dwellings were completed, i.e. by 13.4% more than a year before and by 47,0% more than in 2015.

In 2022, in Podkarpackie Voivodship 11,213 dwellings were granted a building permit or a notification with a construction design were submitted, i.e. by 8.5% less than a year ago and by 45.9% more than in 2015. The construction of 10,146 dwellings started, i.e. 2.9% less than in 2021, but 41.7% more than in 2015.

Retail sales in the enterprise sector in 2022 increased by 24.3% annually. Compared to the previous year, retail sales increased the most in the group - other (by 58.6%). Wholesale sales, both in commercial and wholesale units, were also higher (by 51.4% and 48.4%, respectively) over the year.

In 2021, the total length of public roads in Podkarpacie was 21,735.9 km and compared to 2015 it was higher by 4.3%. The density of national roads with hard surface was 5.22 km per 100 km² in Podkarpacie at the end of 2021.

In 2021, there were 719.3 km of bicycle paths in Podkarpacie, with a density of 4.03 km per 100 km².

In Podkarpackie Voivodship, there were 799 regular bus lines operating in 2021, serving routes with a total length of 35.4 thousand km.

The fleet of public transport companies in 2021 consisted of 497 buses, carrying 35.4 million passengers.

In 2021, electricity production in the voivodship was at 4,338.7 GWh, and this level was 49.8% higher than that recorded in 2015 and 27.2% higher than that of 2020. Electricity was used by households in 2021 747.8 thousand consumers, and its consumption amounted to 1263.1 GWh.

Income of budgets of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2021 amounted in total to PLN 17.5 billion and was higher by 5.5% in comparison with 2020. The main source of income of local government units were own income and grants, which constituted 36.4% and 32.2% of total income respectively. The total amount of own income amounted to PLN 6.4 billion, while that of grants to PLN 5.6 billion.

Total expenditure of local government units in Podkarpackie Voivodship in 2021 amounted in total to PLN 16.4 billion and was 3.6% higher than in 2020. The largest share in the expenditure was constituted by current expenditure, in particular wages and salaries and purchase of materials and services. PLN 2.6 billion was allocated to investments and they accounted for almost all property expenditure.

In 2021, the budgets of local government units of Podkarpackie Voivodship closed with a surplus. This was determined primarily by the high positive result of the gminas' budgets and the financial surplus in the powiats' budgets and the voivodship's budget.

By the end of June 2022, the total value of projects implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podkarpackie Voivodship amounted to over PLN 30.1 billion, most of which were financed from EU funds. The Regional Operational Programme of Podkarpackie Voivodship and the Operational Programme Infrastructure and Environment had the highest share in this value.

In 2021, the percentage of the area covered by valid local land use plans in the Podkarpackie Voivodship was 9.3% (31.7% nationally), and increased compared to the previous year. The share of active municipalities carrying out revitalization activities in 2021 was 65.0%, most of which were implemented on the basis of the PR revitalization program (Revitalization Program adopted under the Law on Municipal Self-Government). In 2021, the percentage of municipalities in the province that provided information on the designation of a degraded area was 63.8%, and did not change compared to 2020. The total area of the degraded area was 308.6 thousand hectares, which accounted for 17.3% of the province. Compared to 2020, this was an increase of 1.4%.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected national and voivodship data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2021 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2021 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2021 in hm ³	8845,0	149,0
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2021 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2021 in hm ³	7769,3	107,2
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2021 r. w dam ³ Total municipal wastewater treated in 2021 in dam ³	1355953	65702
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2021 r. w tonach/rok: Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2021 in tonnes/year:		
gazowych gaseous pollutants	209490154	2124360
pyłowych particulate pollutants	22168	904
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2021 r. w % Total area under legal protection in total area in 2021 in %	32,3	44,9
Lesistość w 2021 r. w % Forest cover in 2021 in %	29,6	38,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2022 (as of 31 December)	121	117
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2022 r. Natural increase per 1,000 population in 2022	-3,8	-2,5
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2022 r. Net migration for permanent residence per 1,000 population in 2022	0,1	-1,0
Przeciętne trwanie życia w 2021 r. (w latach) Life expectancy in 2021 (in years)		
mężczyźni males	71,8	72,7
kobiety females	79,7	80,6
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^a na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2021/2022 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^a per 1,000 children aged 3–6 in 2021/2022 school year	904	878

a W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; including children in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia ^a według BAEL w 2022 r. w % Employment rate ^a by LFS w 2022 in %	56,3	50,3
Współczynnik aktywności zawodowej ^a według BAEL w 2022 r. w % Activity rate ^a by LFS in 2022 in %	58,0	52,8
Stopa bezrobocia ^a według BAEL w 2022 r. w % Unemployment rate ^a by LFS in 2022 in %	2,9	4,8
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2022 r. Registered unemployed persons per job offer in 2022	18	55
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^b w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. w zł Average monthly gross wages and salaries ^b in the enterprise sector in 2022 in PLN	6653,67	5478,05
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2022 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2022 in PLN	2789,89	2479,68
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2021 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2021 in PLN	2061,93	1704,08
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2021 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2021 in %	14,8	17,6
Współczynnik Giniego w 2021 r. w % Gini coefficient in 2021 w %	26,8	23,7
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2021 r. w % Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2021 in %	3,7	4,8
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2021 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2021 in thousand PLN	3451528	190838
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2021 r. Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1,000 children up to the age of 3 in 2021	155,2	141,7
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2021 r. Population per out-patient health care unit in 2021	1474	1239
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2021 r.: Medical personel per 10 thousand population in 2021: lekarze doctors pielęgniarki nurses	34,3 56,6	26,6 64,5
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2021 r. Beds in hospitals per 10 thousand population in 2021	44,4	43,5
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2021 r. w zł Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2021 in PLN	69069	48187
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)	1323	977
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)	23	11

a Przeciętne w roku. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. d Wstępny szacunek.

a Annual average. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Preliminary estimate.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected national and voivodship data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo podkarpackie Podkarpackie Voivodship
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2021 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons in 2021	9,0	6,4
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2022 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^a in 2022 in %	83,2	86,4
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w 2022 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in 2022 in %	94,0	94,3
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych ^a w 2022 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises ^a in 2022 (previous year=100; current prices)	118,2	110,6
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w 2022 r. w szt. Cattle density ^b per 100 ha of agricultural land in 2022 in heads	43,1	13,5
Obsada trzody chlewnej ^b na 100 ha użytków rolnych w 2022 r. w szt. Pigs density ^b per 100 ha of agricultural land in 2022 in heads	64,3	13,5
Produkcja sprzedana przemysłu ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2022 r. w zł Sold production of industry ^c (current prices) per 1 average employed person in industry in 2022 in PLN	895324	620271
Produkcja sprzedana budownictwa ^c (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2022 r. w zł Sold production of construction ^c (current prices) per 1 average employed person in construction in 2022 in PLN	908593	603000
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2022 r. Dwellings completed per 1,000 population in 2022	6,3	5,4
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2021 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2021	100,9	99,7
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2021 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2021	6,2	5,5
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2021 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2021 in %	17,0	18,2

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2022 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych wg stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2022. c Data concern economic entities employing more than 9 persons.

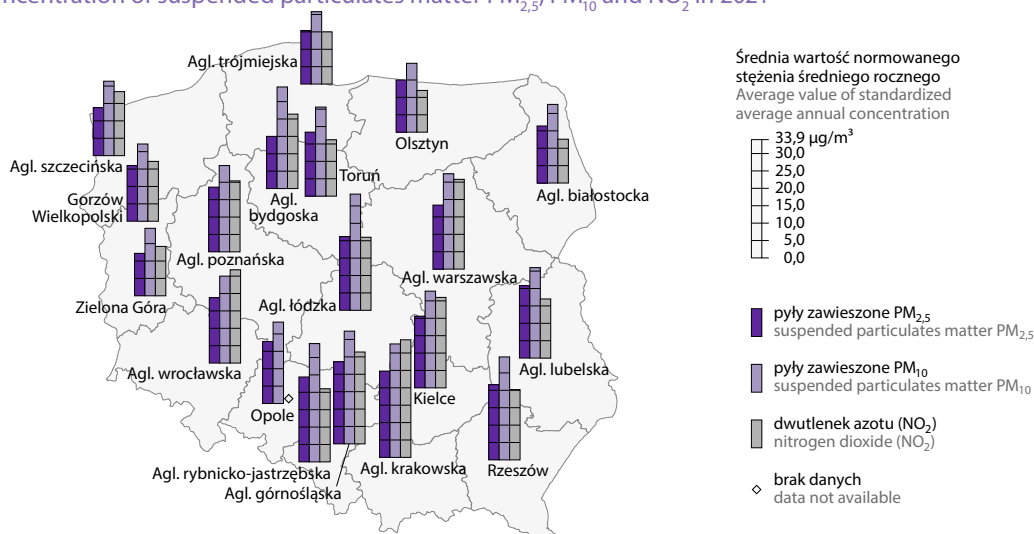
Rozdział 2

Chapter 2

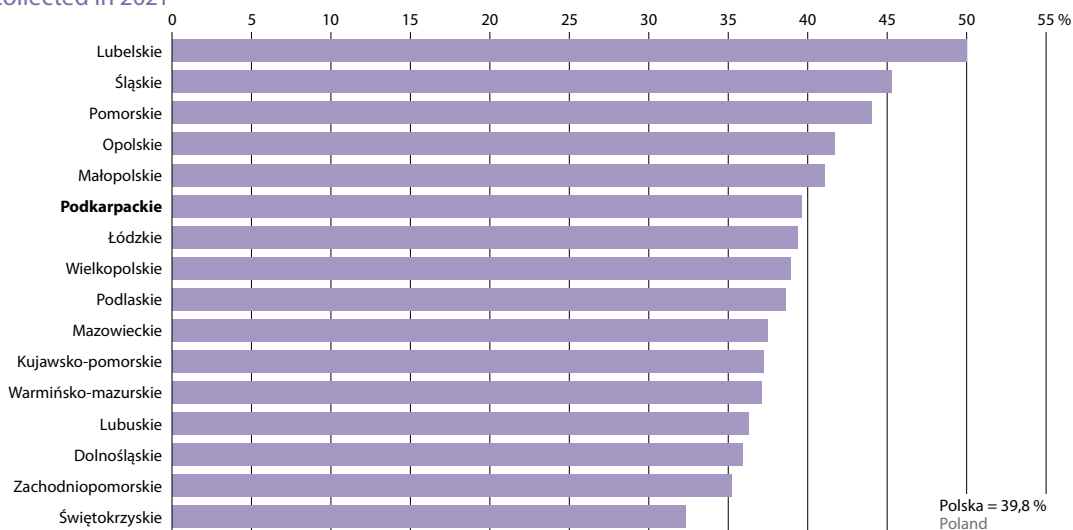
Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

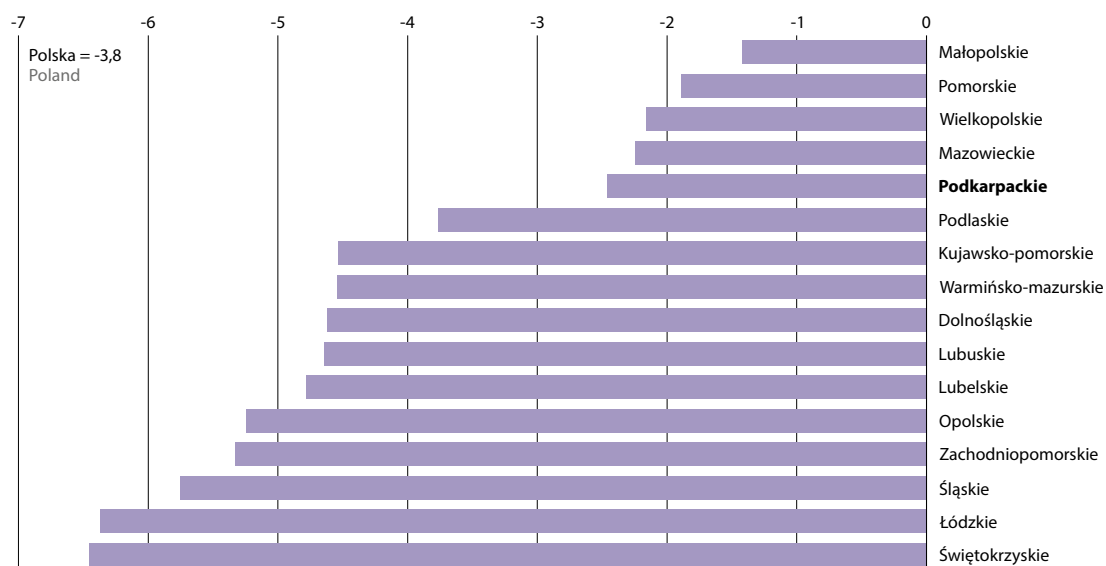
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2021 r.
 Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2021

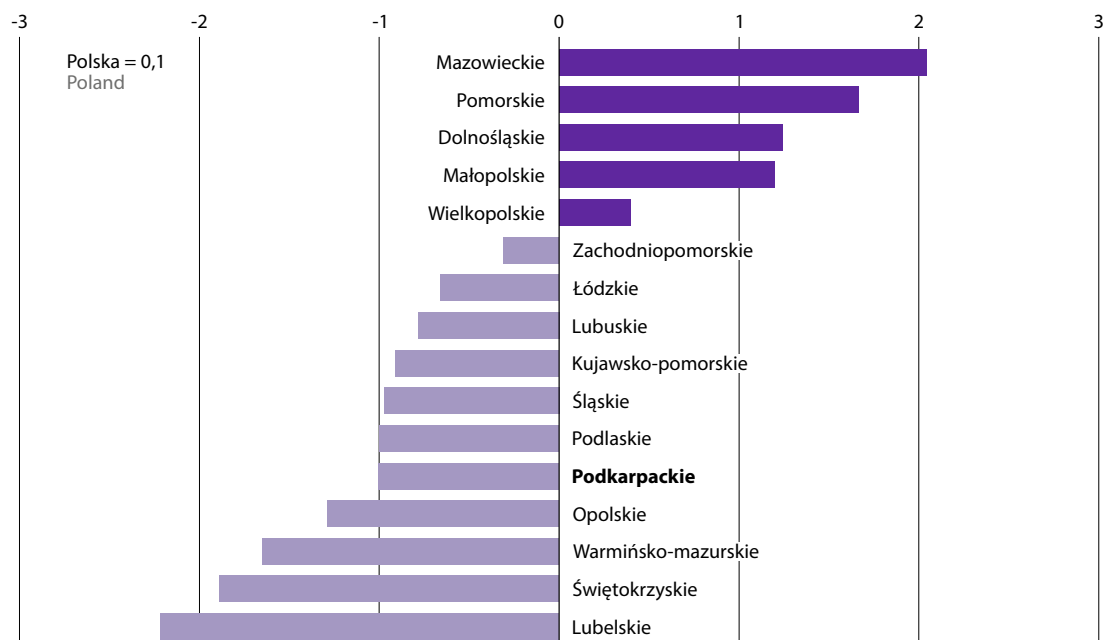
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2021 r.
 Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2021

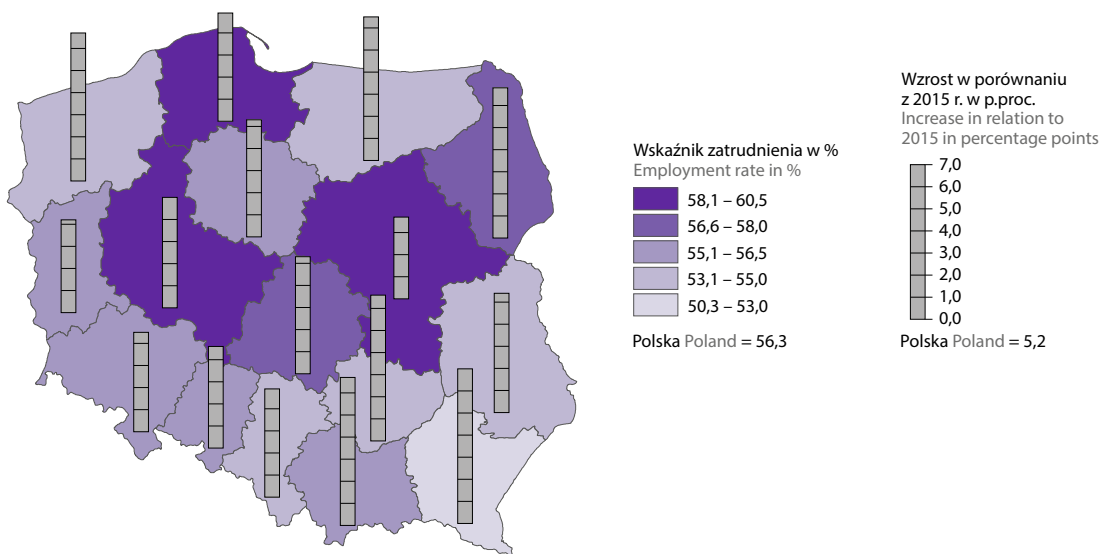
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2022 r.
Chart 2. Natural increase per 1,000 population in 2022

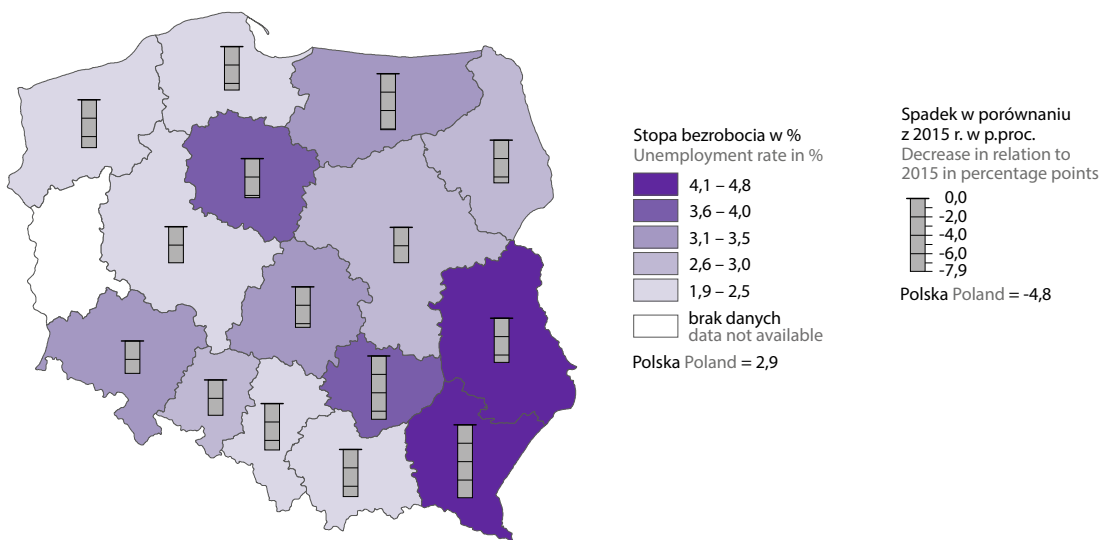
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2022 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2022

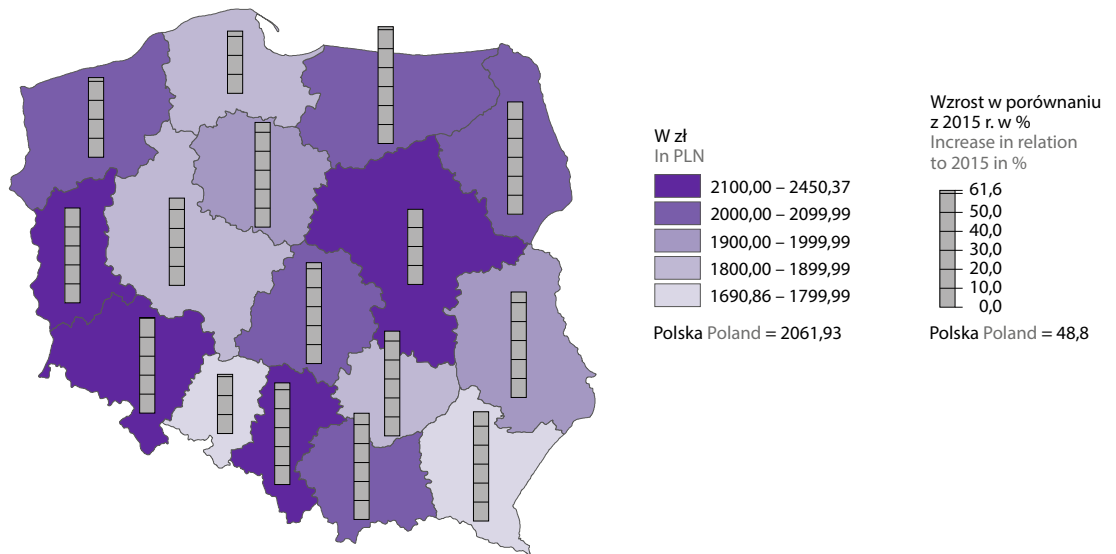
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2022 r. (przeciętne w roku)
 Map 2. Employment rate by LFS in 2022 (annual average)

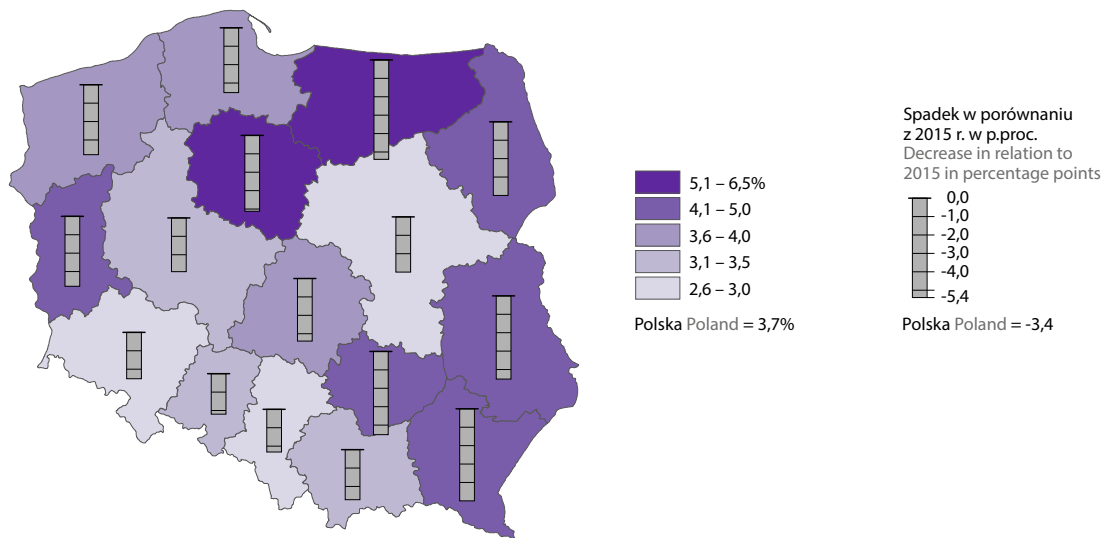
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2022 r. (przeciętne w roku)
 Map 3. Unemployment rate by LFS in 2022 (annual average)

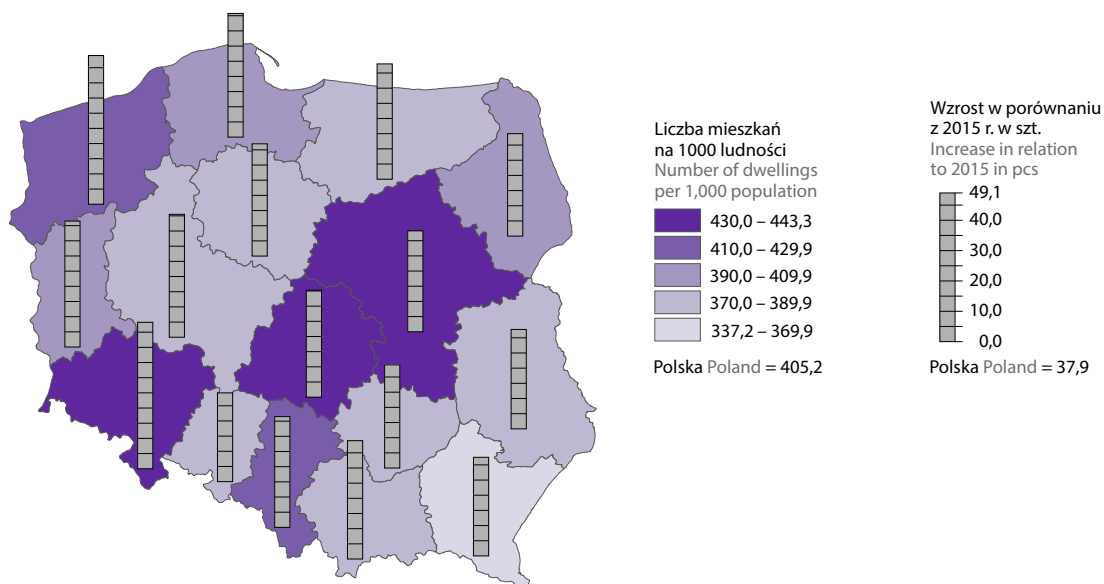
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2021 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2021

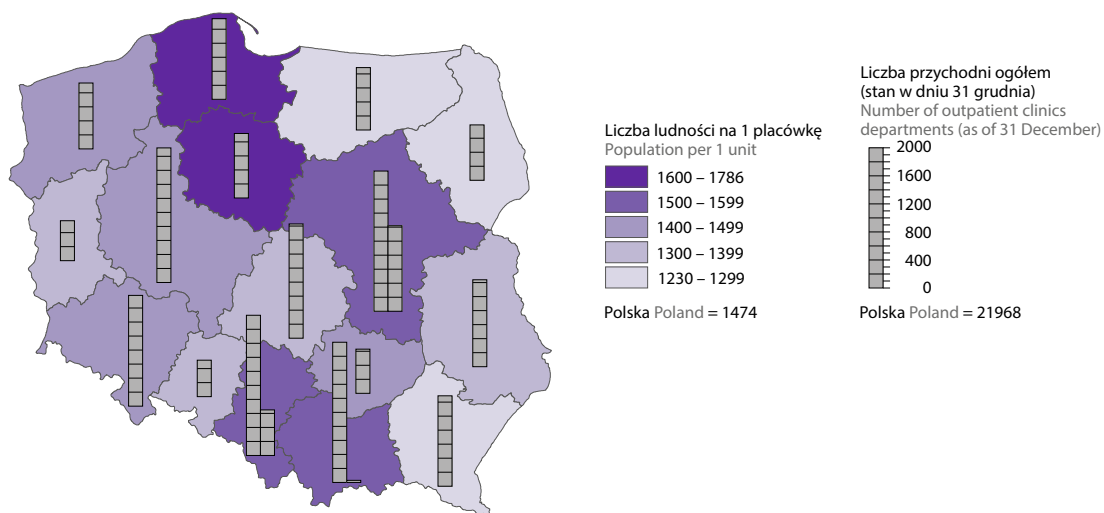
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2021 r.
 Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2021

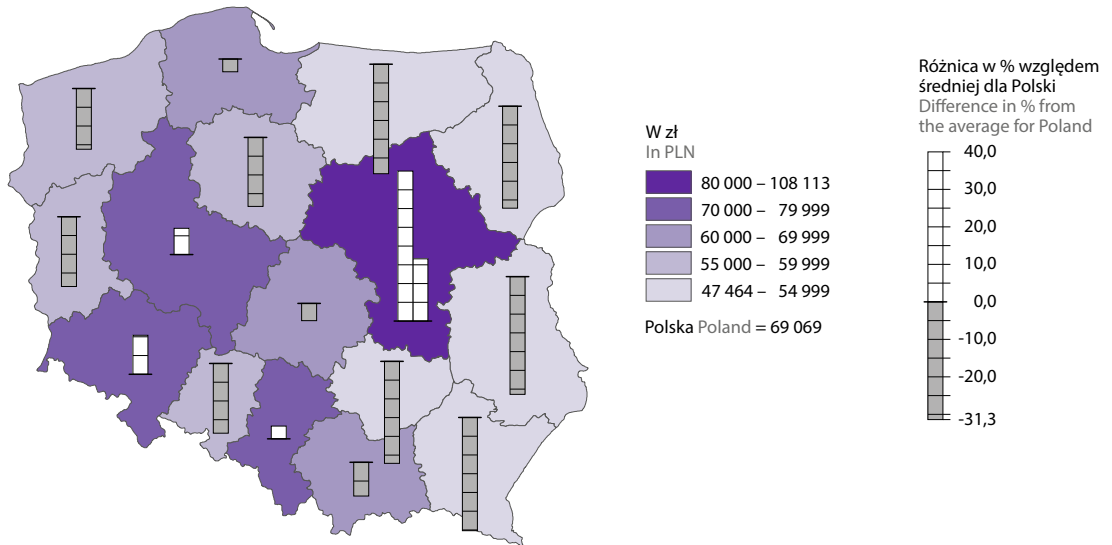
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2021 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 6. Dwellings stocks per 1,000 population in 2021 (as of 31 December)

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2021 r.
 Map 7. Outpatient health care units in 2021

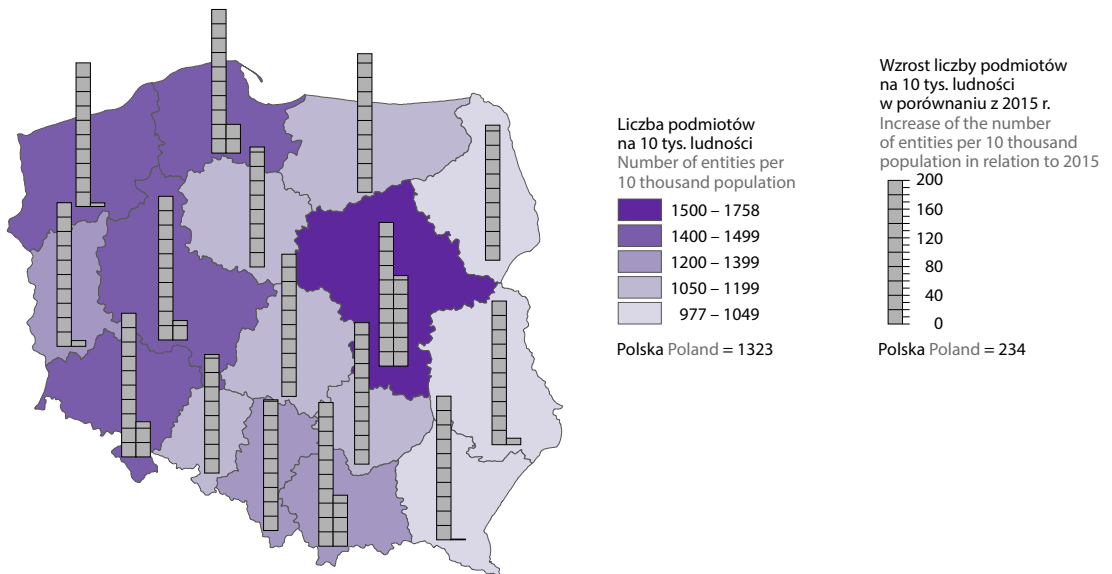

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2021 (current prices)

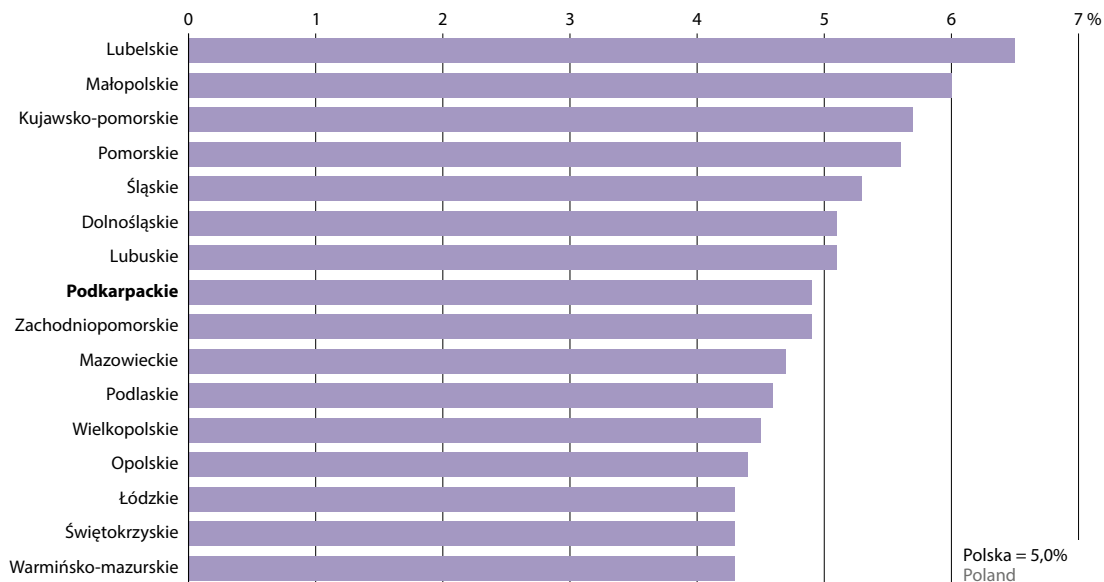

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)

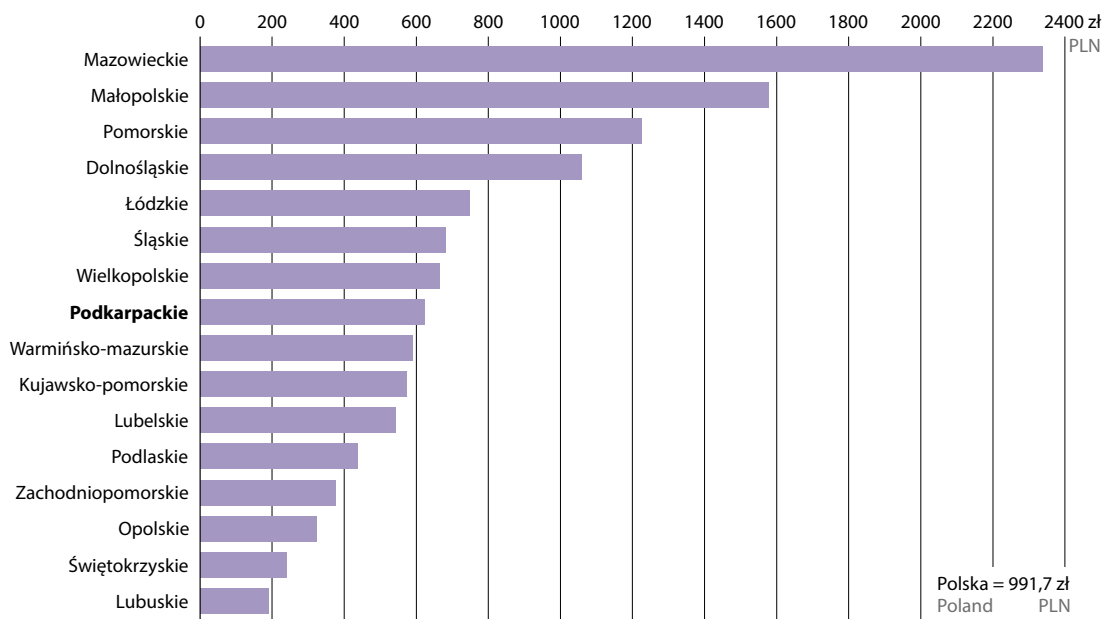

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2022 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2022

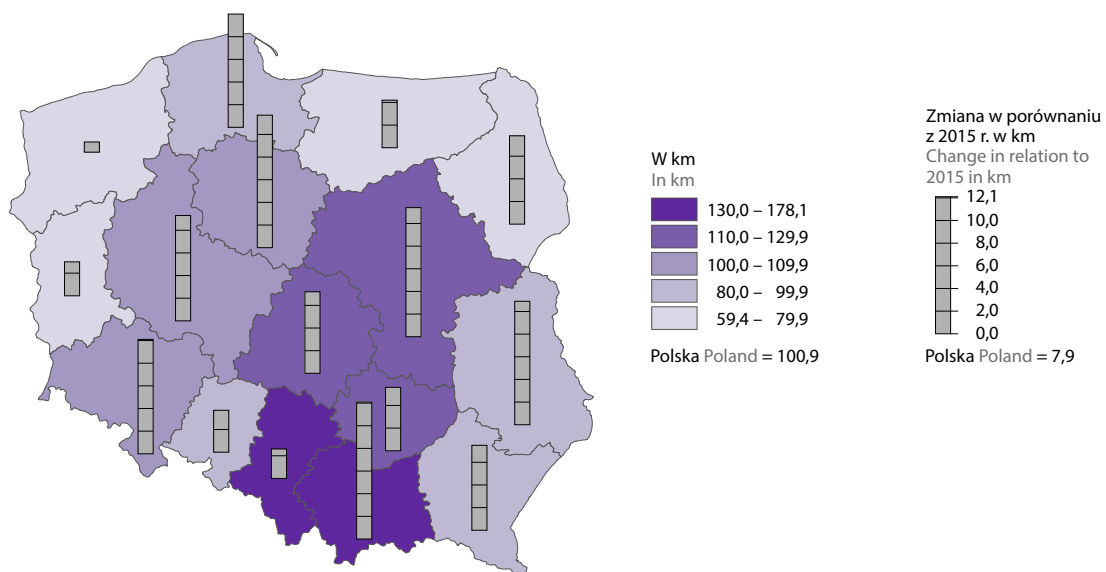

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące)

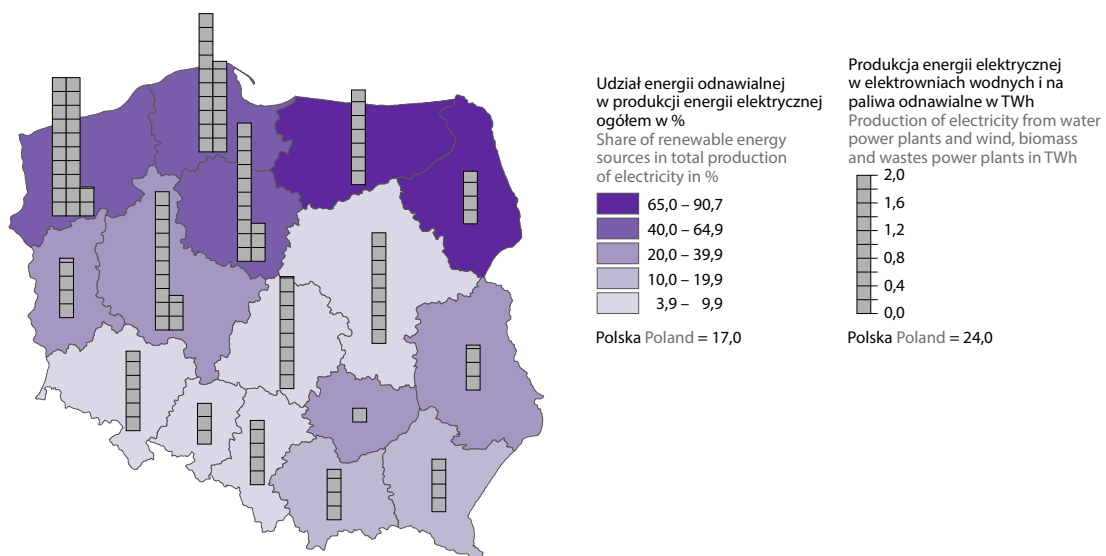
Chart 5. Intramural expenditure on research and development per capita in 2021 (current prices)

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2021 r.
Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2021

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2021 r.
Map 11. Energy from renewable sources in 2021

Rozdział 3

Chapter 3

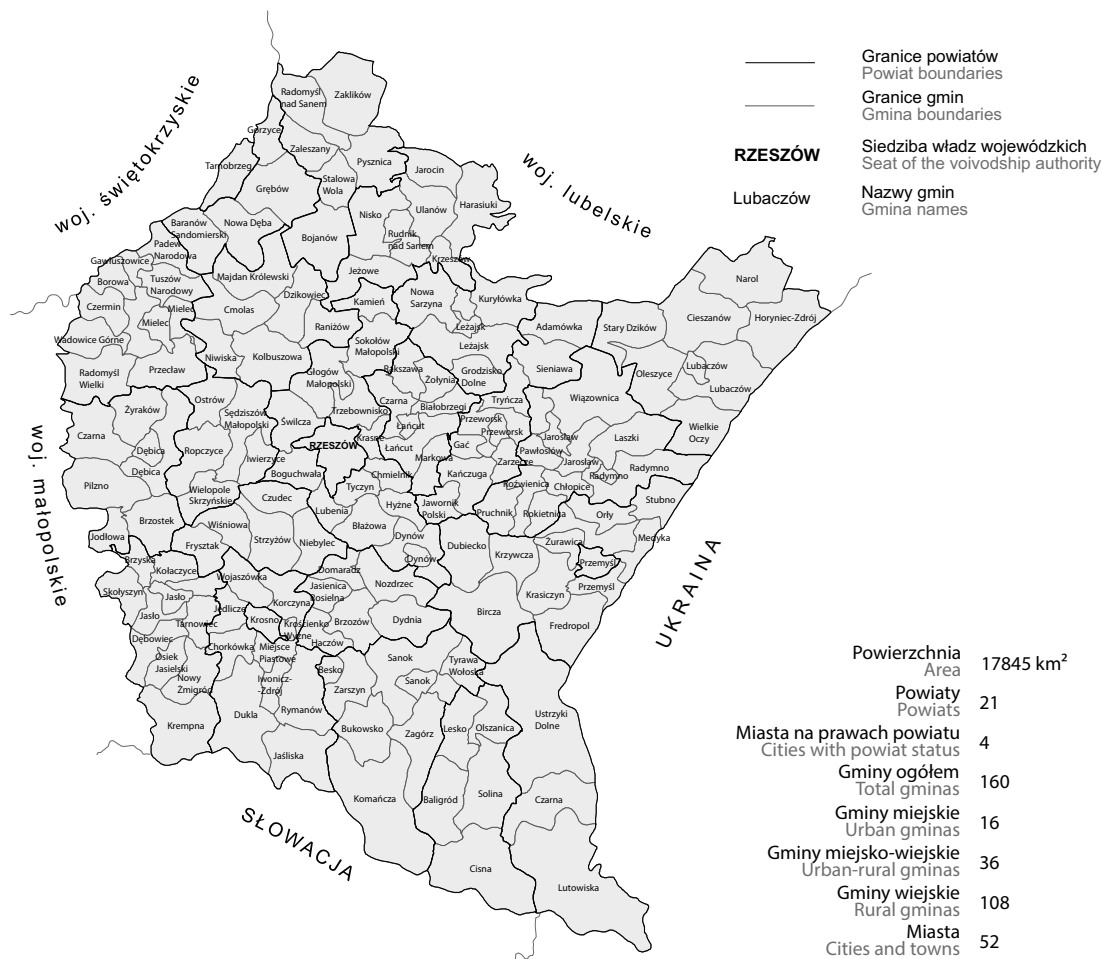
Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2022
As of 31 December

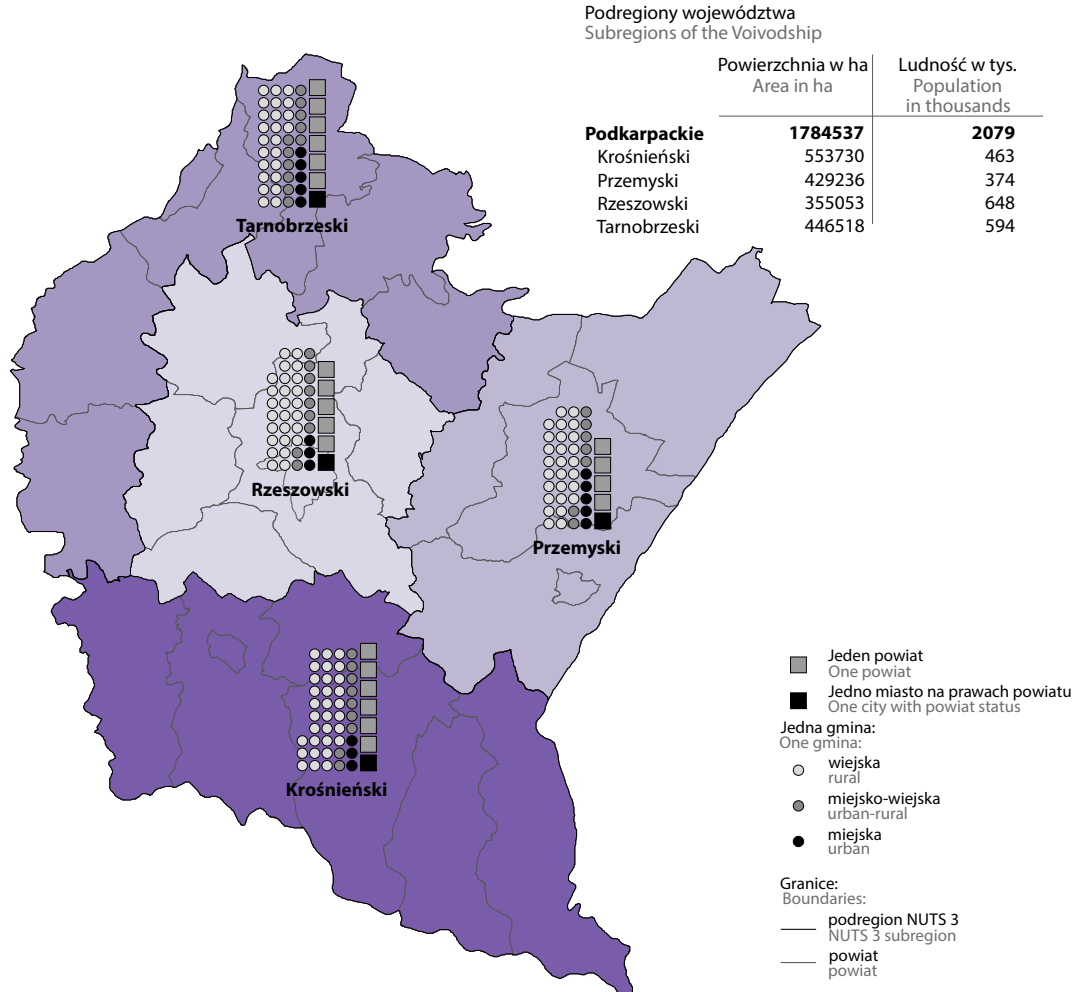
Według stanu w dniu 1 stycznia 2022 r. województwo podkarpackie zajmowało powierzchnię 17 845 km², co stanowiło 5,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r.) mieszkało 2079,1 tys. osób, tj. 5,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 117 osób (ósma lokata w kraju). W miastach mieszkało 41,1% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa podkarpackiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Podkarpackie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2022

As of 31 December

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia ziemi

4.1. Ground surface

W ogólnej powierzchni województwa podkarpackiego, według ewidencji geodezyjnej, zmniejszył się areal gruntów rolnych, wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Odnotowano zwiększenie powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, więcej tych gruntów zrekultywowano i zagospodarowano. Większy areal gruntów rolnych i leśnych wyłączono z produkcji.

Województwo podkarpackie położone jest w południowo-wschodniej Polsce. Od północy i zachodu graniczy z województwami: małopolskim, świętokrzyskim i lubelskim; od południa ze Słowacją i od wschodu z Ukrainą. Obejmuje swoim zasięgiem trzy odrębne krainy fizjograficzne. W części północnej znajduje się Kotlina Sandomierska, pośrodku Pogórze Karpackie, na południu Beskidy, dzielące się na Beskid Niski i Bieszczady. Najbardziej na północny-wschód wysunięty skrawek województwa położony jest w obrębie Roztocza.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna^a według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodesic area^a by land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1784576	1784576	1784576	1784537	5,7
w tym: of which					
Użytki rolne Agricultural land	937196	962227 ^a	960706 ^a	959163 ^a	5,1
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	728701	695426	695376	695961	7,3
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	20524	21507	21533	21705	3,3
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	83200	90724 ^b	92237 ^b	93845 ^b	5,2
Nieuzytaki Wasteland	10864	10724	10728	10746	2,3

a łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item „Forest land as well as woodland and shrubland” until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Powierzchnia geodezyjna województwa podkarpackiego w 2022 r. (według stanu w dniu 1 stycznia) wyniosła 1784,5 tys. ha, tj. 5,7% powierzchni kraju. Użytki rolne stanowiły 53,7% ogólnej powierzchni województwa (z arealu użytków rolnych grunty orne stanowiły 58,6%, trwałe użytki zielone 25,9%). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi stanowiły 39,0%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 5,3%, grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,2%. Pozostałe 0,8% ogólnej powierzchni województwa zajmowały nieużytki i tereny różne. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 1,5 tys. ha). Zwiększyła się natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 1,6 tys. ha). W odniesieniu do 2015 r. największe zmiany odnotowano w przypadku gruntów ornych, których powierzchnia zmniejszyła się o 41,3 tys. ha, a także terenów zabudowanych i zurbanizowanych, gdzie był wzrost o 10,6 tys. ha.

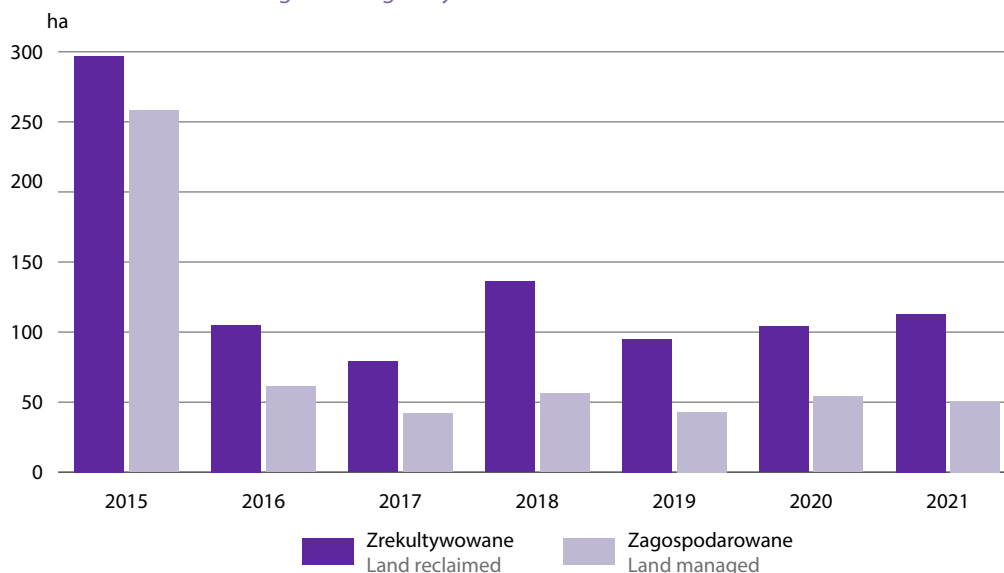
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zreakultwowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Wykres 6. Grunty zreakultwowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6. Land reclaimed and managed during the year

W końcu 2021 r. łączna powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniosła 1829 ha, tj. więcej o 8 ha niż w 2020 r. i o 385 ha więcej niż w 2015 r. Ich udział w łącznej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w kraju stanowił 2,9%. W ciągu roku zreakultwowano 113 ha (o 9 ha więcej niż w 2020 r., a o 184 ha mniej niż w 2015 r.), a zagospodarowano 50 ha gruntów (głównie na cele rolnicze – 96,0%). Natomiast w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 274 ha gruntów (w 2020 r. – 232 ha, a w 2015 r. – 168 ha), z czego 260 ha

stanowiły grunty rolne, a 14 ha grunty leśne. Spośród wyłączonych gruntów rolnych i leśnych największy odsetek (56,6%) przeznaczono pod budowę osiedli mieszkaniowych, 29,2% – na tereny przemysłowe, 8,8% – pod użytki kopalne, 4,7% – na inne cele oraz po 0,4% na tereny komunikacyjne i zbiorniki wodne.

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Mniejsze było ogólne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności. Mniej zużyto wody w przemyśle oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych, a więcej wody zużyto w ramach eksploatacji sieci wodociągowej. Zwiększyła się ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia. Więcej ludności korzystało z oczyszczalni ścieków.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2021 r. wyniosło 149,0 hm³ i było niższe o 33,4% niż przed rokiem i niższe o 44,1% w porównaniu z 2015 r. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej województwa podkarpackiego stanowiło 1,7% łącznego zużycia wody w kraju. Wielkość poboru wody w poszczególnych sektorach gospodarki na przestrzeni ostatnich lat uległa zasadniczym zmianom. Najwięcej wody wykorzystano w ramach eksploatacji sieci wodociągowej – 43,9% całkowitego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej (29,0% przed rokiem i 23,4% w 2015 r.). Zużycie wody w rybactwie (napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych) stanowiło 31,6% (21,9% przed rokiem i 12,8% w 2015 r.). Udział województwa podkarpackiego w krajowym zużyciu wody do napełniania i uzupełniania stawów rybnych stanowił 5,6%. Najmniej wody w 2021 r. zużyto w przemyśle – 24,5% ogólnego zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej (49,1% przed rokiem i 63,1% w 2015 r.).

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku

Table 3. Water consumption by needs during the year

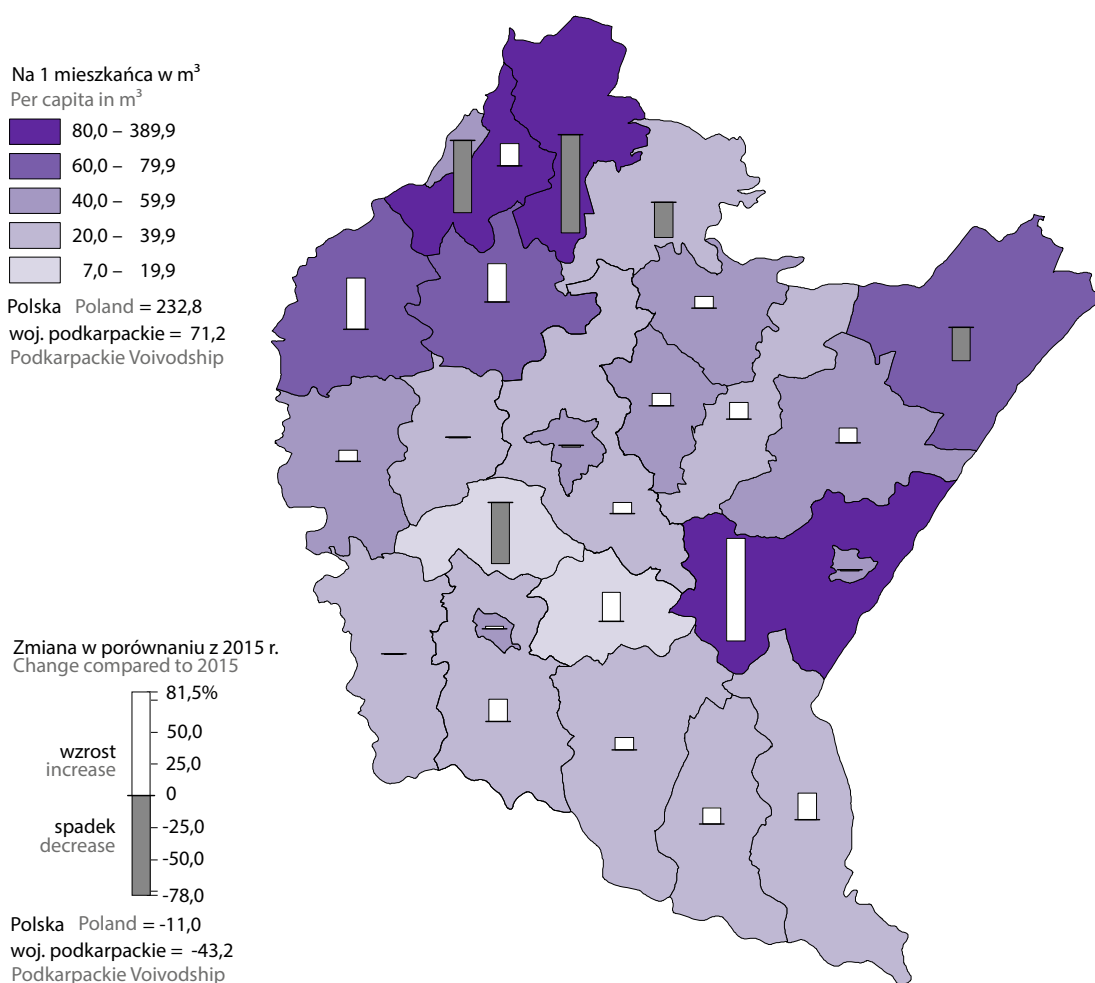
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem ^a Total ^a	266,6	240,8	223,5	149,0	1,7
w tym of which					
przemysł industry	168,3	137,6	109,8	36,5	0,6
rybactwo ^b fishing ^b	34,0	37,7	48,9	47,1	5,6
gospodarstwa domowe households	49,3	50,9	52,0	51,7	4,0

a Do 2018 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018 includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

W 2021 r. zużycie wody przez przemysł wynosiło 36,5 hm³ (mniej niż w 2020 r. o 66,8% i o 78,3% mniej niż w 2015 r.). Wodę zużywało 90 zakładów, w tym bezpośrednio do produkcji przemysłowej 69 zakładów, a 40 posiadało zamknięte obiegi wody. Analizując bilans gospodarowania wodą w przemyśle, w przychodach, 92,2% wody pochodziło z ujęć własnych, ze znaczną przewagą wód powierzchniowych, a 7,8% zostało zakupionych od innych jednostek. W rozchodach przeważa zużycie wody na potrzeby zakładu – 87,7% (w tym 82,5% bezpośrednio do produkcji), 11,1% wody przeznaczonych było na sprzedaż, a 1,2% stanowiły straty w sieci.

Zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe w 2021 r. wynosiło 51,7 hm³ i było nieznacznie niższe w odniesieniu do poprzedniego roku (o 0,6%), a wyższe niż w 2015 r. (o 4,9%). Zużycie wody przez gospodarstwa domowe województwa podkarpackiego stanowiło 4,0% zużycia w kraju. Średnie zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego wyniosło 24,7 m³ (w 2020 r. – 24,8 m³, w 2015 r. – 23,2 m³), w kraju 33,7 m³ i odpowiednio 34,0 m³ i 32,2 m³.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2021 r.
Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2021

Z terenu województwa podkarpackiego w 2021 r. do wód lub do ziemi odprowadzono 107,2 hm³ ścieków, wśród których przeważały (61,3%) ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną, natomiast bezpośrednio do wód lub do ziemi z zakładów odprowadzono 38,7% ścieków (z których 74,8% stanowiły wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia). W latach 2015–2021 ilość ścieków wytworzonych zmniejszyła się o 50,7%.

Oczyszczania wymagało 76,2 hm³ ścieków, tj. o 1,5% więcej niż przed rokiem i o 10,1% więcej niż w 2015 r. W strukturze przeważały ścieki komunalne, które stanowiły 86,3%, a przemysłowe 13,7%. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się ilość ścieków (wymagających oczyszczenia) komunalnych (o 2,0%), a przemysłowych było mniej (o 1,2%). Również w odniesieniu do 2015 r. większa była ilość ścieków komunalnych (o 12,7%), a mniejsza przemysłowych (o 3,6%). Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia 99,2% poddano procesowi oczyszczenia, a 0,8% odprowadzono bez oczyszczenia siecią kanalizacyjną, bądź bezpośrednio z zakładów do wód lub do ziemi. Ścieki wymagające oczyszczenia województwa podkarpackiego stanowiły 3,4% takich ścieków w kraju.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 4. Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	279	279	281	278
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	58334	63061	64477	65746
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	10870	10975	10601	10474
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	72,4	75,6	76,5	77,3

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

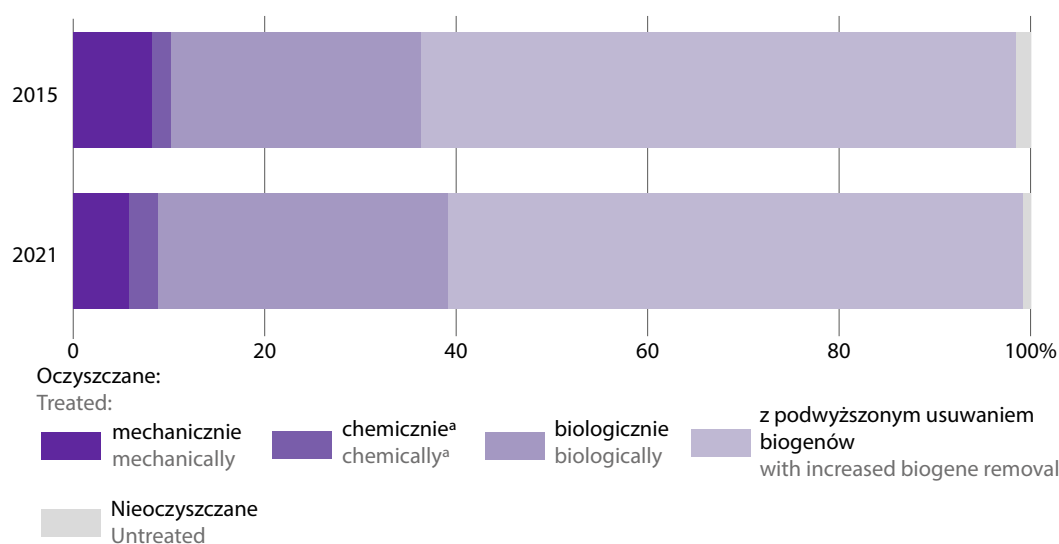
W 2021 r. na terenie województwa podkarpackiego działało łącznie 278 oczyszczalni komunalnych i przemysłowych, o trzy mniej niż przed rokiem i o jedną mniej niż w 2015 r. Najwięcej było oczyszczalni biologicznych – 218, oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów było 41, mechanicznych – 12 i chemicznych – 7. Łączna przepustowość oczyszczalni w 2021 r. wyniosła 772,0 dam³/dobę i była nieznacznie wyższa niż przed rokiem (o 0,4%), a niższa niż w 2015 r. (o 6,1%). Oczyszczalnie województwa podkarpackiego stanowiły 6,7% wszystkich oczyszczalni w kraju.

Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyściły ponad połowę (60,6%) wszystkich ścieków oczyszczanych, a biologiczne – 30,6%. Mechaniczne i chemiczne oczyszczalnie ścieków, które obsługiwały wyłącznie zakłady przemysłowe, oczyściły odpowiednio 5,8% i 3,0% wszystkich oczyszczanych ścieków.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7. Struktura ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi

Chart 7. Structure of municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

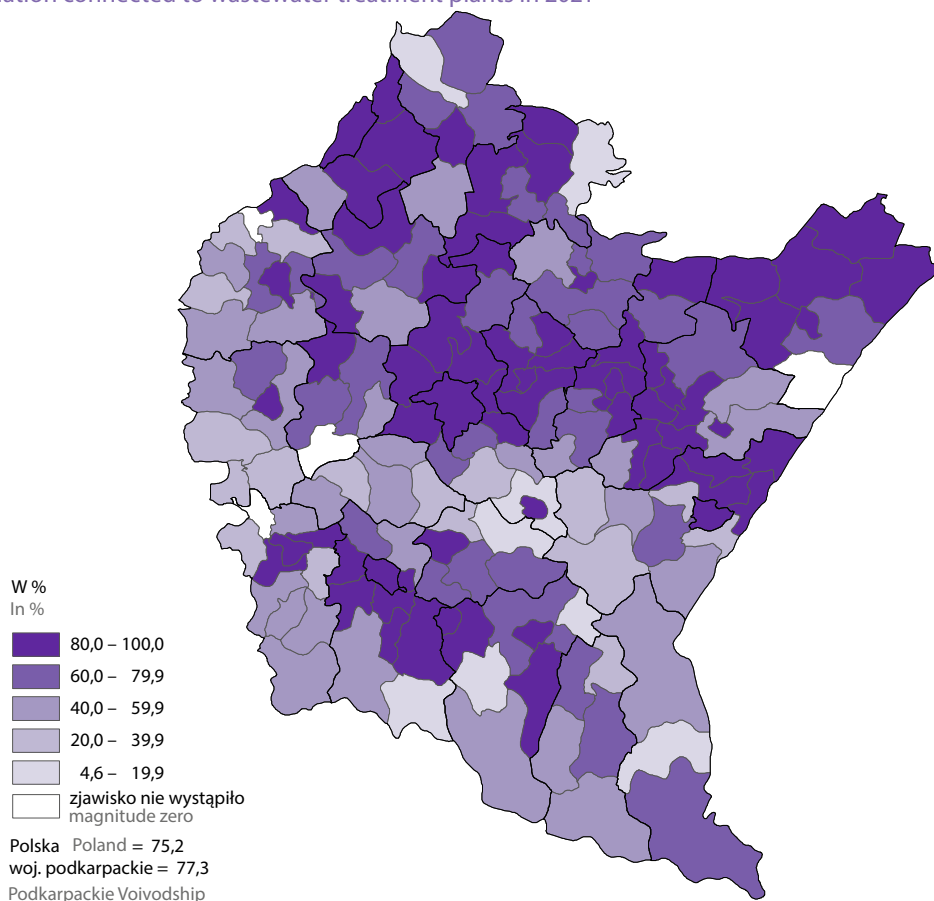
^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
^a Data concern only industrial wastewater.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Ponad 1,6 mln (77,3%) ludności województwa podkarpackiego korzystało z oczyszczalni ścieków, przed rokiem 76,5%, a w 2015 r. – 72,4%. W kraju z oczyszczalni ścieków korzystało 75,2% ogółu ludności (w 2020 r. – 74,9%, w 2015 r. – 72,7%). Podkarpacie w 2021 r., pod względem udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, znalazło się na 8. miejscu w kraju. W miastach województwa podkarpackiego w 2021 r. – 97,0% ludności korzystało z oczyszczalni ścieków (w 2020 r. – 96,6%, w 2015 r. – 96,1%), a na wsi 63,4% (w 2020 r. – 62,5%, w 2015 r. – 55,8%).

Największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków odnotowano w Krośnie (100,0%), Rzeszowie (99,9%), Przemyślu (99,3%) oraz w Tarnobrzegu (98,2%), natomiast najniższy w powiatach strzyżowskim (38,2%) i bieszczadzkim (50,6%).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2021 r.
 Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2021

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

Niższa niż przed rokiem była emisja zanieczyszczeń gazowych, a wyższa zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

O skali i strukturze zanieczyszczeń powietrza decyduje przede wszystkim sektor energetyczno-przemysłowy, dla którego przyjęto określenie „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”. W 2021 r. z zakładów tych wyemitowano 0,9 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, z których ponad 45% stanowił pył ze spalania paliw. Z terenu województwa podkarpackiego pochodziło 4,1% wprowadzonych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych w Polsce. W porównaniu z 2020 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych była wyższa o 4,0%, a w odniesieniu do 2015 r. była niższa o 34,0%.

Zanieczyszczeń gazowych wprowadzono do powietrza 2124,4 tys. ton, tj. o 15,8% mniej niż przed rokiem i o 30,4% mniej niż w 2015 r. Tylko 1,0% emitowanych zanieczyszczeń gazowych w kraju pochodziło z terenu województwa podkarpackiego. O wielkości emisji tych zanieczyszczeń zdecydował dwutlenek

węgla, którego procentowy udział w emisji wyniósł 99,4%. Udział w emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, tlenków azotu (w przeliczeniu na NO₂) i tlenku węgla był niewielki (stanowił po 0,2%).

Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (łącznie z dwutlenkiem węgla) w 2021 r. wyemitowanych było w Rzeszowie (540,1 tys. ton), w powiecie mieleckim (212,3 tys. ton), w jarosławskim (178,6 tys. ton) oraz w stalowowolskim (169,4 tys. ton). Łącznie z tych powiatów pochodziło ponad 50% zanieczyszczeń gazowych w województwie.

Zanieczyszczenia pyłowe i gazowe wprowadzane były do powietrza przez 3870 emitorów, z czego 98,9% stanowiły emitory o wysokości do 50 m. Kominy o wysokości 51–99 m stanowiły 0,9%, a emitory wysokie, z których zanieczyszczenia przemieszczają się na duże odległości 0,1%.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	tys. ton/rok thousand tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	3053,4	2885,8	2522,2	2124,4	1,0
w tym: of which:					
dwutlenek siarki sulphur dioxide	6,9	5,0	3,8	3,3	1,8
metan methane	-	-	-	0,0	0,0
tlenki azotu nitrogen oxides	5,4	5,1	6,2	3,5	1,9
tlenek węgla carbon monoxide	5,0	5,3	4,6	4,1	1,6
dwutlenek węgla carbon dioxide	3034,2	2869,1	2506,5	2112,5	1,0
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	1,4	1,1	0,9	0,9	4,1
w tym: of which:					
ze spalania paliw from fuel combustion	1,0	0,6	0,5	0,4	3,4
niezorganizowana unorganised	0,0	0,2	0,2	0,2	13,6

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2021 r. na 95 badanych zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy do powietrza, 62 posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i 25 gazowych. Zatrzymały i zneutralizowały one 256,6 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. 99,6% (w kraju 99,9%) zanieczyszczeń wytworzonych i 13,2 tys. ton gazowych (bez dwutlenku węgla), tj. 52,7% (w kraju 73,5%). W badanych zakładach zainstalowanych było 1159 urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza o różnym stopniu sprawności. Procentowe udziały poszczególnych rodzajów urządzeń do redukcji zanieczyszczeń wynosiły: filtry tkaninowe – 44,3%, cyklony – 27,7%, multicyklony – 6,6%, urządzenia mokre – 6,1%, elektrofiltry – 1,6%, inne (np. odpylacze, adsorbery, instalacje odsiarczania, dopalacze termiczne i katalityczne) – 13,7%.

Podobnie jak i w poprzednich latach, w 2021 r., największa emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodziła z przetwórstwa przemysłowego oraz z zakładów wytwarzających i zaopatrujących w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

Województwo podkarpackie zajmowało 2. miejsce w kraju pod względem wskaźnika lesistości i 4. miejsce pod względem udziału powierzchni prawnie chronionej.

W 2021 r. obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione w województwie podkarpackim zajmowały powierzchnię 801,2 tys. ha i utrzymały się na poziomie sprzed roku, jak i w 2015 r. Obszary prawnie chronione, podobnie jak w 2020 r. stanowiły 44,9% ogólnej powierzchni województwa (w kraju 32,3%). Pod tym względem Podkarpacie znalazło się na 4. miejscu wśród województw. Największy procentowy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni posiadało województwo świętokrzyskie – 64,9%.

W ujęciu powiatowym największy obszar terenów chronionych występował w powiecie bieszczadzkim (który obszarami chronionymi pokryty był w 100%), a także w powiatach leskim (98,2%) i sanockim (81,4%).

Na 1 mieszkańca przypadało 3841 m² powierzchni prawnie chronionej (w kraju – 2667 m²), co uplasowało województwo na 5. miejscu w kraju.

Obszary prawnie chronione, to m.in.: Bieszczadzki Park Narodowy (o powierzchni 29,2 tys. ha), Magurski Park Narodowy (o powierzchni w granicach województwa 17,5 tys. ha), 7 parków krajobrazowych (o powierzchni 275,4 tys. ha), 13 obszarów chronionego krajobrazu (o powierzchni 465,2 tys. ha).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

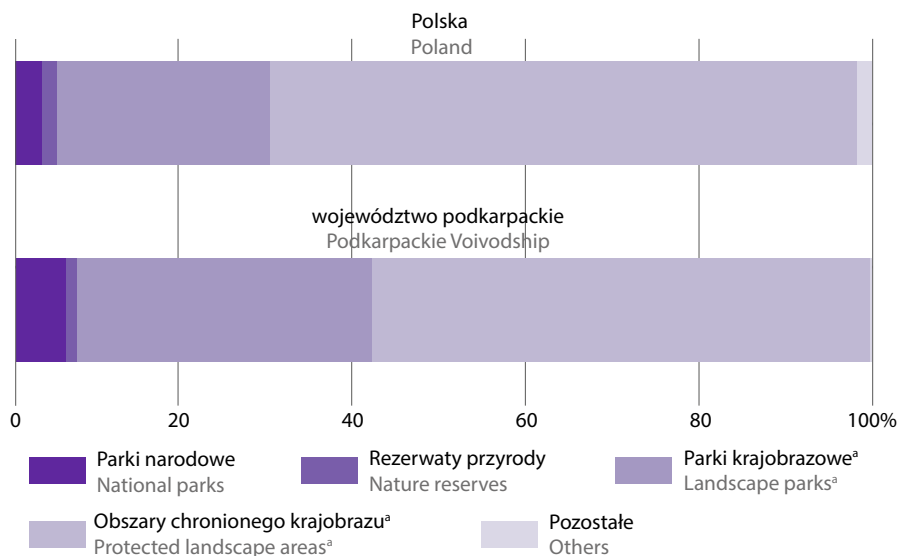
Na terenie województwa występuje także 97 rezerwatów przyrody. W 2021 r. zajmowały one łącznie 11,3 tys. ha (w tym lasy – 86,1%), co stanowiło 0,6% powierzchni województwa. Średnia powierzchnia rezerwatu przyrody wynosiła 116,7 ha (w kraju – 113,5 ha). Rezerваты województwa podkarpackiego charakteryzuje duża różnorodność biologiczna. W 2021 r. występowały 42 rezerваты leśne, 24 florystyczne, 11 krajobrazowych, 8 przyrody nieożywionej, 7 torfowiskowych, 4 faunistyczne i 1 wodny.

Wykres 8. Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Structure of area of special nature value under legal protection in 2021

As of 31 December

^a Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Ponadto na terenie województwa znajduje się 28 stanowisk dokumentacyjnych oraz 10 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. W 2021 r. zajmowały one łącznie 351 ha. Na terenie województwa zarejestrowanych było także 2105 pomników przyrody, w których dominowały pojedyncze drzewa (83,4%), a także 488 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 2,2 tys. ha.

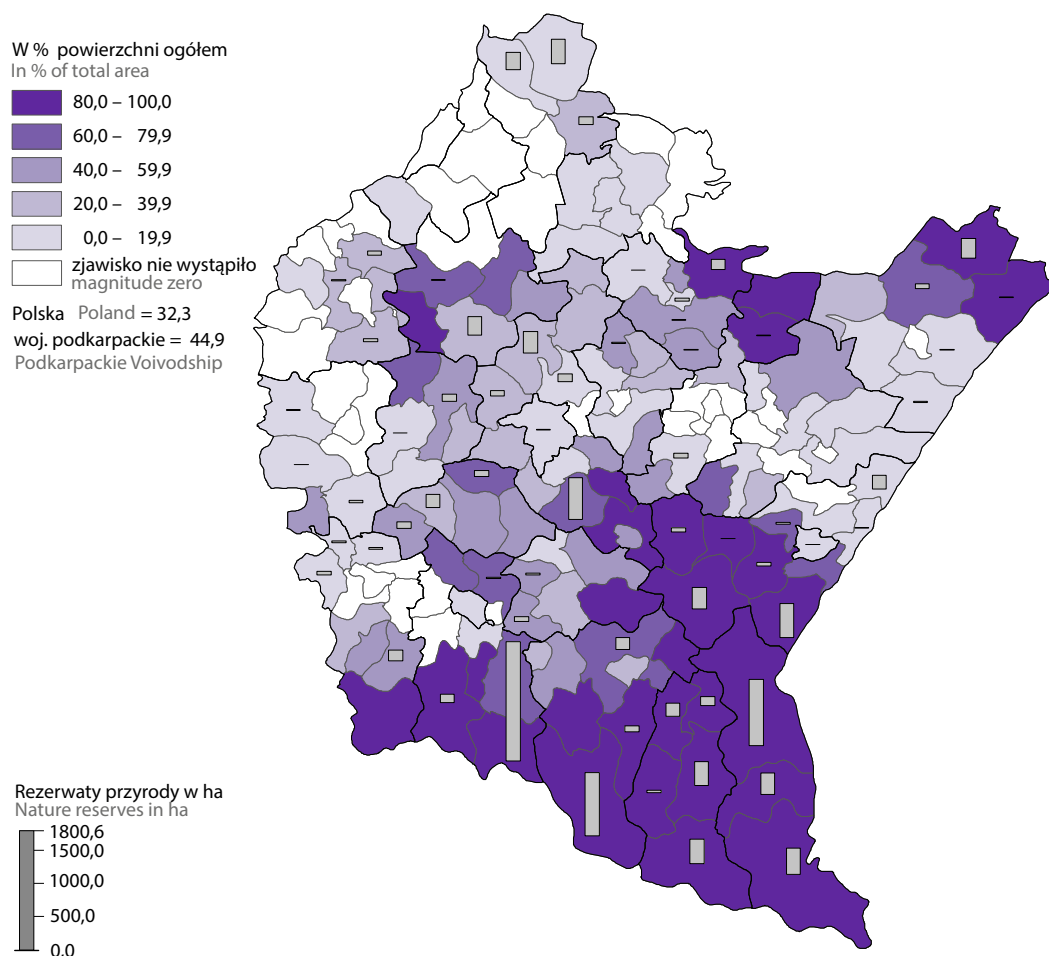
Różnorodność biologiczna na obszarze województwa podkarpackiego włączona jest w ochronę europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zakres terenów objętych programem specjalnej ochrony ptaków wynosił w 2021 r. 507,8 tys. ha, czyli 28,5% powierzchni województwa, co plasuje Podkarpacie na 3. miejscu, zaraz po województwie zachodniopomorskim (30,3%) i podlaskim (28,7%). Specjalne obszary ochrony siedlisk w województwie podkarpackim zajmują 351,5 tys. ha, co stanowi 19,7% ogólnej powierzchni województwa. Większy zakres ochrony pod tym względem jest jedynie w województwie podlaskim (26,9%).

W 2021 r. z gatunków chronionych, w województwie podkarpackim, występowało 739 żubrów, co stanowiło wzrost o 2,6% względem 2020 r. Populacja bobra europejskiego, objęta ochroną od 1952 r. liczyła w 2021 r. 12,1 tys. i od roku zmniejszyła się o 16,4%. Na Podkarpaciu występują trzy duże drapieżniki: niedźwiedź brunatny, ryś i wilk. Wszystkie są gatunkami chronionymi przez polskie prawo (niedźwiedź od 1952 r., ryś od 1995 r., wilk od 1998 r.). W 2021 r. w stanie dzikim żyły 284 niedźwiedzie brunatne, 281 rysie i 1146 wilków. W porównaniu z 2020 r. populacja tych gatunków spadła odpowiednio: o 8,7%, o 19,5% i o 0,1%.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2021
As of 31 December

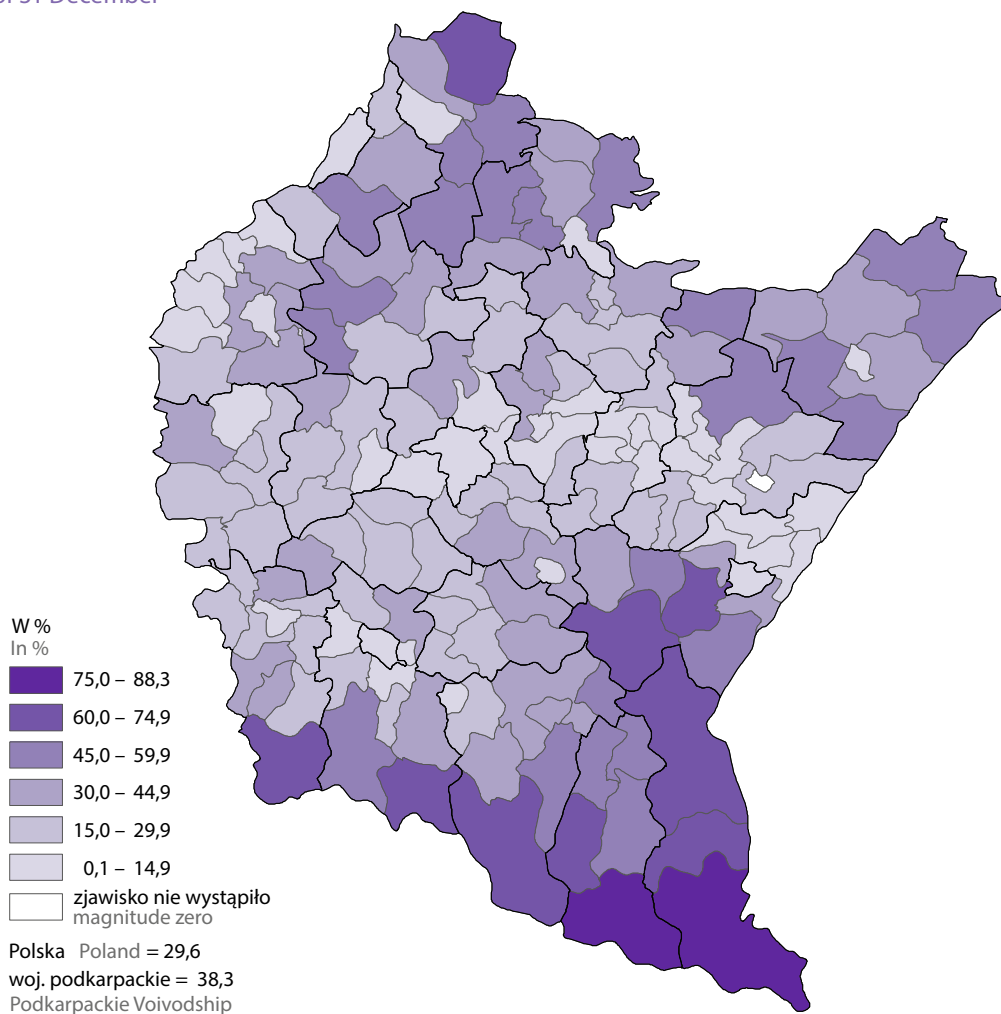

Ochronie środowiska przyrodniczego i jego składników, w tym różnorodności biologicznej (oprócz form ochrony przyrody), służą tereny zieleni. Mają one pozytywny wpływ na warunki ekologiczne i pełnią funkcję estetyczną. Ich celem jest ponadto kształtowanie zdrowego otoczenia oraz poprawa warunków bytowych ludności. W 2021 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej miejskiej i wiejskiej wyniosła 3,4 tys. ha i była nieznacznie większa (o 0,1%) niż przed rokiem i prawie 2-krotnie większa niż w 2015 r. Średnio na jednego mieszkańca przypadało ogółem ponad 16 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni (w kraju również 16 m²). Funkcje ogólnodostępnych terenów zieleni pełnią również lasy gminne (komunalne). Na koniec 2021 r. ich powierzchnia wyniosła 27,7 tys. ha.

Grunty leśne w 2021 r. zajmowały powierzchnię 692,5 tys. ha, co stanowiło 7,3% gruntów leśnych w kraju. Powierzchnia tych gruntów była nieznacznie wyższa (o 0,1%) niż przed rokiem i w odniesieniu do 2015 r. (o 0,4%). Lasy zajmowały powierzchnię 682,8 tys. ha. Wskaźnik lesistości był wyższy od krajowego i wyniósł w województwie podkarpackim 38,3%, podczas gdy w kraju 29,6%. Lesistość w województwie, jak i w kraju była wyższa niż w 2015 r. o 0,2 p.proc. na Podkarpaciu i o 0,1 p.proc w kraju. Pod względem lesistości województwo podkarpackie znajdowało się na 2. miejscu w kraju. Największą wartość wskaźnik ten przyjmował w województwie lubuskim – 49,3%, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie łódzkim – 21,4%.

Mapa 17. Lesistość w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 17. Forest cover in 2021
As of 31 December

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Powiat bieszczadzki i leski to najbardziej zalesione obszary na Podkarpaciu, w których wskaźnik lesistości wyniósł odpowiednio 70,4% i 68,7%.

Lasy własności Skarbu Państwa stanowiły 78,1% powierzchni lasów ogółem, natomiast lasy prywatne zajmowały 17,8%.

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

Wytworzono mniej odpadów przemysłowych, a więcej odpadów komunalnych. Wzrosła ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

W 2021 r. w województwie podkarpackim wytworzono 1,2 mln ton odpadów, z czego 42,0% stanowiły odpady komunalne. W relacji do odpadów wytworzonych w kraju województwo podkarpackie stanowiło 1,0%.

W 98 zakładach wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton odpadów nagromadzonych powstało 722,3 tys. ton odpadów. W porównaniu z 2020 r. ilość odpadów przemysłowych była o 33,6% mniejsza. W odniesieniu do 2015 r. również była mniejsza o 69,0%. Z ogólnej ilości odpadów przemysłowych 83,6% przekazano innym odbiorcom (głównie do procesów odzysku), 10,3% – wytwórca we własnym zakresie poddał odzyskowi, 2,4% – unieszkodliwiono (we własnym zakresie przez wytwórcę) i 3,7% – magazynowano czasowo. Spośród odpadów poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę), 79,9% – przekształcono termicznie, 20,1% – unieszkodliwiono w inny sposób.

Na 1 km² przypadało 40,5 ton odpadów wytworzonych (w kraju – 344,5 ton/km²). Na składowiskach własnych zakładów, odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na koniec 2021 r. było 55,9 tys. ton, najmniej wśród województw.

Głównym źródłem odpadów w 2021 r. było przetwórstwo przemysłowe (73,3% wytworzonych odpadów ogółem bez komunalnych), budownictwo (11,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną (9,7%).

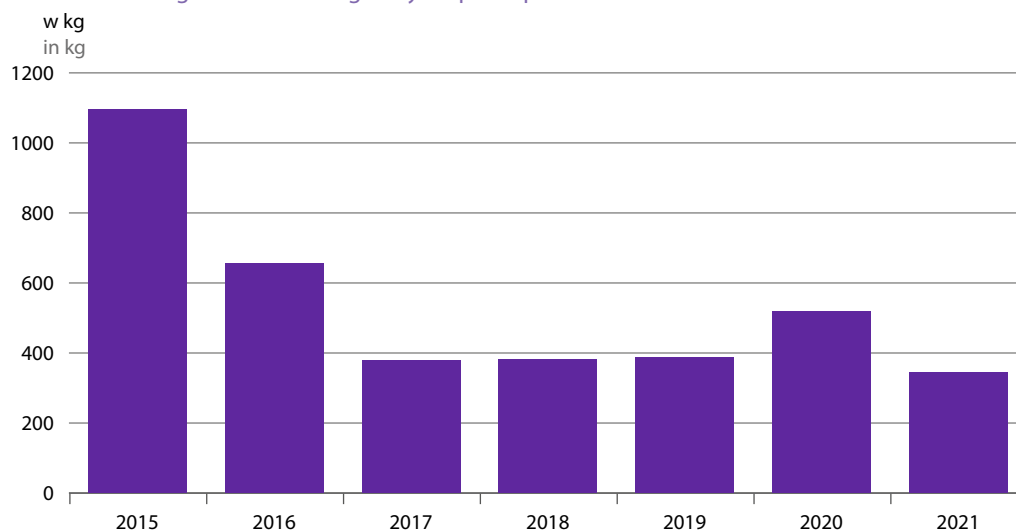
Najwięcej odpadów (32,8% wszystkich odpadów wytworzonych) powstało z procesów termicznych, 15,7% z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych, 15,5% z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) oraz 8,8% z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury.

Tablica 6. Odpady przemysłowe
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2019	2020	2021	
	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)			w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	2329500	1,8	825300	1088300	722300	0,7
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	39300	0,1	18800	13800	17400	0,1
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	2103200	2,8	696000	935300	603600	1,0
magazynowane czasowo temporarily stored	16800	0,9	10600	15200	26800	2,2
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (as of the end of the year) – total	68000	0,0	55900	55900	55900	0,0

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2021 r. wytworzono 523,3 tys. ton odpadów komunalnych, o 4,3% więcej niż przed rokiem i o 25,3% więcej niż w 2015 r. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Podkarpacia wzrosła ze 196 kg w 2015 r. do 250 kg w 2021 r. (w kraju analogicznie z 283 kg do 360 kg). Odpady komunalne wytworzone w województwie podkarpackim stanowią 3,8% odpadów wytworzonych w kraju.

Wśród wytworzonych odpadów komunalnych dominują odpady zmieszane. W 2021 r. ich ilość wynosiła 316,3 tys. ton, czyli 60,4% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych.

Odnotowano wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ilości odpadów komunalnych – z 23,5% w 2015 r. do 39,6% w 2021 r. Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2021 r. wyniosła 207,0 tys. ton i była wyższa o 10,9% w stosunku do roku poprzedniego.

Wśród odpadów zebranych selektywnie na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r. największy udział stanowiły odpady biodegradowalne (20,4%), następnie szkło (17,9%) oraz zmieszane odpady opakowaniowe (16,3%). W kraju najczęściej zebrano odpadów biodegradowalnych (33,9%), szkła (14,4%) i wielkogabarytowych (13,8%).

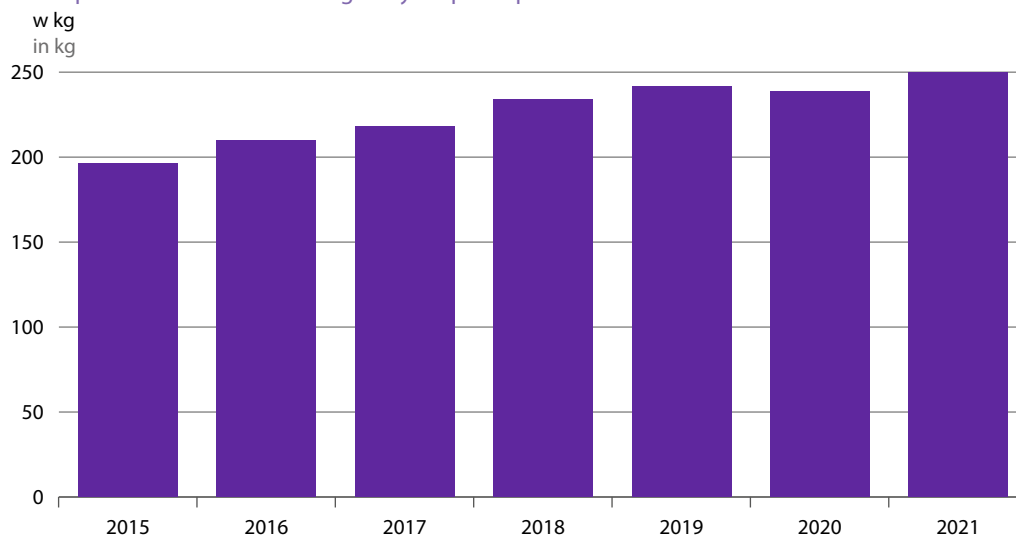
W porównaniu z 2020 r. zwiększył się udział odpadów biodegradowalnych (o 3,2 p.proc.), a zmniejszył się udział zmieszanych odpadów opakowaniowych (o 2,3 p.proc.), szkła (o 1,1 p.proc.), tworzyw sztucznych (o 0,4 p.proc.), papieru i tektury (o 0,3 p.proc.) oraz odpadów wielkogabarytowych i zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych (po 0,2 p.proc.).

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku
Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2019	2020	2021			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total		w tym z gospodarstw domowych of which from households			
					w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tonach in tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem Total	98140	84985	151624	186639	207012	3,8	185575	3,7
w tym: of which:								
papier i tektura paper and cardboard	9668	5974	10650	14346	15231	2,8	12058	2,6
szkło glass	23449	20145	28614	35458	37147	4,7	34719	4,7
tworzywa sztuczne plastics	18486	16295	13148	14243	14898	2,9	12965	2,7
metale metals	1349	1290	192	212	107	1,2	101	1,3
tekstylnia textiles	161	156	315	454	519	11,6	505	11,7
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne waste electrical and electronic equipment	1156	1111	2102	2754	2699	6,0	2624	6,1

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

Podstawowym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim było deponowanie ich na składowiskach. W 2021 r. przeznaczono do składowania 43,6% ich ogólnej ilości (w kraju 38,7%). Recyklingowi poddano 24,0% odpadów, unieszkodliwieniu termicznemu w spalarniach 24,5%, biologicznemu przetwarzaniu 7,9% odpadów komunalnych.

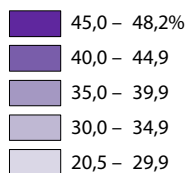
Na koniec 2021 r. funkcjonowało 11 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 58,6 ha. Ponad 90% z nich wyposażonych było w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano około 3155 tys. kWh energii elektrycznej.

W województwie podkarpackim w ciągu roku zlikwidowano 276 dzikich wysypisk, z których łącznie zebrano około 332 tony odpadów komunalnych. Szacuje się, że na koniec 2021 r. istniało jeszcze 79 dzikich wysypisk.

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów w województwie podkarpackim zwiększyły się z 0,90 zł w 2020 r. do 0,93 zł w 2021 r. Analogicznie w Polsce wyniosły 0,77 zł w 2020 r. i 0,81 zł w 2021 r. Więcej niż na Podkarpaciu wydatkowano w województwie lubelskim i mazowieckim (po 1,03 zł), najmniejsze koszty poniesiono w województwie opolskim (0,66 zł).

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2021 r.
Map 18. Municipal waste collected in 2021

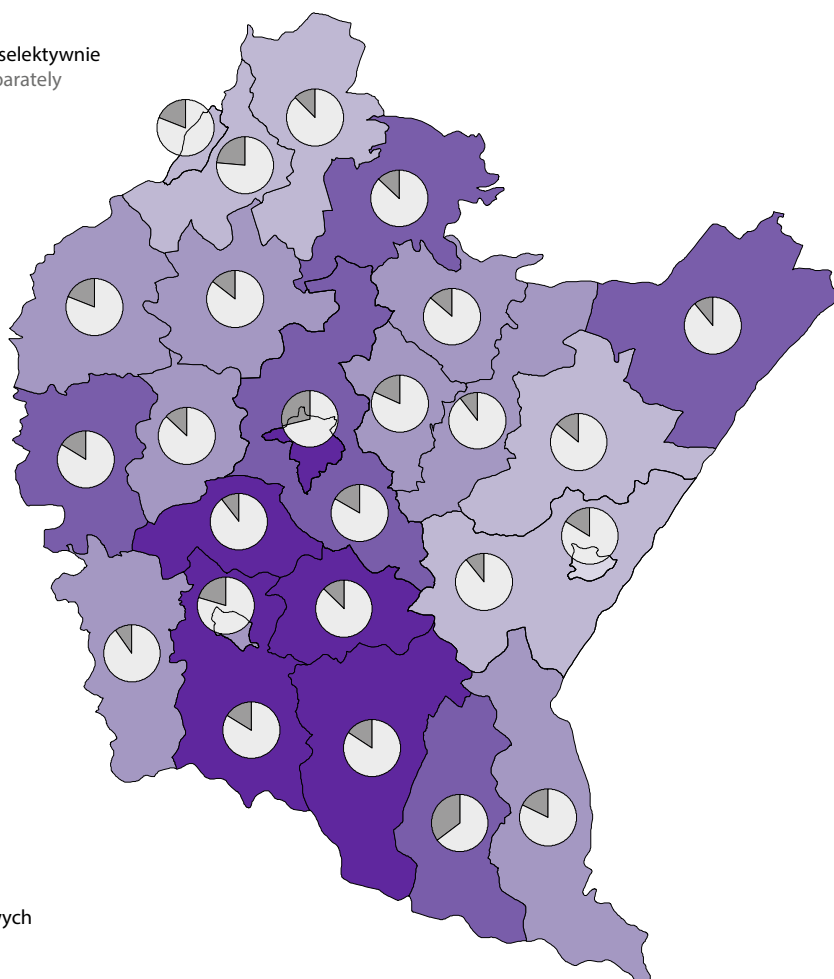
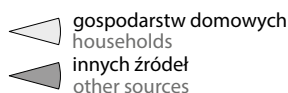
Udział odpadów zebranych selektywnie
Share of waste collected separately

Polska Poland = 39,8
woj. podkarpackie = 39,6
Podkarpackie Voivodship

Zebrane z:

Collected from:

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2021 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były niższe niż przed rokiem, a wyższe były nakłady na gospodarkę wodną. W porównaniu z 2015 r. niższe były środki trwałe służące ochronie środowiska, a wyższe środki trwałe służące gospodarce wodnej.

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska naturalnego wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2021 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (w cenach bieżących) w województwie podkarpackim wyniosły 443,6 mln zł, tj. o 27,3% mniej niż przed rokiem i o 10,5% mniej w odniesieniu do 2015 r. Udział nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w nakładach inwestycyjnych w gospodarce narodowej wynosił 3,0%.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe służące ochronie środowiska wynosiły 212 zł (przed rokiem 290 zł, w 2015 r. 233 zł), a w kraju odpowiednio: 326 zł, 300 zł i 394 zł. Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie opolskim (464 zł).

Największe nakłady w 2021 r. poniesiono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (60,8%) oraz na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (22,0%). Na gospodarkę odpadami wydatkowano 6,8%. Udział wydatków na pozostałą działalność związaną z ochroną środowiska wynosił 6,2%, którą w większości wykorzystano na oszczędzanie energii.

W 2021 r. najwięcej nakładów służących ochronie środowiska pochodziło ze środków własnych województwa – 55,8%, z zagranicznych – 14,5%, a z funduszy ekologicznych – 11,2%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2021 r. wyniosły 238,5 mln zł, z tego nakłady poniesione na ujęcia i doprowadzenia wody – 46,9%. Na obwałowania przeciwpowodziowe przeznaczono 25,1% wszystkich nakładów, na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 13,3% nakładów, na zbiorniki i stopnie wodne przeznaczono – 10,8% nakładów, a na regulacje i zabudowę rzek i potoków – 3,9%. W porównaniu z 2020 r. wartość środków trwałych służących gospodarce wodnej była o 20,3% większa i w odniesieniu do 2015 r. była większa o 79,0%.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady finansowe na środki trwałe służące gospodarce wodnej wyniosły 114 zł (przed rokiem 94 zł, w 2015 r. 63 zł), wobec 86 zł w kraju. Najwięcej na jednego mieszkańca wydano w województwie dolnośląskim (227 zł), a najmniej w warmińsko-mazurskim (46 zł).

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania w 2021 r. do użytku inwestycji służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, to m.in.: bariery przeciw hałasowi drogowemu o długości 5,5 km, sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki (bez przykanalików) o długości 496,5 km, 1 oczyszczalnia ścieków o przepustowości 24017 m³/dobę, sieć wodociągowa o długości 304,5 km, ujęcia wody o wydajności 3495 m³/dobę, obwałowania przeciwpowodziowe o długości 25,5 km.

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej

Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	w tys. zł in thousand PLN				na 1 mieszkańca w złotych per capita in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	495716,9	647207,8	609757,8	443585,8	212
w tym: of which:					
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	78310,8	99604,4	62196,0	97703,3	47
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	269898,0	482604,5	434792,3	269830,4	129
gospodarka odpadami waste management	97971,4	32229,6	71497,7	30234,4	14
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu ogółem protection of biodiversity and landscape	839,9	73,8	2879,6	2916,9	1
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	13798,3	26019,5	20876,0	27404,0	13

^a Według lokalizacji inwestycji.
a By site location of investment.

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (dok.)
 Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	w tys. zł in thousand PLN				na 1 mieszkańca w złotych per capita in PLN
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	133219,0	219033,3	198343,6	238514,5	114
w tym: of which:					
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	70701,5	89978,4	74343,0	111945,5	54
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	17329,9	77680,4	33741,6	31617,9	15
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	4460,1	6771,4	1531,4	25645,7	12
obwałowania przeciwpowodziowe flood embankments	33767,0	43088,3	86301,5	59887,9	29

a Według lokalizacji inwestycji.
a By site location of investment.

Wykres 11. Struktura nakładów^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2021 (ceny bieżące)

Chart 11. Structure of outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2021 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which non-financed outlays.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W latach 2015–2022 w województwie podkarpackim następował systematyczny spadek liczby ludności. W 2022 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny. Zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym, wzrósł w wieku poprodukcyjnym. Z roku na rok zwiększa się mediana wieku mieszkańców województwa. Na Podkarpaciu spadła liczba zawieranych związków małżeńskich.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2022 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Dane prezentowane za lata 2020–2021 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

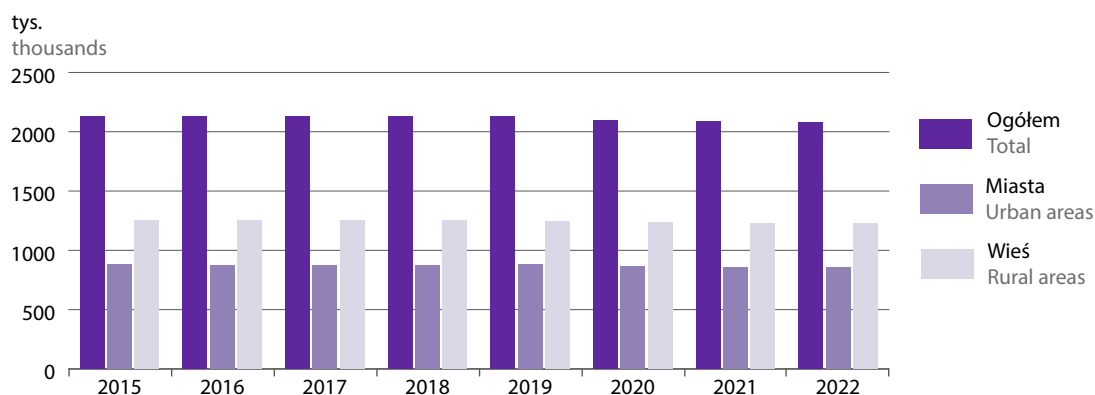
Tablica 9. Ludność
Table 9. Population

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem (stan w dniu 31 grudnia) Total (as of 31 December) w tys. in thousands	2127,7	2096,2	2085,9	2079,1
Polska=100 Poland=100	5,5	5,5	5,5	5,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	104,2	104,3	104,3	104,3
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	41,3	41,1	41,2	41,1
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	58,7	58,9	58,8	58,9
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	119,2	117,5	116,9	116,5

W końcu 2022 r. liczba ludności województwa podkarpackiego wyniosła 2 mln 79 tys., co odpowiadało 5,5% populacji kraju, w tym 854,2 tys. ludności mieszkało w miastach i 1224,9 tys. na wsi. W porównaniu z 2015 r. liczba ludności zmniejszyła się o 48 559 osób, a w porównaniu z poprzednim rokiem o 6834 osoby. W 2022 r. ludność miast stanowiła 41,1% ogółu ludności i był to najniższy wskaźnik urbanizacji wśród województw (w kraju udział ludności miejskiej wyniósł 59,6%).

Wykres 12. Liczba ludności w latach 2015–2022

Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population in 2015–2022
As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia województwa w 2022 r. wyniosła 117 osób na 1 km² (w Polsce – 121). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne – od najwyższego w Rzeszowie 1528 osób/km², do najniższego w powiecie bieszczadzkim 18 osób/km². W miastach województwa na 1 km² przypadało średnio 675 osób, natomiast na wsi 74 osoby.

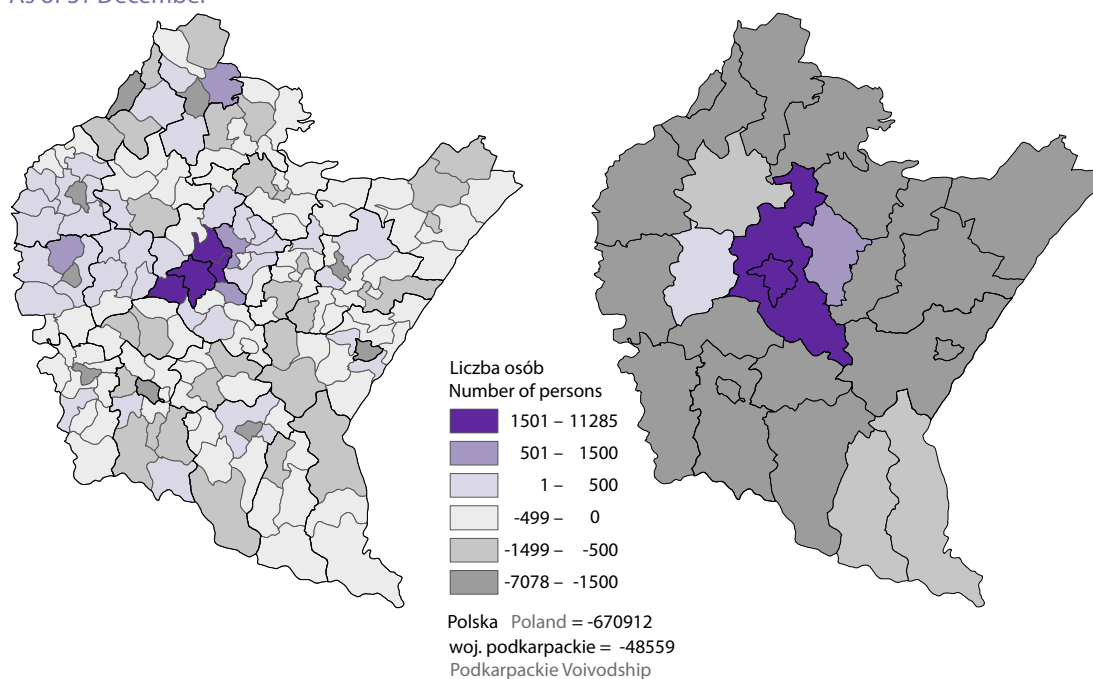
Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, które stanowiły 51,1% ludności województwa. W latach 2015–2022 współczynnik feminizacji wynosił 104, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadały statystycznie 104 kobiety (w kraju 107). Wśród ludności miejskiej współczynnik ten wyniósł 109 i znacznie odbiegał od współczynnika ludności wsi wynoszącego 101.

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2022

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2022

As of 31 December

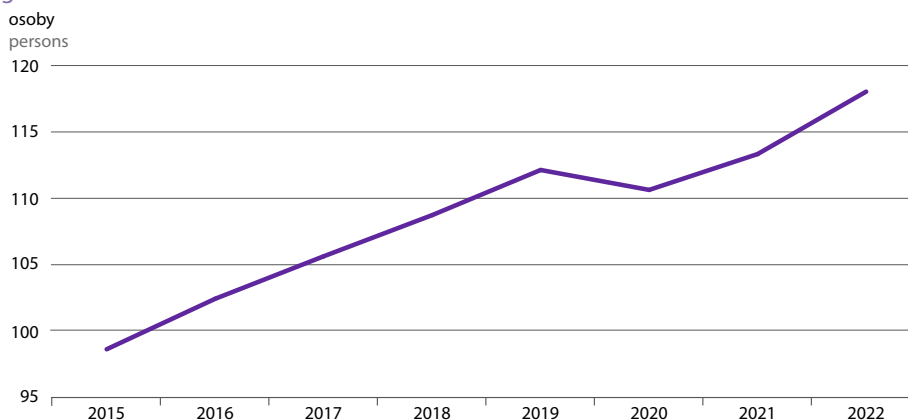
Spośród powiatów szczególnie duża przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wystąpiła w Przemyślu (114 kobiet na 100 mężczyzn), najmniej sfeminizowany był powiat przemyski, tu na 100 kobiet przypadało 100 mężczyzn. Obserwując relacje liczebne mężczyzn i kobiet z jednoczesnym podziałem według grup wieku, przewaga liczebna kobiet zaznacza się po 53. roku życia. Wynika to z faktu, że kobiety żyją dłużej niż mężczyźni. Pomimo że wśród liczby noworodków przeważają chłopcy, to w ogólnej strukturze ludności przewagę liczebną mają kobiety.

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wzrósł z 18,5% w 2015 r. do 18,7% w 2022 r., a w porównaniu z 2021 r. zmniejszył się 0,2 p.proc. Zmniejszył się udział ludności w wieku produkcyjnym – z 63,2% w 2015 r. do 59,5% w 2022 r., jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 18,2% do 21,7%. W 2022 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18–64 lata i kobiety w wieku 18–59 lat) przypadało 68 osób w wieku nieprodukcyjnym (w kraju – 70,4) w 2015 r. było to 58 osób, a w 2021 r. 67 osób. W województwie odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym był niższy niż przeciętnie w kraju, a w wieku produkcyjnym – wyższy niż w kraju.

Proces starzenia się ludności jest wynikiem zmniejszania się udziału roczników młodszych, a zwiększania się udziału roczników starszych w populacji. Jednym z mierników tego procesu jest m.in. indeks starości, który określa relację pokolenia dziadków i wnuczków (liczba osób w wieku 65 i więcej lat przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat).

Wykres 13. Indeks starości

Chart 13. Ageing index

W końcu 2022 r. indeks starości w województwie podkarpackim wynosił 118 osób, co oznacza, że średnio na 100 wnuków przypadało 118 dziadków lub babć (w 2015 r. 98 osób). W kraju indeks ten wynosił odpowiednio 126 osób w 2022 r. i 106 osób w 2015 r. Najwięcej dziadków na 100 wnuków w 2022 r. przypadało w województwie świętokrzyskim – 156, najmniej natomiast w województwie pomorskim – 109 dziadków. W 2022 r. występowało znaczne zróżnicowanie tego wskaźnika według powiatów – od 87 osób w powiecie rzeszowskim do 184 osób w Przemyślu i Tarnobrzegu. Spośród 25 powiatów indeks starości powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w 12 powiatach.

Do zilustrowania relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi służy wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego pokazujący, ile osób w wieku 85 lat i więcej przypada na 100 osob w wieku 50–64 lata. W końcu 2022 r. wskaźnik ten w województwie podkarpackim, podobnie jak i w kraju, wynosił 11 osób. W latach 2015–2022 wartość wskaźnika wzrosła o 2 osoby. W 2022 r. obserwowano zróżnicowanie przestrzenne tego wskaźnika, który w powiecie bieszczadzkim wynosił 9 osób, natomiast w Rzeszowie 14 osób.

Wykres 14. Mediana wieku ludności

Chart 14. Median age of population

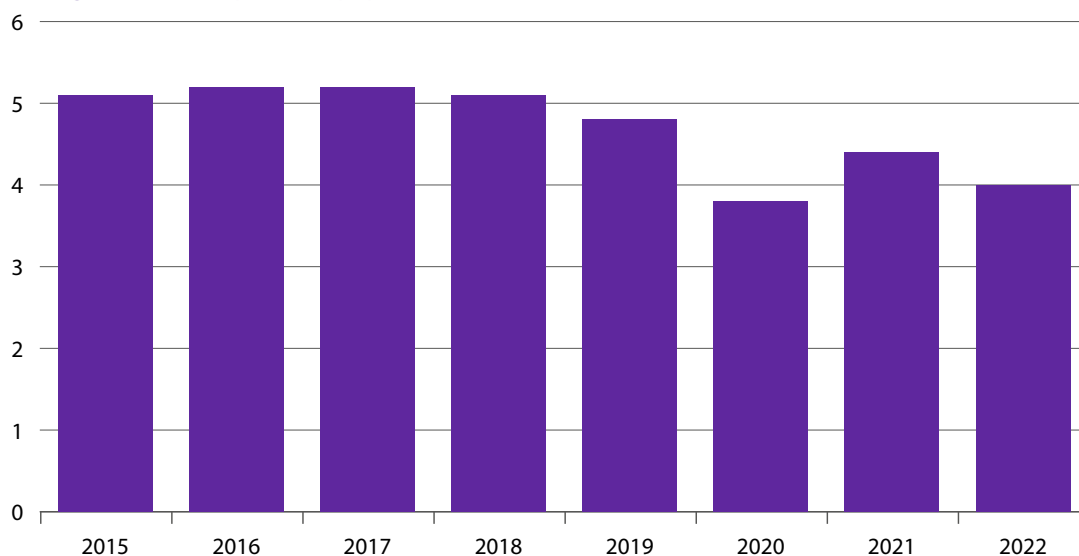

Wiek środkowy (mediana) mieszkańców województwa podkarpackiego z roku na rok jest coraz wyższy. W 2022 r. mediana wieku wyniosła 41,7 lat (w kraju 42,3 lata), co oznacza, że połowa ludności przekroczyła ten wiek (w roku 2015 mediana wyniosła 38,6 lat). Mieszkańcy miast byli średnio o 2,7 lata starsi od mieszkańców wsi. Niezależnie od miejsca zamieszkania mediana wieku kobiet była wyższa niż mężczyzn.

W 2022 r. połowa kobiet miała 43,3 lata, a mężczyźn 40,2 lat (w 2015 r. odpowiednio 40,1 i 37,2 lat). Spośród ludności województwa podkarpackiego najmłodszy okazali się mieszkańcy powiatu ropczycko-sędziszowskiego i rzeszowskiego z medianą 39,6 lat, najstarsi natomiast mieszkali w Tarnobrzegu, a ich mediana wynosiła 46,3 lat. Ludność Podkarpacia wciąż jest nieco młodsza niż przeciętnie w kraju. W 2022 r. w rankingu województw plasowała się na 5. miejscu, będąc tym samym jedną z młodszych populacji wśród województw. Województwa małopolskie i pomorskie były najmłodsze w kraju z medianą 40,7 lat, najstarsze zaś było województwo świętokrzyskie z medianą 44,3 lata.

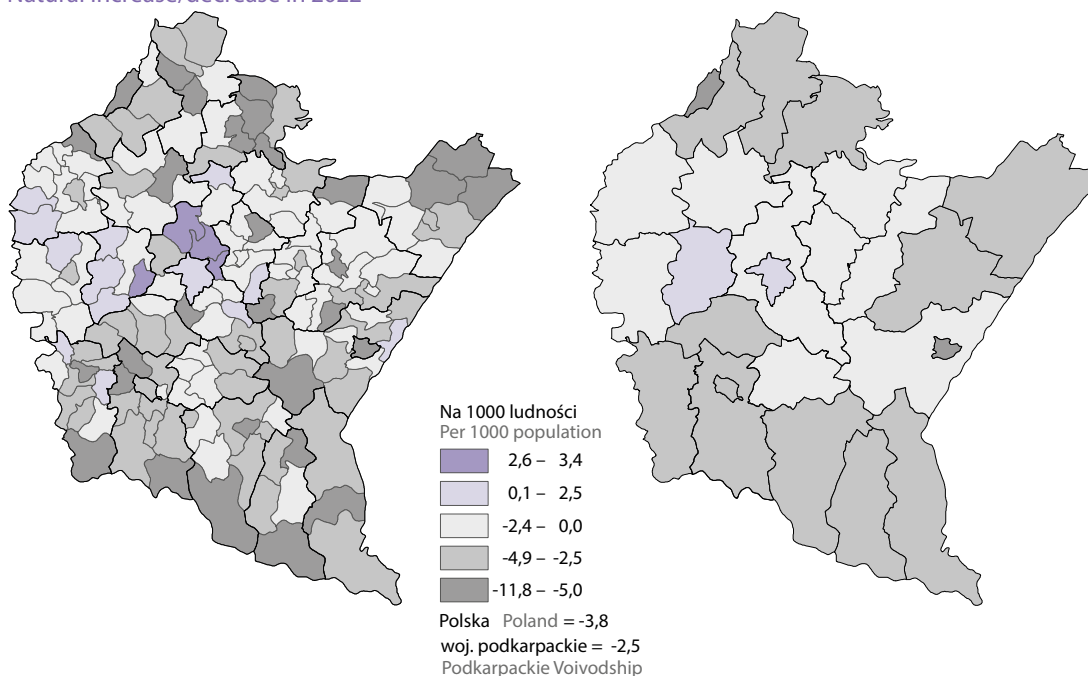
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności

Chart 15. Marriages contracted per 1,000 population

W 2022 r. na Podkarpaciu zawarto 8,2 tys. małżeństw, co stanowiło 5,3% ogółu związków zalegalizowanych w Polsce. Oznacza to spadek w stosunku do 2021 r. o 10,9%, a do 2015 r. o 24,0%. Więcej związków w 2022 r. w województwie podkarpackim zawierano na wsi – 61,1%, (w Polsce – 39,1%), co związane jest głównie ze stopniem urbanizacji.

Mapa 20. Przyrost/ubytek naturalny ludności w 2022 r.
Map 20. Natural increase/decrease in 2022

W 2022 r. w województwie podkarpackim odnotowano ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów była tu większa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2022 r. wyniósł -2,5 (w kraju -3,8). Najwyższy ujemny przyrost na 1000 ludności odnotowano w województwie świętokrzyskim (-6,5). Najmniejszy, ale również ujemny przyrost wystąpił w województwie małopolskim (-1,4). W 2022 r. w przeliczeniu na 1000 ludności dodatni przyrost naturalny wystąpił w dwóch powiatach województwa (w 2015 r. w 11 powiatach), były to Rzeszów (0,5) i powiat ropczycko-sędziszowski (0,4), najniższy przyrost naturalny wystąpił w Przemyślu (-6,5).

W roku 2022 w województwie podkarpackim zanotowano 16,8 tys. urodzeń żywych, tj. o 6,2% mniej niż w 2021 r. i o 14,1% mniej niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń (czyli liczba urodzeń na 1000 ludności) w 2022 r. wyniósł 8,1‰ i był o 1,1 p.prom. mniejszy niż w 2015 r.

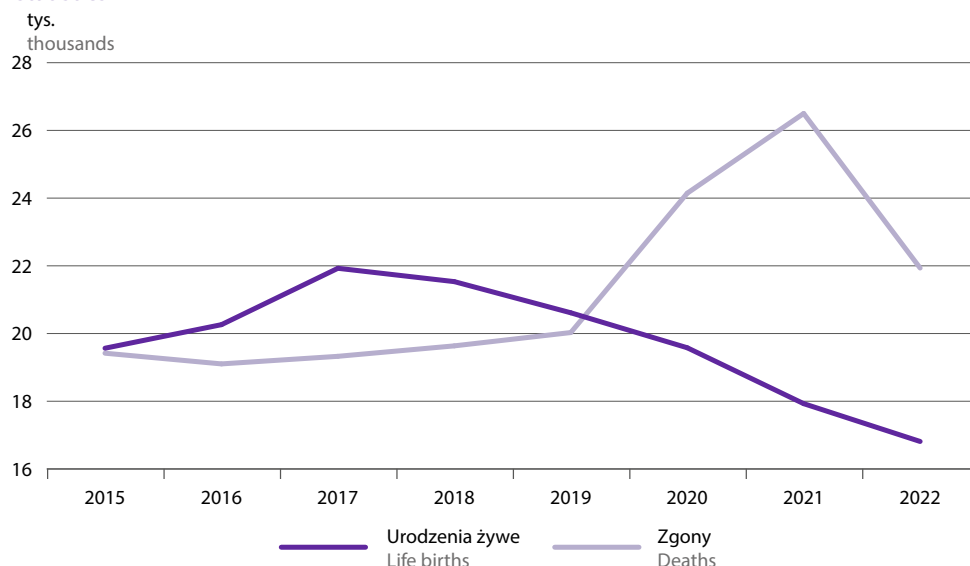
Zmniejszająca się liczba urodzeń dotyczy zarówno rodzin zamieszkałych w miastach, jak i rodzin wiejskich, ale natężenie urodzeń na wsi jest w dalszym ciągu wyższe niż w mieście. W miastach województwa podkarpackiego, na 1000 ludności przypadało 7,5 urodzeń żywych, natomiast na wsi – 8,5. W przekroju podkarpackich powiatów najwyższe wartości współczynnika urodzeń odnotowano w powiecie ropczycko-sędziszowskim – 10,0‰, najniższe w Przemyślu – 5,6‰.

W ostatnich latach sukcesywnie zmniejszała się liczba urodzeń, znacznie wzrosła liczba zgonów, dlatego też wartość współczynnika dynamiki demograficznej (liczba urodzeń żywych w danym okresie przypadająca na 1 zgon) zmalała z 1,0 w 2015 r. przez 0,7 w 2021 r. do 0,8 w 2022 r.

W 2022 r. zmarło 21,9 tys. osób, czyli o 13,0% więcej w porównaniu z rokiem 2015 i o 17,2% mniej niż rok wcześniej.

W omawianym roku zmarło 11,4 tys. mężczyzn, co stanowiło 52,2% wszystkich zgonów w województwie. Współczynnik umieralności w województwie podkarpackim był niższy niż w Polsce i w 2022 r. wyniósł 10,5‰ (co oznacza, że na 1000 ludności przypadało 10,5 zgonów), podczas gdy w 2021 r. – 12,7‰. W Polsce w 2022 r. przypadało 11,9, a w 2021 r. 13,7 zgonów na 1000 ludności. Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców w roku 2022 w miastach województwa podkarpackiego wyniosła 10,4 i była mniejsza niż na wsi o 0,2 p.prom.

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics

W analizowanym roku zarejestrowano 65 zgonów niemowląt, tzn. dzieci poniżej 1 roku życia, w porównaniu z 2021 r. było to o 8 zgonów mniej (w Polsce nastąpił spadek o 10,3%). Poprawie uległ wskaźnik określający śmiertelność niemowląt. Na 1000 urodzeń żywych w 2022 r. przypadało 3,9 zgonów niemowląt, podczas gdy w 2021 r. – 4,1.

Najczęściej notowanymi przyczynami zgonów w województwie podkarpackim w 2021 r. były choroby układu krążenia, które stanowiły 33,5% ogólnej liczby zgonów w województwie i w stosunku do roku 2015 zmniejszyły się o 19,9 p.proc.

Umieralność w wyniku chorób układu krążenia była zdecydowanie wyższa wśród kobiet, w 2021 r. stanowiły one 38,1% ogólnej liczby zgonów kobiet, wśród mężczyzn – 29,2%. W kraju udział osób zmarłych z powodu chorób układu krążenia był wyższy niż w województwie o 1,3 p.proc.

Drugą najczęściej występującą przyczyną zgonów w 2021 roku w województwie podkarpackim były zgony z powodu COVID-19, które stanowiły 20,1% ogólnej liczby zgonów.

Trzecią co do wielkości przyczyną zgonów na Podkarpaciu były choroby nowotworowe, których udział zmniejszył się w latach 2015–2021 o 5,5 p.proc.

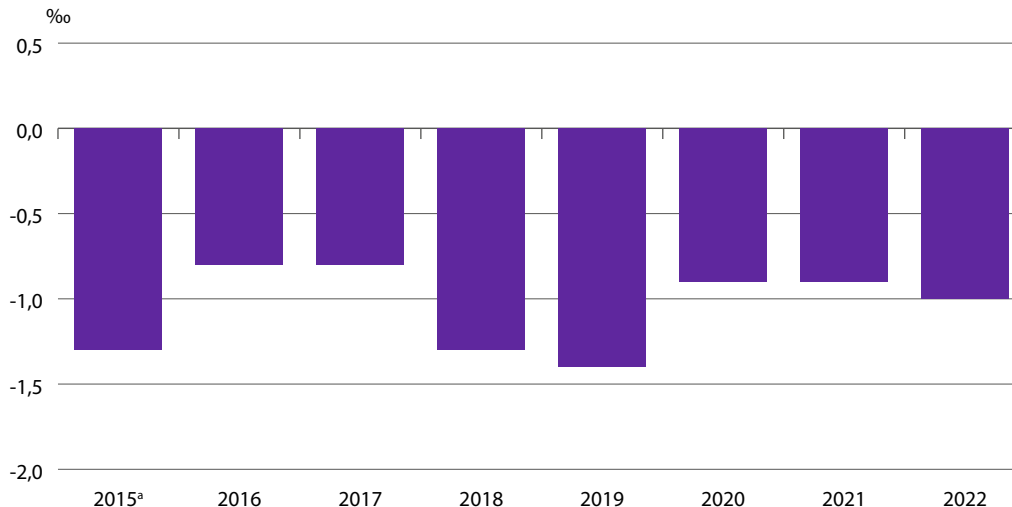
Zmniejszył się odsetek zgonów spowodowanych przyczynami zewnętrznymi, które w 2021 r. spowodowały 3,7% wszystkich zgonów, wobec 4,2% w 2015 r.

W grupie chorób układu krążenia najczęstszymi przyczynami zgonów w 2021 r. były: niewydolność serca (27,0% ogółu chorób układu krążenia), miażdżyca (26,4%), choroba niedokrwienna serca (15,9%) oraz nadciśnienie tętnicze (11,1%).

Najczęstszymi nowotworami powodującymi zgon w 2021 r. były: nowotwór złośliwy oskrzeli i płuc (15,9% wszystkich zgonów z powodu nowotworów), nowotwór złośliwy jelita grubego (6,7%) oraz nowotwór złośliwy piersi i gruczołu krokowego (po 6,2%).

Przyczyną 52,1% zgonów niemowląt w 2021 r. były wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe, a 43,8% choroby i stany okresu okołoporodowego, tzn. powstające w czasie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia noworodka.

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1,000 population

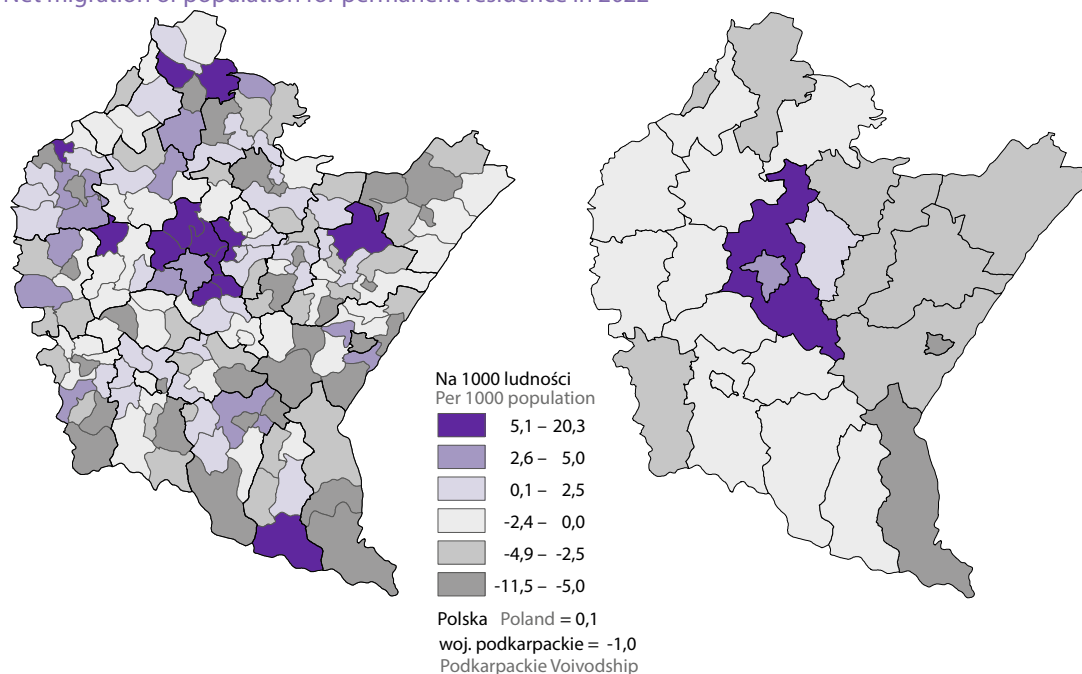
a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności. W 2022 r. w województwie podkarpackim – podobnie jak w latach poprzednich – odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego) przewyższał napływ ludności (zameldowania na pobyt stały). W 2022 r. odpływ ludności na pobyt stały wyniósł 22,8 tys. (w 2021 r. – 23,4 tys.), natomiast napływ – 20,7 tys. osób (w 2021 r. – 21,4 tys.). Wartość ujemnego salda migracji stałej zwiększyła się z minus 1934 w 2021 r. do minus 2089 w 2022 r. Główny udział w ujemnym saldzie migracji na Podkarpaciu w 2022 r. mieli mieszkańcy miast (minus 2524), natomiast saldo migracji dla wsi było dodatnie (435). W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik salda migracji w 2022 r. osiągnął wartość minus 1,0‰ (minus 0,9‰ w 2021 r.), co plasowało województwo podkarpackie na 12. miejscu w rankingu województw (w kraju wynosił 0,1‰). Dodatnią wartość tego współczynnika w 2022 r. zanotowano tylko w pięciu województwach (największą w województwie mazowieckim – 2,0‰). Z analizy zmian poziomu tego wskaźnika w przekroju powiatowym województwa podkarpackiego wynika, iż w 2022 r. dodatni wskaźnik salda migracji odnotowano w powiecie rzeszowskim – 6,3‰, Rzeszowie – 3,9‰ oraz powiecie łańcuckim – 1,4‰. Najgorzej sytuacja przedstawiała się w Przemyślu, tu saldo migracji stałej na 1000 ludności wyniosło minus 6,8‰.

W 2022 r. w ruchu wewnętrznym zameldowano na pobyt stały 19,8 tys. osób, natomiast liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego wyniosła 22,1 tys. W ruchu migracyjnym wewnętrznym w województwie podkarpackim przeważały kobiety. W 2022 r. zameldowano na pobyt stały 10,3 tys. kobiet, które stanowiły 52,3% ogółu zameldowań wewnętrznych, wymeldowało się natomiast 11,6 tys. kobiet (52,5% ogółu wymeldowań wewnętrznych). W 2022 r. z województwa podkarpackiego wyemigrowało na stałe za granicę 759 osób. Liczba imigrantów przybywających do województwa wyniosła 898 osób. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło wartość 139 osób, z tego 11 osób to mężczyźni, a 128 kobiety.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2022 r.
 Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2022

Edukacja Education

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Rok szkolny 2021/22 był kolejnym, w którym odnotowano wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli.

W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, jak i w stosunku do roku szkolnego 2015/16, liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się.

Najwięcej uczniów szkół ponadpodstawowych wybierało naukę w liceach ogólnokształcących i w technikach, ponieważ w szkołach tych była możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach.

Liczba studentów na uczelniach w województwie podkarpackim zmniejszyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, jak i z rokiem akademickim 2015/16.

W roku szkolnym 2021/22 w województwie podkarpackim funkcjonowało 1518 placówek wychowania przedszkolnego. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba placówek nie uległa zmianie (porównując z 2015 r. liczba placówek zwiększyła się o 13). Dzieci mogły uczęszczać do 765 przedszkoli, 655 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 5 zespołów wychowania przedszkolnego i 93 punktów przedszkolnych.

Większość placówek wychowania przedszkolnego była zlokalizowana na wsi (66,5%). Przedszkola stanowiły więcej niż połowę (50,4%) wszystkich tych placówek. W porównaniu z rokiem szkolnym 2020/21 odnotowano wzrost przedszkoli (o 1,6%). Przedszkola zlokalizowane były w większości w miastach – 54,2%, natomiast oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych na wsi – 87,8% (w kraju odpowiednio 68,0% i 75,0%).

W stosunku do roku szkolnego 2015/16 liczba placówek wychowania przedszkolnego wzrosła o 0,9%. Liczba przedszkoli zwiększyła się (o 23,6%), natomiast zmniejszyła się liczba zespołów wychowania przedszkolnego (o 37,5%), punktów przedszkolnych (o 27,9%) i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (o 12,6%).

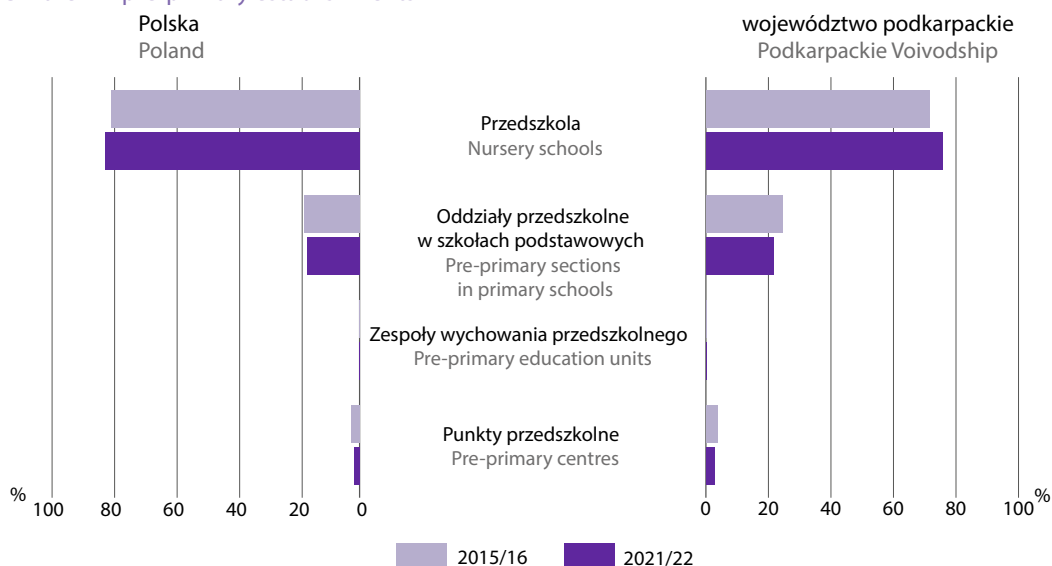
Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2019/20	2020/21	2021/22
Placówki: Establishments:	1505	1534	1518	1518
miasta urban areas	412	495	503	508
wieś rural areas	1093	1039	1015	1010
w tym of which				
Przedszkola Nursery schools	619	739	753	756
w tym specjalne of which special	13	23	24	27
Dzieci: Children:	61504	74296	75700	80000
miasta urban areas	30901	37857	38811	40789
wieś rural areas	30603	36439	36889	39211
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	7999	19735	19710	20151
5 lat 5	21226	19032	19448	20223

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities.

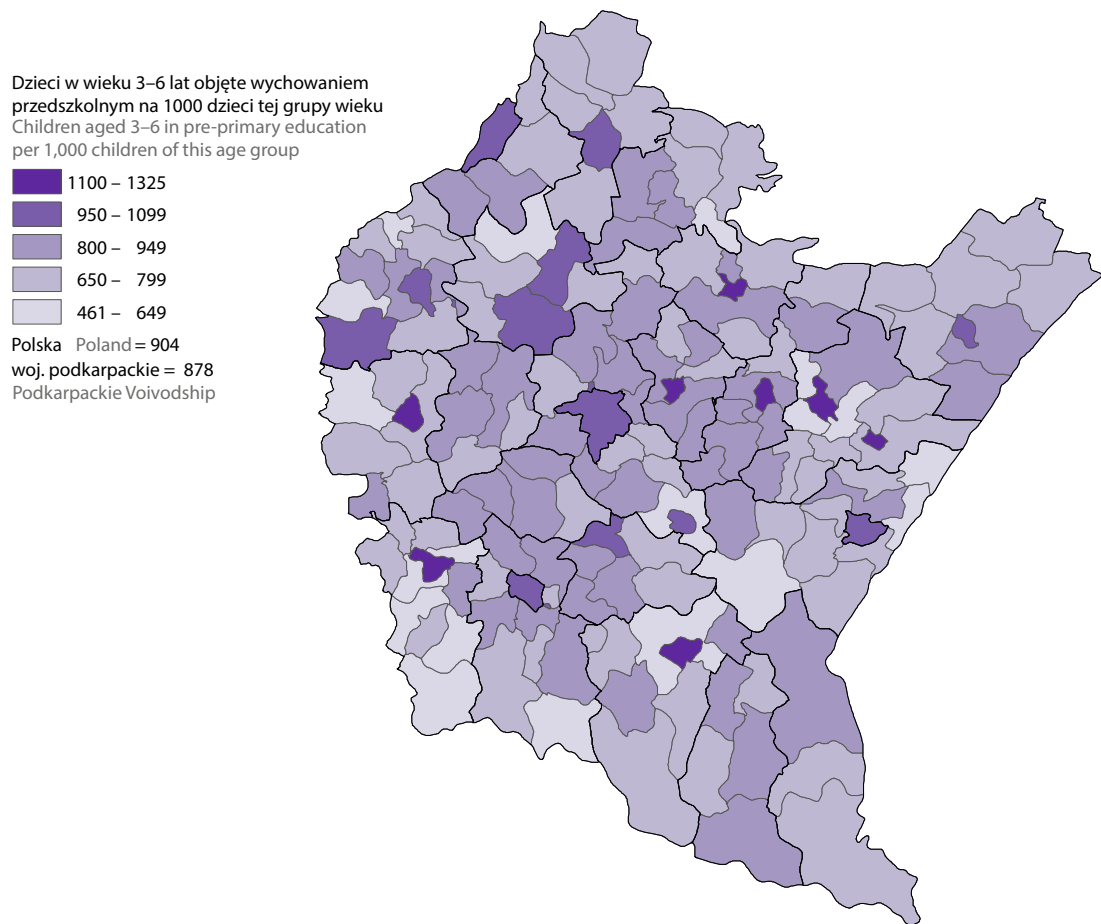
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego
 Chart 18. Children in pre-primary establishments

W ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2021/22 objętych było 80,0 tys. dzieci, tj. o 5,7% więcej niż w poprzednim roku szkolnym (w Polsce więcej o 3,4%). Udział dzieci z terenów wiejskich w ogólnej liczbie objętych edukacją przedszkolną był mniejszy niż w miastach i w roku szkolnym 2021/22 wyniósł 49,0% (o 0,3 p.proc. więcej niż przed rokiem). Najbardziej powszechnym typem placówek wychowania przedszkolnego są przedszkola. W województwie podkarpackim uczęszczało do nich 75,6% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (71,6% w roku szkolnym 2015/16).

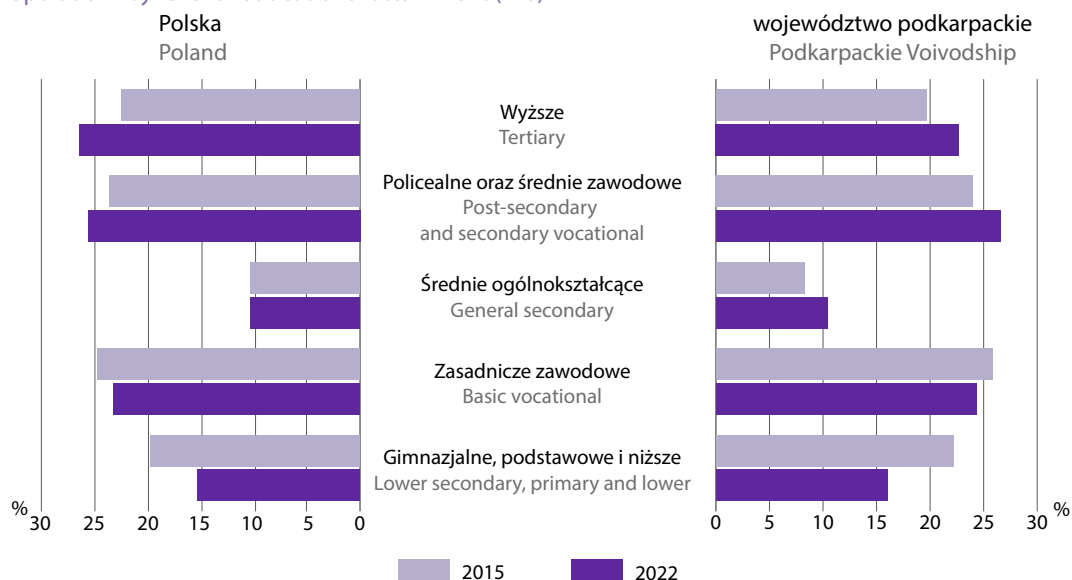
W roku szkolnym 2021/22 liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci tej grupy wieku wyniosła 878, natomiast w roku szkolnym 2020/21 – 844. W Polsce wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej wyniósł 904 (w roku szkolnym 2020/21 – 878).

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2021/22
 Map 22. Pre-primary education in the 2021/22 school year

Uwzględniając poziom wykształcenia według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (danych średniorocznych), w 2022 r. w województwie podkarpackim 26,6% osób w wieku 15–89 lat posiadało najczęściej wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe (wzrost o 2,6 p.proc. w porównaniu z 2015 r.), natomiast najmniejszy odsetek – 10,4% wystąpił u osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 2,1 p.proc. więcej niż w 2015 r.). Także w kraju najmniejszy udział miały osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (10,2% – zarówno w 2015, jak i w 2022 roku), najwyższy zaś osoby posiadające wykształcenie wyższe (26,2% wobec 22,3% w 2015 r.).

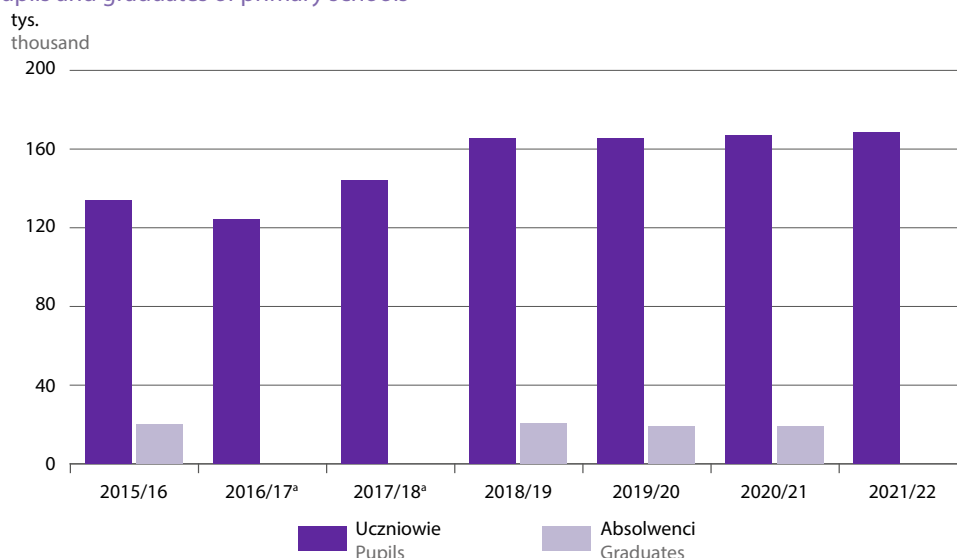
Wykres 19. Ludność^a według poziomu wykształcenia (BAEL)
 Chart 19. Population^a by level of educational attainment (LFS)

a W wieku 15–89 lat.
 a Aged 15–89.

W roku szkolnym 2021/22 w województwie podkarpackim działały 1072 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi), tj. o 1,0% mniej niż w poprzednim roku szkolnym i o 1,4% mniej niż w roku szkolnym 2015/16. W zdecydowanej większości były to szkoły publiczne (93,8%). Szkoły zlokalizowane na terenach wiejskich stanowiły 76,5% wszystkich szkół podstawowych.

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych
 Chart 20. Pupils and graduates of primary schools

a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.
 a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2021/22 uczęszczało 168,3 tys. uczniów (53,5% na wsi). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 0,8% (w kraju zwiększyła się o 1,0%). W wyniku reformy edukacji i wydłużeniu nauki w szkole podstawowej

o dwa lata, liczba uczniów w stosunku do roku szkolnego 2015/16 zwiększyła się w województwie podkarpackim, jak i w Polsce (odpowiednio: o 25,7% i o 25,8%).

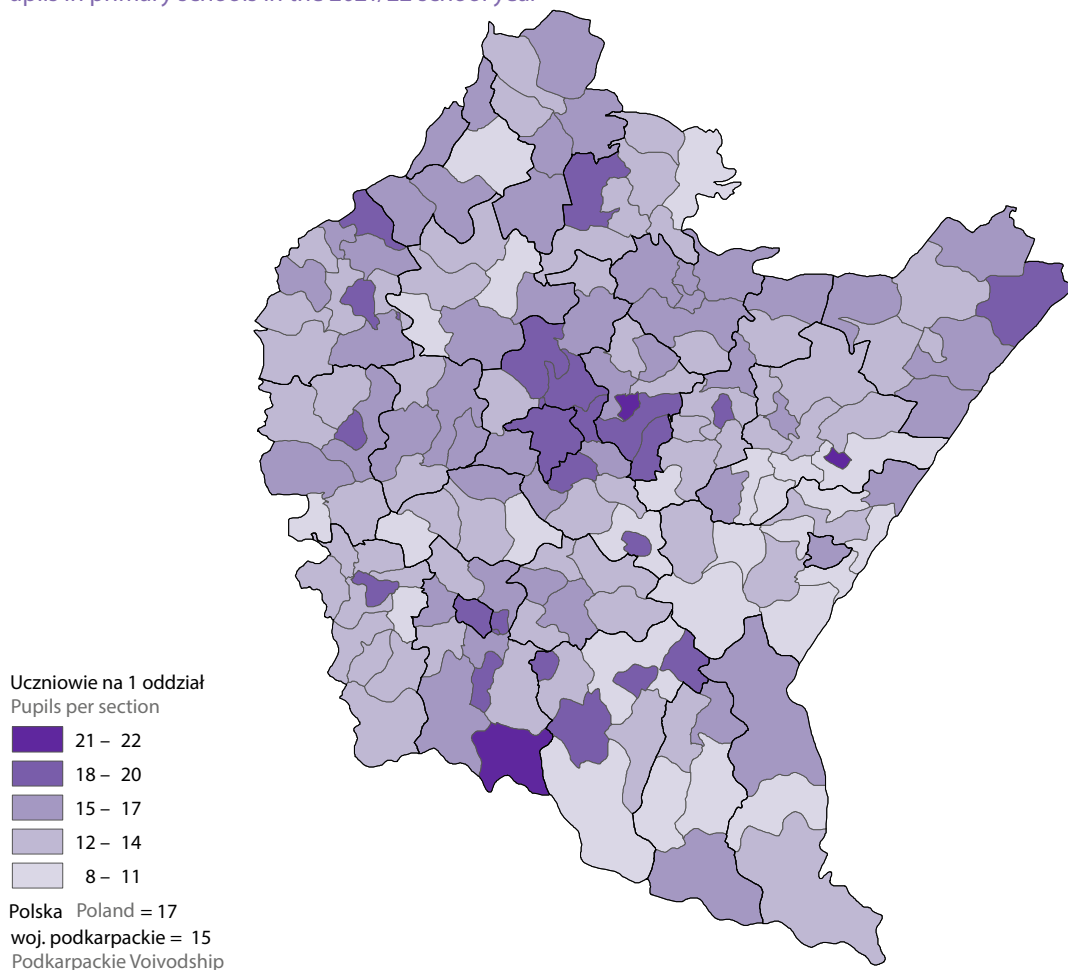
Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2021 r. rozpoczęło 20,2 tys. uczniów, tj. o 1,5% mniej niż przed rokiem. Pierwszoklasiści stanowili 12,0% ogółu uczniów szkół podstawowych.

W roku szkolnym 2021/22 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej wyniosła 15 uczniów (w Polsce 17 uczniów). Średnia liczba uczniów w oddziale w szkole wiejskiej wyniosła 13 osób, podczas gdy w mieście 18 (w kraju odpowiednio: 14 i 18 uczniów).

W czerwcu 2022 r. naukę w klasie ósmej zakończyło 18,9 tys. absolwentów, tj. o 0,7% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem.

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2021/22

Map 23. Pupils in primary schools in the 2021/22 school year

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne. Zgodnie z ustawą Prawo oświatowe do szkół ponadpodstawowych należą również szkoły policealne, które ze względu na fakt, że stanowią wyższy szczebel kształcenia, zostaną omówione oddzielnie.

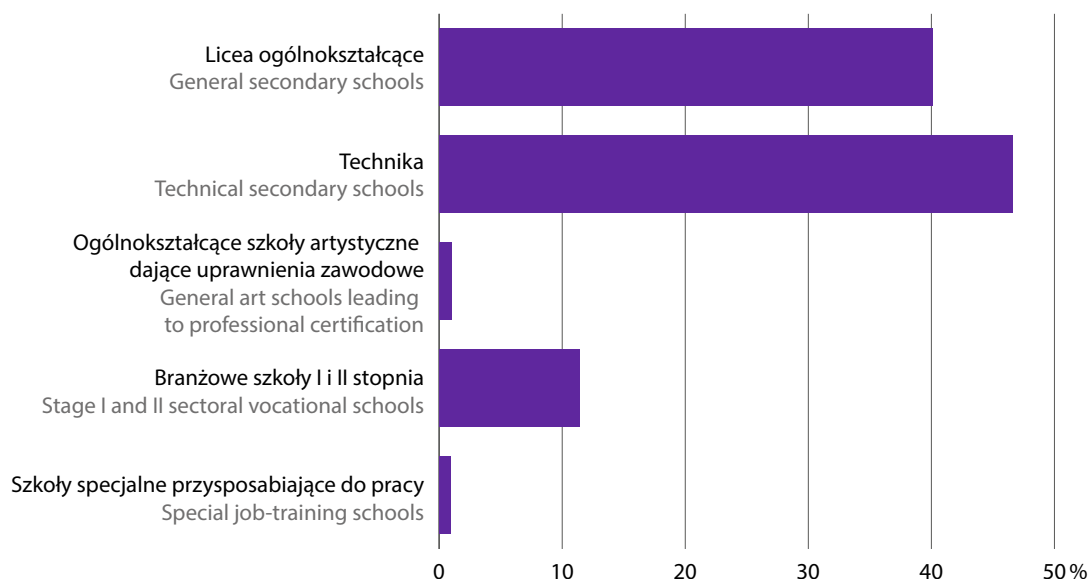
W roku szkolnym 2021/22 działało 361 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży: 26 szkół specjalnych przysposabiających do pracy, 87 szkół branżowych I stopnia, 7 szkół branżowych II stopnia, 124 licea ogólnokształcące, 108 techników i 9 ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego nastąpił wzrost łącznej liczby tych szkół o 1,4%. Uczęszczało do nich 90,1 tys. uczniów, tj. o 0,6% mniej niż w poprzednim roku szkolnym.

Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 87,9% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia (w tym uczniowie branżowych szkół II stopnia i ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe).

W roku szkolnym 2021/22 wśród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą liczbę uczniów skupiały technika, do których uczęszczało 42,0 tys. młodzieży (o 0,7% mniej niż w poprzednim roku szkolnym) oraz licea ogólnokształcące – 36,1 tys. osób (o 0,5% mniej), w których kobiety stanowiły odpowiednio 36,5% i 65,8% uczniów tego typu szkół.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2021/22

Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2021/22 school year

W branżowych szkołach I stopnia w roku szkolnym 2021/22 kształciło się 10,1 tys. uczniów, a w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – 0,8 tys. (odpowiednio: o 1,7% i 3,9% mniej niż rok wcześniej). Udział kobiet wśród uczniów tych szkół wyniósł odpowiednio: 27,6% i 42,3%. Głównym celem tych szkół jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie.

Do branżowych szkół II stopnia, przeznaczonych dla absolwentów branżowych szkół I stopnia, uczęszczało 187 uczniów. W szkołach tych zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie, w tym praktyczna nauka zawodu, są prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

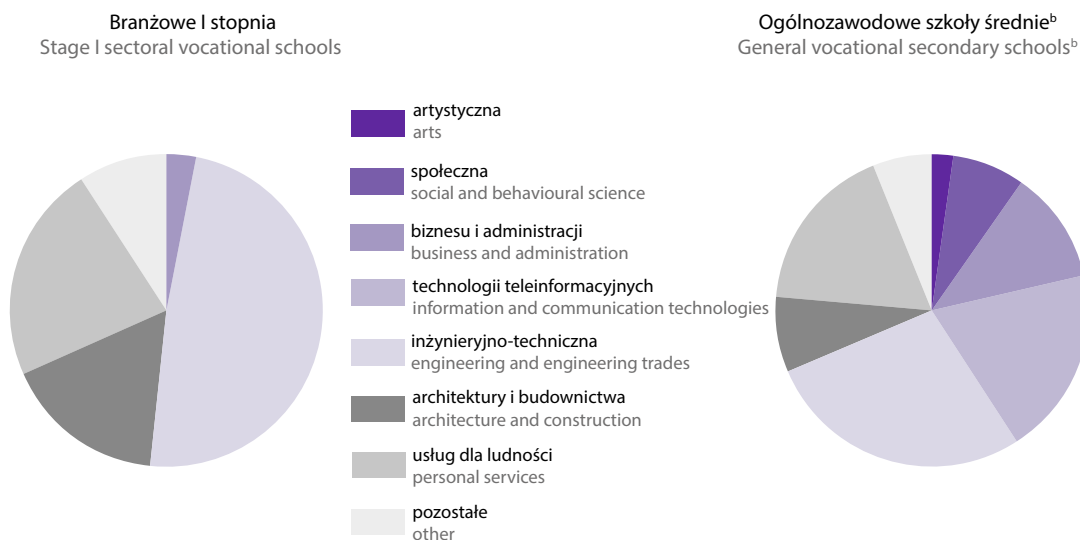
Odrębną grupę wśród szkół ponadpodstawowych stanowiły ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2021/22 w województwie podkarpackim w 9 placówkach tego typu zawód zdobywało 929 uczniów (o 0,3% więcej niż przed rokiem), w tym kobiety stanowiły 78,8%. Liczba szkół w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległa zmianie.

Zainteresowanie części młodzieży kształceniem zawodowym wynika w dużej mierze z sytuacji na rynku pracy, gdzie cenione są konkretne kwalifikacje zawodowe.

W czerwcu 2021 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych dla młodzieży zakończyło 19,4 tys. uczniów, tj. o 2,1% mniej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących (8,9 tys., tj. 45,7%). Naukę w technikach zakończyło 7,9 tys. uczniów, tj. o 5,1% mniej niż przed rokiem. Absolwenci techników najczęściej kończyli naukę w zakresie kierunków inżynieryjno-technicznych (28,3% ogółu absolwentów techników, poza szkołami specjalnymi), technologii teleinformatycznych (19,9%) oraz usług dla ludności (17,7%). W ramach szkół branżowych I stopnia najwięcej absolwentów (nie wliczając szkół specjalnych) kształciło się na kierunku z podgrupy inżynieryjno-technicznej (48,6%), następnie w usługach dla ludności (22,5%) oraz na kierunku architektury i budownictwa (16,7%).

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2020/21

Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2020/21 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W roku szkolnym 2021/22 obserwowano dalszy spadek liczby szkół policealnych. Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowały 62 szkoły policealne (w poprzednim roku szkolnym – 68), do których uczęszczało 9,7 tys. uczniów (o 8,2% więcej niż przed rokiem). W porównaniu z innymi typami szkół, szkoły policealne wyróżniają się krótszym cyklem kształcenia – od roku do 2,5 lat i w większym stopniu niż inne szkoły podlegają mechanizmom rynkowym. Liczba absolwentów szkół policealnych z roku szkolnego 2020/21 wyniosła 3,2 tys. osób i zmniejszyła się o 10,9% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W maju 2022 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 16,3 tys. osób, z tego zdało egzamin 12,9 tys. osób (78,8%). Zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w relacji do 2015 r. zdawalność egzaminu maturalnego zwiększyła się o 4,2 p.proc.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^a
 Table 11. Persons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Kobiety Females				
przystąpiło took	9826	8813	9004	8858
zdało passed	7394	6879	6945	7147
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	8154	7523	7715	7448
zdało passed	6035	5412	5542	5710

^a Od 2015 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w nowej formule. W 2015 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

^a Since 2015, the matriculation examination has been carried out in a new formula. In 2015, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W roku akademickim 2021/2022 na 14 uczelniach mających siedzibę w województwie podkarpackim studiowało 43,7 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), w tym na pierwszym roku studiów 11,1 tys. Udział kobiet wyniósł 57,1%. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba studiujących zmniejszyła się o 2,1%. W stosunku do roku 2015/16 liczba uczących się na podkarpackich uczelniach była mniejsza o 23,9%.

Do publicznych uczelni uczęszczało 34,2 tys. osób, a do niepublicznych 9,5 tys. Na studiach stacjonarnych kształciło się 30,9 tys. osób – stanowiły one prawie trzy czwarte ogółu studentów. W uczelniach publicznych z tej formy kształcenia skorzystało 80,7%, a w niepublicznych 35,3% studentów.

Na terenie województwa podkarpackiego, odnotowano wzrost liczby studentów w zamiejscowych jednostkach organizacyjnych uczelni spoza województwa. W roku akademickim 2021/2022 w tych jednostkach kształciło się 1711 studentów (w poprzednim roku akademickim – 1205 studentów).

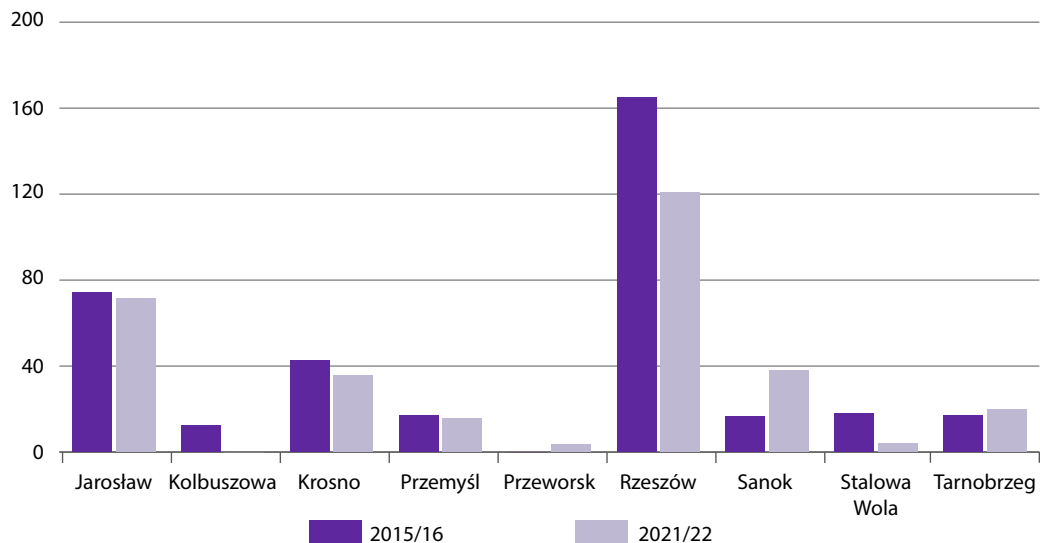
W 2021 roku dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 13,1 tys. absolwentów. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba absolwentów zmalała o 0,5%.

Głównym ośrodkiem akademickim w województwie podkarpackim jest Rzeszów, na terenie którego, w roku akademickim 2021/2022, swoją siedzibę miało 5 uczelni skupiających 78,9% ogółu studentów. Biorąc pod uwagę liczbę studentów, największą uczelnią w województwie podkarpackim był Uniwersytet Rzeszowski kształcący 36,1% ogółu studentów, następnie Politechnika Rzeszowska – 23,3%.

Najwięcej osób studiowało na kierunkach z grupy „biznes, administracja i prawo” (22,4%), następnie z grupy „technika, przemysł, budownictwo” (20,0%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (14,4%). Najmniej studentów było na kierunkach z grupy „indywidualne studia międzyobszarowe” (0,7%), „rolnictwo” (1,7%) i „nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka” (2,4%).

Absolwenci najczęściej kończyli studia na kierunkach studiów w grupach „biznes, administracja i prawo” (24,8%), „technika, przemysł, budownictwo” (21,9%) oraz „zdrowie i opieka społeczna” (11,3%).

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1,000 population

Wykres 24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia^a w roku akademickim 2020/21
Chart 24. Graduates by broad fields of education^a in the 2020/21 academic year

^a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2021 r. Łącznie z cudzoziemcami. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

^a Graduates who obtained higher education diplomas in 2021. Including foreigners. According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

W województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/22 funkcjonowało 36 szkół dla dorosłych, tj. o 5 mniej niż przed rokiem. Uczniowie ponadpodstawowych szkół dla dorosłych pobierali naukę tylko w liceach ogólnokształcących (3,9 tys., tj. o 21,3% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W 2021 r. szkoły dla dorosłych ukończyło 1578 uczniów (o 5,2% mniej niż przed rokiem).

W 2021 r. w województwie podkarpackim wydatki jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie oraz na edukacyjną opiekę wychowawczą wyniosły 5144,3 mln zł, co stanowiło 31,4% ogółu wydatków zrealizowanych przez te jednostki. W porównaniu z rokiem poprzednim wydatki zwiększyły się o 10,4%.

Zasoby pracy

Labour resources

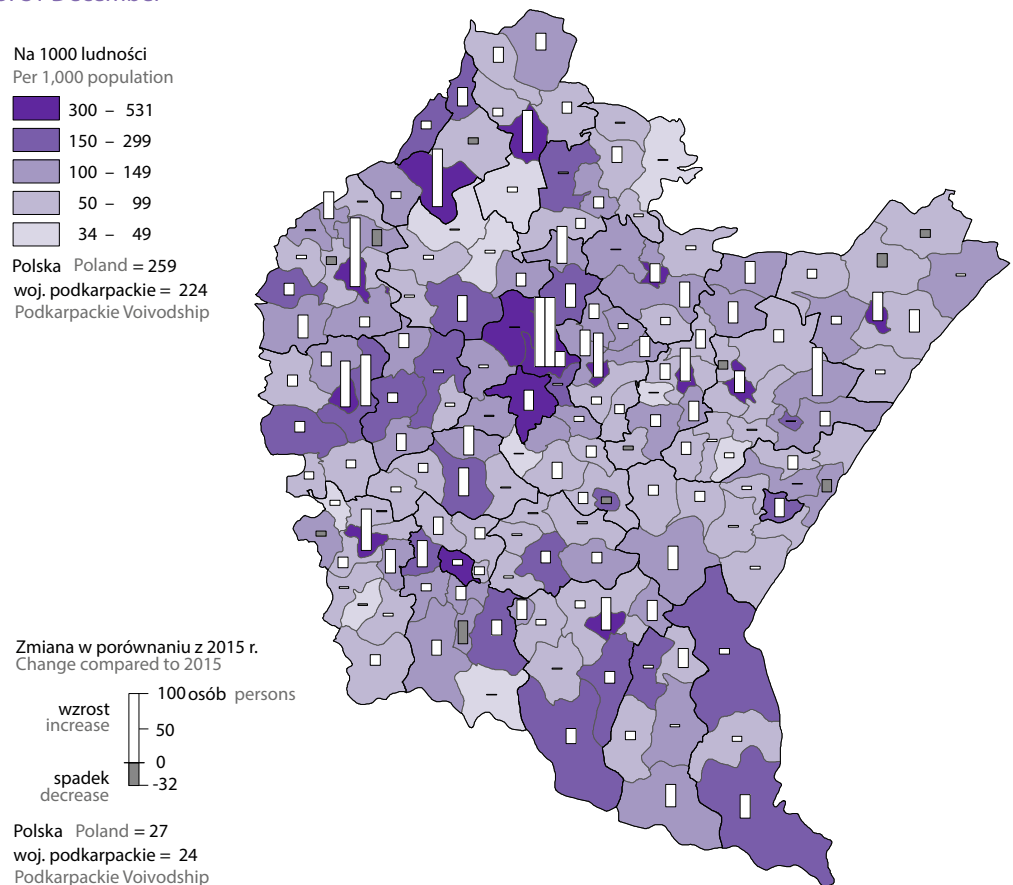
W województwie podkarpackim w ujęciu rocznym zanotowano wzrost liczby pracujących. Zmniejszyła się natomiast ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2022 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zanotowano spadek aktywności zawodowej, przy jednoczesnym zmniejszeniu się zbiorowości pracujących, a zwiększeniu się liczby osób bezrobotnych. Zanotowano również spadek wskaźnika zatrudnienia oraz wzrost liczby osób biernych zawodowo.

Dane roczne o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na 31 grudnia) według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności bazują na sprawozdawczości GUS. Dane te nie uwzględniają pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Według stanu na koniec grudnia 2021 r. w województwie podkarpackim liczba pracujących w gospodarce narodowej wyniosła 704,1 tys. osób i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 10,2 tys. osób (tj. o 1,5%). Pracujący w województwie stanowili 4,8% tej populacji w kraju (tak samo jak przed rokiem). W 2021 r. w województwie podkarpackim w sekcji przemysł i budownictwo pracowało 32,9% ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej (w Polsce 29,1%), natomiast w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – 22,8% (27,7%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 12,1% (7,8%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – 2,0% (3,8%), a w pozostałych sekcjach – 30,2% (w kraju 31,6%).

Mapa 24. Pracujący^a w 2021 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Map 24. Employed persons^a in 2021
 As of 31 December

^a Dane dotyczą pracujących w podmiotach gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern in entities of the national economy employing more than 9 persons and budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W województwie podkarpackim na 1000 ludności przypadało 224 pracujących w 2021 r., wobec 200 w 2015 r. (w kraju odpowiednio 259 i 232 pracujących). W końcu 2021 r. liczba pracujących w przeliczeniu na 1000 ludności, w porównaniu z 2015 r., w największym stopniu wzrosła w gminie Trzebownisko (o 216 osób), a następnie w Mielcu (o 97 osób) i Nowej Dębie (o 81 osób), natomiast najbardziej zmniejszyła się w gminie Iwonicz-Zdrój (o 32 osoby), a następnie w Tuszowie Narodowym (o 23 osoby) i Cieszanowie (o 19 osób).

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

W końcu 2022 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podkarpackiego wyniosła 69,0 tys. osób (co stanowiło 8,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce) i była mniejsza od zanotowanej przed rokiem o 10,7%.

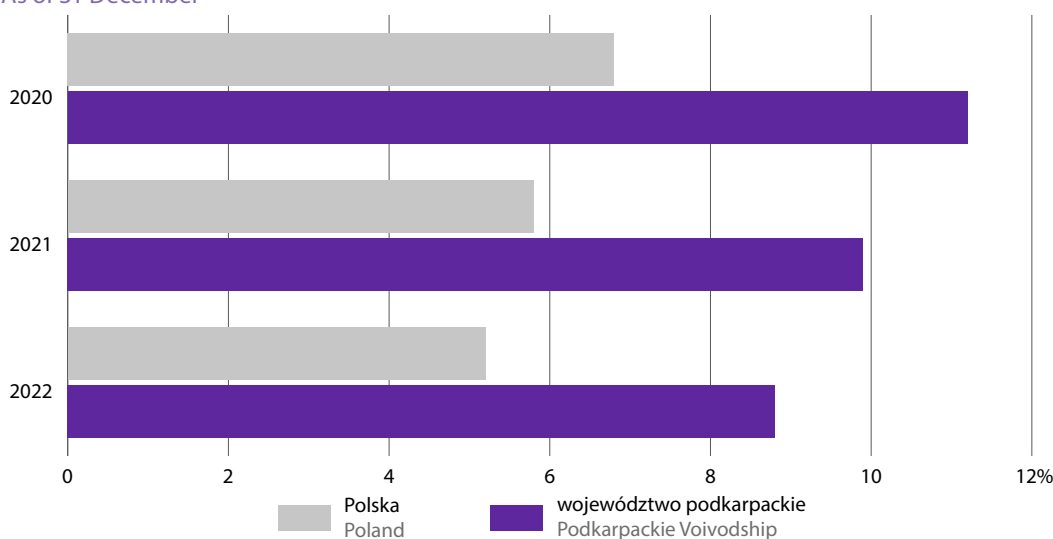
Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,8% (w Polsce 5,2%) i była niższa o 1,1 p.proc. (o 0,6 p.proc. w kraju) w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wykres 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2020–2022

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Registered unemployment rate in 2020–2022

As of 31 December

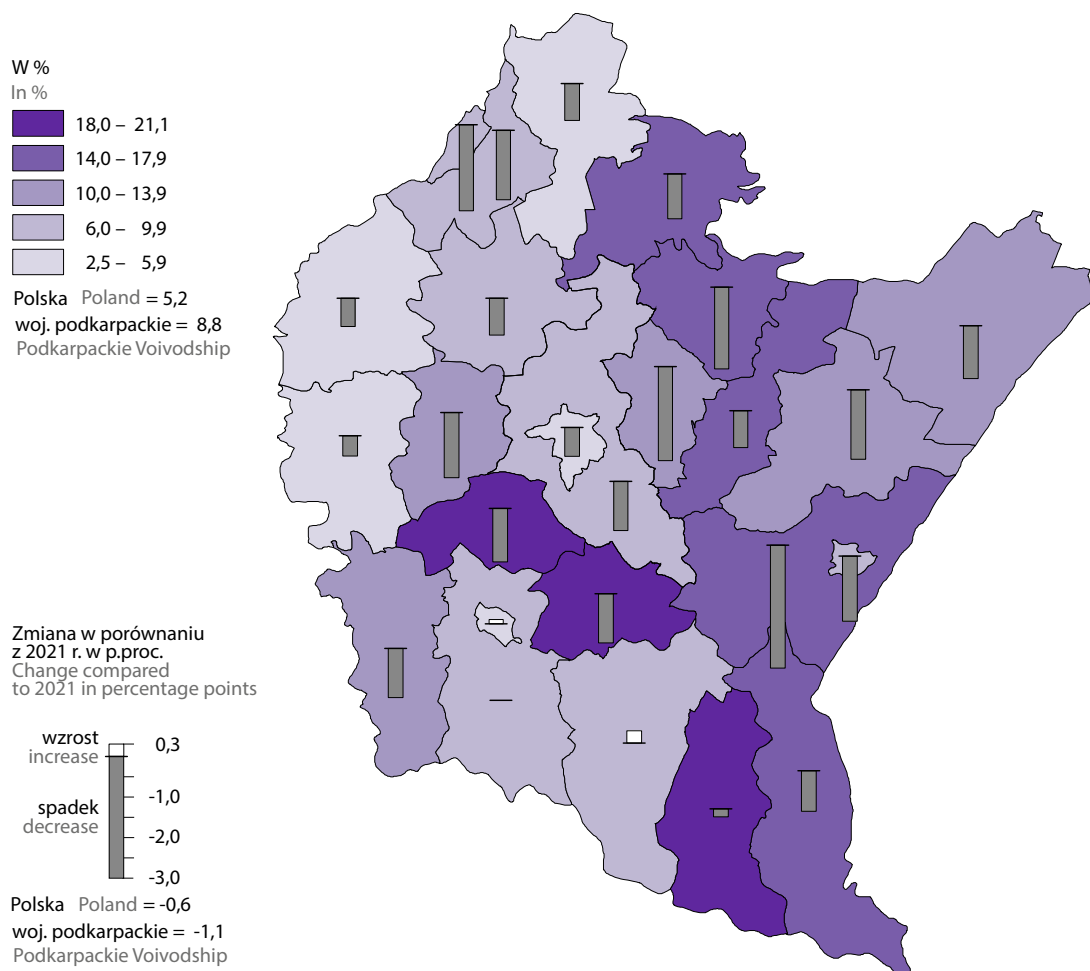

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

Mapa 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 25. Registered unemployment rate in 2022
As of 31 December

Najwyższa stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu grudnia 2022 r. wystąpiła w powiecie brzozowskim (21,1%), a najniższy jej poziom odnotowano w Krośnie (2,5%). W porównaniu z końcem grudnia 2021 r. spadek stopy bezrobocia rejestrowanego zanotowano w dwudziestu dwóch powiatach, w tym największy w przemyskim (o 3,0 p.proc.). Wzrost stopy bezrobocia odnotowano w powiecie sanockim (o 0,3 p.proc.) i Krośnie (o 0,1 p.proc.). Jedynie w powiecie krośnieńskim stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie z grudnia 2021 r.

W końcu 2022 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat, a następnie od 35 do 44 lat. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu 2022 r. wyniósł odpowiednio 26,6% i 24,9% (rok wcześniej 28,3% i 25,1%). Osoby w wieku od 18 do 24 lat stanowiły 13,3% (12,8%) bezrobotnych, od 45 do 54 lat – 19,4% (18,7%), a powyżej 54 lat – 15,8% (w końcu 2021 r. – 15,1%).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe – 27,9% (w końcu 2021 r. – 27,1%) oraz średnie zawodowe i policealne – 26,4% (26,7%). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało – 18,7% (podobnie jak przed rokiem), szkoły wyższe ukończyło 15,6% bezrobotnych (15,8%), a licea ogólnokształcące – 11,4% (rok wcześniej – 11,7%).

Udział osób długotrwale bezrobotnych (tzn. pozostających bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy) w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2022 r. wyniósł 57,8% i w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 r. zmniejszył się o 2,7 p.proc.

W końcu 2022 r. osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca stanowiły 8,8% bezrobotnych (rok wcześniej – 7,8%), od 1 do 3 miesięcy – 16,9% (14,3%), od 3 do 6 miesięcy – 13,2% (12,1%), natomiast od 6 do 12 miesięcy – 13,3% (podobnie jak przed rokiem).

W końcu 2022 r. bezrobotni poszukujący pracy ponad rok stanowili 47,8% ogółu bezrobotnych, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych, w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 r. zmniejszył się o 4,8 p.proc.

W województwie podkarpackim wśród bezrobotnych przeważali mieszkańcy wsi, którzy stanowili 63,4% (w końcu 2021 r. – 63,0%) ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, natomiast osoby zamieszkujące w miastach stanowiły 36,6% (przed rokiem – 37,0%). W Polsce mieszkańcy wsi stanowili 46,0% (w końcu 2021 r. – 45,3%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Zwiększył się udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie bezrobotnych z 5,8% w 2021 r. do 6,4% w 2022 r. (w kraju zwiększył się o 0,5 p.proc. do 7,3%). W końcu 2022 r. na 1 ofertę pracy przypadało 55 bezrobotnych (wobec 37 osób przed rokiem), natomiast w Polsce odpowiednio 18 i 15 bezrobotnych.

Źródłem danych kwartalnych o ludności aktywnej zawodowo (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o osobach biernych zawodowo, tj. tych, które pozostają poza siłą roboczą jest **Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**.

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a
 Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in quarter 4 by LFS^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	815	825	854	844	17294
pracujący employed persons	710	781	824	802	16796
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	105	44	30	42	499
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	826	783	744	749	12426
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	49,6	51,3	53,4	53,0	58,2
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	43,2	48,5	51,6	50,3	56,5
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	12,9	5,3	3,5	5,0	2,9

^a Populacja bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
^a The unemployed population includes people aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W 4 kwartale 2022 r. współczynnik aktywności zawodowej dla województwa podkarpackiego wyniósł 53,0% (wobec 58,2% w kraju). Oznacza to, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, 53 osoby były aktywne zawodowo, czyli miały pracę lub jej poszukiwały. Wartość współczynnika aktywności zawodowej wskazuje, że ponad połowa ludności w wieku 15–89 lat pracowała, bądź aktywnie poszukiwała pracy i była gotowa ją podjąć. Podkarpackie, to województwo o najniższym współczynniku aktywności zawodowej w 4 kwartale 2022 r. spośród 16 województw (podobnie w 4 kwartale 2015 r. i 2021 r.).

Współczynnik ten zmniejszył się w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. (o 0,4 p.proc.), a zwiększył się w odniesieniu do 4 kwartału 2015 r. (o 3,4 p.proc.).

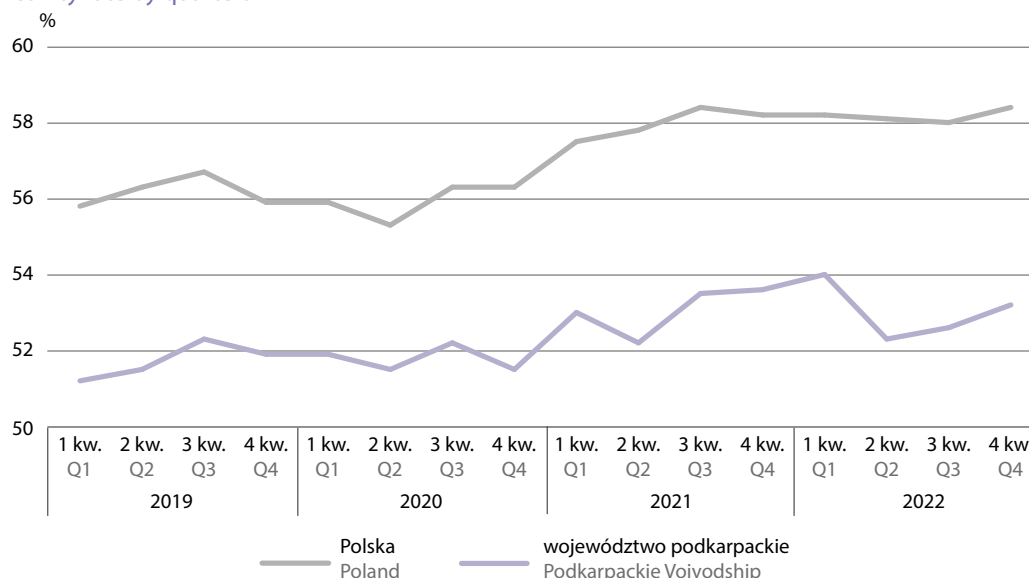
Uwzględniając podział według płci, wartość tego współczynnika była wyższa dla mężczyzn (61,4%) niż kobiet (45,0%). Natomiast ze względu na miejsce zamieszkania współczynnik aktywności zawodowej osiągnął nieco wyższą wartość dla osób zamieszkałych w mieście niż na wsi (55,5% wobec 51,3%).

Najbardziej aktywne zawodowo były osoby w grupie wieku 35–44 lata, dla których współczynnik wyniósł 86,8%. Najniższą zaś aktywnością zawodową cechowała się grupa osób w wieku 15–24 lata, dla której współczynnik kształtował się na poziomie 21,3%. W kraju najwyższy współczynnik odnotowano także w grupie osób w wieku 35–44 lata (90,1%), a najniższy w grupie osób 55–89 lat (26,7%).

Uwzględniając poziom wykształcenia, największą aktywnością zawodową wykazywały się osoby z wykształceniem wyższym, na każde 100 osób z takim wykształceniem, 82 osoby (w kraju 81 osób) było aktywnych zawodowo. Natomiast najniższym współczynnikiem aktywności zawodowej odznaczały się osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, na każde 100 osób z takim wykształceniem, 12 osób (w kraju 17 osób) było aktywnych zawodowo.

Wykres 26. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 26. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W 4 kwartale 2022 r. wskaźnik zatrudnienia służący do pomiaru wykorzystania zasobów pracy wyniósł 50,3%. Oznacza to, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, przypadało 50 osób pracujących. W odniesieniu do Polski omawiany wskaźnik był niższy o 6,2 p.proc. Województwo podkarpackie w 4 kwartale 2022 r. charakteryzowało się najniższą wartością tego wskaźnika na tle innych województw (również w 4 kwartale 2015 r. i 2021 r.).

W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się o 1,3 p.proc., natomiast w porównaniu z 4 kwartałem 2015 r. wskaźnik ten zwiększył się o 7,1 p.proc.

W województwie podkarpackim najwyższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił w grupie osób w wieku 35–44 lata (82,6%), natomiast najniższy w grupie osób 15–24 lata (17,3%). W kraju najwyższy wskaźnik odnotowano również w grupie osób w wieku 35–44 lata (88,2%), a najniższy w grupie osób 55–89 lat (26,2%).

Ze względu na poziom wykształcenia, najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym, zarówno w podkarpackim (80,1%), jak i w kraju (80,3%), najniższym zaś osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego (odpowiednio 9,2% w województwie i 15,7% w kraju).

Ludność bierna zawodowo, tzn. pozostająca poza siłą roboczą, są to wszystkie osoby:

1. w wieku 15–89 lat, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:
 - nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały;
 - nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie w aktywny sposób lub poszukiwały pracy aktywnie, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym;
 - nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ już ją znalazły i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż trzy miesiące;
 - do trzech miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć;
2. wszystkie osoby w wieku 90 lat i więcej.

Od 2021 roku **przyczyny bierności** określane są dla populacji biernych zawodowo w wieku 15–74 lata.

W 4 kwartale 2022 r. osoby niepracujące i nieposzukujące pracy, czyli zbiorowość biernych zawodowo w województwie podkarpackim liczyła 749 tys. osób, co stanowiło 6,0% ogółu biernych zawodowo w kraju. Wśród nieaktywnych zawodowo ze względu na miejsce zamieszkania większość stanowili mieszkańcy wsi (61,5%), a pod względem płci przeważały kobiety (60,1%).

W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. liczba biernych zawodowo zwiększyła się o 0,7%. Jej wzrost odnotowano w populacji mężczyzn oraz wśród mieszkańców wsi (odpowiednio o 6,8% i o 3,1%). Natomiast w populacji kobiet, a także wśród ludności miejskiej liczba biernych zawodowo obniżyła się po 3,0%.

W porównaniu z 4 kwartałem 2015 r. liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 9,3%. Jej spadek odnotowano zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 13,3% i o 6,6%), a także wśród mieszkańców wsi (o 10,0%) i miast (o 8,3%).

Analizując populację biernych zawodowo według wieku, zarówno w województwie, jak i w kraju można zauważyć znaczną dominację dwóch grup. Pierwsza grupa to osoby w wieku 55–89 lat, które stanowiły 61,3% biernych zawodowo (w kraju 67,2%). Natomiast drugą, pod względem liczebności, grupą tworzącą zbiorowość nieaktywnych zawodowo stanowiły osoby w wieku 15–24 lata, które liczyły 20,7% populacji biernych zawodowo (w kraju 18,7%).

W województwie podkarpackim, jak również w kraju, w grupie biernych zawodowo przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (30,6% wobec 29,5% w kraju). Najmniejszy zaś odsetek w tej grupie w województwie stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (8,9%), natomiast w kraju z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,1%).

W 4 kwartale 2022 r. (podobnie jak rok wcześniej) w województwie podkarpackim wśród najczęstszych przyczyn bierności zawodowej spośród osób nieposzukujących pracy wymieniano emeryturę (44,9% wobec 51,6% w kraju), a także naukę i uzupełnianie kwalifikacji (24,6% wobec 22,2%). Stosunkowo rzadziej wskazywano na opiekę nad dziećmi lub innymi członkami rodziny wymagającymi opieki oraz na sytuację rodzinną (8,1% wobec 7,7%) czy na chorobę i niesprawność (7,9% wobec 11,1% w Polsce).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5172,11 zł, co oznacza wzrost jego poziomu o 9,9% w stosunku do 2020 r.

W 2022 r. w województwie podkarpackim zanotowano spadek w skali roku przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów, przy czym osób pobierających świadczenia z ZUS było nieco więcej, natomiast świadczeniobiorców KRUS mniej niż w 2021 r. W ujęciu rocznym zwiększyła się przeciętna miesięczna emerytura i renta zarówno z ZUS, jak i z KRUS.

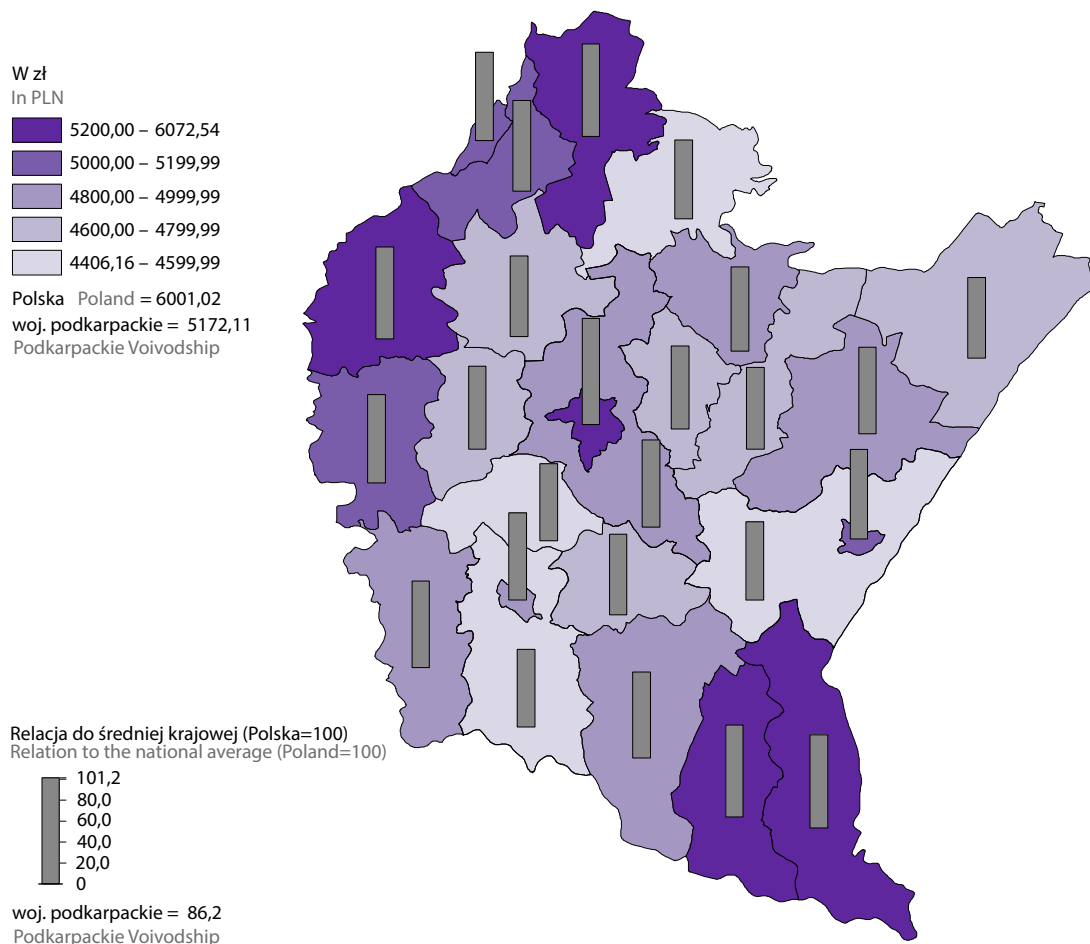
W 2021 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych na Podkarpaciu. Wzrósł przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. wyniosło 5478,05 zł i było niższe od średniej krajowej o 17,7%, tj. o 1176 zł.

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 5172,11 zł, co oznacza jego wzrost o 9,9% w stosunku do 2020 r., a w odniesieniu do 2015 r. o 46,6%. Pomimo wzrostu płac, przeciętne wynagrodzenie w województwie podkarpackim wciąż było niższe od średniej krajowej, która w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 6001,02 zł. W 2021 r. było niższe o 13,8%, w 2020 r. o 14,8%, a w 2015 r. o 15,0%.

Płace wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano w sześciu powiatach: w Rzeszowie (6072,54 zł; wyższe o 17,4%), bieszczadzkim (5297,99 zł; wyższe o 2,4%), stalowowolskim (5263,24 zł; wyższe o 1,8%), leskim (5247,07 zł; wyższe o 1,4%), mieleckim (5233,93 zł; wyższe o 1,2%), oraz tarnobrzeskim (5181,79 zł; wyższe o 0,2%). Najniższe wynagrodzenia zanotowano w powiatach: strzyżowskim (4406,16 zł; niższe niż przeciętnie w województwie o 14,8%), krośnieńskim (4432,75 zł; niższe o 14,3%) oraz przemyskim (4472,14 zł; niższe o 13,5%).

Mapa 26. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2021 r.
Map 26. Average monthly gross wages and salaries^a in 2021

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

We wszystkich podkarpackich powiatach przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym najwyższy wzrost notowano w powiecie bieszczadzkim (o 19,2%), w Przemyślu (o 12,8%) i Krośnie – (o 12,6%).

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano **na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1** (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podkarpackim ukształtowało się na poziomie 5478,05 zł i było o 12,2% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 9,6% w 2021 r.). W latach 2015–2022 był to najwyższy notowany wzrost wynagrodzeń.

W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 6653,67 zł i wzrosło w skali roku o 13,0% (przed rokiem o 8,8%). Pod względem wysokości płac województwo podkarpackie uplasowało się na 14. miejscu w kraju z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto o 2221,73 zł niższym niż w województwie mazowieckim, które zajmuje 1. miejsce w tym rankingu. Natomiast biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu płac w stosunku do poprzedniego roku, podkarpackie zajęło 11. miejsce spośród wszystkich województw.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

W porównaniu z 2021 r. wzrost płac wystąpił we wszystkich badanych sekcjach, w tym wzrost powyżej średniej wojewódzkiej odnotowano w:

- transporcie i gospodarce magazynowej (o 25,3%),
- administrowaniu i działalności wspierającej (o 14,8%),
- handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 13,3%),
- zakwaterowaniu i gastronomii (o 12,9%),
- budownictwie (o 12,4%).

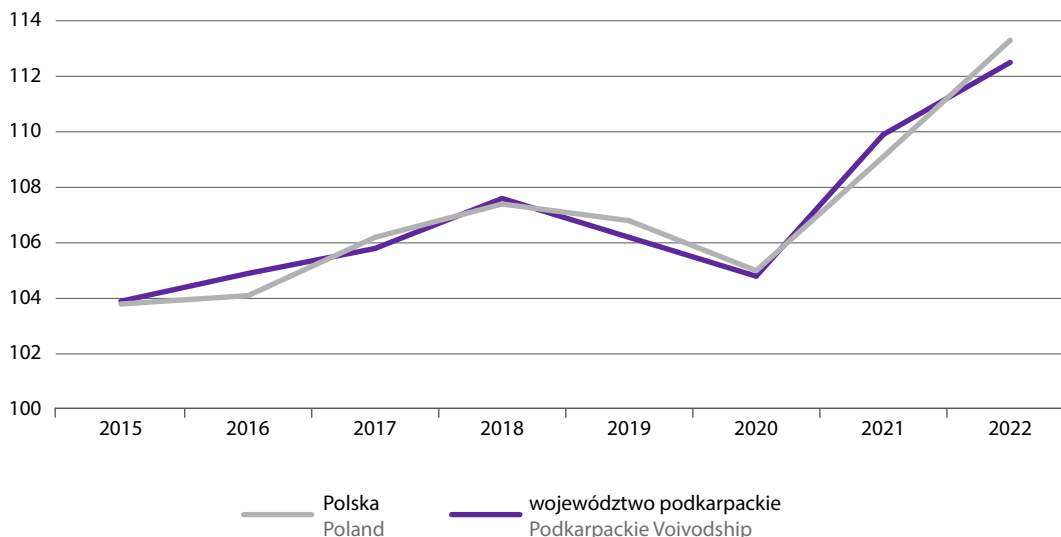
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3399,62	4453,77	4881,23	5478,05
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	82,5	82,3	82,9	82,3

Wykres 27. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 27. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

W 2022 r. na Podkarpaciu przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 462,1 tys. osób i była o 0,5% niższa niż w ubiegłym roku, natomiast w stosunku do 2015 r. była o 2,3% wyższa. W skali kraju – w omawianym roku – świadczenia wypłacono przeciętnie 9252,8 tys. osobom, czyli o 0,3% mniejszej grupie niż w roku poprzednim, ale o 4,2% większej niż w 2015 r.

W 2022 r. w województwie podkarpackim emerytury i renty z ZUS otrzymywało 405,1 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem i o 7,6% więcej niż w 2015 r. Odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2022 r. pobierało 57,0 tys. osób (o 5,0% mniej niż przed rokiem i o 24,3% mniej w stosunku do 2015 roku).

Osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe w województwie podkarpackim stanowiły 5,0% tej zbiorowości w Polsce. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa stanowili 4,9% całej populacji w kraju, a świadczeniobiorcy KRUS – 5,7%.

Wśród świadczeniobiorców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (76,0% całej zbiorowości), a najmniejszą osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (8,7%).

Wśród świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, stanowiąc 75,1% ogółu. Odsetek osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy ukształtował się na poziomie 20,9%, a renty rodzinne pobierało 4,0% świadczeniobiorców.

W województwie podkarpackim w 2022 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 2479,68 zł i była wyższa o 9,3% niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 9,4%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1491,93 zł i zwiększyło się o 5,7% w ciągu roku (w kraju wzrosło o 5,0%). Porównując przeciętną miesięczną emeryturę i rentę brutto wypłacaną przez ZUS i KRUS z 2015 r., wzrosła ona odpowiednio o 44,1% i 29,7% na Podkarpaciu oraz o 40,0% i 27,2% w kraju.

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	451,7	466,9	464,3	462,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1720,93	2120,64	2269,05	2479,68
w tym emerytura of which retirement pay	1843,37	2217,10	2374,37	2594,43
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1150,49	1358,20	1411,39	1491,93
w tym emerytura of which retirement pay	1180,38	1370,88	1424,39	1506,31

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniósł 1704,08 zł i był wyższy o 7,3% od dochodu sprzed roku oraz o 57,5% wobec 2015 r. Niestety, pomimo poprawiającej się sytuacji, jest to kwota plasująca Podkarpacie na przedostatnim miejscu w Polsce (najniższa kwota w województwie opolskim). Przeciętny dochód na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie podkarpackim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 17,4% w 2021 r., o 17,2% w 2020 r. oraz o 22,0% w 2015 r.

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawiciele wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny
Table 15. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	2021 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in household	1081,64	1471,49	1588,57	1704,08	2061,93
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1033,66	1433,00	1556,77	1672,27	2014,61

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w 2021 r. ukształtował się na poziomie 1672,27 zł (wzrost o 7,4% wobec 2020 r. i o 61,8% w porównaniu z 2015 r.). Przeciętny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych w województwie podkarpackim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 17,0% w 2021 r., o 16,9% w 2020 r. oraz o 22,7% w 2015 r.

Z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) wynika, że w 2021 r. w województwie podkarpackim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 17,6%. W stosunku do 2020 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 1,7 p.proc. W skali całego kraju omawiany wskaźnik wyniósł 14,8%. W odniesieniu do poprzedniego roku pozostał on na niezmiennym poziomie, natomiast w stosunku do 2015 r. zmniejszył się o 2,8 p.proc.

W 2021 r. województwo podkarpackie należało do województw o wysokim stopniu zagrożenia ubóstwem. Większe zagrożenie ubóstwem, niż na Podkarpaciu, wystąpiło w województwach: lubelskim, kujawsko-pomorskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych najczęściej wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego. Im niższa wartość wskaźnika, tym bardziej równomierny jest rozkład dochodów. W województwie podkarpackim w 2021 r. wskaźnik ten zmniejszył się wobec 2020 r. o 1,7 p.proc. i osiągnął wartość 23,7%. W Polsce natomiast ukształtował się na poziomie – 26,8%, co oznacza jego spadek o 0,4 p.proc. w odniesieniu do poprzedniego roku.

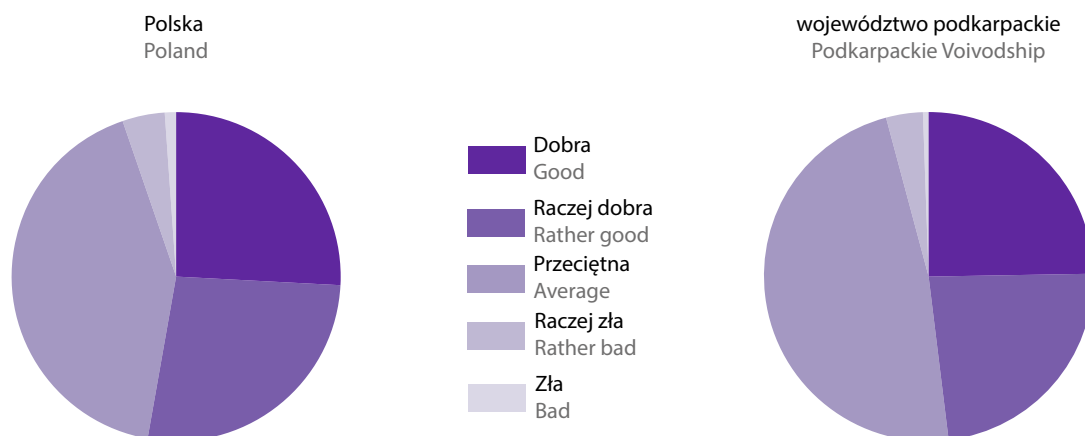
Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej miary ilościowe są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji materialnej. W 2021 r. w województwie podkarpackim 24,9% gospodarstw domowych oceniało swoją sytuację materialną jako dobrą (wzrost o 1,3 p.proc.), natomiast 23,3% jako raczej dobrą (spadek o 4,9 p.proc). Przeciętnie zadowolonych ze swojej sytuacji było 47,8% gospodarstw domowych (o 5,0 p.proc. więcej niż w 2020 r.). Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako raczej złą (3,6%) zmniejszył się w stosunku do 2020 r. o 1,2 p.proc., natomiast jako złą (0,4%), także zmniejszył się w stosunku do 2020 r. o 0,1 p.proc.

Wykres 28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2021 r.
 Chart 28. Subjective evaluation of the material situation of households in 2021

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2021 r. w województwie podkarpackim świadczenia pomocy społecznej na podstawie decyzji przyznano 60,3 tys. osobom. Na pomoc społeczną w województwie podkarpackim w 2021 r. wydano łącznie 190,8 mln zł. Pomoc pieniężna wyniosła 126,5 mln zł, natomiast w ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 64,4 mln zł. Najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, bezrobocia oraz niepełnosprawności.

Z pomocy społecznej korzystało 42,4 tys. gospodarstw domowych. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 99,7 tys. osób.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w województwie podkarpackim wyniosły prawie 2 mld 182 mln zł. Kartę Dużej Rodziny posiadało 86,1 tys. rodzin.

Na koniec 2021 r. działały w województwie podkarpackim 234 placówki opieki nad dziećmi do lat 3. Żłobki i kluby dziecięce dysponowały łącznie 9,3 tys. miejsc. Na 100 miejsc w placówkach przypadają 620 dzieci w wieku do lat 3.

W 2021 r. w województwie podkarpackim świadczenia pomocy społecznej (w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego) przyznano na podstawie decyzji 60,3 tys. osobom bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Ich liczba zmniejszyła się o 11,7 tys. w stosunku do 2020 r. oraz o 60,7 tys. osób wobec 2015 r. W Polsce w tym czasie świadczenia na podstawie decyzji otrzymało 974,7 tys. osób (1,1 mln w 2020 r. i 1,8 mln w 2015 r.).

W 2021 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 53,1 tys. osób (w 2020 r. – 61,6 tys., w 2015 r. – 85,8 tys.). Natomiast świadczenia w formie niepieniężnej przyznano 28,3 tys. osób (w 2020 r. – 34,6 tys., w 2015 r. – 66,2 tys.).

Na pomoc społeczną w województwie podkarpackim w 2021 r. wydano łącznie 190,8 mln zł (o 21,7 mln zł mniej niż w 2020 r., oraz o 27,6 mln zł mniej niż w 2015 r.). W kraju na ten cel wydatkowano 3,5 mld zł (mniej o 58,0 mln zł w stosunku do poprzedniego roku oraz mniej o 171,7 mln zł wobec 2015 r.).

Pomoc pieniężna wyniosła 126,5 mln zł (mniej o 22,4 mln zł niż w 2020 r. oraz o 27,2 mln zł w stosunku do 2015 r.), co stanowiło 66,3% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono łącznie 46,5 mln zł, na zasiłki celowe – 42,7 mln zł, natomiast na zasiłki okresowe – 33,7 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 64,4 mln zł, tj. 33,7% kwoty ogółem (mniej o 670,7 tys. zł niż w 2020 r. oraz o 465,1 tys. zł mniej w porównaniu z 2015 r.). Na usługi opiekuńcze przeznaczono 35,7 mln zł, na zapewnienie posiłków – 11,6 mln zł, na schronienie – 5,4 mln zł, a na ubranie – 6,9 tys. zł.

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej

Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	120942	78864	71968	60255
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	218474,1	207808,8	212572,5	190838,1
pomoc pieniężna financial assistance	153634,5	131181,2	148868,7	126463,5
pomoc niepieniężna non-financial assistance	64839,6	76627,6	63703,8	64374,5
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	569	371	343	288

Wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności ukształtował się na poziomie 288 (w 2020 r. – 343, natomiast w 2015 r. – 569). W kraju ten sam wskaźnik ukształtował się na poziomie 257 (w 2020 r. – 288, natomiast w 2015 r. – 460).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz 2268).

Rok 2021 był kolejnym, w którym odnotowano znaczny spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczby gospodarstw domowych na Podkarpaciu. Skala korzystania z pomocy społecznej w 2021 r. w porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się o 15,5 tys. osób (o 13,5%), a liczba gospodarstw domowych o 4,5 tys. (o 9,6%). W przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2021 r. wyniosła 477 i zmniejszyła się o 72 osoby w stosunku do 2020 r. i o 499 osób w odniesieniu do 2015 r. W kraju wartość tego wskaźnika wyniosła w 2021 r. – 373 osoby, w 2020 r. – 416, w 2015 r. – 710.

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

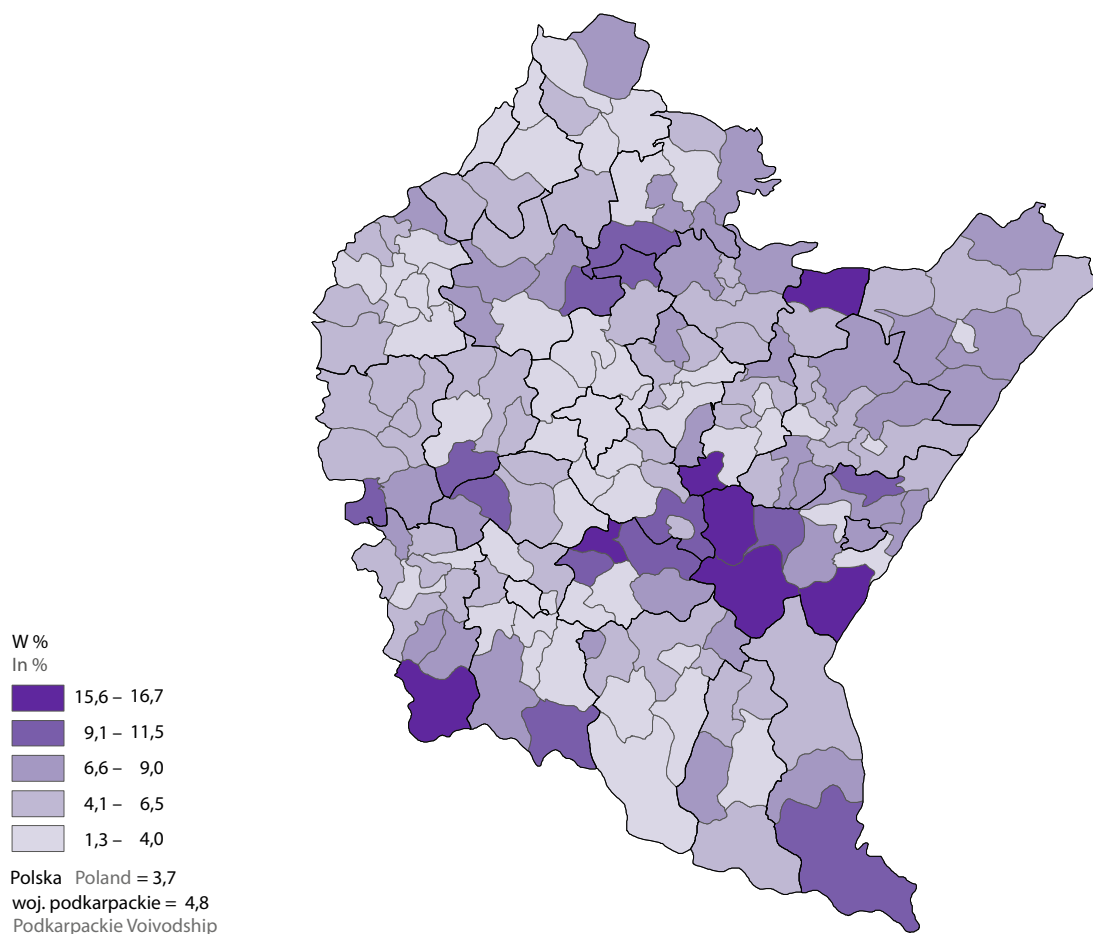
Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	69252	51608	46900	42376
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	207715	131598	115279	99733
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	976	619	549	477

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2021 r. wyniósł 4,8%, tj. o 0,7 p.proc. mniej niż w roku poprzednim i o 5,0 p.proc. mniej niż w 2015 r. W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na zbliżonym poziomie (w 2021 r. – 3,7%, w 2020 r. – 4,2%, w 2015 r. – 7,1%). W przekroju terytorialnym najwyższym odsetkiem charakteryzowały się gminy: Jawornik Polski (16,7%) oraz Krempna (16,4%). Najmniejszy udział tego odsetka wystąpił w gminach: miejskiej i wiejskiej Mielec, odpowiednio 1,3% i 1,7% oraz wiejskiej Łańcut – 2,2%.

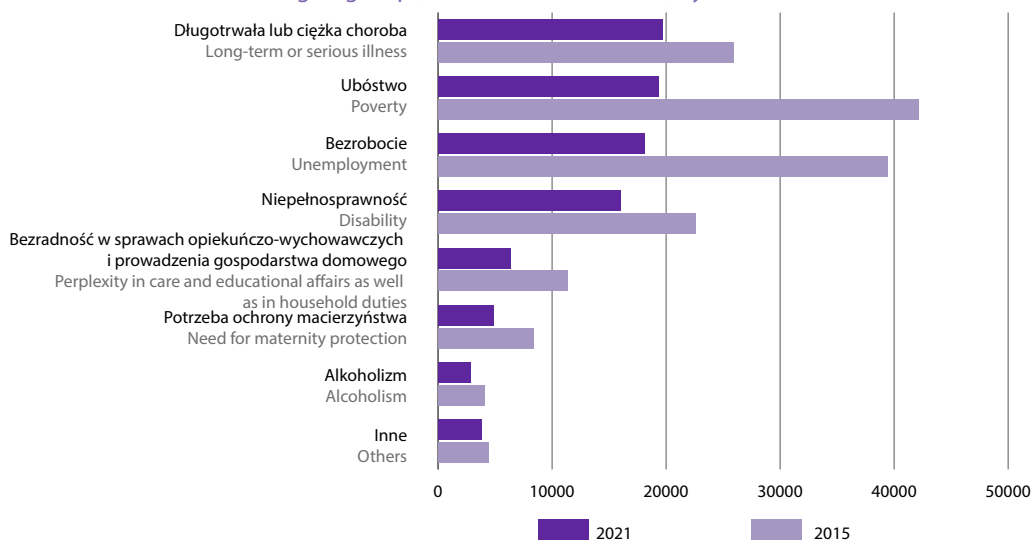
Mapa 27. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2021 r.

Map 27. Scope of use of social assistance at domicile in 2021

W 2021 r., podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 19,7 tys. rodzin (o 1,3 tys. mniej niż w roku poprzednim i o 6,2 tys. mniej niż w 2015 r.), ubóstwa – 19,4 tys. rodzin (mniej o 2,2 tys. niż w roku poprzednim i o 22,8 tys. mniej niż w 2015 r.), bezrobocia – 18,1 tys. rodzin (mniej o 1,4 tys. niż w roku poprzednim i o 21,3 tys. mniej niż w 2015 r.) oraz niepełnosprawności – 16,0 tys. rodzin (mniej o 1,4 tys. niż w roku poprzednim i o 6,6 tys. mniej niż w 2015 r.). Należy jednak pamiętać, że w jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej.

Wykres 29. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg przyczyn^a
Chart 29. Number of families with assigning help (based on the decisions^a) by reasons^a

^a Na podstawie decyzji.
^a Based on the decisions.

W 2021 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 500+”, będącego długofalowym wsparciem kierowanym do rodzin naturalnych oraz do rodzinnej pieczy zastępczej i placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program ten objął także dzieci umieszczone w domach pomocy społecznej.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016	2019	2020	2021
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1067585,5	1746108,0	2194593,7	2181947,0
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	238,2	219,9 332,4 ^a	352,3	353,1

^a Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

^a Data concern the period: in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 roku przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.
Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

W ramach programu „Rodzina 500 plus” w województwie podkarpackim finansowe wsparcie uzyskiwało miesięcznie przeciętnie 353,1 tys. dzieci (o 0,9 tys. więcej niż w 2020 r.). Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wyniosły w 2021 r. prawie 2 mld 182 mln zł (o 12,6 mln mniej niż w 2020 r.). Wykazane dane w analizie dotyczą tylko rodzin naturalnych.

Karta Dużej Rodziny – to projekt Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, który rozpoczął się w czerwcu 2014 r. Głównym celem programu jest zapewnienie posiadaczom karty bardziej korzystnego, od ogólnie obowiązującego, dostępu do towarów i usług oraz innych form aktywności. Zniżki mogą być oferowane przez instytucje publiczne lub partnerów handlowych. Kartę mogą otrzymać, niezależnie od otrzymanego dochodu, rodziny z co najmniej trójką dzieci: poniżej 18 lat, poniżej 25 roku życia w przypadku, gdy dzieci uczą się w szkole lub w szkole wyższej lub bez względu na wiek w przypadku, gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2021 r. na Podkarpaciu Kartę Dużej Rodziny posiadało 86,1 tys. rodzin, co stanowiło 7,5% w skali kraju. W porównaniu z 2020 r. ich liczba wzrosła o 7,0 tys. (o 8,8%). Na Podkarpaciu najczęściej rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny odnotowano w powiecie rzeszowskim – 7,0 tys. (8,1% ogółu w województwie) i w powiecie jarosławskim – 6,3 tys. (7,3%), a najmniej w powiecie bieszczadzkim 0,7 tys. (0,8%) i Tarnobrzegu – 1,1 tys. (1,3%).

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021
Dobry Start^a Good Start ^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	.	74770,7	73953,5
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	.	249323	246445
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of allowances ^b (during a year) in thousand PLN	311742	284367	251419	218161
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	155045	141933	122232	105761
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	36,6	33,8	28,5	24,8
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	50980,1	46697,1	44662,2	43686,1
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	127161	114535	107596	104527
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w zł amount of tax deductions for family tax relief in PLN	322656400	323385448	316502714	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	379492	374195	374302	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Sytuacja w zakresie opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 uległa poprawie. W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowały 234 placówki (209 żłobków oraz 25 klubów dziecięcych) opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 18 więcej (o 8,3%) niż w 2020 r. W kraju takich placówek działało 5,0 tys., tj. o 0,4 tys. więcej (o 9,6%) niż w 2020 r. W stosunku do 2015 r. liczba placówek opieki nad dziećmi do lat 3 na Podkarpaciu zwiększyła się prawie trzykrotnie. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 dysponowały łącznie 9,3 tys. miejscami, tj. o 733 (o 8,6%) więcej niż w 2020 r. i o 5,7 tys. (ponad 2,5-krotnie) więcej niż w 2015 r. W opisywanych placówkach 31 grudnia 2021 r. przebywało 8,4 tys. dzieci, a w ciągu całego roku 13,0 tys. dzieci, tj. o 1,4 tys. (o 12,5%) więcej niż w 2020 r. i o 7,9 tys. (ponad 2,5-krotnie) więcej niż w 2015 r.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 niewpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Nurseries and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Żłobki Nurseries	77	175	191	209
w tym publiczne of which public	35	73	84	96
Oddziały żłobkowe Nursery sections	1	1	-	-
Kluby dziecięce Children's clubs	11	25	25	25
w tym publiczne of which public	-	2	2	2
Miejsca ^a w tys: Places ^a in thousands:	3,6	7,9	8,6	9,3
w żłobkach in nurseries	3,4	7,3	8,0	8,7
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,1	0,5	0,5	0,6
Dzieci ^a przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children ^a staying (during the year) in thousands:	5,2	11,2	11,6	13,0
w żłobkach in nurseries	4,9	10,4	10,8	12,3
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,2	0,8	0,7	0,8

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Including nursery sections.

Wśród placówek opieki nad dziećmi do lat 3, dominującą pozycję stanowiły żłobki, aż 89,3%, które dysponowały łącznie 8,7 tys. miejscami, tj. o 0,7 tys. (o 8,9%) więcej niż w 2020 r. W żłobkach 31 grudnia 2021 r. przebywało 7,9 tys. dzieci, a w ciągu całego roku 12,3 tys. dzieci, tj. o 1,4 tys. (o 13,1%) więcej niż w 2020 r.

Spośród wszystkich placówek opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie województwa najwięcej z nich zlokalizowanych było w Rzeszowie (17,5%), a także w powiatach: rzeszowskim (14,5%), dębickim (7,7%), mieleckim (6,4%), i w Przemyślu (6,0%). W powiecie leskim i bieszczadzkim odnotowano tylko jedną placówkę tego typu.

W 2021 r. w województwie podkarpackim wskaźnik dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych wynosił 635. Dla porównania w 2020 r. wyniósł 739, natomiast w 2015 r. ukształtował się na poziomie 1655. W kraju wskaźnik ten w 2021 r. wyniósł 550 (w 2020 r. – 640, a w 2015 r. – 1367).

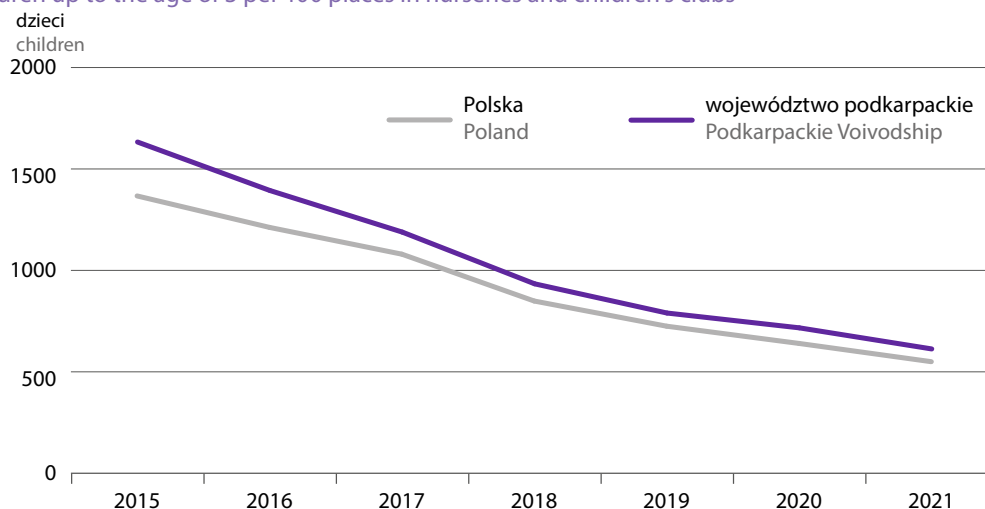
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach na Podkarpaciu w 2021 r. wyniósł 14,2% (w kraju 15,5%). W odniesieniu do 2020 r. zwiększył się o 2,9 p.proc., natomiast porównując go z 2015 r., zwiększył się o 8,5 p.proc.

Z analizy w przekroju terytorialnym na koniec 2021 r. wynika, że wartości tego wskaźnika powyżej średniej w województwie podkarpackim osiągnęły: Rzeszów (35,0%), Tarnobrzeg (30,5%), Krosno (29,7%), Przemyśl (27,4%), a także powiaty: mielecki (18,8%), rzeszowski (17,9%) oraz dębicki i stalowowolski (po 14,8%).

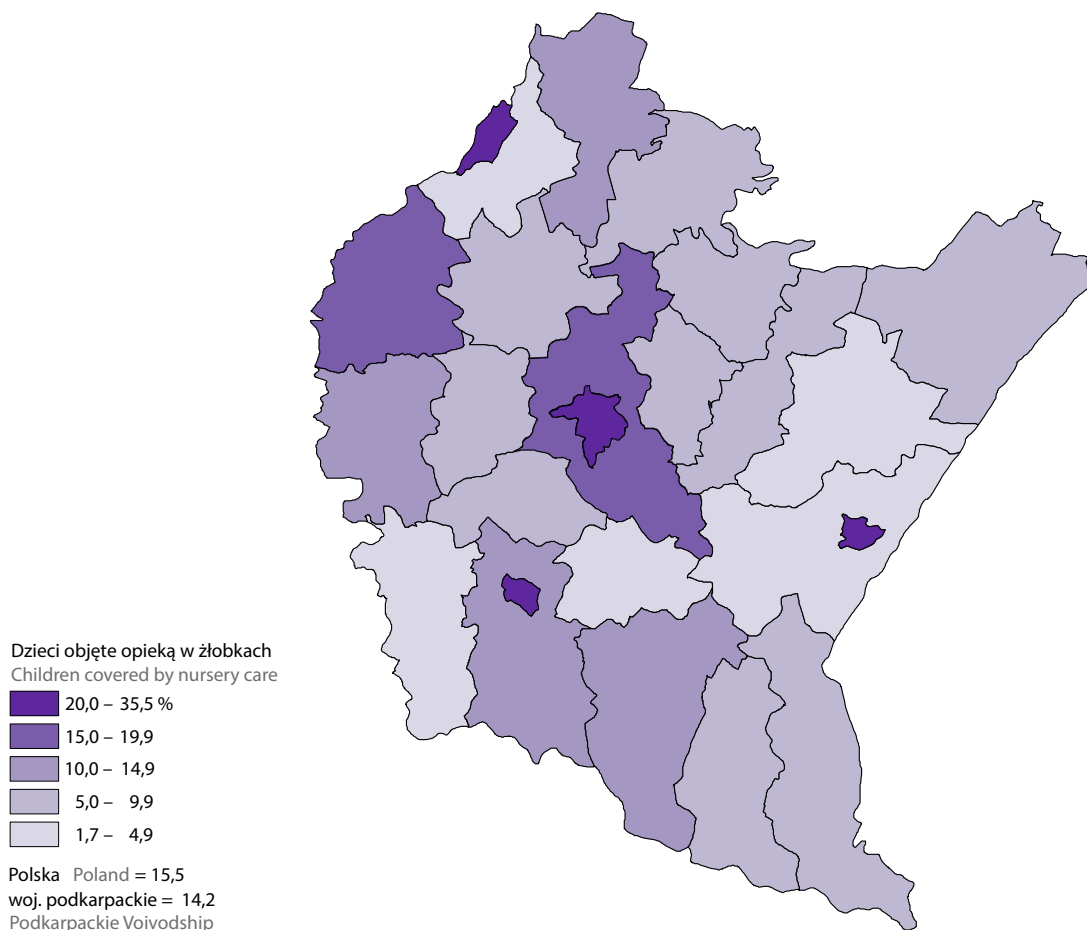
Najniższy udział dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci w grupie do lat 3 wystąpił w powiecie przemyskim (1,7%) i brzozowskim (2,2%).

Wykres 30. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych

Chart 30. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs

Mapa 28. Żłobki i kluby dziecięce w 2021 r.
Map 28. Nurseries and children's clubs in 2021

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

W porównaniu z 2015 r. zanotowano wzrost zasobów mieszkaniowych o 8,5%. Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie w województwie podkarpackim zmniejszyła się z 3,28 w 2015 r. do 2,97 w 2021 r., a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła z 24,7 m² w 2015 r. do 28,4 m² w 2021 r.

Rozwija się sieć wodociągowa i kanalizacyjna, z której korzysta coraz więcej mieszkańców województwa podkarpackiego. W 2021 r. wyniosła 16,3 tys. km, a w stosunku do 2015 r. jej długość zwiększyła się o 1,5 tys. km. Natomiast sieć kanalizacyjna osiągnęła długość 18,9 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. jej długość wzrosła o 2,7 tys. km.

Zasoby mieszkaniowe w województwie podkarpackim w 2021 r. liczyły 703,4 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 59 293,0 tys. m², w których znajdowało się 2982,8 tys. izb. W ciągu roku liczba mieszkań wzrosła o 1,1% (w kraju również o 1,1%). W porównaniu z 2015 r. zanotowano wzrost zasobów miesz-

kaniowych o 8,5%. Wynik ten był nieznacznie niższy od przeciętnego w kraju – o 0,3 p.proc., natomiast powierzchnia użytkowa wzrosła o 6677,4 tys. m², a liczba izb – o 333,0 tys. Udział województwa podkarpackiego w zasobach mieszkaniowych Polski był niezmienny na przestrzeni lat 2015–2021 i wyniósł 4,6%.

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia
Dwelling stocks^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020 ^b	2021 ^b
Mieszkania Dwellings	648473	678680	695997	703380
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1,000 population	304,8	319,1	332,0	337,2
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,09	4,11	4,24	4,24
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	81,1	82,2	84,0	84,3
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	3,28	3,13	3,01	2,97

a Na podstawie bilansów. b Dane uwzględniają wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.
a Based on balances. b The data take into account the results of the National Population and Housing Census 2021.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans Zasobów Mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

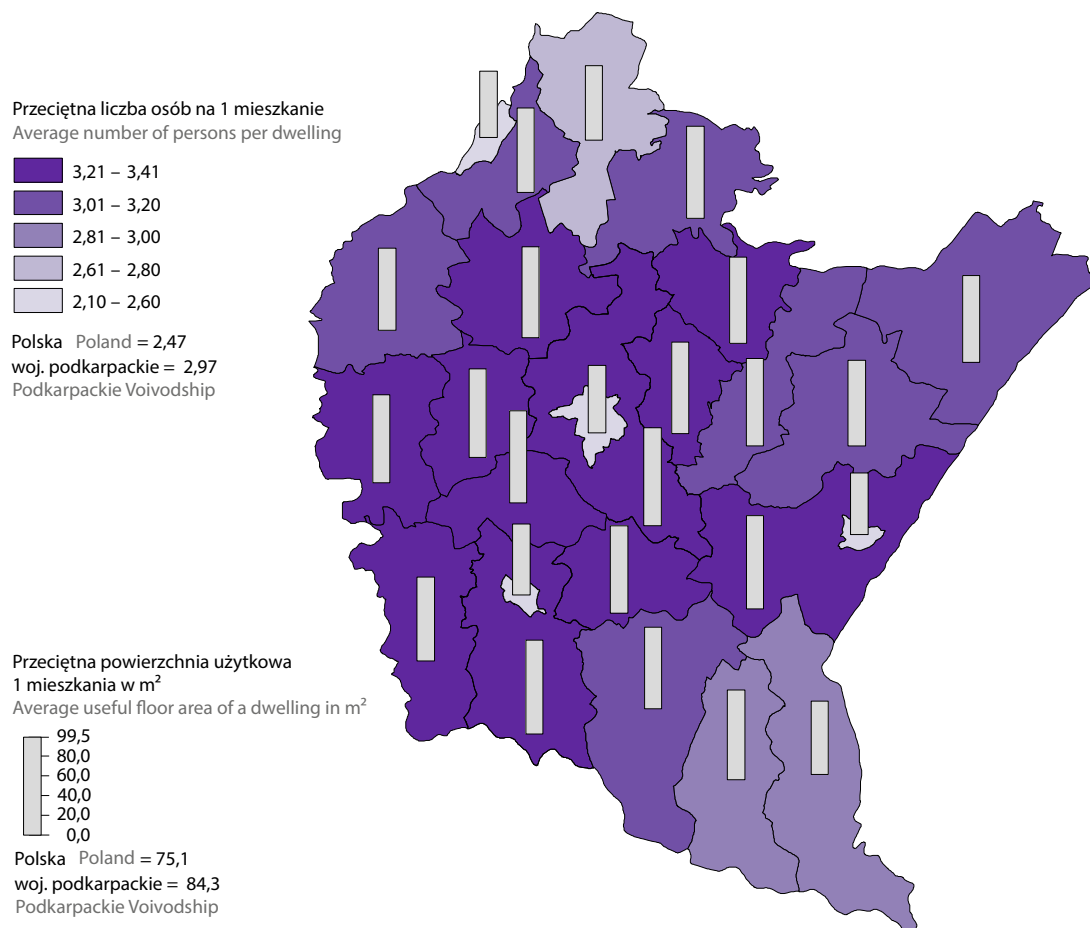
Średnia wielkość mieszkania w 2021 r. wynosiła 84,3 m² i wzrosła w porównaniu z 2020 r. o 0,3 m² (w kraju o 0,2 m²). Natomiast w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 3,2 m². W kraju wzrost ten wyniósł 1,5 m² (z 73,6 m² w 2015 r. do 75,1 m² w 2021 r.). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę na przestrzeni lat 2015–2021 zwiększyła się o 3,7 m² z 24,7 m² w 2015 r. do 28,4 m² w 2021 r. (w Polsce wzrosła o 3,4 m² z 27,0 m² w 2015 r. do 30,4 m² w 2021 r.). Przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie na Podkarpaciu w 2021 r. wyniosła 4,24 (w 2015 r. 4,09), natomiast w kraju wynosiła ona odpowiednio 3,84 i 3,82. W odniesieniu do 2020 r. zarówno w województwie, jak i kraju nie uległa zmianie. Przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie na Podkarpaciu zmniejszyła się z 3,28 w 2015 r. do 2,97 w 2021 r. (w kraju odpowiednio z 2,72 do 2,47). W 2020 r. na 1 mieszkanie przypadało przeciętnie 3,01 osoby w województwie, a 2,51 w Polsce.

Mapa 29. Warunki mieszkaniowe ludności w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Housing conditions of population in 2021

As of 31 December

Wśród powiatów województwa podkarpackiego największą przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania w 2021 r. odnotowano w powiecie rzeszowskim – 99,5 m², następnie w krośnieńskim oraz w przemyskim – po 95,2 m². Najmniejsze mieszkania występowały w Przemyślu, następnie w Tarnobrzegu i Rzeszowie (odpowiednio 62,5 m², 67,0 m² i 68,5 m²). Najmniej osób na 1 mieszkanie w 2021 r. przypadało w Rzeszowie – 2,10, następnie w Przemyślu – 2,28 i Krośnie – 2,43. Natomiast największą przeciętną liczbę osób na 1 mieszkanie odnotowano w powiecie kolbuszowskim i ropczycko-sędziszowskim – po 3,41, a następnie w brzozowskim – 3,38.

Na przestrzeni lat 2015–2021 liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności w województwie podkarpackim systematycznie rosła. W 2015 r. wynosiła 304,8, natomiast w 2021 r. już 337,2. Pomimo wzrostu, wskaźnik ten był niższy niż w Polsce (367,3 w 2015 r. i 405,2 w 2021 r.).

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W województwie podkarpackim długość sieci wodociągowej w 2021 r. wyniosła 16,3 tys. km, a liczba przyłączy 362,8 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. i 2020 r. długość sieci zwiększyła się odpowiednio o 1,5 tys. km i 0,4 tys. km, tj. o 10,3% i o 2,3%, a liczba przyłączy odpowiednio o 34,1 tys. sztuk i 8,4 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2021 r. wyniosła 316,7 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. i do 2020 r. wzrosła odpowiednio o 18,8 tys. km (o 6,3%) i 3,3 tys. km (o 1,0%).

Na obszarach wiejskich sieć wodociągowa była ponad 3 razy dłuższa niż w miastach, zarówno w 2021 r., jak i w 2020 r. Jej długość w 2021 r. na terenach wiejskich wyniosła 12,6 tys. km i w relacji do 2020 r. zwiększyła się o 280 km, natomiast na terenach miejskich wyniosła 3,7 tys. km i w odniesieniu do 2020 r. była większa o 81 km.

Zagęszczenie sieci wodociągowej w województwie w 2021 r. wyniosło 91,2 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 2,0 km na 100 km². W odniesieniu do kraju, gdzie zagęszczenie sieci wzrosło o 1,1 km na 100 km² (z 100,2 km na 100 km² w 2020 r. do 101,3 km na 100 km² w 2021 r.) wzrost ten był porównywalny.

W przypadku terenów wiejskich, wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w 2021 r. wyniósł 76,0 km na 100 km² i w porównaniu z 2020 r. był wyższy o 1,8 km na 100 km². Tereny miejskie odznaczały się dużo większym zagęszczeniem sieci, ze wskaźnikami zagęszczenia w latach 2021 i 2020 odpowiednio 290,5 km i 289,5 km na 100 km² (wzrost o 1,0 km na 100 km²).

Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Water supply system
As of 31 December

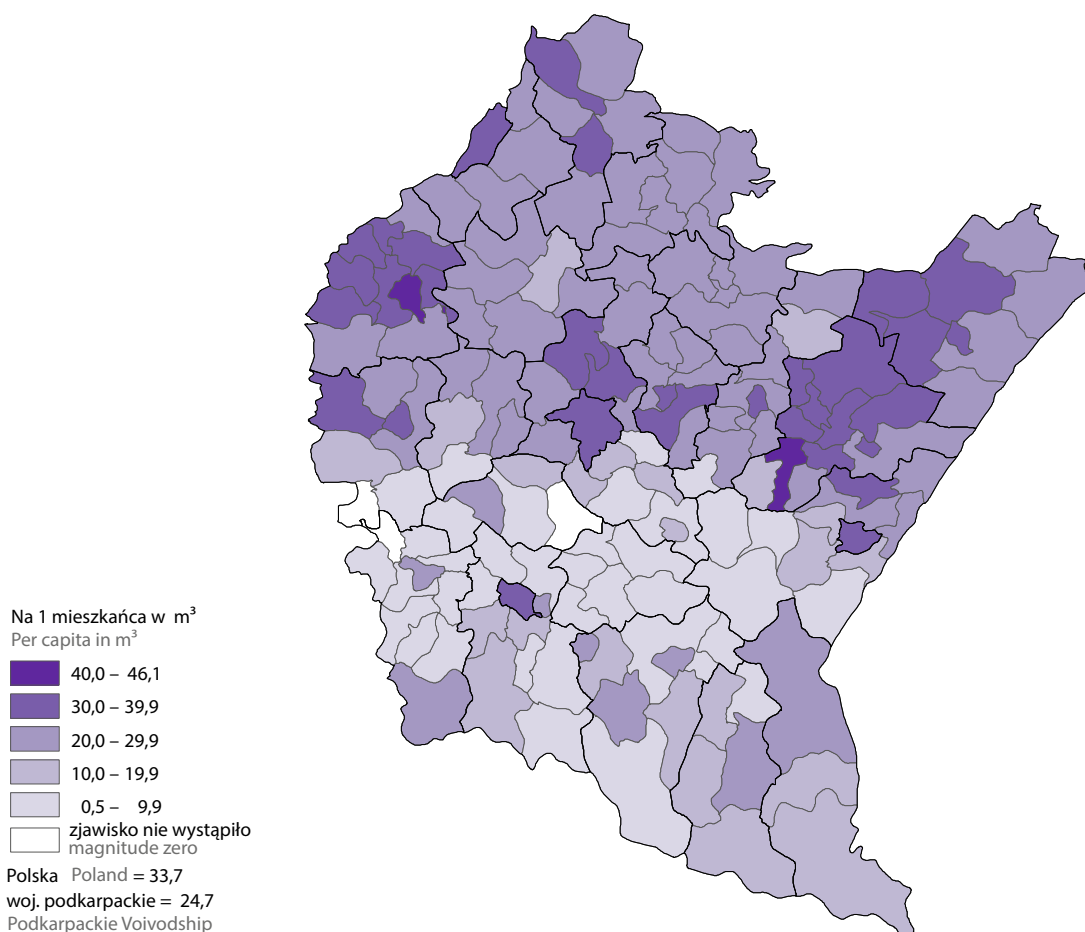
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	14765,1	15679,9	15919,1	16280,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	328760	346636	354445	362841
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	49,3	50,9	52,0	51,7

W 2021 r. z sieci wodociągowej korzystało 81,4%¹ ogółu ludności, co w porównaniu z 2015 r. oznaczało wzrost o 1,0 p.proc., a w odniesieniu do 2020 r. o 0,3 p.proc. W kraju dostęp do wodociągu miało 92,4% ogółu ludności (wzrost o 0,6 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,2 p.proc. w porównaniu z 2020 r.).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej w procencie ogółu ludności wyniósł w 2021 r. 94,8% i była to wartość o 0,6 p.proc. wyższa od tej zanotowanej w 2015 r. i o 0,2 p.proc. wyższa od wartości za 2020 r. Na obszarach wiejskich w 2021 r. 71,9% ogółu ludności korzystało z sieci wodociągowej (wzrost o 1,2 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,3 p.proc. w porównaniu z 2020 r.).

¹ Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej przedstawiono na podstawie danych obliczonych z wykorzystaniem danych pochodzących z NSP 2011.

Mapa 30. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2021 r.
 Map 30. Consumption of water from water supply systems in households in 2021

W 2021 r. w ponad połowie gmin województwa podkarpackiego ludność korzystająca z sieci wodociągowej stanowiła ponad 80% ogółu ludności, przy czym w trzech gminach – Lubaczów, Przecław i Nowa Dęba – wskaźnik ten sięgnął 100%. W sześciu gminach liczba korzystających z sieci wodociągowej nie przekraczała 10% wszystkich mieszkańców, a w trzech gminach (Jodłowa, Brzyska i Niebylec) nie korzystano z sieci.

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W 2021 r. sieć kanalizacyjna w województwie podkarpackim osiągnęła długość 18,9 tys. km, a liczba przyłączy 326,5 tys. sztuk. W stosunku do 2015 r. i 2020 r. jej długość zwiększyła się odpowiednio o 2,7 tys. km i 0,6 tys. km, tj. o 16,6% i o 3,2%, natomiast liczba przyłączy o 53,8 tys. sztuk i o 10,9 tys. sztuk. W Polsce długość sieci w 2020 r. wyniosła 173,5 tys. km (wzrost o 15,9% w porównaniu z 2015 r. i o 2,3% w porównaniu z 2020 r.).

Na terenach wiejskich zlokalizowanych było 76,9% długości sieci kanalizacyjnej, która w 2021 r. wyniosła 14,6 tys. km oraz 64% przyłączy do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2015 r. długość sieci wzrosła o 2,0 tys. km (o 16,4%), natomiast w odniesieniu do 2020 r. o 0,5 tys. km (o 3,6%). W przypadku liczby przyłączy na terenach wiejskich, ich liczba w stosunku do 2015 r. wzrosła o 32,2 tys. sztuk (o 18,1%). W miastach długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 0,6 tys. km w porównaniu z 2015 r. (o 17,4%) i o 79 km w porównaniu z 2020 r. (o 1,8%).

Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w 2021 r. w województwie wyniósł 106,1 km na 100 km² i w porównaniu z 2020 r. zwiększył się o 3,2 km na 100 km². W Polsce zagęszczenie sieci było na poziomie 55,5 km na 100 km² (wzrost o 1,3 km na 100 km² w porównaniu z poprzednim rokiem).

Tereny wiejskie odznaczały się zagęszczeniem sieci kanalizacyjnej na poziomie 87,8 km na 100 km², co oznaczało wzrost o 3,2 km na 100 km² w stosunku do 2020 r. Na terenach miejskich natomiast wskaźnik zagęszczenia sieci w 2021 r. wyniósł 346,3 km na 100 km² i był niższy od wskaźnika dla 2020 r. o 0,1 km na 100 km² – wskaźnik dla 2020 r. wyniósł 346,4 km na 100 km².

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	16238,4	17720,6	18356,2	18937,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	272644	303864	315549	326451
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	57,3	57,5	58,1	59,1
w tym oczyszczane of which treated	57,3	57,5	58,1	59,1

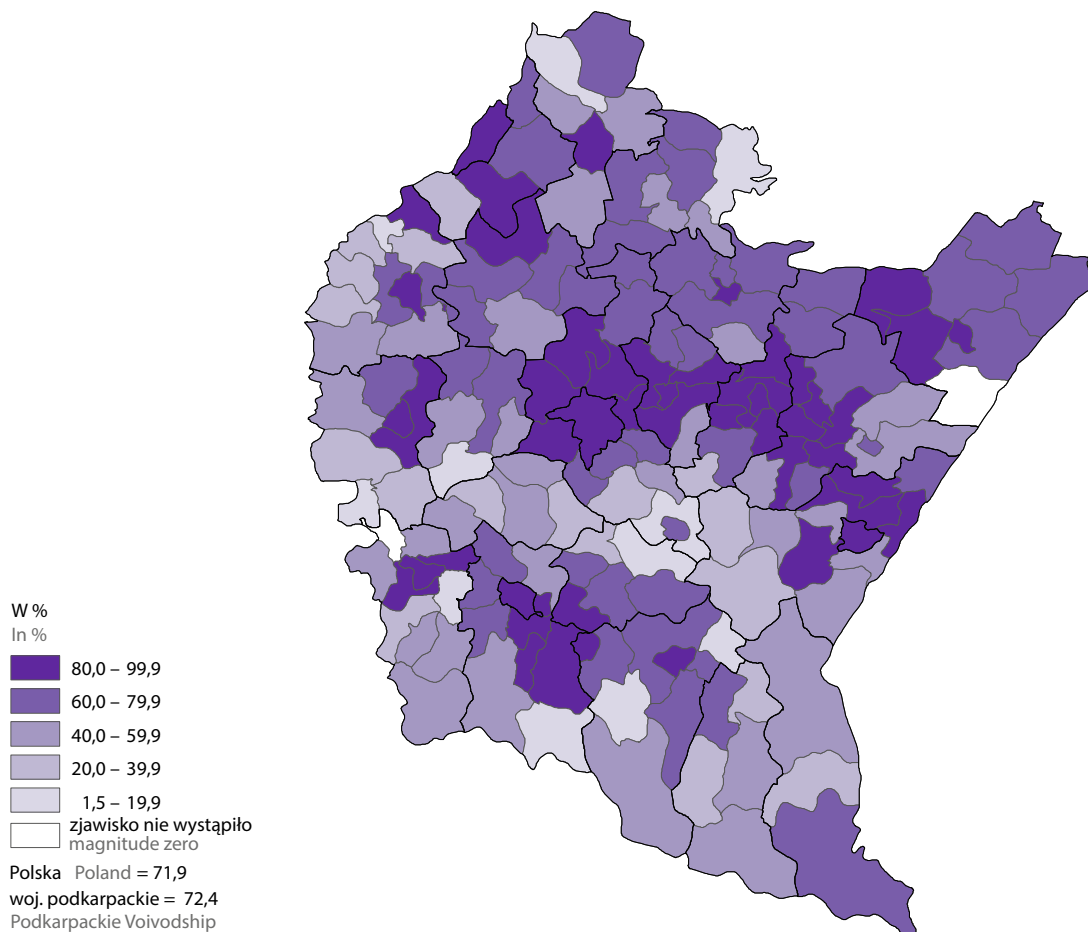
a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

W 2021 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 72,4%² ogółu ludności. W odniesieniu do 2015 r. nastąpił wzrost o 3,1 p.proc., a w porównaniu z 2020 r. wzrost o 0,6 p.proc. W Polsce dostęp do kanalizacji miało 71,9% ogółu ludności (wzrost o 2,2 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,4 p.proc. w porównaniu z 2020 r.).

W miastach wskaźnik ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w procencie ogółu ludności wyniósł w 2021 r. 90,9% i był to wzrost o 1,7 p.proc. w relacji do 2015 r. i o 0,2 p.proc. do 2020 r. Na obszarach wiejskich w 2021 r. 59,4% ogółu ludności korzystało z sieci kanalizacyjnej (wzrost o 4,1 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,9 p.proc. w porównaniu z 2020 r.).

² Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej przedstawiono na podstawie danych obliczonych z wykorzystaniem danych pochodzących z NSP 2011.

Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2021 r.
Map 31. Population connected to the sewage system in 2021

Najwięcej ludności w 2021 r. korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminach: Sanok (99,9%), Krościenko Wyżne (98,6%) i Oleszyce (98,5%), a najmniej w gminach Bukowsko (6,3%), Dynów (5,7%) i Gawłuszowice (1,6%). W dwóch gminach (Brzyska i Wielkie Oczy) nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

W województwie podkarpackim długość sieci gazowej w 2021 r. wyniosła 21,1 tys. km, natomiast liczba przyłączy 387,2 tys. sztuk. Zarówno w stosunku do 2015 r., jak i do 2020 r. odnotowano wzrost długości sieci – odpowiednio o 2,0 tys. km i 0,4 tys. km, tj. o 10,4% i o 2,2%, a liczba przyłączy o 30,9 tys. sztuk i o 9,2 tys. sztuk. W kraju długość sieci w 2021 r. wyniosła 165,7 tys. km i w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 19,7 tys. km (o 13,5%), a w stosunku do 2020 r. o 3,6 tys. km (o 2,2%).

W 2021 r. długość sieci gazowej na terenach wiejskich to 16,0 tys. km i w relacji do 2020 r. był to wzrost o 0,2 tys. km, natomiast na obszarach miejskich długość sieci w 2021 r. wyniosła 5,1 tys. km i w odniesieniu do 2020 r. była większa o 0,2 tys. km.

Gęstość sieci gazowej w województwie w 2021 r. wyniosła 109,8 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 4,2 km na 100 km². W kraju zagęszczenie sieci wyniosło 49,3 km na 100 km² (wzrost o 4,4 km na 100 km² w porównaniu z poprzednim rokiem).

Na obszarach wiejskich wskaźnik zagęszczenia sieci gazowej w 2021 r. wyniósł 89,4 km na 100 km² i w porównaniu z 2020 r. był wyższy o 3,3 km na 100 km². Gęstość sieci na terenach miejskich była dużo wyższa i w 2021 r. wyniosła 376,6 km na 100 km² (wzrost o 10,2 km na 100 km² w stosunku do 2020 r.).

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	19153,5	20375,9	20765,1	21138,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	356239	369682	377912	387160
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	469,8	508,0	525,6	536,3
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	2465,4	2907,7	3114,2	3930,6
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	1158,9	1366,7	1482,4	1879,9

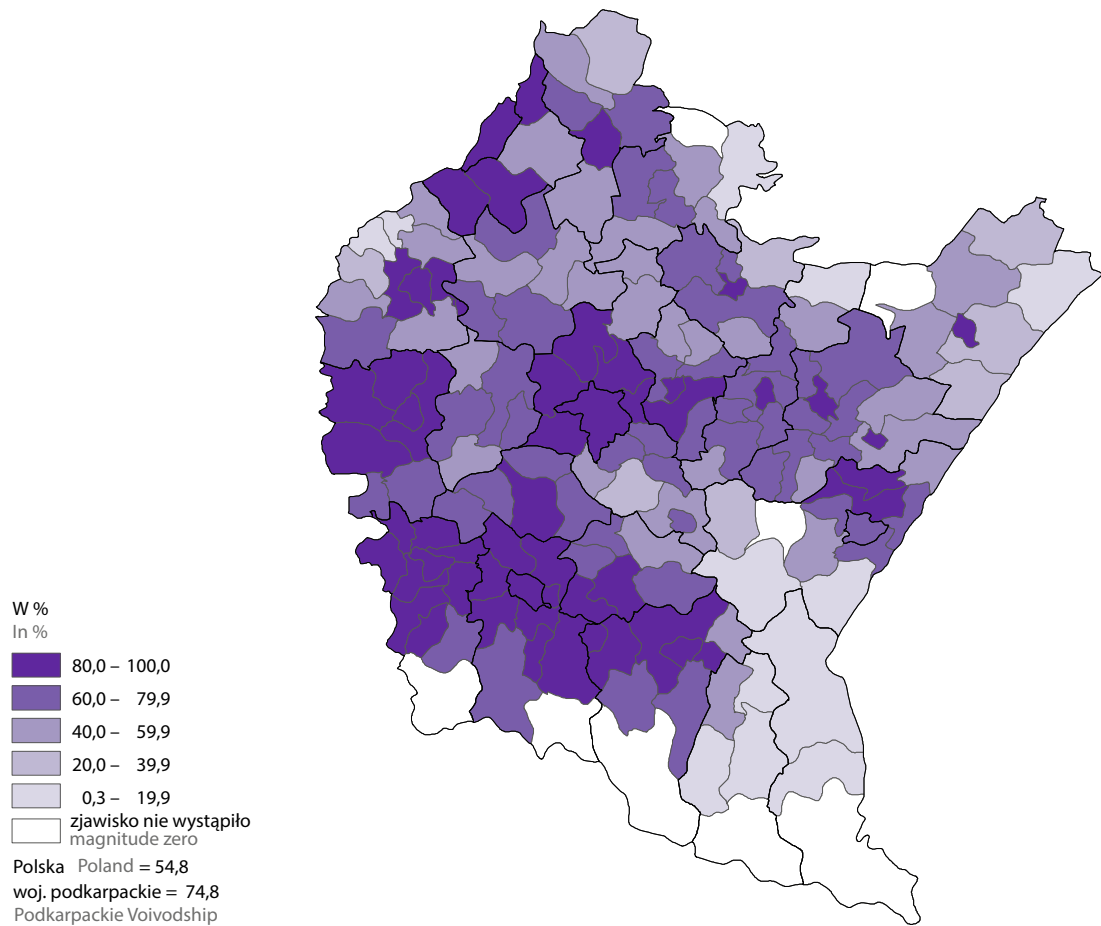
a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

W 2021 r. z sieci gazowej korzystało 74,8%³ ogółu ludności i w porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost o 2,5 p.proc., natomiast w odniesieniu do 2020 r. o 0,7 p.proc. Zużycie gazu z sieci w 2021 r. wyniosło 3930,6 GWh i w odniesieniu do 2020 r. wzrosło o 26,2%. W kraju sieć gazowa w 2021 r. wykorzystywana była przez 54,8% ogółu ludności (wzrost o 2,7 p.proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,6 p.proc. w porównaniu z 2020 r.), natomiast zużycie gazu wyniosło 59 431 GWh i było wyższe od tego sprzed roku o 18,2%.

W przypadku zużycia gazu na 1 mieszkańca, jego poziom w województwie wyniósł 1879,9 kWh (w miastach 2083,0 kWh, a na obszarach wiejskich 1737,3 kWh) i był wyższy w porównaniu z 2020 r. o 26,8% (w miastach o 5,0%, a na obszarach wiejskich o 53,8%).

³ Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej przedstawiono na podstawie danych obliczonych z wykorzystaniem danych pochodzących z NSP 2011.

Mapa 32. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2021 r.
 Map 32. Population connected to the gas supply system in 2021

W 2021 r. w blisko 3/4 gmin województwa podkarpackiego ludność korzystająca z gazu z sieci stanowiła ponad 50% ogółu ludności zamieszkałej w tych gminach. Najwięcej ludności korzystało z gazu w gminach: Jasło (100,0%), Rymanów (98,8%) i Leżajsk (98,6%), najmniej zaś w gminach: Gawłuszowice (1,8%), Ustrzyki Dolne (1,1%) i Adamówka (0,3%). W ośmiu gminach nie korzystano z sieci.

Ochrona zdrowia

Health care

W końcu 2021 r. w województwie podkarpackim wśród kadry pracującej bezpośrednio z pacjentem na 10 tys. ludności przypadało 27 lekarzy oraz 65 pielęgniarek (dla kraju odpowiednio 34 i 57). W 43 szpitalach ogólnych w ciągu roku na 10 tys. ludności z opieki medycznej skorzystało 1670 osób (dla kraju relacja ta wyniosła 1667 osób).

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykonywało 1286 przychodni⁴ (w kraju 22,0 tys.) oraz 398 praktyk lekarskich (w kraju 3,8 tys.). Udzielono w nich w ciągu roku łącznie ponad 15,9 mln porad (w kraju 321,0 mln). Przeciętna liczba porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5).

Zespoły ratownictwa medycznego podczas 141,4 tys. wyjazdów/wylotów (w kraju 3,1 mln) na miejsce zdarzenia udzieliły pomocy 142,0 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Na 1000 osób zamieszkujących województwo, świadczeń zdrowotnych z zakresu ratownictwa medycznego na miejscu zdarzenia udzielono 68 osobom (dla Polski wskaźnik wyniósł 82).

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Przychodnie Out-patient departments	1137	1251	1254	1286
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	539	474	426	398
Porady udzielone ^{bcd} w tys: Consultations provided ^{bcd} in thousands:	16340,9	16796,0	14244,0	15911,6
lekarskie medical	14537,3	14900,1	12781,8	14187,2
stomatologiczne dental	1803,6	1896,0	1462,3	1724,4
Szpitale ogólne General hospitals	41	41	41	43
łóżka w szpitalach ogólnych beds in general hospitals	10249	9349	9045	9067
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	48,2	44,0	43,2	43,5
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,1	69,8	55,0	60,7
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,2	5,0	4,8	5,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

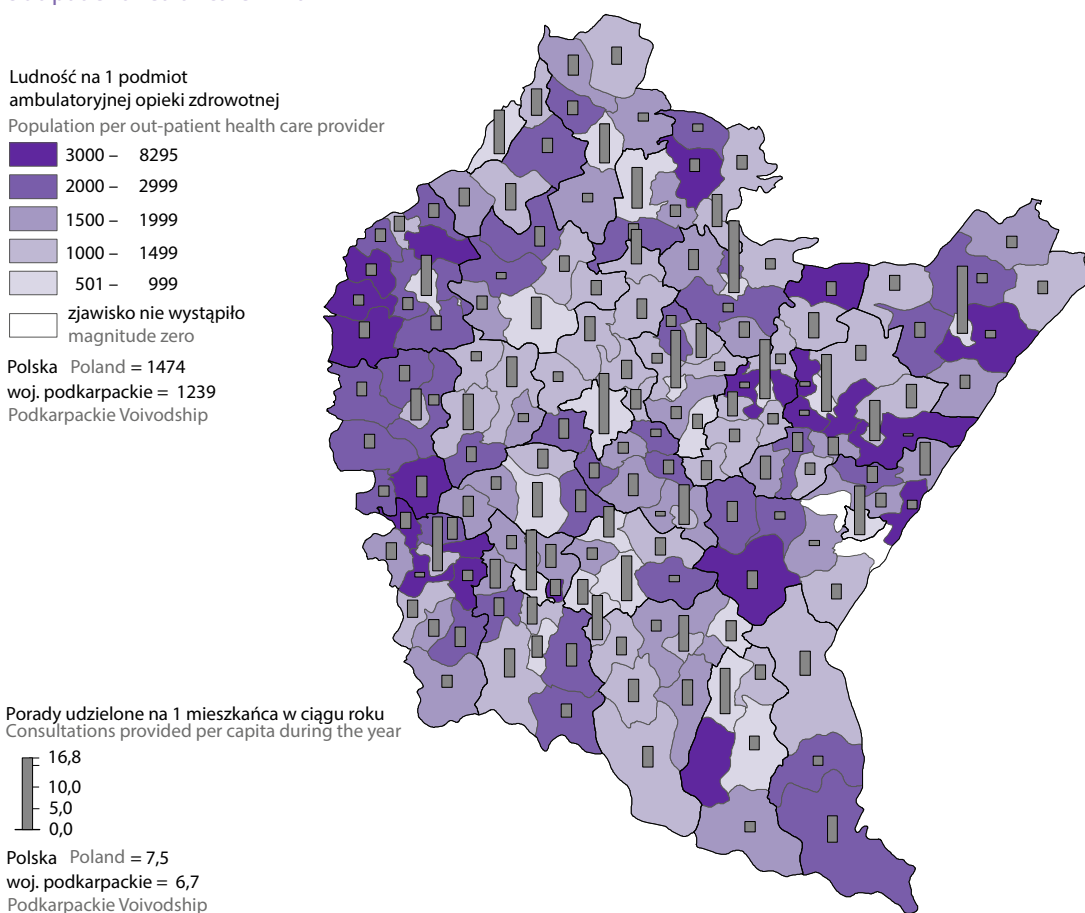
4 Łącznie z przychodniami Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2021 r.
Map 33. Out-patient health care in 2021

Analizując przestrzenne rozmieszczenie placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie, można stwierdzić, że najkorzystniejsza sytuacja (czyli najmniej osób na jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej) wystąpiła w gminach Leżajsk i Przeworsk. Wskaźnik ten wyniósł tam odpowiednio 501 i 528 osób. Natomiast najbardziej utrudniony dostęp, do tego typu placówek, mieli mieszkańcy gminy Tuszów Narodowy, gdzie na 1 przychodnię i praktykę lekarską przypadało 8295 osób. Wskaźnik udzielonych porad ogółem, przypadających na jednego mieszkańca w poszczególnych gminach był najwyższy w mieście Leżajsk i wyniósł 16,8, natomiast najniższy w gminie Radymno i wyniósł 0,6.

W końcu 2021 r. w województwie podkarpackim działały 1684 podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju 25,7 tys.) realizujące świadczenia finansowane ze środków publicznych w przychodniach i praktykach lekarskich.

W analizowanym roku w województwie funkcjonowało 1286 przychodni⁵ (w kraju 22,0 tys.) oraz 398 praktyk lekarskich (w kraju 3,8 tys.). W porównaniu z 2020 r. na Podkarpaciu wzrosła liczba przychodni o 2,6%, natomiast zmniejszyła się liczba praktyk lekarskich o 6,6%. W relacji do 2015 r. liczba przychodni zwiększyła się o 13,1%, natomiast praktyk lekarskich zmniejszyła się o 26,2%. W kraju w 2021 r. odnotowano podobne tendencje jak w województwie. Liczba przychodni zwiększyła się o 2,2% (w relacji do 2015 r. był wzrost o 7,6%), natomiast liczba praktyk lekarskich zmniejszyła się o 7,3% (w relacji do 2015 r. spadek o 32,4%).

W końcu 2021 r. liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wyniosła ogółem 1239 osób (w kraju 1474 osoby). Wskaźnik ten w województwie ukształtował się na poziomie niższym zarówno w porównaniu z ubiegłym rokiem, jak również w porównaniu z 2015 r. (odpowiednio o 9 i 31 osób). W kraju na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2021 r. przypadało o 17 osób mniej niż w 2020 r. i o 7 osób mniej w porównaniu z 2015 r.

Ogółem w ciągu 2021 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono łącznie 15,9 mln porad (w kraju 321,0 mln). W odniesieniu do 2020 r. było ich więcej o 11,7%, natomiast w porównaniu z 2015 r. mniej o 2,6%. W kraju odnotowano wzrost porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i w porównaniu z 2015 r. (odpowiednio o 11,7% i 0,4%). Ponad połowę porad stanowiły porady lekarskie (podobnie w 2020 r. i 2015 r.). Sytuacja taka miała miejsce zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2021 r. przeciętna liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 6,7 (w kraju 7,5).

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej świadczona jest również opieka specjalistyczna. W jej zakres wchodzi porady lekarskie oraz stomatologiczne. W roku 2021 r. udzielono 1724,4 tys. porad stomatologicznych (w kraju 30,7 mln) prawie 3-krotnie mniej niż porad specjalistycznych lekarskich. Liczba udzielonych porad specjalistycznych oraz stomatologicznych w 2021 r. w porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększyła się w województwie odpowiednio o 15,1% i 17,9%. Podobne tendencje odnotowano w kraju, gdzie liczba porad specjalistycznych w porównaniu z 2020 r. zwiększyła się o 14,1%, natomiast stomatologicznych o 16,1%.

W odniesieniu do 2015 r. w województwie zmniejszyła się zarówno liczba udzielonych specjalistycznych porad lekarskich oraz porad stomatologicznych (odpowiednio o 4,8% i 4,4%). W kraju w 2021 r. w porównaniu z 2015 r. liczba udzielonych specjalistycznych porad lekarskich zwiększyła się o 0,8%, natomiast liczba porad stomatologicznych zmniejszyła się 11,6%.

W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w całym analizowanym okresie w województwie podkarpackim oraz w kraju świadczenia medyczne najczęściej udzielano w poradniach chirurgicznych, natomiast najrzadziej w poradniach geriatrycznych.

W ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń w latach 2015–2021 udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w województwie oraz w kraju, kształtował się na poziomie około 83%.

Według wyników badań w omawianych latach zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju ponad połowę porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono kobietom. W 2021 r. lekarze w sumie udzielili kobietom 8956,1 tys. porad, co stanowiło 56,3% wszystkich porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (w kraju 57,4%).

Biorąc pod uwagę udzielone porady lekarskie, według grup wieku świadczeniobiorców w całym analizowanym okresie, struktura kształtowała się podobnie zarówno w województwie, jak i w Polsce. Najwięcej porad udzielono osobom w wieku 19–64 lat – ponad 50%, osobom w wieku 65 lat i więcej prawie 30% natomiast dzieciom i młodzieży do 18 lat udzielono ponad 18% porad. Na przestrzeni analizowanych lat zarówno w województwie, jak i w kraju struktura była na podobnym poziomie.

⁵ Łącznie z przychodniami Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej. W końcu 2021 r. w województwie podkarpackim działały 43 stacjonarne szpitale ogólne (w kraju 899), które dysponowały łącznie prawie 9,1 tys. łóżek (w kraju 168,4 tys.). W relacji do stanu sprzed roku w województwie zarówno liczba placówek, jak i łóżek zwiększyła się. Natomiast w porównaniu z 2015 r. liczba szpitali zwiększyła się przy jednoczesnym spadku liczby łóżek. W kraju w relacji do ubiegłego roku zarówno liczba placówek, jak i łóżek wzrosła, natomiast w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się.

W 2021 r. w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym, łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych, leczonych było 389,9 tys. osób (w kraju 6,9 mln). Pacjentów było więcej w porównaniu z 2020 r. zarówno w województwie, jak i w kraju, odpowiednio o 2,2% i 9,9%. Natomiast w stosunku do 2015 r. odnotowano zmniejszenie się liczby pacjentów w województwie o 17,6%, a w Polsce o 17,7%. W rozpatrywanym okresie zarówno w województwie, jak i w kraju chorzy najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych, chorób wewnętrznych oraz rehabilitacyjnych.

Na 10 tys. mieszkańców Podkarpacia w 2021 r. przypadało 43,5 łóżka w szpitalach ogólnych, o 0,3 więcej niż w 2020 r. i o 4,7 mniej niż w 2015 r. W kraju wskaźnik ten w 2021 r. wyniósł 44,4 łóżka na 10 tys. mieszkańców (w 2020 r. – 44,0 łóżka, a w 2015 r. – 48,7 łóżek).

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

W województwie podkarpackim na koniec 2021 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało m.in. 5,5 tys. lekarzy, 1,7 tys. lekarzy dentystów, 13,5 tys. pielęgniarek oraz 1,8 tys. położnych. Ponadto grupę pracowników medycznych stanowiło również 1,3 tys. farmaceutów, 3,1 tys. fizjoterapeutów oraz 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych.

W porównaniu z 2020 r. zwiększyła się liczba we wszystkich zawodach medycznych, z wyjątkiem farmaceutów, których było mniej o 0,2%. Liczba lekarzy wzrosła o 3,2%, lekarzy dentystów o 4,1%, pielęgniarek o 2,2%, położnych o 1,5%, fizjoterapeutów o 10,7%, a diagnostów laboratoryjnych o 5,1%. Podobna sytuacja miała miejsce w porównaniu z 2019 r. Zmniejszyła się tylko liczba farmaceutów o 0,8%, natomiast wzrost nastąpił w pozostałych zawodach medycznych, w tym największy wśród fizjoterapeutów (o 14,4%).

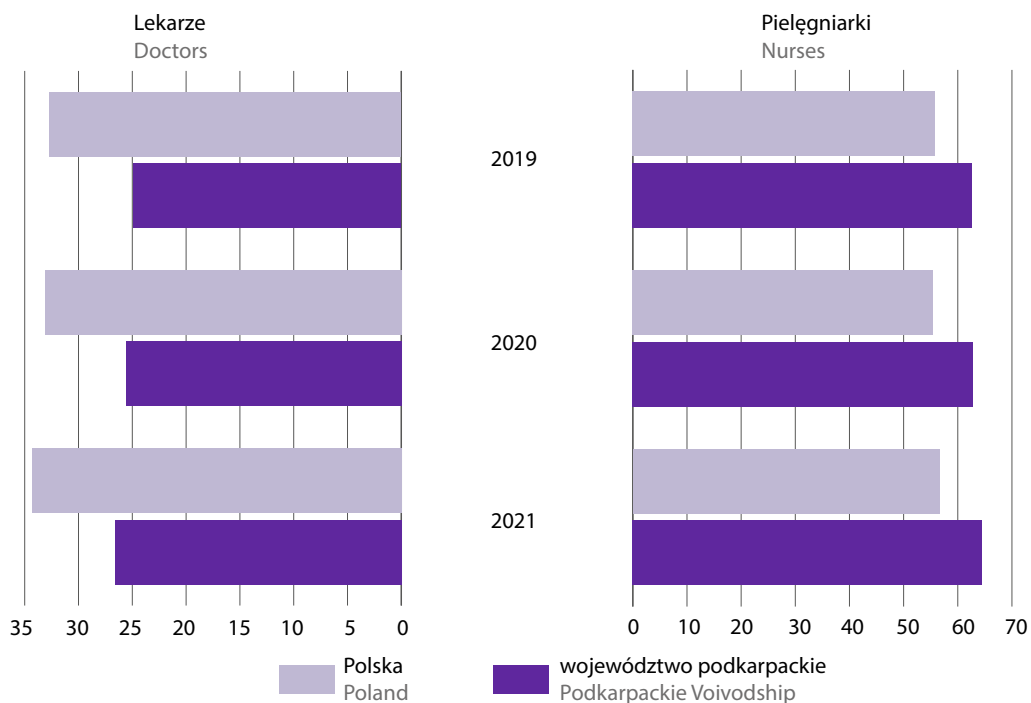
Analizując dane krajowe dotyczące personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem wynika, że w 2021 r. pracowało 129,9 tys. lekarzy (o 3,0% więcej niż w 2020 roku), lekarzy dentystów – 34,9 tys. (o 3,3% więcej), pielęgniarek – 214,5 tys. (o 1,7% więcej), położnych – 28,4 tys. (o 2,7% więcej), fizjoterapeutów – 33,5 tys. (o 6,3% więcej), diagnostów laboratoryjnych – 12,7 tys., (o 1,6% więcej), farmaceutów – 28,4 tys. (o 0,2 % więcej). W 2021 r. w porównaniu z 2019 r. również we wszystkich zawodach medycznych nastąpił wzrost, w tym największy wśród fizjoterapeutów (o 13,9%).

Wykres 31. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Doctors and nurses per 10 thousand population^a

As of 31 December

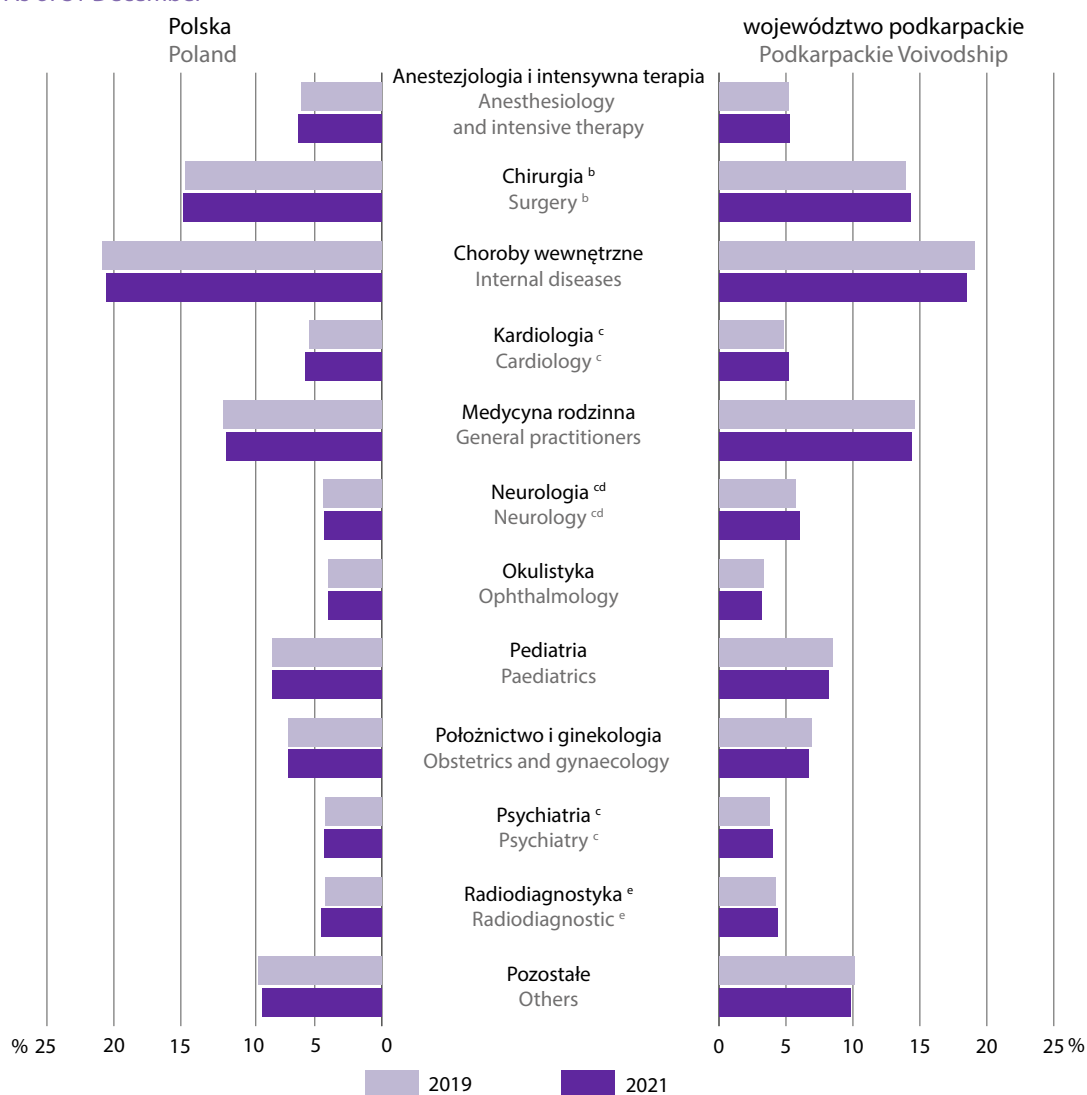
a Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

a Data concern those working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary work-place is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2021 r. w województwie podkarpackim przypadało 27 lekarzy (w kraju 34 lekarzy). W 2020 r. wskaźnik ten wynosił odpowiednio 26 i 33 lekarzy.

Liczba pielęgniarek na 10 tys. ludności znacznie korzystniej kształtowała się w województwie podkarpackim niż w Polsce. W 2021 r. na 10 tys. ludności przypadało 65 pielęgniarek (57 pielęgniarek w kraju). W 2020 r. wskaźnik ten wynosił odpowiednio 63 i 55 pielęgniarek.

Wykres 32. Lekarze specjaliści^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 32. Medical specialists^a
 As of 31 December

a Dotyczy lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-e Także: d – neuropatologii, e – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a Data on doctor specialists concern doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domain. b General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. de Also: d – neuropathology, e – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
 Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

Liczba lekarzy specjalistów wyniosła w 2021 r. w województwie 3,7 tys. (w kraju 87,3 tys.) i stanowiła 4,3% wszystkich lekarzy specjalistów w Polsce. Ze wszystkich lekarzy pracujących w województwie, lekarze specjaliści stanowili 67,5% (w kraju 67,2%). W porównaniu z 2020 r. udział lekarzy specjalistów zwiększył się o 0,2 p.proc. (w kraju zmniejszył się o 0,2 p.proc.), natomiast nie zmienił się w porównaniu z 2019 r. (w kraju zmniejszył się o 0,3 p.proc.).

W latach 2019–2020 zarówno w województwie podkarpackim, jak i w kraju najczęściej posiadaną przez lekarzy specjalizacją była specjalizacja z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz chirurgii.

Według stanu z końca 2022 roku na terenie Podkarpacia w ramach Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego funkcjonowało 111 jednostek ratownictwa medycznego (w kraju 1857), w skład których wchodziło: 96 zespołów ratownictwa medycznego (w kraju 1592), 14 szpitalnych oddziałów ratunkowych (w kraju 244) oraz jedno lotnicze pogotowie ratunkowe (w kraju 21). W odniesieniu do 2021 r. liczba jednostek ratownictwa medycznego w województwie nie zmieniła się, natomiast w kraju przybyło 8 jednostek. Liczba jednostek zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosła w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 12 i o 135.

Spośród 96 zespołów ratownictwa medycznego funkcjonowały 82 zespoły podstawowe (w kraju 1271) i 14 zespołów specjalistycznych (w kraju 321). W latach 2015–2022 liczba podstawowych zespołów ratownictwa medycznego zarówno w województwie, jak i w kraju systematycznie zwiększała się, przy równoczesnym zmniejszaniu się liczby specjalistycznych zespołów ratownictwa medycznego. Liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz lotniczego pogotowia ratunkowego w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie zarówno w województwie, jak i w kraju.

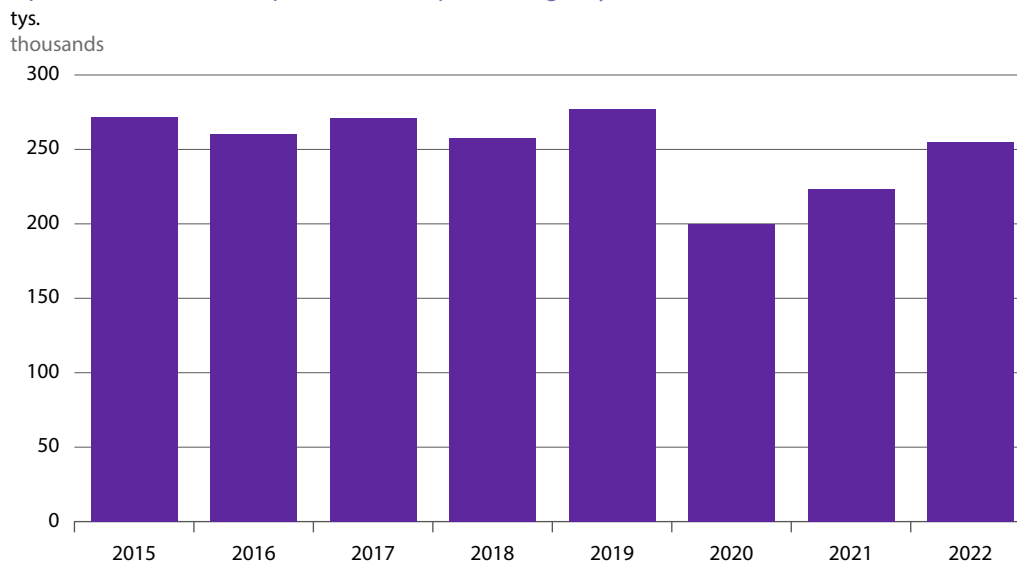
Wskaźnik dostępności świadczeń medycznych udzielanych przez zespoły ratownictwa medycznego (ZRM), wyrażony jako liczba zespołów (podstawowych i specjalistycznych) na 100 tys. ludności w 2022 r., wyniósł 4,6 (w kraju 4,2). Jego wartość zarówno w województwie, jak i w kraju nieznacznie się zmieniła w analizowanym okresie.

W ciągu 2022 r. odnotowano prawie 141,4 tys. wyjazdów/wylotów na miejsce zdarzenia (w kraju 3,1 mln). Było to o 2,3% mniej niż w ubiegłym roku (w kraju więcej o 0,4%) i więcej niż w 2015 r. o 0,1% (w kraju mniej o 2,5%). Przeciętnie w przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 68 wyjazdów ZRM wobec 81 wyjazdów w kraju.

Struktura wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego ze względu na miejsce zdarzenia nie zmieniła się od 2015 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2022 r. zdecydowaną większość, bo 80,1% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów (w kraju 77,9%), stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia (14,2% wyjazdów w województwie i 16,0% w kraju) to kategoria „inne”, która obejmuje m.in.: ulicę (wyłączając ruch uliczno-drogowy), sklep i kościół. Wyjazdy do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym stanowiły 3,4% (w kraju 3,1%), a do zdarzeń w pracy lub w szkole odpowiednio 1,6% i 0,7% (w kraju 2,1% i 0,8%).

Wykres 33. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 33. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

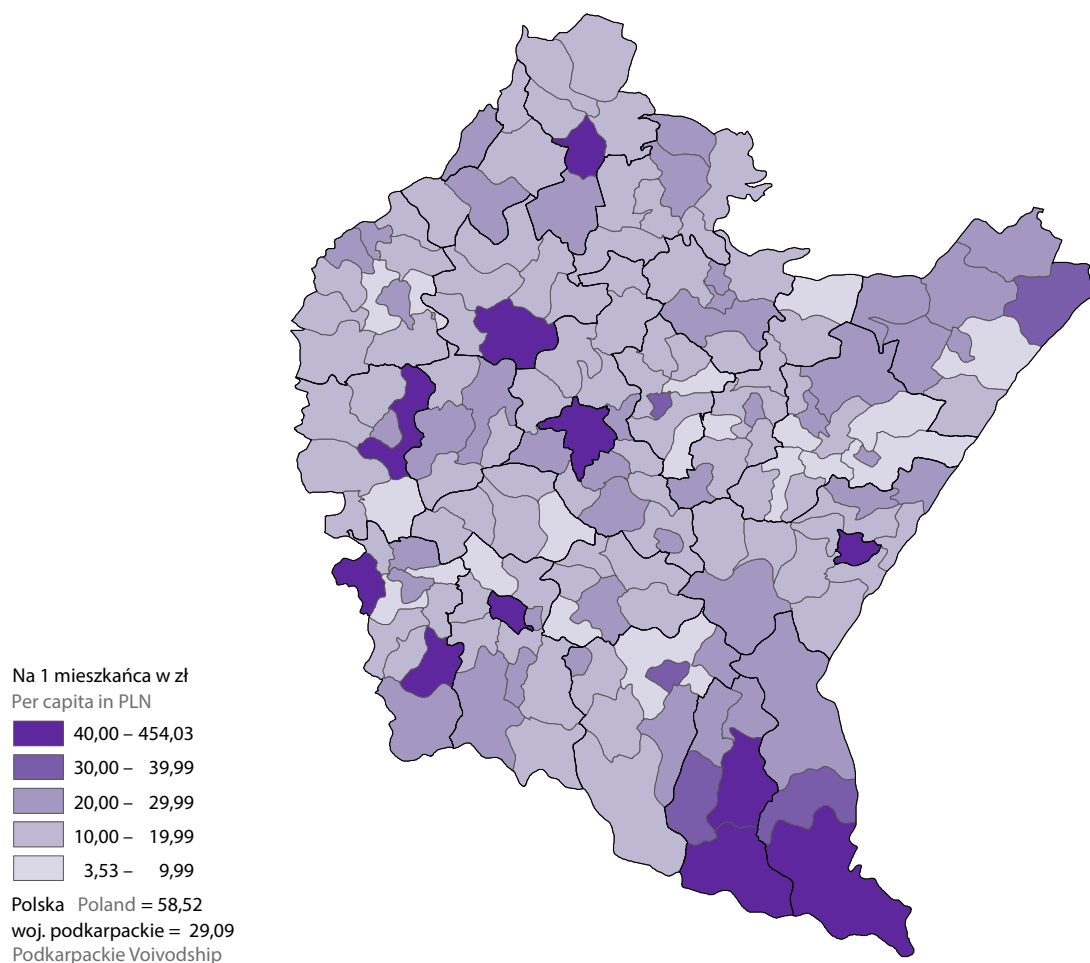

Zespoły ratownictwa medycznego w 2022 r. udzieliły pomocy 142,0 tys. osób (w kraju 3,1 mln). Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego w województwie zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. (odpowiednio o 2,3% i 1,1%). Natomiast w kraju liczba osób, którym udzielono świadczenia nieznacznie wzrosła w porównaniu z 2021 r. (o 0,5%), a zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. (o 2,7%).

Struktura według płci i wieku pacjentów, którym zespoły ratownictwa medycznego udzieliły świadczeń w województwie jest podobna do struktury krajowej i nie zmieniła się znacząco zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z rokiem 2015.

W 2022 r. udział grupy dzieci i młodzieży do lat 18 w województwie wyniósł 5,6% (w kraju 6,7%), osób w wieku od 18 do 64 lat – 45,6% (w kraju 44,8%), natomiast odsetek osób w wieku 65 lat lub więcej – 48,8% (w kraju 48,5%). W przeliczeniu na 1000 ludności zespoły ratownictwa medycznego udzieliły pomocy 68 osobom (w kraju 82).

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2021 r.
 Map 34. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2021

Wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2021 r. w budżetach gmin osiągnęły wartość 38,6 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w gminach Cisna oraz Nowy Żmigród i wyniosły odpowiednio 454,03 zł i 124,47 zł. Natomiast najniższe wystąpiły w gminach Laszki (3,53 zł) i Brzostek (5,04 zł).

W budżetach miast na prawach powiatu wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w 2021 r. wyniosły 22,2 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki odnotowano w Przemyślu (162,58 zł), natomiast najniższe wystąpiły w Tarnobrzegu (24,30 zł).

Kultura Culture

W 2021 r. liczba bibliotek i punktów bibliotecznych była taka sama jak rok wcześniej, a mniejsza niż w 2015 r. Na terenie województwa w ciągu roku ubyło instytucji kultury, wyjątek stanowiły centra kultury, których było o 9,7% więcej niż w 2020 r. Imprezy organizowane przez te instytucje zgromadziły w 2021 r. o 62,2% więcej uczestników niż rok wcześniej, a samych imprez odbyło się o 56,9% więcej.

Przeciętna wartość wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2020 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla gmin i miast na prawach powiatu zwiększyła się o 11,3% w porównaniu z poprzednim rokiem. Spadek wystąpił w 42 gminach.

W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 665 bibliotek (łącznie z filiami) oraz 30 punktów bibliotecznych, co w skali kraju stanowiło odpowiednio 8,6% i 3,6%. Użytkownicy bibliotek mieli do dyspozycji księgozbiór liczący 8,4 mln woluminów. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba bibliotek o 3 obiekty (o 0,4%) oraz o 14 obiektów (o 2,1%) w porównaniu z 2015 r. W 2021 r. księgozbiór zmniejszył się o 10,6 tys. woluminów (o 0,1%) w porównaniu z 2020 r., jak i o 231,1 tys. woluminów (o 2,7%) w odniesieniu do roku 2015.

W przeliczeniu na 1000 ludności województwa w 2021 r. przypadało 4020,5 woluminów i pomimo zmniejszenia w porównaniu z 2020 r., był to drugi wynik w Polsce (za województwem podlaskim – 4144,4).

W ciągu ostatniego roku nastąpił spadek liczby czytelników (o 1,9%), jednak nie aż taki duży jak w 2020 r. – o 13,9%. W 2021 r. odnotowano spadek liczby czytelników w większości województw, największy w województwie warmińsko-mazurskim o 6,8%. Wzrost odnotowano w województwach łódzkim i podlaskim – odpowiednio o 0,3% i 0,7%.

Pod względem nasycenia placówkami bibliotecznymi województwo podkarpackie w 2021 r. zajmowało 2. lokatę wśród województw, na 1 placówkę biblioteczną przypadało 3001 osób (w kraju 4441) i był to spadek 0,5% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w stosunku do 2015 roku nastąpił wzrost o 3,2%. Przeciętny czytelnik biblioteki Podkarpacia w 2021 r. wypożyczył 20,7 książek w ciągu roku, co jest wynikiem lepszym niż średnia w kraju (18,5 książek w ciągu roku).

Na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r. działalność wystawienniczą prowadziło 60 muzeów (6,4% w skali kraju), w tym 11 oddziałów muzealnych (w porównaniu z 2020 r. liczba muzeów spadła o jedno, a liczba oddziałów pozostała bez zmian). W ciągu roku muzea i oddziały muzealne zwiedziło 698,9 tys. osób (Polska – 25 251,6 tys.), tj. o 50,1% więcej w porównaniu z 2020 r., a o 52,1% mniej w stosunku do 2015 r.

Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 1000 mieszkańców Podkarpacia i Polski wyniosła odpowiednio 334,3 osoby i 664,7 osoby (w roku poprzednim odpowiednio 221,6 i 435,6).

W 2021 r. na Podkarpaciu działalność prowadziło 7 galerii i salonów sztuki (podobnie jak w 2020 i 2015 r.), które w skali kraju stanowiły 2,2% (2,3% w 2015 r. i 2,1% w 2020 r.). Liczba zwiedzających galerie w 2021 r. w województwie podkarpackim, w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 8,1% i wyniosła 29,6 tys. osób (Polska 3444,8 tys. osób). W porównaniu z 2015 r. zarówno w województwie, jak i w kraju było mniej zwiedzających (odpowiednio o 70,9% i o 44,6%).

Na zbiory własne składało się 302,7 tys. eksponatów (wzrost o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego), wśród których dominowały dzieła z dziedziny „nowe media” – 75,6% oraz fotografii – 23,2% ogółu eksponatów.

Galerie, oprócz działalności wystawienniczej, zorganizowały 690 warsztatów i lekcji, w których uczestniczyło 5,8 tys. osób. W ramach działalności galerii organizowano także odczyty, prelekcje i spotkania, seanse filmowe, koncerty, przedstawienia, konkursy oraz performance, które łącznie zgromadziły 8,6 tys. osób (o 4,8 tys. osób więcej niż przed rokiem).

W 2021 r. w województwie podkarpackim działały 2 teatry: dramatyczny (Polska – 74) i lalkowy (Polska – 32) oraz filharmonia (Polska – 24), które w 2021 r. zorganizowały 1013 przedstawień i koncertów (543 w 2020 r., a 1689 w 2015 r.). Uczestniczyło w nich 81,7 tys. widzów i słuchaczy (Polska – 4745,5 tys.). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba przedstawień i koncertów zwiększyła się o 470 (o 86,6%), a w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 676 (o 40,0%). Liczba widzów i słuchaczy zwiększyła się w skali roku o 32,5 tys. (o 66,2%), a w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 106,4 tys. (o 56,6%).

Wskaźnik określający liczbę widzów i słuchaczy na 1000 ludności w 2021 r. w województwie podkarpackim i w Polsce wyniósł odpowiednio 39 osób (o 16 osób więcej niż przed rokiem, a o 49 mniej niż w 2015 r.) i 125 osób (o 7 osób więcej niż przed rokiem, a o 188 mniej niż w 2015 r.).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia

Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	732	711	695	695
Muzea i oddziały muzealne ^a Museum with branches ^a	54	57	61	60
Galerie i salony sztuki Art galleries	7	7	7	7
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	3	3	3
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	239	253	252	249
Kluby i świetlice Clubs and community centres	113	113	103	87
Kina stałe Indoor cinemas	27	29	29	29
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	2907	2992	3016	3001
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	686,1	483,9	221,6	334,3
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	6044	5812	5905	6208

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W 2021 r. w województwie podkarpackim funkcjonowało 336 instytucji kultury (centrów, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic), co stanowiło 8,5% takich instytucji kultury w kraju. Był to trzeci wynik w Polsce, za województwem małopolskim – 433 oraz śląskim – 346. W 2021 r. w województwie podkarpackim działalność służącą upowszechnianiu i popularyzacji kultury prowadziły 34 centra kultury, 92 domy kultury, 123 ośrodki kultury, 8 klubów oraz 79 świetlic. W porównaniu z 2020 r. zwiększyła się liczba centrów kultury – o 9,7%. Natomiast mniej było ośrodków kultury – o 4,7%, klubów – o 61,9% oraz świetlic – o 3,7%. Dymów kultury pozostało tyle samo co rok wcześniej.

W województwie podkarpackim w 2021 r. instytucje kultury zorganizowały 9,0 tys. imprez (w 2020 r. – 5,7 tys., w 2015 r. – 12,7 tys.), w których wzięło udział 980,9 tys. uczestników (w 2020 r. 604,7 tys., w 2015 r. – 2423,2 tys.). Najczęściej organizowane były warsztaty (1563), imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne (1435) oraz prelekcje (1336), co stanowiło odpowiednio 17,4%, 16,0% i 14,9%.

Największą popularnością pod względem średniej liczby osób uczestniczących w 1 imprezie cieszyły się festiwale i przeglądy artystyczne (395 osób), a następnie imprezy interdyscyplinarne (265) oraz koncerty (228). Na Podkarpaciu na koniec 2021 r. funkcjonowało 29 kin (tak samo jak w 2020 r., a o 2 mniej niż w 2015 r.), które łącznie posiadały 14,6 tys. miejsc na widowni (o 5,3% więcej niż w 2020 r. i o 21,6% więcej niż w 2015 r.).

W podkarpackich kinach odbyło się łącznie 57,2 tys. seansów filmowych (o 37,1% więcej niż w poprzednim roku, a o 3,4% mniej niż w 2015 r.), w tym 12,7 tys. seansów filmów polskich. Na wszystkich seansach było 1174,5 tys. widzów (wzrost r/r o 49,5%, w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek o 22,3%). Polskie filmy obejrzało 279,2 tys. widzów (o 28,0% mniej niż w roku poprzednim).

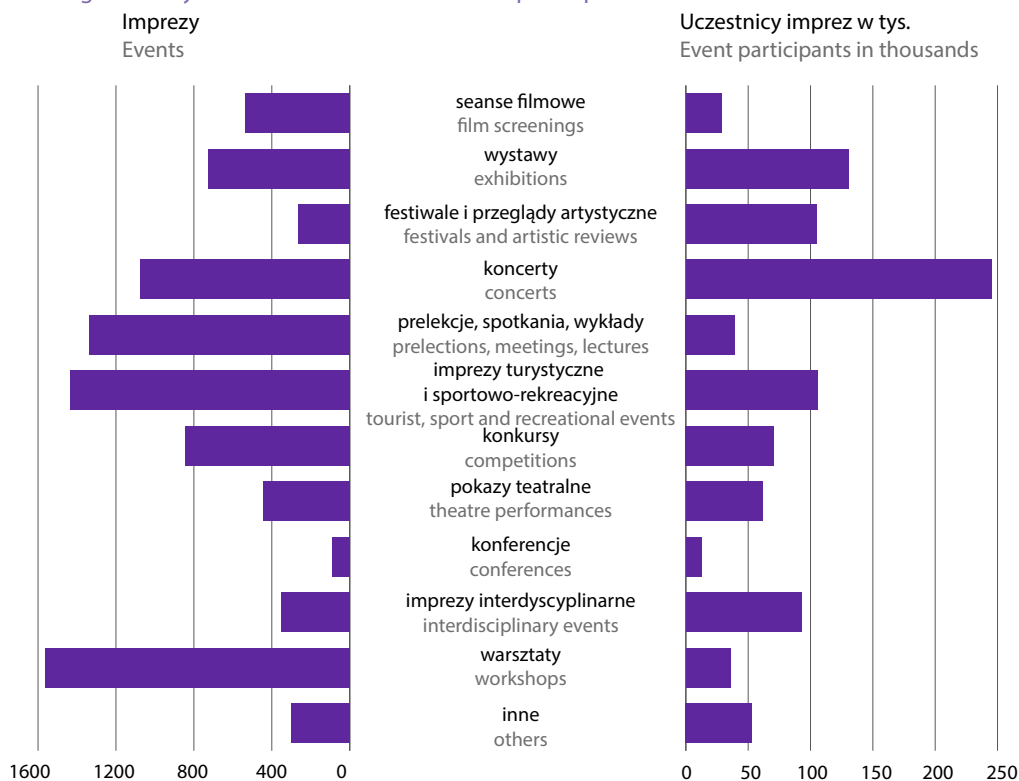
W 2021 r. w województwie było o 732 więcej miejsc na widowni mimo stałej liczby kin. W porównaniu z 2020 r., wzrosła również liczba seansów filmowych – o 15,5 tys., ale seansów filmów polskich było o 0,8 tys. mniej. Liczba widzów na seansach filmów polskich zmalała w ciągu roku o 108,4 tys. osób, a na seansach filmów zagranicznych wzrosła prawie o 0,5 mln.

Na jedno miejsce w podkarpackich kinach stałych w 2021 r. przypadało 143 widzów, tj. o 9 osób mniej niż przed rokiem i o 35 osób mniej niż w 2015 r. W Polsce odpowiednio przypadało 129 widzów w 2021 r., 131 w 2020 r. oraz 142 w 2015 r.

Wskaźnik określający liczbę widzów na 1000 ludności w 2021 r. w województwie podkarpackim i w Polsce wyniósł odpowiednio 562 osoby (o 188 osób więcej niż przed rokiem, a o 149 mniej niż w 2015 r.) i 723 osoby (o 212 osób więcej niż przed rokiem, a o 465 mniej niż w 2015 r.).

Wykres 34. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2021 r.

Chart 34. Events organised by culture institutions and event participants in 2021

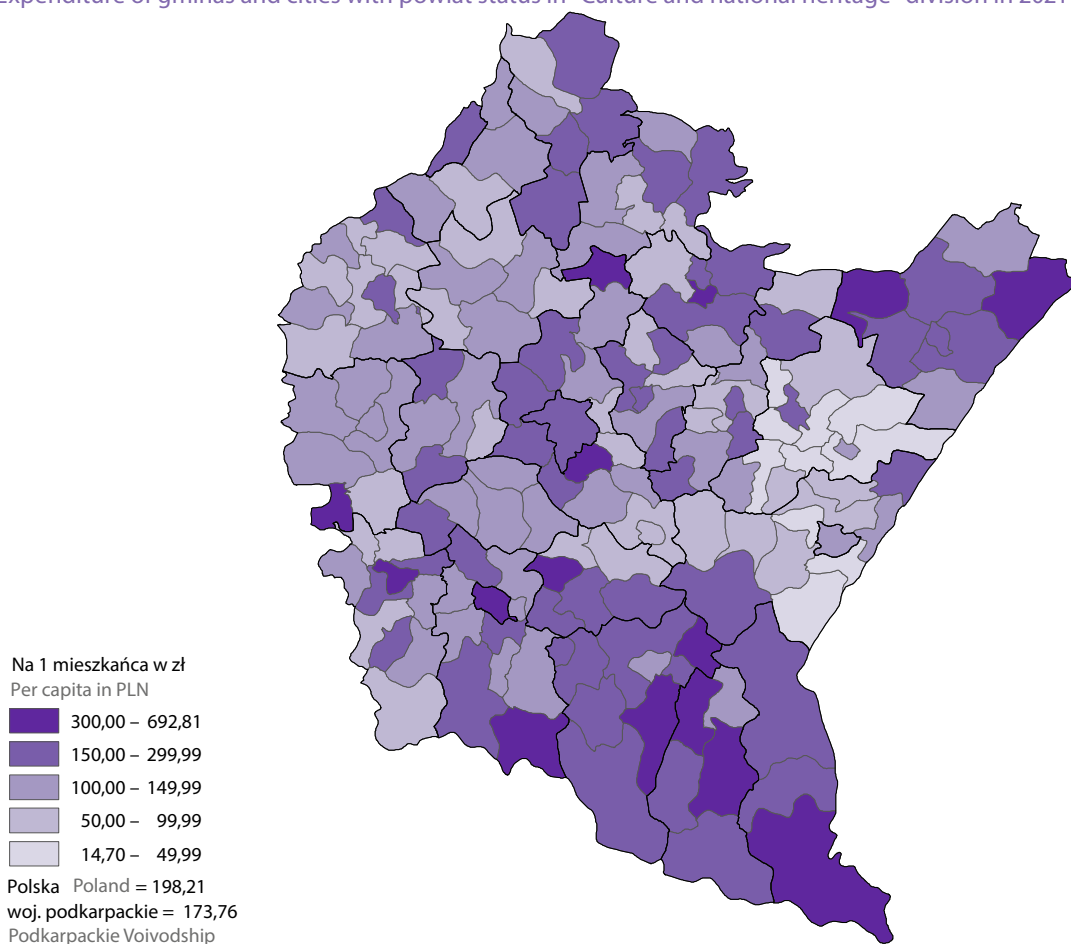

W województwie podkarpackim z budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2021 r. wydano na 1 mieszkańca 174 zł (o 11,3% więcej niż przed rokiem). Kwota ta była niższa o 12,3% od wydatków w kraju.

W 2021 r. najwięcej wydano na 1 mieszkańca w gminie Jaśliska (693 zł), najmniej wydatków na kulturę przeznaczyła gmina wiejska Przemyśl (15 zł). W odniesieniu do 2020 r. największy wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowała gmina Jasienica Rosielna (prawie 6-krotny). Natomiast największy spadek wystąpił w gminie Radomyśl nad Sanem (o 61,5%).

Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2021 r.

Mapa 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2021

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2022 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Zmniejszyła się ogólna liczba kolizji. Przy mniejszej liczbie wypadków drogowych, zmniejszyła się również liczba zarówno zabitych, jak i rannych.

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Według wstępnych danych w 2022 r. w województwie podkarpackim liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 26,9 tys. i była o 7,5% mniejsza niż przed rokiem i o 2,1% mniejsza w porównaniu z 2015 r. W kraju odnotowano wzrost liczby przestępstw stwierdzonych zarówno w porównaniu z 2021 r. (o 5,1%), jak i z 2015 r. (o 7,9%).

Przestępstwa stwierdzone przez Policję na Podkarpaciu w 2022 r. stanowiły 3,1% ogółu przestępstw stwierdzonych w Polsce. Najwięcej przestępstw odnotowano w województwie śląskim (17,7% ogółu przestępstw w kraju), najmniej natomiast w województwie opolskim (1,9%). Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa podkarpackiego, najwięcej przestępstw w 2022 r. odnotowano w Rzeszowie – 16,6% ogółu, najmniej w powiecie bieszczadzkim – 0,8% ogółu.

Najwięcej, bo aż 13,4 tys. (50,0% ogółu przestępstw w województwie) w 2022 r. stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu (w 2015 r. 51,4%) i było ich o 9,8% mniej niż w roku poprzednim. W kraju przestępstwa te stanowiły 49,8% ogółu i było ich o 2,8% więcej niż w 2021 r. W 2022 r. w województwie podkarpackim na 1000 mieszkańców (wskaźnik natężenia przestępczości) przypadało 12,9 przestępstw stwierdzonych przez Policję wobec 13,9 w 2021 r. i 12,9 w 2015 r. (w Polsce odpowiednio: 22,8 w 2022 r., 21,6 w 2021 r. i 20,8 w 2015 r.). Największy wskaźnik natężenia przestępczości w 2022 r. występował w województwie śląskim – 35,1, najniższy w województwie podkarpackim – 12,9.

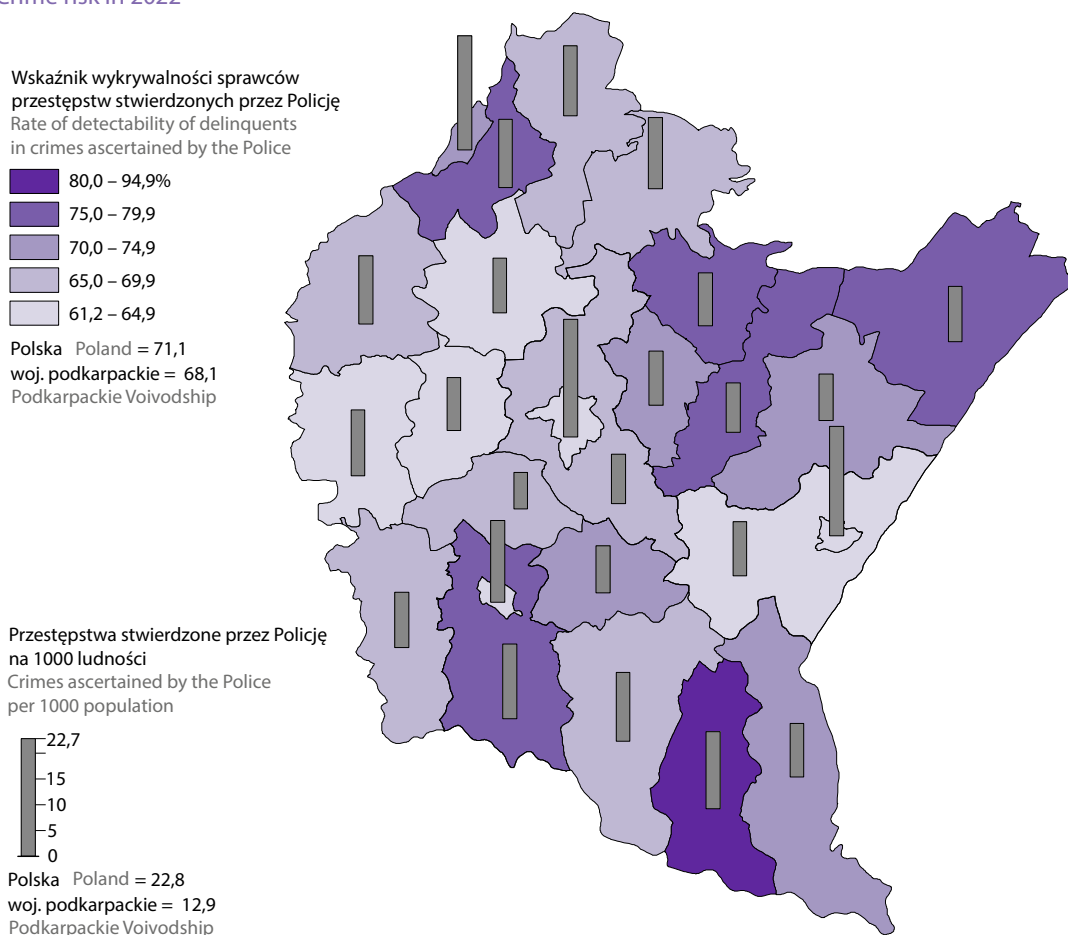
Zróznicowanie przestrzenne wskaźnika natężenia przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim według powiatów w 2022 r. zawiera się między 7,1 przestępstw na 1000 mieszkańców w powiecie strzyżowskim, a 22,7 w Rzeszowie.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie podkarpackim w 2022 r. ukształtował się na poziomie 68,1% i był niższy niż w roku poprzednim (75,3%) i niższy niż przeciętnie w kraju (71,1%). Wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze kryminalnym wynoszący 65,7% zmniejszył się w stosunku do 2021 r. (o 5,4 p.proc.), a w odniesieniu do 2015 r. wzrósł (o 8,6 p.proc.). Zmniejszył się wskaźnik wykrywalności przestępstw o charakterze gospodarczym z 84,5% w 2015 r. przez 72,0% w 2021 r. do 56,2% w 2022 r. Wskaźnik wykrywalności przestępstw drogowych zwiększył się (o 0,2 p.proc.) w stosunku do 2021 r., wynosząc w 2022 r. 98,9%. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w 2022 r. odnotowano w województwie podlaskim (80,9%), a najniższy w województwie mazowieckim (62,7%). Województwo podkarpackie uplasowało się na 11. miejscu w kraju. Z analizy danych powiatowych dotyczących wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw wynika,

że w 2022 r. w województwie podkarpackim największą skutecznością charakteryzował się powiat leski (86,8%), najmniejszą skuteczność odnotowano w Przemyślu (61,2%).

Mapa 36. Zagrożenie przestępczością w 2022 r.

Map 36. Crime risk in 2022

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Według danych Komendy Głównej Policji w 2022 r. w województwie podkarpackim odnotowano 1062 wypadki, w których łącznie zginęło 88 osób, a 1264 osoby zostały ranne. W porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się liczba: kolizji o 17,7%, wypadków o 13,1%, osób rannych o 12,5%, a liczba ofiar śmiertelnych o 7,4%. W Polsce w 2022 r. doszło do 21 322 wypadków (56,4 na 100 tys. ludności), o 6,5% mniej niż w 2021 r. Największe natężenie wypadków drogowych w 2022 r. odnotowano w województwie łódzkim, tu na 100 tys. ludności doszło aż do 93 wypadków, najniższe natomiast w województwie podlaskim – 29 wypadków na 100 tys. ludności. Województwo podkarpackie z natężeniem 51 wypadków (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) w 2022 r. uplasowało się na 7. miejscu, rok wcześniej zajmowało 9. miejsce.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
 Table 27. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Wypadki Accidents	1703	1167	1222	1062
Ofiary śmiertelne Fatalities	136	132	95	88
na 100 wypadków per 100 road accidents	8,0	11,3	7,8	8,3
Ranni Injured persons	2120	1240	1444	1264
na 100 wypadków per 100 road accidents	124,5	106,3	118,2	119,0

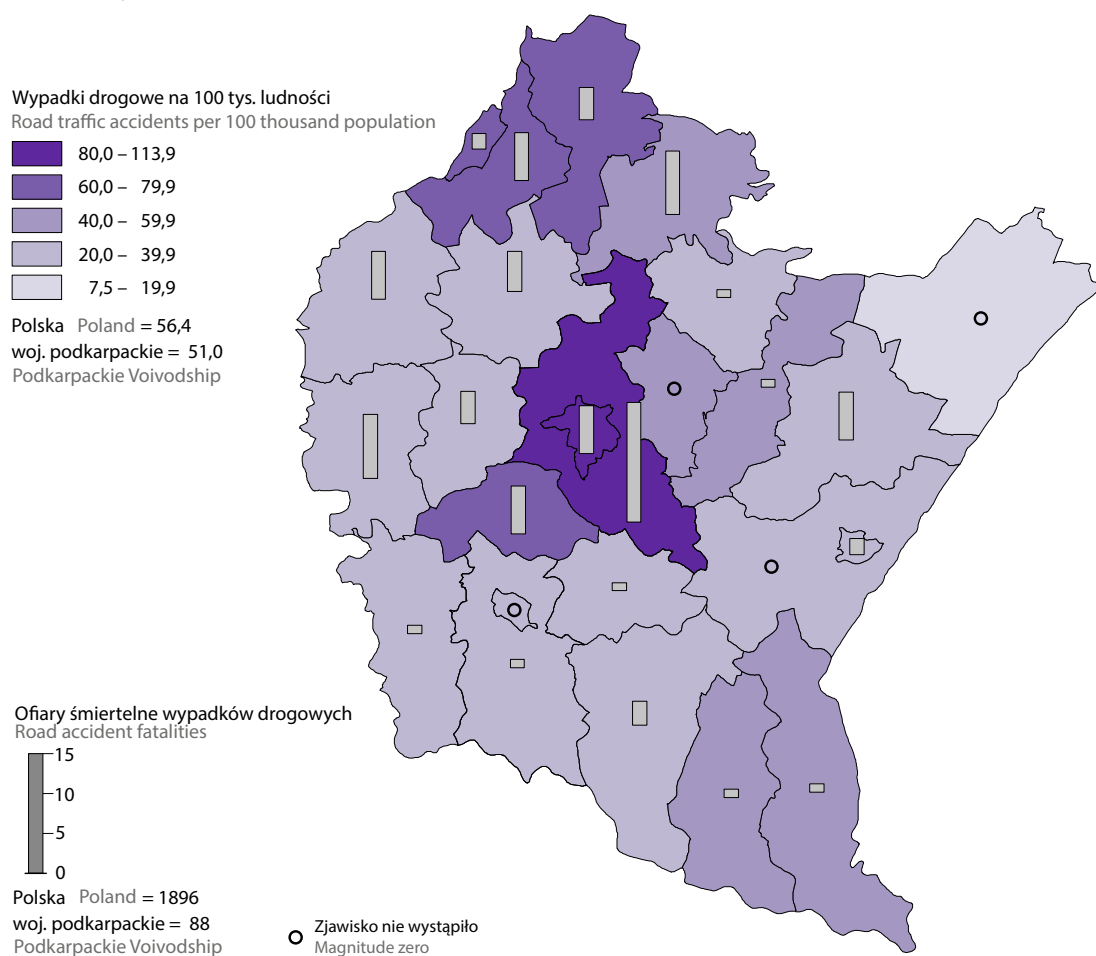
^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2022 r.
 Map 37. Road safety in 2022

W 2022 r. w 19 spośród 25 powiatów odnotowano wskaźnik niższy niż w województwie, w tym najniższy występował w powiecie lubaczowskim (8 wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców). Natomiast największe natężenie wypadków drogowych odnotowano w Rzeszowie (114). W 2022 r. w Polsce w wyniku wypadków drogowych 1896 osób poniosło śmierć (2245 osób przed rokiem, 2938 osób w 2015 r.). Największe natężenie ofiar śmiertelnych wystąpiło w województwie łódzkim i opolskim (7 na 100 tys. ludności), najmniejsze w województwie małopolskim (3 na 100 tys. ludności). Województwo podkarpackie ze wskaźnikiem 4,2 (przy założeniu, że najmniejsza wartość to 1. lokata) zajęło podobnie jak rok wcześniej 3. lokatę (w 2015 r. 4. lokatę). Spośród powiatów województwa podkarpackiego najwięcej ofiar śmiertelnych w 2022 r. wystąpiło w powiecie niżańskim i tarnobrzesckim (po 12 zgonów na 100 tys. ludności), natomiast w powiatach: przemyskim, łańcuckim, lubaczowskim i w Krośnie nie odnotowano ofiar śmiertelnych wypadków.

Liczba rannych i zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków w 2022 r. wyniosła odpowiednio 119 i 8 (wobec 118 i 8 w 2021 r.).

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W województwie podkarpackim w 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększył się zarówno odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu, jak i udział osób korzystających z Internetu. Zwiększył się także udział osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną oraz osób zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego.

W 2022 r. w województwie podkarpackim 94,9% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu w domu. Dla kraju odsetek ten był niższy i wynosił 93,3%. W odniesieniu do roku 2021 w województwie podkarpackim udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu zwiększył się o 1,7 p.proc., natomiast w porównaniu z rokiem 2015 – o 18,8 p.proc. W kraju odnotowano wzrost odpowiednio o 0,9 p.proc. i 17,5 p.proc.

Udział osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu w 2022 r. na Podkarpaciu wyniósł 90,3% i w stosunku do roku 2021 zwiększył się o 2,3 p.proc. W porównaniu z rokiem 2015 odsetek osób korzystających z Internetu wzrósł o 19,5 p.proc. W kraju korzystało z niego 90,6% osób w gospodarstwach domowych. Z kolei odsetek osób, które w województwie podkarpackim w 2022 r. regularnie korzystały z Internetu wyniósł 80,2% i w porównaniu z rokiem 2021 był wyższy o 1,2 p.proc., natomiast w stosunku do 2015 – o 18,6 p.proc. W Polsce udział osób regularnie korzystających z Internetu w 2022 r. wynosił 85,7%.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

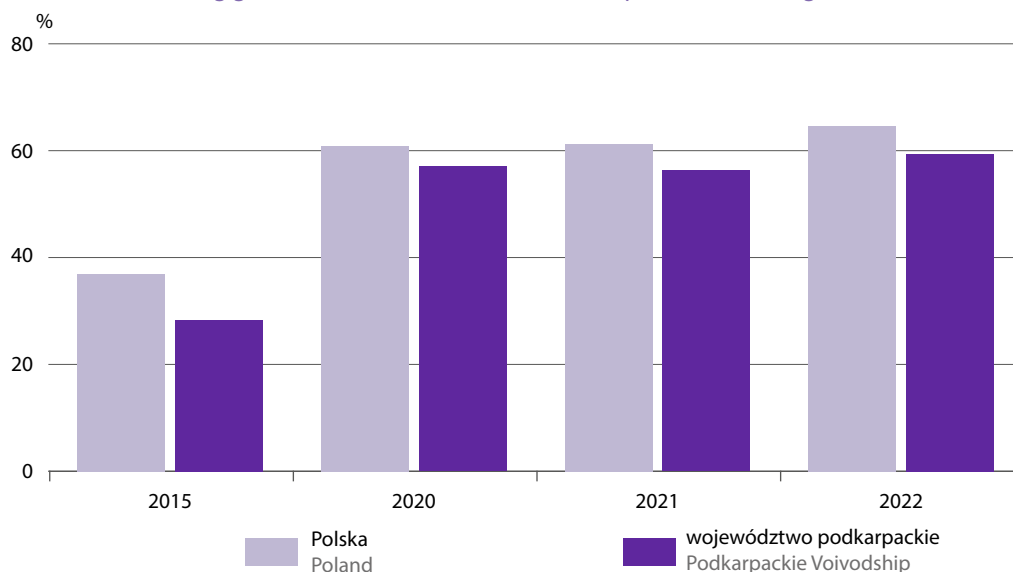
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	76,1	90,7	93,2	94,9
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	70,8	83,6	88,0	90,3
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	61,6	76,1	79,0	80,2

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.

a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Odsetek osób w wieku 16–74 lata zamawiających przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) w 2022 r. na Podkarpaciu wyniósł 59,4%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 64,6%. W porównaniu z rokiem 2021 wskaźnik ten na Podkarpaciu zwiększył się o 3,1 p.proc., natomiast w odniesieniu do roku 2015 wzrósł o 31,1 p.proc. W województwie podkarpackim w 2022 r. najczęściej zamawianymi przez Internet towarami (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (30,3%) oraz kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (14,7%).

Wykres 35. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcyChart 35. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

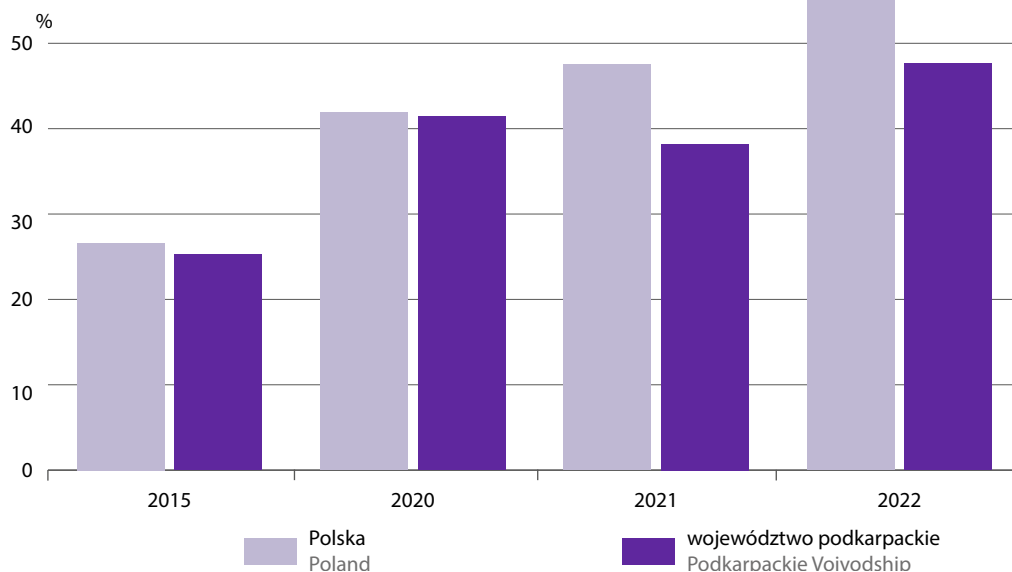
a Osoby w wieku 16–74 lata.

a Persons aged 16–74.

W 2022 r. w województwie podkarpackim 47,6% osób w wieku 16–74 lata korzystało z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (w ciągu ostatnich 12 miesięcy), podczas gdy w kraju udział ten wynosił 55,4%. Na Podkarpaciu odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem 2021 (o 9,4 p.proc.), jak i w odniesieniu do roku 2015 – o 22,3 p.proc.

Wykres 36. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 36. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Aktywność społeczna

Social activity

W województwie podkarpackim, w ujęciu rocznym, zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON. W 2020 r., w porównaniu z 2018 r., zwiększyła się liczba aktywnych rejestrowanych organizacji non-profit.

Według stanu na koniec grudnia 2022 r. w województwie podkarpackim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON wyniosła 8,5 tys. i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 0,3 tys. (tj. o 4,0%), a w odniesieniu do 2015 r. była większa o 1,2 tys. (tj. o 16,9%). W skali kraju w 2022 r. ich liczba wyniosła 160,9 tys. i była wyższa niż rok wcześniej o 3,9%, a w stosunku do 2015 r. większa o 19,3%. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w województwie podkarpackim w 2022 r. stanowiły 5,3% (ósma lokata wśród województw) wszystkich tego typu podmiotów w kraju.

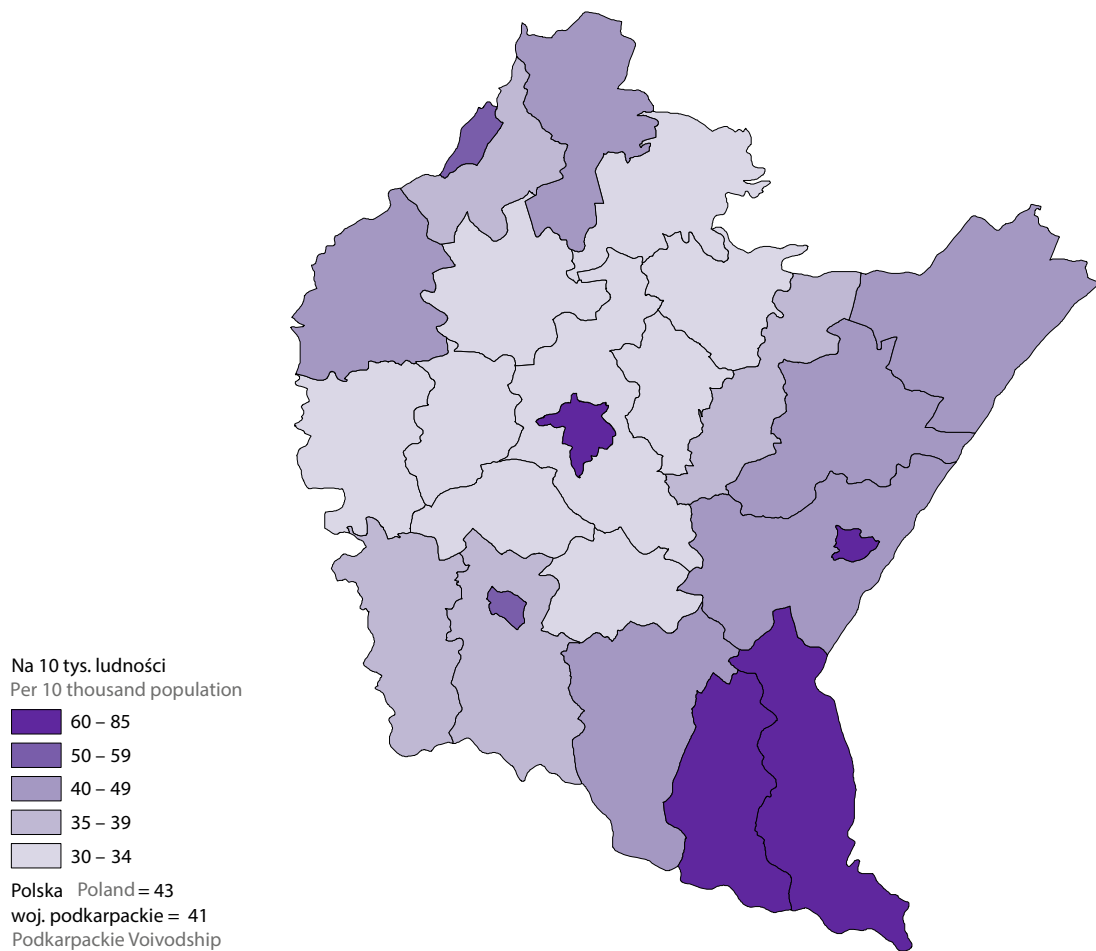
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem Total	7306	7996	8217	8544
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	34	38	39	41

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2022
As of 31 December

Według stanu na koniec grudnia 2022 r. w województwie podkarpackim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 41 (w Polsce – 43). Najwięcej podmiotów tego typu, na 10 tysięcy ludności, zarejestrowanych było w powiecie bieszczadzkim (85), a najmniej w rzeszowskim (30). Wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w stosunku do roku poprzedniego odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym największy w Rzeszowie (o 8,2%), a następnie w Przemyślu i powiecie strzyżowskim (po 7,5%). W porównaniu z 2015 r. najwięcej podmiotów tego typu przybyło w powiecie bieszczadzkim (o 42,4%), a następnie w Tarnobrzegu (o 30,4%), natomiast najmniej w Krośnie (o 4,2%), a następnie w powiatach leżajskim i przemyskim (po 8,1%).

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

Według stanu na koniec 2020 r. w województwie podkarpackim aktywną działalność prowadziło 6,1 tys. rejestrowych organizacji non-profit, które stanowiły 6,4% ogólnej liczby tego typu organizacji w Polsce. W porównaniu z 2018 r. było ich więcej o 1,7% (w kraju mniej o 5,8%). Według stanu na koniec 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały 0,3 mln członków (podobnie jak w 2018 r.), spośród których 97,6% (w 2018 r. – 97,3%) stanowiły osoby fizyczne.

W ramach swojej działalności statutowej omawiane organizacje najczęściej zajmowały się: sportem, turystyką, rekreacją, hobby (32,4%), ratownictwem (18,2%), kulturą i sztuką (11,7%), edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi (9,2%), pomocą społeczną i humanitarną (6,9%) oraz rozwojem lokalnym w wymiarze społecznym i ekonomicznym (5,9%).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Produkt krajowy brutto w województwie podkarpackim w 2021 r. (według wstępnego szacunku) był wyższy niż rok wcześniej.

Wartość dodana brutto w 2020 r. (w cenach bieżących) była wyższa o 25,7% w porównaniu z 2015 r. W 2020 r. wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla województwa podkarpackiego obniżył się o 0,3 p.proc. w odniesieniu do 2015 r.

Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego w 2020 r. wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w 2021 r. w województwie podkarpackim wyniosła 100 749 mln zł (w cenach bieżących). W porównaniu z rokiem poprzednim i 2015 r. PKB był wyższy odpowiednio o 12,8% i o 42,8% (w Polsce wyższy o 12,2% i o 45,9%). Udział regionu podkarpackiego w tworzeniu produktu krajowego brutto wyniósł 3,8% i utrzymał się na tym samym poziomie w odniesieniu do 2020 r., natomiast zmniejszył się o 0,1 p.proc. w porównaniu z 2015 r.

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r. dla Podkarpacia wyniósł 48,2 tys. zł (69,8% średniej krajowej), w 2020 r. według danych zrewidowanych – 42,5 tys. zł (69,4% średniej krajowej), a w 2015 r. – 33,2 tys. zł (70,9% średniej krajowej). Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca w 2021 r., bez regionu warszawskiego stołecznego, odnotowano w województwie dolnośląskim – 76,2 tys. zł (110,3% średniej krajowej). Województwo podkarpackie należało do grupy 13 województw, w których PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca nie przekraczał przeciętnej wartości w kraju.

Według wstępnego szacunku w 2021 r. poziom PKB na 1 mieszkańca⁶ województwa podkarpackiego wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS), znalazł się w grupie regionów o niskim PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (UE27), osiągając 53% średniej UE. Dla porównania w 2015 r. wskaźnik ten wyniósł 49% średniej UE.

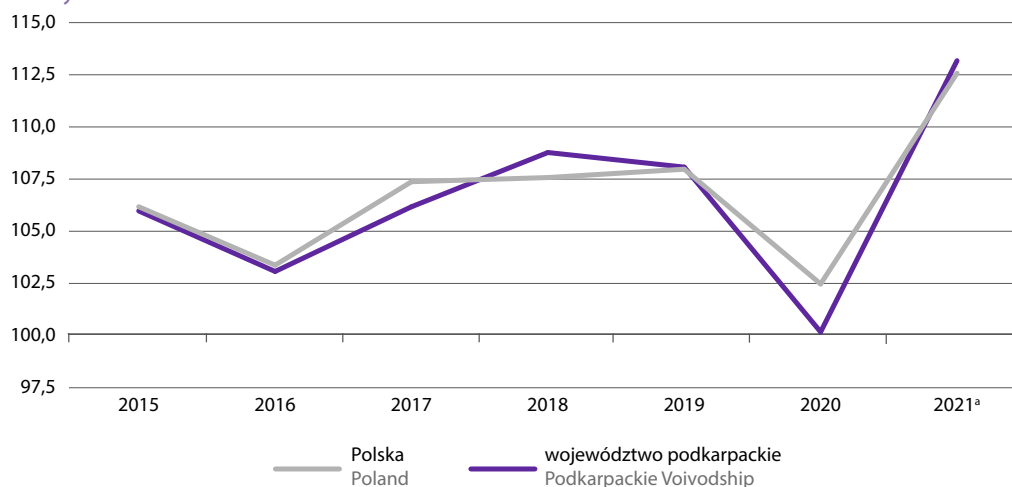
⁶ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

Wykres 37. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 37. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

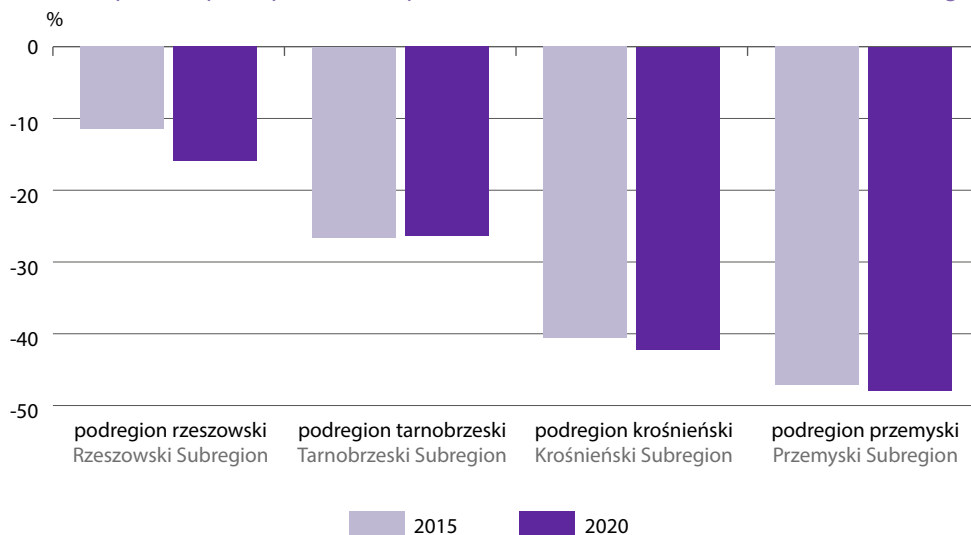
W 2020 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu PKB województwa były zróżnicowane od 13,6% w podregionie przemyskim do 37,2% w podregionie rzeszowskim (w 2015 r. w tych samych podregionach od 13,8% do 37,0%). W porównaniu z 2015 r. dwa podregiony zwiększyły swój udział w tworzeniu PKB województwa, tj. podregion tarnobrzeski (o 0,4 p.proc.) i podregion rzeszowski (o 0,2 p.proc.). Natomiast udziały dwóch pozostałych podregionów zmniejszyły się – najbardziej krośnieńskiego (o 0,4 p.proc.).

Udział podregionów województwa podkarpackiego w tworzeniu krajowej wartości PKB wyniósł od 0,5% w podregionie przemyskim do 1,4% w podregionie rzeszowskim (w 2015 r. w tych samych podregionach kształtował się odpowiednio od 0,5% do 1,5%).

W województwie podkarpackim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest wyraźnie zróżnicowana. W 2020 r. najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie rzeszowskim – 51,5 tys. zł (84,1% średniej krajowej i 121,2% średniej wojewódzkiej). Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmował podregion tarnobrzeski – 73,6% średniej krajowej i 106,1% średniej wojewódzkiej. Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca utrzymywał się w dwóch pozostałych podregionach: przemyskim (52,1% średniej krajowej i 75,1% średniej wojewódzkiej) i krośnieńskim (57,8% średniej krajowej i 83,3% średniej wojewódzkiej). W odniesieniu do 2015 r. lokaty poszczególnych podregionów nie zmieniły się.

Wykres 38. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 38. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla Polski, w latach 2015–2019 wzrastał z roku na rok, osiągając w 2019 r. 35,6%. W 2020 r. wskaźnik ten zmniejszył się i wyniósł 34,0%.

W 2020 r. zaobserwowano duże zróżnicowanie wskaźników dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczonych na poziomie podregionów dla poszczególnych województw (od 41,1% w regionie warszawskim stołecznym do 0,1% w regionie lubuskim). W regionie podkarpackim wskaźnik ten wyniósł 16,5% (w 2015 r. – 16,8%).

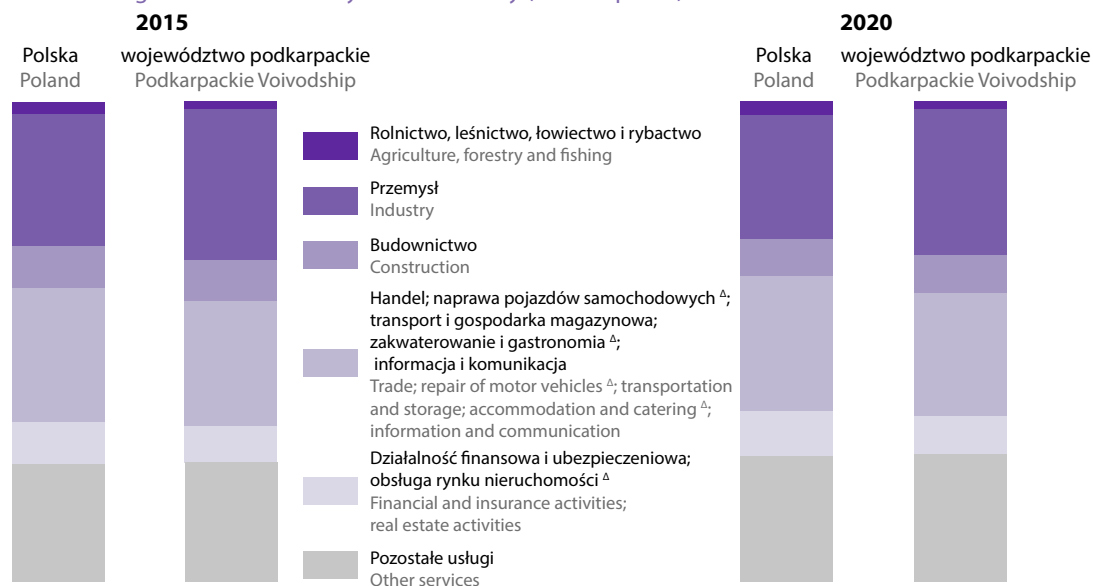
Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną, a zużyciem pośrednim jest wyrażona w cenach bazowych.

W 2020 r. w województwie podkarpackim wartość dodana brutto (WDB) wyniosła 78 645 mln zł i była (w cenach bieżących) wyższa o 25,7% w porównaniu z 2015 r. Największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto województwa osiągnęły jednostki prowadzące działalność w przemyśle (30,4%), a najmniejszy udział – jednostki działające w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (1,7%).

Wzrost udziału w 2020 r. w tworzeniu WDB w relacji do 2019 r. wystąpił w jednostkach prowadzących pozostałe usługi (o 1,2 p.proc.) oraz w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,1 p.proc.). Natomiast w budownictwie udział tych jednostek nie uległ zmianie. W pozostałych rodzajach działalności wystąpiły spadki. Największy spadek odnotowano w przemyśle (o 1,0 p.proc.) oraz w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji (o 0,4 p.proc.).

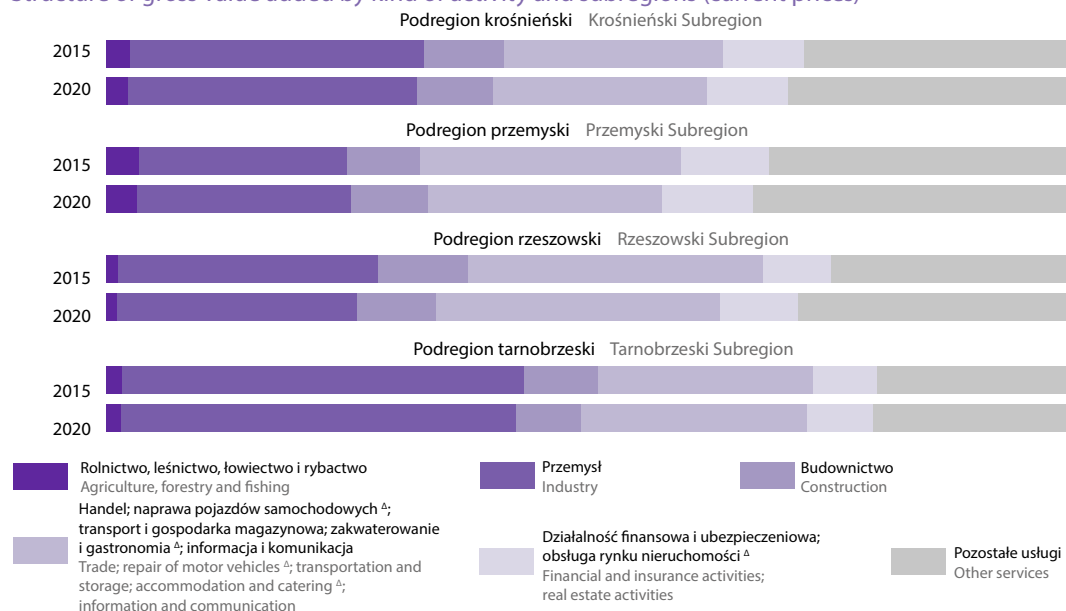
W odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost udziału WDB województwa w jednostkach prowadzących pozostałe usługi (o 1,8 p.proc.), w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości (o 0,4 p.proc.). Natomiast spadki udziału wystąpiły w pozostałych jednostkach prowadzących działalność – największy w przemyśle (o 1,0 p.proc.).

Wykres 39. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 39. Structure of gross value added by kind of activity (current prices)

Wydajność pracy mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego w województwie podkarpackim w 2020 r. wyniosła 113 672 zł (80,1% średniej krajowej) i była wyższa o 34,2% niż w 2015 r. (74,6% średniej krajowej). Najwyższy poziom wartości dodanej brutto na 1 pracującego w 2020 r. odnotowano w podregionie tarnobrzeskim – 121 655 zł; 85,7% średniej krajowej (w 2015 r. – 78,4% średniej krajowej) i był on o 7,0% wyższy od przeciętnej w województwie podkarpackim. Drugą lokatę w województwie pod względem wysokości WDB na 1 pracującego zajmował podregion rzeszowski – 85,1% średniej krajowej (w 2015 r. – 84,5% średniej krajowej). Najniższy poziom WDB na 1 pracującego odnotowano w podregionach przemyskim – 68,6% średniej krajowej i krośnieńskim – 72,7% średniej krajowej (w 2015 r. odpowiednio: 61,3% i 65,1% średniej krajowej).

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
 Chart 40. Structure of gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W końcu 2022 r. do rejestru REGON wpisanych było 203,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej z terenu województwa podkarpackiego. Jest to o 6,7 tys., czyli o 3,4% więcej niż przed rokiem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

W końcu 2022 r. do rejestru REGON wpisanych było 203,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tzn. osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z siedzibą na terenie województwa podkarpackiego oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zamieszkałych na tym terenie. W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost o 23,0%. Podmioty z województwa podkarpackiego stanowiły 4,1% ogółu podmiotów zarejestrowanych w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON. Zdecydowana większość podmiotów – 195,0 tys., tj. 96,0% – należała do sektora prywatnego, natomiast podmioty sektora publicznego, których było 5,3 tys., stanowiły 2,6%. W porównaniu z 2015 r. podmiotów sektora prywatnego było o 23,3% więcej, a publicznego o 11,9% mniej.

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej prowadziło działalność w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 42,4 tys. (20,9% ogółu), następnie budownictwo – 33,4 tys. (16,5%), przetwórstwo przemysłowe – 18,9 tys. (9,3%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 18,5 tys. (9,1%).

Wśród podmiotów sektora publicznego najwięcej prowadziło działalność związaną z edukacją – 46,2% w 2022 r., następnie z obsługą rynku nieruchomości – 16,2%, administracją publiczną i obroną narodową; obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi – 11,8% oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną – 9,5%.

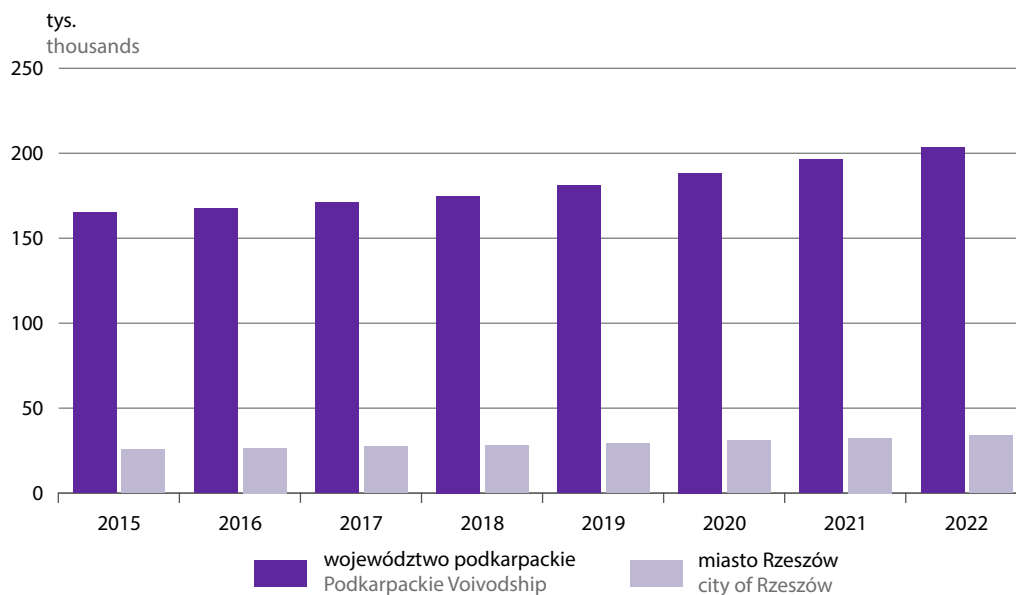
Wśród podmiotów sektora prywatnego zdecydowaną większość – 78,2% – stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których było 152,5 tys. W porównaniu z rokiem 2015 odnotowano wzrost o 24,4%. W 2015 r. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą było 122,5 tys. i stanowiły one 77,5% podmiotów sektora prywatnego.

Osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą głównie w zakresie sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 22,2%, następnie budownictwo – 19,8%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,1% oraz przetwórstwo przemysłowe – 9,8%. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 99,2% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, tzn. podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON
Table 30. Entities of the national economy in the REGON register

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	165155	188360	196532	203190	4,1
sektor publiczny public sector	5994	5292	5290	5283	4,7
sektor prywatny private sector	158141	180857	188623	194971	4,1
Z liczby ogółem: of total number:					
Spółki Partnerships and companies	22789	25158	28351	29344	3,2
Fundacje Foundations	460	761	851	1000	2,9
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	6846	7235	7366	7544	6,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	122549	140707	147271	152471	4,3

Wykres 41. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 41. Entities of the national economy
As of 31 December

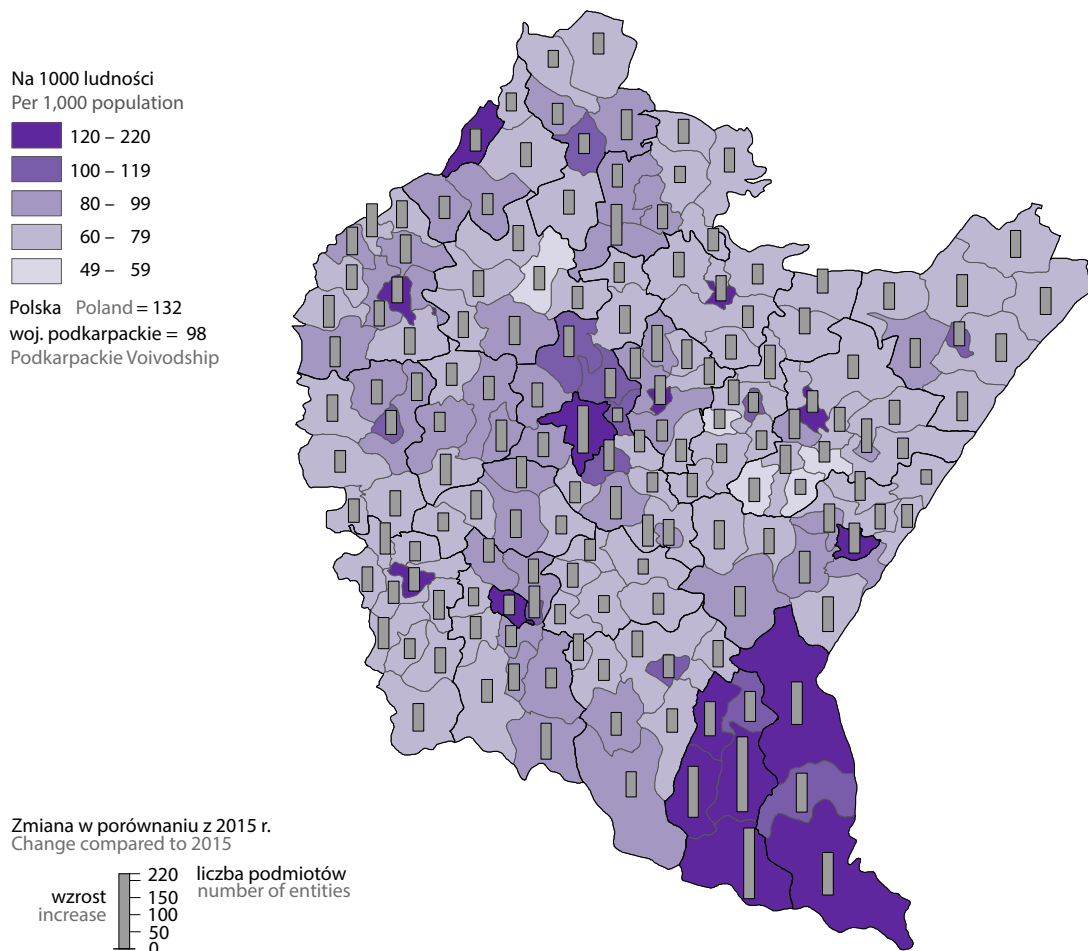
W 2022 r. w województwie podkarpackim na 1000 ludności przypadało 98 podmiotów gospodarki narodowej (przed rokiem 94), podczas gdy w kraju 132 (przed rokiem 128). Najwięcej podmiotów, w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowanych było w Rzeszowie – 173 (przed rokiem 165), następnie w Krośnie – 136 (131), Przemyśle – 122 (115) i Tarnobrzegu – 119 (113) oraz w powiecie leskim – 144 (137) i bieszczadzkim – 128 (123), a najmniej w powiecie brzozowskim – 71 (69), następnie w przemyskim – 76 (72) i przeworskim – 75 (72).

Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Entities of the national economy in 2022

As of 31 December

W 2022 r. zarejestrowano 16,5 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, w tym 14,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 1,7 tys. spółek handlowych. Najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w sekcjach: budownictwo – 4,0 tys. (24,2% ogółu nowo zarejestrowanych) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,5 tys. (15,3%), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 1,5 tys. (8,9%). W porównaniu z 2021 r. nowych podmiotów zarejestrowano o 4 mniej.

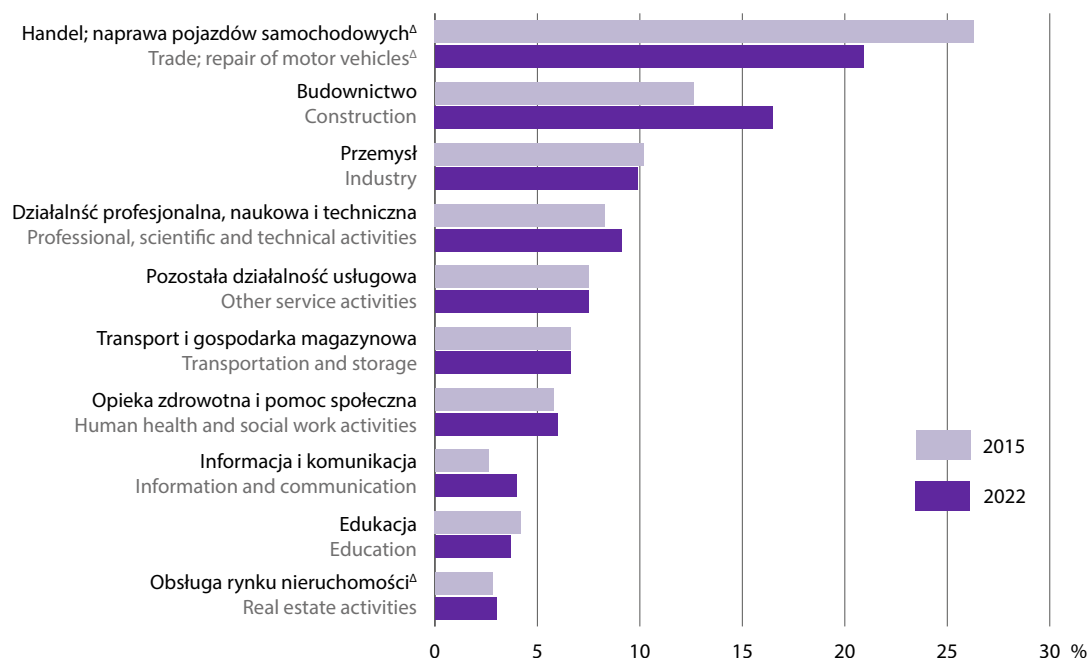
W omawianym roku z rejestru REGON wyrejestrowano 9,2 tys. podmiotów, w tym 8,2 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 596 spółek handlowych. Najwięcej podmiotów wykreślono w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 2,2 tys. (24,1% ogółu wyrejestrowanych), następnie w budownictwie – 1,9 tys. (20,9%) oraz w przetwórstwie przemysłowym – 920 (10,0%). W porównaniu z rokiem 2021 wyrejestrowano o 1312 (o 16,6%) więcej podmiotów.

Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 42. Entities of the national economy by selected PKD sections

As of 31 December

W końcu 2022 r. było 18,5 tys. spółek handlowych (o 56,4% więcej niż w 2015 r.) i stanowiły one 9,1% ogólnej liczby podmiotów w województwie, podczas gdy w 2015 r. – 7,2%. Zdecydowaną większość spółek handlowych stanowiły spółki handlowe kapitałowe – 15,9 tys. (85,7% ogółu spółek handlowych) i były to głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 15,6 tys. Spośród spółek handlowych osobowych, których było 2,6 tys. (14,3%), najchętniej wybieraną formą prawną były spółki jawne – 1,4 tys. (7,5% ogółu spółek handlowych) oraz komandytowe – 1,1 tys. (5,8%).

W końcu grudnia 2022 r. liczba zarejestrowanych spółek cywilnych wyniosła 10,6 tys., przed rokiem 10,7 tys. Największy ich wzrost odnotowano w powiatach: bieszczadzkim (o 2,6%), mieście Krośnie (o 2,4%), ropczycko-sędziszowskim (o 1,8%). Natomiast największy spadek odnotowano w mieście Przemyślu (o 2,4%) oraz powiatach: strzyżowskim (o 5,2%), rzeszowskim (o 2,8%) i przemyskim (o 2,4%). W porównaniu z rokiem 2015 spółek cywilnych było o 161 (o 1,5%) mniej, natomiast ich udział w ogólnej liczbie podmiotów w województwie podkarpackim zmniejszył się z 6,5% do 5,2%.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. zarejestrowane były 7544 stowarzyszenia i organizacje społeczne, co oznacza wzrost o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost zanotowano w mieście Rzeszowie (o 5,8%) i powiatach: brzozowskim (o 5,8%), łańcuckim (o 4,6%), przeworskim (o 3,6%). Natomiast spadku nie odnotowano w żadnym powiecie. W porównaniu z rokiem 2015 było ich o 10,2% więcej.

Wzrost odnotowano również w liczbie zarejestrowanych fundacji (w skali roku o 17,5%) i w końcu grudnia 2022 r. wyniosła ona 1000. Największy wzrost miał miejsce w powiatach: strzyżowskim (wzrost o 50,0%), przemyskim (o 40,0%), ropczycko-sędziszowskim (o 38,5%). Natomiast spadek liczby fundacji nie wystąpił w żadnym powiecie. Liczba fundacji wzrosła z 460 w 2015 roku do 1000 w 2022 r., czyli o 117,4%.

W województwie podkarpackim zarejestrowanych było 540 spółdzielni, tj. o 0,9% mniej w odniesieniu do poprzedniego roku. Największy spadek dotyczył powiatów: brzozowskiego (o 12,5%), jasielskiego (o 10,0%) strzyżowskiego i ropczycko-sędziszowskiego (po 5,9%). Wzrost odnotowano w mieście Krośnie (o 8,3%) i powiatach: tarnobrzeskim (o 33,3%), przeworskim (o 7,1%), krośnieńskim (o 5,9%). Liczba spółdzielni zmalała z 800 w 2015 r. do 540 w 2022 r., czyli o 32,5%.

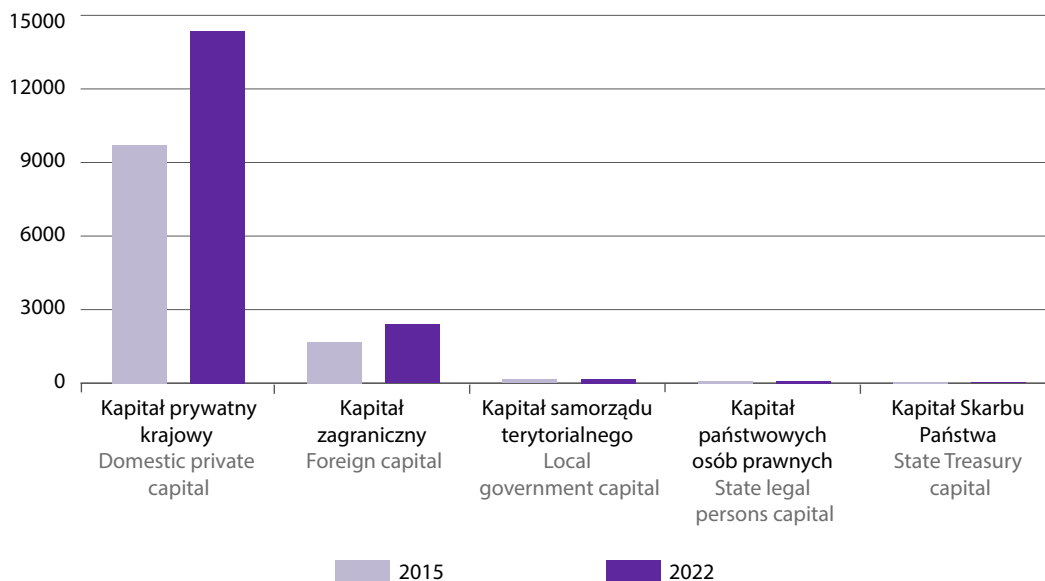
W grupie spółek handlowych, według rodzaju kapitału, spółek z kapitałem prywatnym krajowym było 14 358 (wzrost o 5,9%), spółek z kapitałem zagranicznym 2383 (wzrost o 4,0%). Spółek państwowych osób prawnych było 92 oraz spółek Skarbu Państwa było 31; w obu grupach w porównaniu z 2021 r. bez zmian. Spadek nastąpił w spółkach z udziałem samorządu terytorialnego, których było 167 (spadek o 0,6%).

Wykres 43. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 43. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

^a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Biorąc pod uwagę liczbę spółek handlowych, to największy wzrost w porównaniu z 2015 r. zanotowano w spółkach z kapitałem prywatnym krajowym (o 47,7%), następnie z udziałem zagranicznym (o 41,3%) oraz z udziałem samorządu terytorialnego (o 5,0%). Spadek w stosunku do roku 2015 zanotowano w przypadku spółek z udziałem Skarbu Państwa (o 26,2%) oraz z kapitałem państwowych osób prawnych (o 6,1%).

W przypadku liczby spółek z kapitałem prywatnym krajowym we wszystkich powiatach wystąpił wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, największy w kolbuszowskim (o 12,8%), następnie w przemyskim (o 11,9%), niżańskim (o 10,5%), w miastach na prawach powiatu: Rzeszowie (o 5,5%), Tarnobrzegu (o 5,1%), Przemyślu (o 4,2%) i w Krośnie (o 2,2%).

Wśród spółek z kapitałem zagranicznym największy wzrost wystąpił w powiecie niżańskim (o 25,0%), następnie sanockim (o 16,7%) i tarnobrzeckim (o 15,4%), natomiast największy spadek zaobserwowano w powiecie strzyżowskim (o 20,0%), kolejno w lubaczowskim (o 19,0%) i mieście Krośnie (o 13,8%).

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2021 r. wzrosły nakłady na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim w porównaniu z rokiem poprzednim. Zwiększyła się także wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W województwie podkarpackim w 2021 r. udział przedsiębiorstw zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych uległ zmniejszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W 2021 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie podkarpackim wyniosły 1301,5 mln zł, co stanowiło 3,5% nakładów na B+R w kraju. Na Podkarpaciu w odniesieniu do roku poprzedniego wartość nakładów wzrosła o 12,7%, w kraju o 16,3%. Na przestrzeni lat 2015–2021 kwota nakładów wewnętrznych na działalność B+R ulegała wahaniom, natomiast w stosunku do roku 2015 jej wartość zwiększyła się o ponad 43% (w kraju wzrosła ponad 2-krotnie).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)

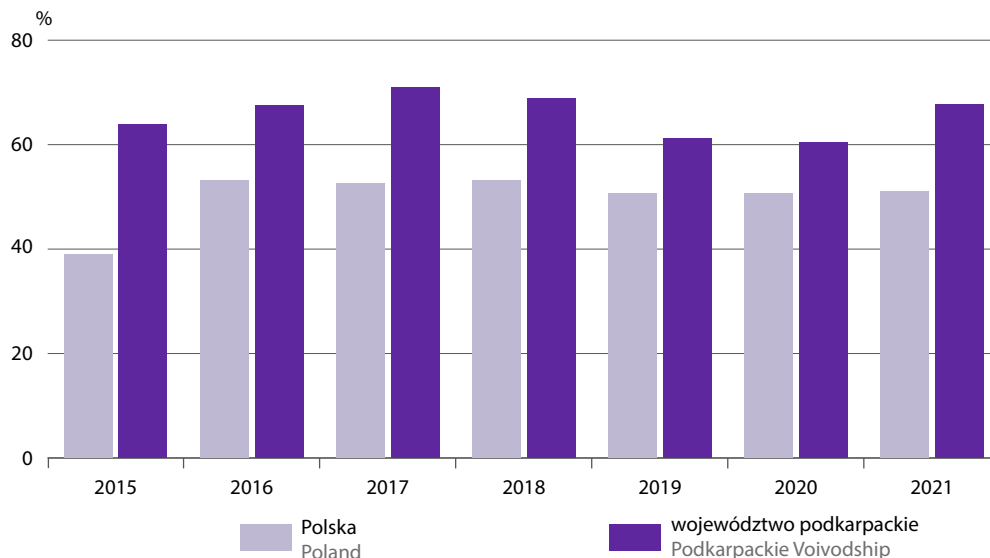
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	908,9	1073,2	1154,9	1301,5
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	207,2	324,1	347,9	319,7
Przedsiębiorstw Business enterprise	579,5	656,5	698,0	879,2
Szkolnictwa wyższego Higher education	4,3	.	.	.
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,8	.	.	.
Zagranica Rest of the world	117,0	88,5	92,4	73,8

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2021 r. w województwie podkarpackim udział nakładów wewnętrznych na B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R ogółem wyniósł 67,6%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 51,0%. W porównaniu z 2015 r. na Podkarpaciu udział ten wzrósł o 3,8 p.proc., natomiast w stosunku do 2020 r. – wzrósł o 7,2 p.proc.

Wykres 44. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych z sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

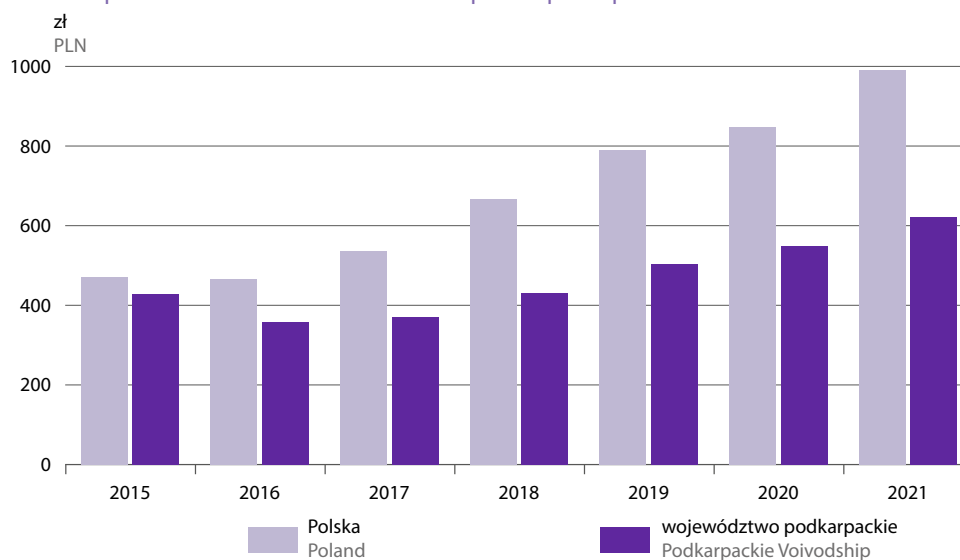
Chart 44. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Wartość nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosła 623 zł, podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 992 zł. W porównaniu z 2020 r. w województwie wartość nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyła się o 13,2%, natomiast w porównaniu z rokiem 2015 – wzrosła o 45,7%.

Wykres 45. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca

Chart 45. Intramural expenditure^a on research and development per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2021 r. w województwie podkarpackim środki wewnętrzne były przeważającym źródłem finansowania działalności B+R. Ich wartość wyniosła 896,0 mln zł i stanowiła 68,8% nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych wyniosła natomiast 405,5 mln zł. Wśród środków zewnętrznych 78,3% nakładów pochodziło od instytucji rządowych i samorządowych.

W porównaniu z rokiem 2020 zwiększeniu uległa wartość nakładów finansowanych ze środków wewnętrznych (o 32,5%), natomiast zmniejszyła się wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych (o 15,3%). Z kolei w odniesieniu do roku 2018 wystąpił wzrost zarówno wielkości nakładów finansowanych ze środków wewnętrznych (o 43,0%), jak i zewnętrznych (o 39,7%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 32. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2019	2020	2021	2021 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in PLN millions				
Ogółem Total	916,6	1073,2	1154,9	1301,5	3,5
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	626,4	647,4	676,3	896,0	4,6
Zewnętrznych External funds	290,2	425,8	478,6	405,5	2,2
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	223,5	323,1	.	317,6	2,3

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

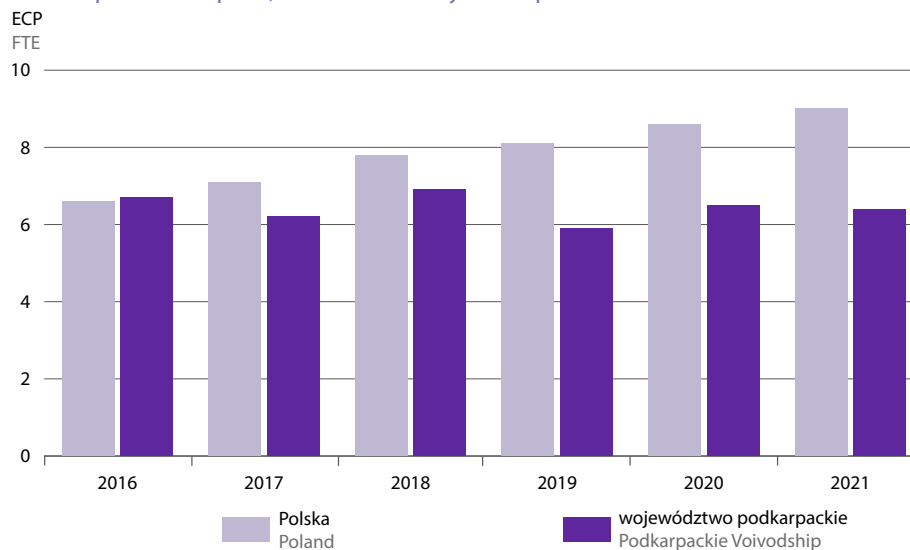
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2021 r. liczba personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosła 5446,3 i w stosunku do 2020 r. wzrosła o 1,3%. W 2021 r. personel wewnętrzny w ekwiwalentach pełnego czasu pracy w działalności B+R w województwie podkarpackim stanowił 3,5% personelu wewnętrznego zaangażowanego w działalność B+R w kraju.

Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2021 r. na Podkarpaciu wyniósł 6,4. Dla kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 9,0. W porównaniu z rokiem 2020 wartość tego wskaźnika w województwie podkarpackim obniżyła się o 1,5%, podczas gdy w Polsce wzrosła o 4,7%.

Wykres 46. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
 Chart 46. Internal R&D personnel^a per 1,000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) — przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) — annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W 2021 r. w województwie podkarpackim było 3681,1 pracowników naukowo-badawczych (mierzonych w ekwiwalentach pełnego czasu pracy) i stanowili oni 3,3% badaczy w kraju. W porównaniu z rokiem 2020 liczba badaczy w województwie zmniejszyła się o 1,3%, podczas gdy w kraju wzrosła o 8,1%.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W latach 2019–2021 w województwie podkarpackim 26,3% przedsiębiorstw przemysłowych wprowadziło innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych. W porównaniu z okresem 2018–2020 udział ten w przedsiębiorstwach przemysłowych zmniejszył się o 9,1 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych w latach 2019–2021 wyniósł 22,0%.

Udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2019–2021 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych wyniósł na Podkarpaciu 19,5%. W Polsce wskaźnik ten w badanym okresie wyniósł 19,7%. W porównaniu z okresem 2018–2020 na Podkarpaciu udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły w latach 2019–2021 innowacje produktowe lub innowacje procesów biznesowych zmniejszył się o 1,0 p.proc.

Na Podkarpaciu najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w 2021 r. odnotowano w dziale: produkcja pozostałego sprzętu transportowego (66,7%), następnie w produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (55,6%) oraz w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (55,1%).

Z kolei w grupie przedsiębiorstw z sektora usług najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w dziale: badania naukowe i prace rozwojowe (100,0%), następnie w działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalności powiązanej (59,7%), a także w działalności usługowej w zakresie informacji (56,3%).

W 2021 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych w województwie podkarpackim wyniosły 1377,2 mln zł, natomiast w grupie przedsiębiorstw z sektora usług – 875,3 mln zł. W porównaniu z rokiem 2020 wartość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych zmniejszyła się o 14,7%, z kolei w przedsiębiorstwach z sektora usług wartość ta wzrosła o 41,2%.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2017–2019	2018–2020	2019–2021	2019–2021 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises which introduced product or business process ^a innovations	17,3	23,8	35,4	26,3	22,0
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,5	20,0	22,6	21,6	13,1
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	13,4	18,6	27,8	18,8	18,0
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises which introduced product or business process ^a innovations	11,2	11,5	20,5	19,5	19,7
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	4,8	8,5	8,6	6,9	6,8
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	10,2	9,2	20,4	18,5	18,1

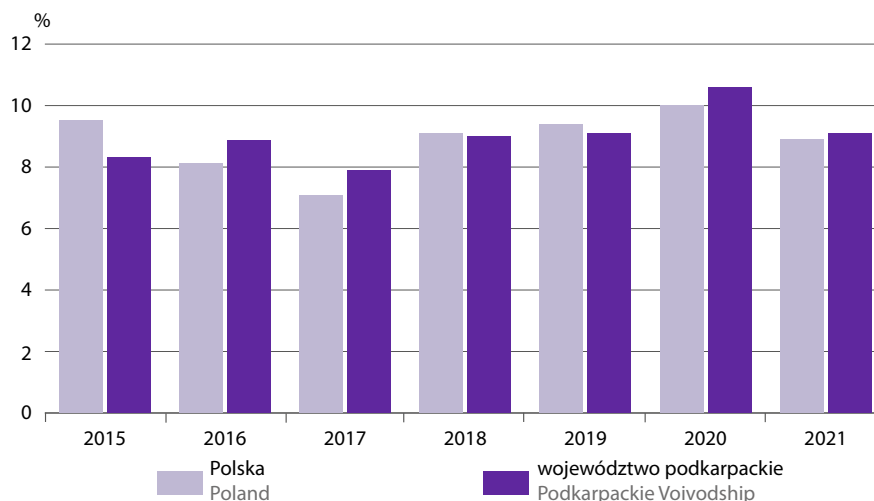
a W latach 2008–2010, 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2008–2010, 2013–2015 the data relate to process innovations.

W województwie podkarpackim w 2021 r. udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2019–2021 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 9,1% (spadek o 1,5 p.proc w odniesieniu do 2020 r.), podczas gdy w kraju wskaźnik ten osiągnął wartość 8,9% (spadek o 1,1 p.proc.). W 2021 r. w porównaniu z rokiem 2015 wartość tego udziału na Podkarpaciu zwiększyła się o 0,8 p.proc., podczas gdy w kraju w analogicznym okresie odnotowano spadek o 0,6 p.proc.

Wykres 47. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 47. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales

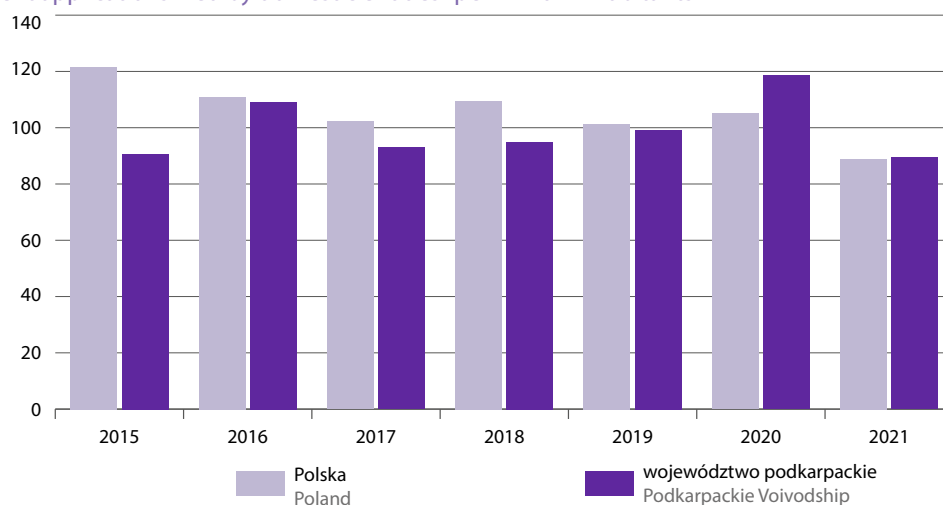

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2021 r. dokonano 187 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe z terenu województwa podkarpackiego. W Polsce dokonano 3377 zgłoszeń wynalazków przez podmioty krajowe. W porównaniu z rokiem 2015 liczba zgłoszonych wynalazków w województwie zmniejszyła się o 3,1% (w kraju o 27,8%), natomiast w odniesieniu do 2020 r. liczba ta spadła odpowiednio o 24,9% i o 15,7%. W 2021 r. w Urzędzie Patentowym RP przyznano 173 patenty na wynalazki zgłoszone przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego, tj. 2,5-krotnie więcej niż w 2015 r. i o 62 więcej niż w 2020 r. W kraju w roku 2021 udzielono 3244 patenty.

W 2021 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszonych zostało przez podmioty krajowe z województwa podkarpackiego 40 wzorów użytkowych, tj. o 6 więcej niż w 2020 r. i o 16 więcej niż w 2015 r. Udzielonych natomiast zostało 27 praw ochronnych, tj. o 1 więcej niż w 2020 r. i o 2 więcej niż w roku 2015. W kraju w 2021 r. odnotowano 722 zgłoszenia wzorów użytkowych dokonane przez podmioty krajowe oraz udzielono 544 prawa ochronne.

W 2021 r. w województwie podkarpackim wskaźnik przedstawiający liczbę wynalazków zgłoszonych w Urzędzie Patentowym RP w przeliczeniu na milion mieszkańców wyniósł 89,4 i w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 1,3 punktu. W Polsce wskaźnik ten w 2021 r. był niższy i wynosił 88,9, wobec 121,6 w 2015 r.

Wykres 48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
 Chart 48. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Use of information and communication technologies in enterprises

W 2022 r. w województwie podkarpackim nieznacznie zmniejszył się udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego. Zmniejszeniu uległ także odsetek przedsiębiorstw, które otrzymywały zamówienia przez sieci komputerowe. Zwiększył się natomiast odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących w swojej działalności otwarte dane publiczne.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

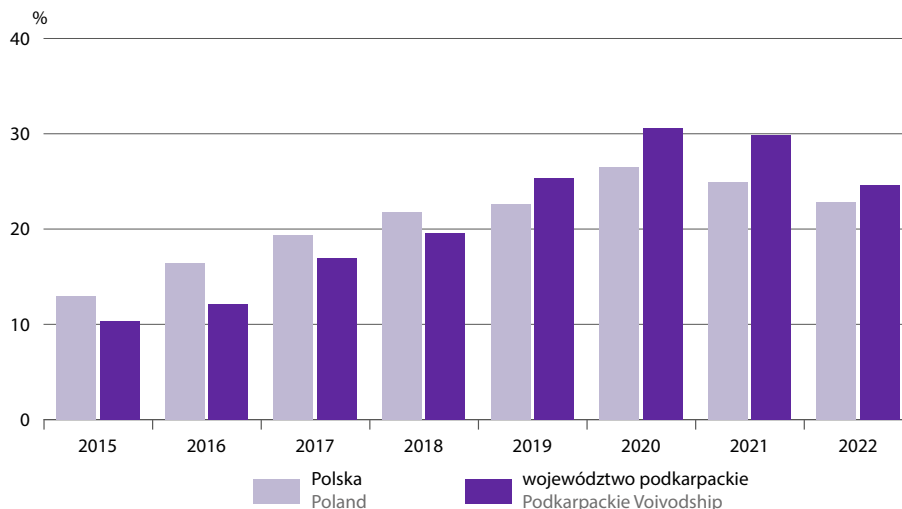
Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2022 r. w województwie podkarpackim 98,7% (w kraju 98,5%) przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu. W porównaniu z rokiem 2021 na Podkarpaciu udział takich przedsiębiorstw zmniejszył się o 0,1 p.proc., natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrósł o 4,8 p.proc. 89,8% przedsiębiorstw w województwie wyposażało swoich pracowników w urządzenia przenośne pozwalające na mobilny dostęp do Internetu (w kraju wskaźnik ten wyniósł 91,9%). W porównaniu z rokiem 2021 wskaźnik ten w województwie zwiększył się o 15,4 p.proc., natomiast w kraju – o 13,3 p.proc.

W województwie podkarpackim w 2022 r. 86,0% przedsiębiorstw (w Polsce 84,2%) korzystało ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych (o 0,3 p.proc. więcej niż w roku 2021 i o 3,2 p.proc. mniej niż w 2015 r.). Przedsiębiorstwa najczęściej (29,5%) były wyposażone w stałe łącza o prędkości przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s – w Polsce 28,0%. Istotny (24,6%) był także udział przedsiębiorstw, którym operatorzy dostarczali prędkość przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s; w kraju 22,8%.

Wykres 49. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 49. Enterprises with Internet^a access

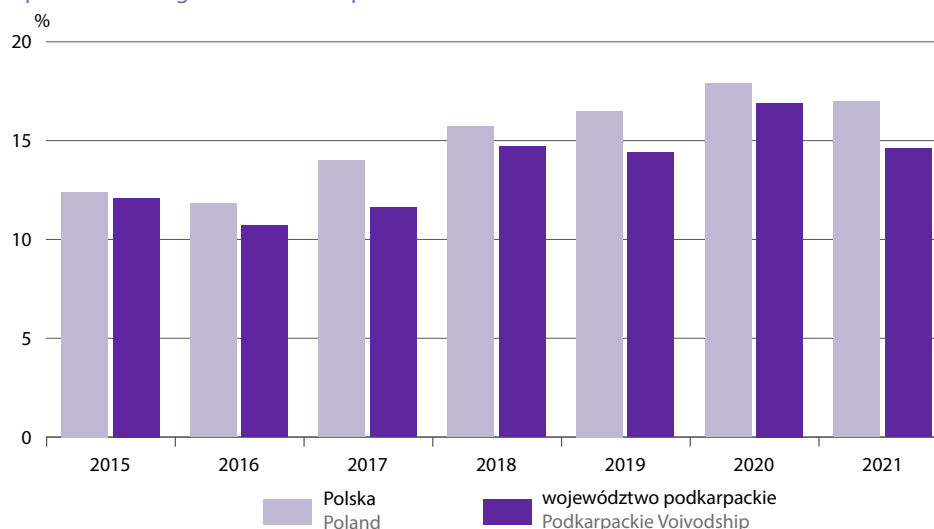

a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
a Internet access at 30–100 Mbit/s.

W 2021 r. na Podkarpaciu 14,6% przedsiębiorstw otrzymywało zamówienia przez sieci komputerowe. Na przestrzeni lat 2015–2021 wskaźnik ten ulegał wahaniom. W 2021 r. w porównaniu z rokiem 2020 jego wartość spadła o 2,3 p.proc., natomiast w odniesieniu do roku 2015 wzrósł on o 2,5 p.proc. W kraju udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w 2021 r. wyniósł 17,0% i w porównaniu z rokiem 2020 zmniejszył się o 0,9 p.proc., a w odniesieniu do 2015 r. wzrósł o 4,6 p.proc.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
 Chart 50. Enterprises receiving orders via computer networks

W województwie podkarpackim 18,0% przedsiębiorstw wykorzystywało w 2021 r. w swojej działalności otwarte dane publiczne w celach biznesowych, podczas gdy w kraju udział ten wynosił 19,0%. W porównaniu z rokiem 2020 wartość tego wskaźnika zwiększyła się o 1,4 p.proc. na Podkarpaciu i o 1,7 p.proc. w Polsce.

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2022 r. w województwie podkarpackim wyniki finansowe, osiągnięte przez 823 badane przedsiębiorstwa niefinansowe, były korzystniejsze niż uzyskane w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na operacjach finansowych. Wyższy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Nieznacznie wyższe były wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto, natomiast obniżyły się wskaźniki płynności finansowej.

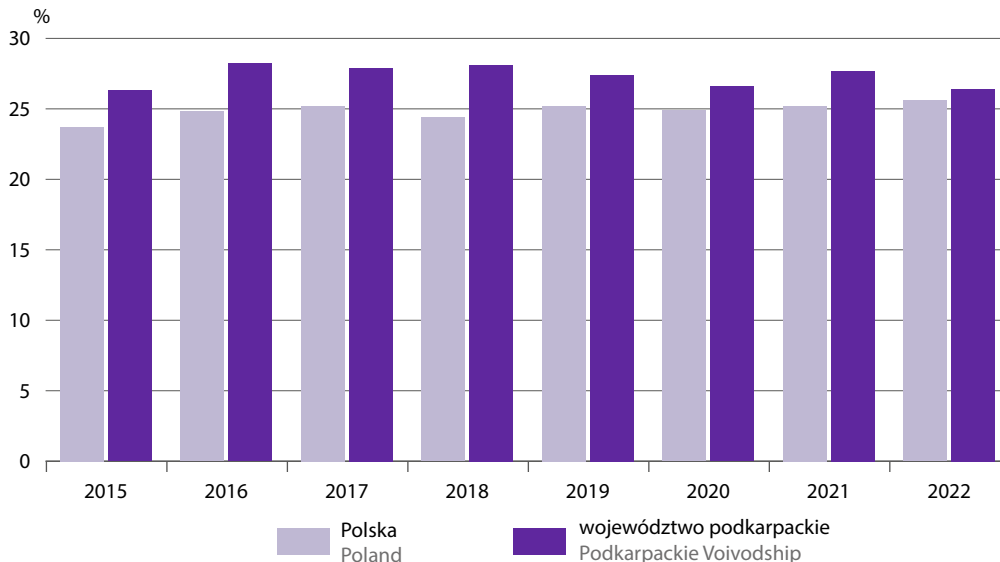
Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Przychody z całokształtu działalności uzyskane w 2022 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie podkarpackim osiągnęły wartość 166 788,4 mln zł i były o 36,9% wyższe niż w 2021 r. (w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 96,6%). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększyły się o 36,8% i osiągnęły wartość 163 024,9 mln zł. W odniesieniu do 2015 r. były wyższe o 96,2%. Wzrost przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano m.in. w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 37,6%), transport i gospodarka magazynowa (o 34,0%), przetwórstwo przemysłowe (o 30,9%) oraz budownictwo (o 17,1%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaukrajowych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport w 2022 r. wyniosły 42 970,9 mln zł i były wyższe o 30,0% od osiągniętych w 2021 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zmniejszył się z 27,7% do 26,4%. W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport, przychody ze sprzedaży produktów stanowiły 90,3%, a ze sprzedaży towarów i materiałów – 9,7%.

Wykres 51. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
 Chart 51. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w 2022 r. wyniosły 157 246,7 mln zł i były wyższe o 36,6% od poniesionych w 2021 r. (w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 93,4%).

W strukturze rodzajowej kosztów, gdzie koszty ogółem w 2022 r. wyniosły 81 998,7 mln zł, zużycie materiałów i energii stanowiło 56,9%, usługi obce – 16,5%, wynagrodzenia – 14,4%, amortyzacja – 4,2%, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia – 3,3%, podatki i opłaty – 3,0%, a pozostałe koszty – 1,7%.

Koszty sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyły się o 36,7% w stosunku do 2021 r. i osiągnęły wartość 153 830,2 mln zł. Wzrosty tych kosztów odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 37,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 30,6%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 28,8%) oraz w budownictwie (o 15,3%).

Większy wzrost przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2022 r. przy mniejszym wzroście kosztów tej działalności wpłynął na wzrost wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w skali roku do poziomu 9194,7 mln zł (o 37,7%). Wynik na pozostałej działalności operacyjnej wzrósł i osiągnął wartość 790,4 mln zł (w 2021 r. – 461,2 mln zł). Wynik na operacjach finansowych pogorszył się i wyniósł minus 443,3 mln zł, przy wzroście przychodów finansowych (o 80,1% w stosunku do 2021 r.) oraz kosztów finansowych (o 53,4%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy brutto w 2022 r. osiągnął wartość 9541,8 mln zł i był wyższy o 2819,4 mln zł (tj. o 41,9%) od uzyskanego w 2021 r. Zysk brutto zwiększył się o 32,4%, a strata obniżyła się o 38,8%. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wzrosły w skali roku o 45,2% do 1352,5 mln zł. Zwiększyła się również relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto z 12,2% w 2021 r. do 13,4% w 2022 r.

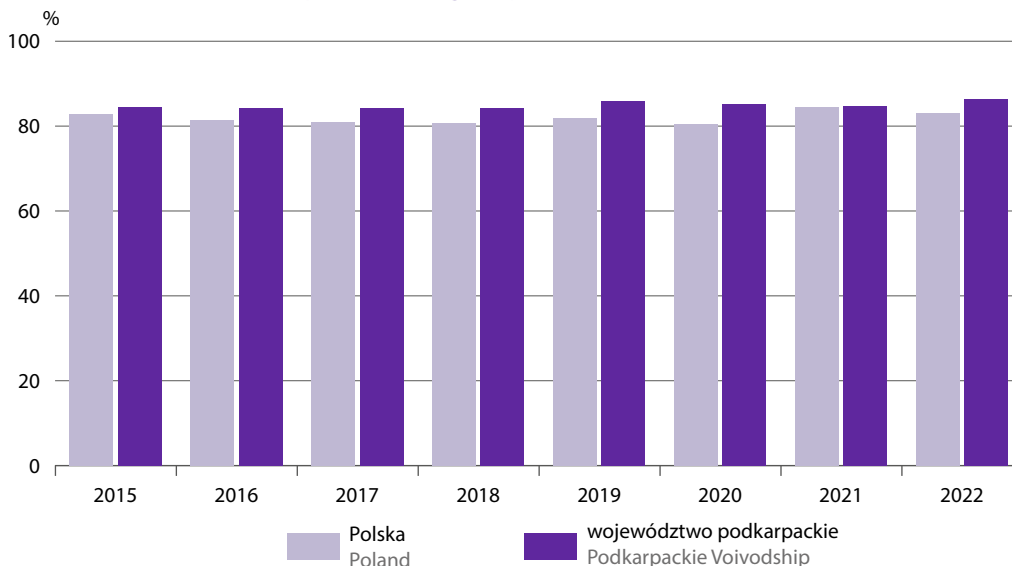
Od 2019 r. notuje się wzrosty dynamiki wyniku finansowego netto w stosunku do roku poprzedniego (w 2019 r. o 40,6%, w 2020 r. o 1,0%, a w 2021 r. o 26,4%). W 2022 r. wynik finansowy netto wzrósł

o 2398,5 mln zł (tj. o 41,4%) w porównaniu z 2021 r. i ukształtował się na poziomie 8189,3 mln zł. Zysk netto zwiększył się o 30,1%, a strata była niższa o 43,2%. Wzrost wyniku finansowego netto w porównaniu z 2021 r. zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 65,0%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 39,9%), przetwórstwie przemysłowym (o 38,3%) oraz w budownictwie (o 7,5%).

W 2022 r. zysk netto wykazało 86,3% ogółu przedsiębiorstw (wobec 84,8% rok wcześniej), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 93,9% przychodów ogółem badanych przedsiębiorstw (przed rokiem 93,3%).

Wykres 52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 52. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W badanych przedsiębiorstwach mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego odnotowano zarówno wzrosty, jak i spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Większy wzrost przychodów z całokształtu działalności, przy nieco niższym wzroście kosztów ich uzyskania wpłynął na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku o 0,2 p.proc. do poziomu 94,3% (w kraju pogorszył się o 0,7 p.proc. i wyniósł 94,0%). W stosunku do 2021 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto pozostał na tym samym poziomie i był równy 5,6%.

Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto zwiększyły się odpowiednio o 0,2 p.proc. do 5,7% oraz o 0,1 p.proc. do 4,9%. Poprawę wskaźnika rentowności netto odnotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (z 4,4% do 5,5%), przetwórstwie przemysłowym (z 6,8% do 7,1%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (z 2,6% do 2,7%), natomiast pogorszenie wskaźnika wystąpiło m.in. w budownictwie (z 3,9% do 3,6%).

W skali roku obniżyła się wartość wskaźnika płynności finansowej I stopnia (o 0,9 p.proc. do 34,6%) oraz wskaźnika płynności finansowej II stopnia (o 1,2 p.proc. do 102,2%).

W porównaniu z 2015 r. w województwie podkarpackim zanotowano wzrosty podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych w badanych przedsiębiorstwach, z wyjątkiem wskaźnika poziomu kosztów oraz wskaźnika płynności finansowej II stopnia.

W 2022 r. w kraju odnotowano głównie spadki podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. Niższe niż przed rokiem były zarówno wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto (odpowiednio o 0,7 p.proc. i o 0,6 p.proc.), jak i wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (o 5,1 p.proc. i 2,2 p.proc.). Natomiast wskaźnik rentowności sprzedaży brutto nieznacznie wzrósł (o 0,2 p.proc.).

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,9	94,8	94,5	94,3	94,0
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,5	3,5	5,6	5,6	6,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,1	5,2	5,5	5,7	6,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,7	4,5	4,8	4,9	5,0
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	28,7	43,6	35,5	34,6	39,0
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	113,4	112,9	103,4	102,2	105,4

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec 2022 r. wyniosła 55 976,2 mln zł i była o 28,8% wyższa niż przed rokiem. Należności krótkoterminowe wzrosły o 29,8%, zapasy – o 29,3%, inwestycje krótkoterminowe – o 27,3%, a krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 19,7%. W stosunku do 2021 r. w rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział należności krótkoterminowych (z 42,0% do 42,3%) oraz zapasów (z 33,4% do 33,5%), obniżył się natomiast udział inwestycji krótkoterminowych (z 22,0% do 21,7%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,6% do 2,4%). W strukturze zapasów w skali roku zwiększył się udział półproduktów i produktów w roku (z 20,6% do 23,7%), natomiast obniżył się udział towarów (z 28,5% do 26,1%), materiałów (z 32,4% do 32,0%) oraz produktów gotowych (z 15,5% do 15,4%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2022 r. wyniosły 44 084,4 mln zł i były wyższe o 23,3% niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 20,4% ogółu zobowiązań (wobec 24,8% rok wcześniej). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 9002,0 mln zł i była o 1,7% większa niż przed rokiem. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 35 082,4 mln zł i w skali roku były wyższe o 30,4%, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług wzrosły o 29,9%. Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu kształtowała się na koniec 2022 r. na poziomie wyższym niż rok wcześniej (94,2% wobec 85,4% w 2021 r.).

W porównaniu z 2021 r. odnotowano niewielkie zmiany w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl rotacji należności z tytułu dostaw i usług uległ skróceniu o 7 dni, cykl rotacji zapasów o 3 dni, a cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług o 2 dni (odpowiednio do 41, 41 i 39 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, po spadku w 2020 r., w 2021 r. wzrosła w skali roku.

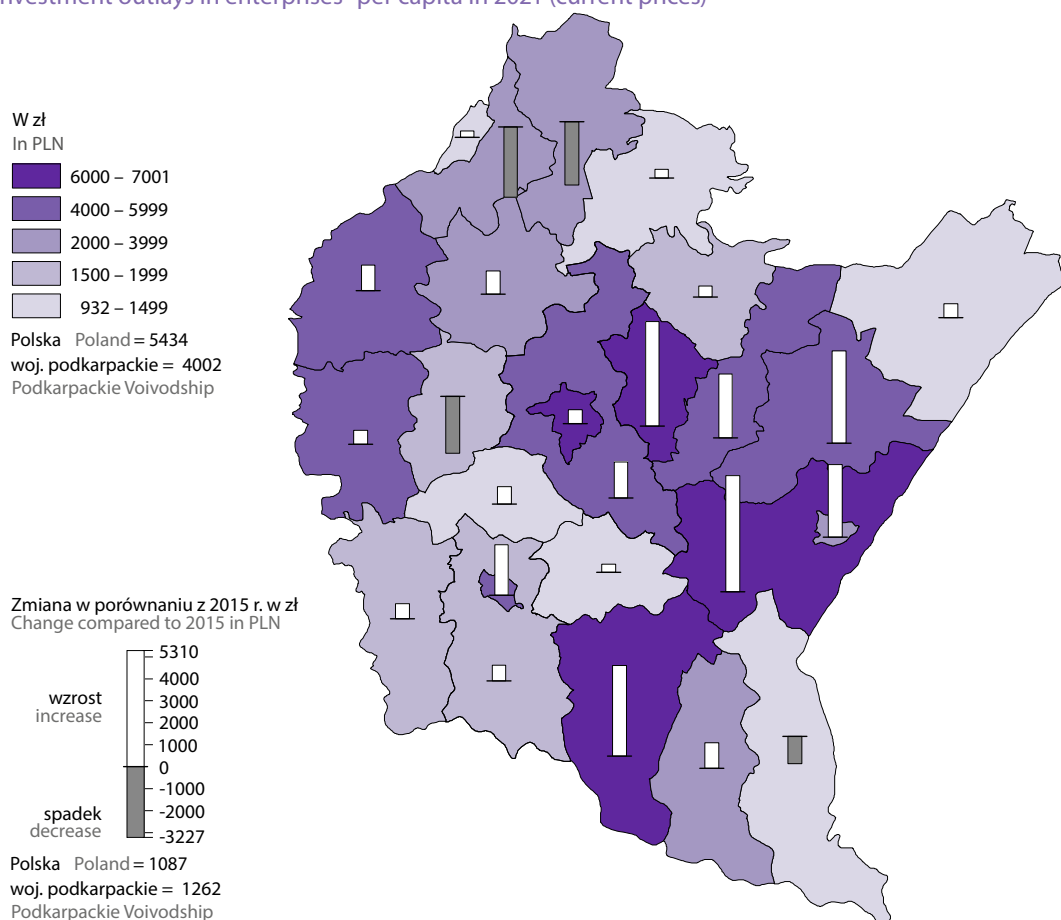
Nakłady inwestycyjne poniesione na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących przez przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących powyżej 49 osób w 2022 r. były wyższe niż w 2021 r. W skali roku obniżyła się wartość kosztorysowa nowo rozpoczętych inwestycji, przy niższej liczbie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2021 r. wartość nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw wzrosła w stosunku do 2020 r. o 26,8% do poziomu 8367,9 mln zł (w porównaniu z 2015 r. – o 43,5%). W kraju względem poprzedniego roku nakłady zwiększyły się o 12,0% (w stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost o 23,5%). Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa podkarpackiego stanowiły 4,1% ogółu nakładów w kraju (w 2015 r. – 3,5%, a w 2020 r. – 3,6%).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2021 r. (ceny bieżące)
 Map 40. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2021 (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
 a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01⁷); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione przez badane przedsiębiorstwa, w 2022 r. wyniosły 3496,3 mln zł i były (w cenach bieżących) o 10,6% wyższe od osiągniętych w poprzednim roku. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych – licząc w cenach bieżących – zwiększyła się o 18,2% w skali roku.

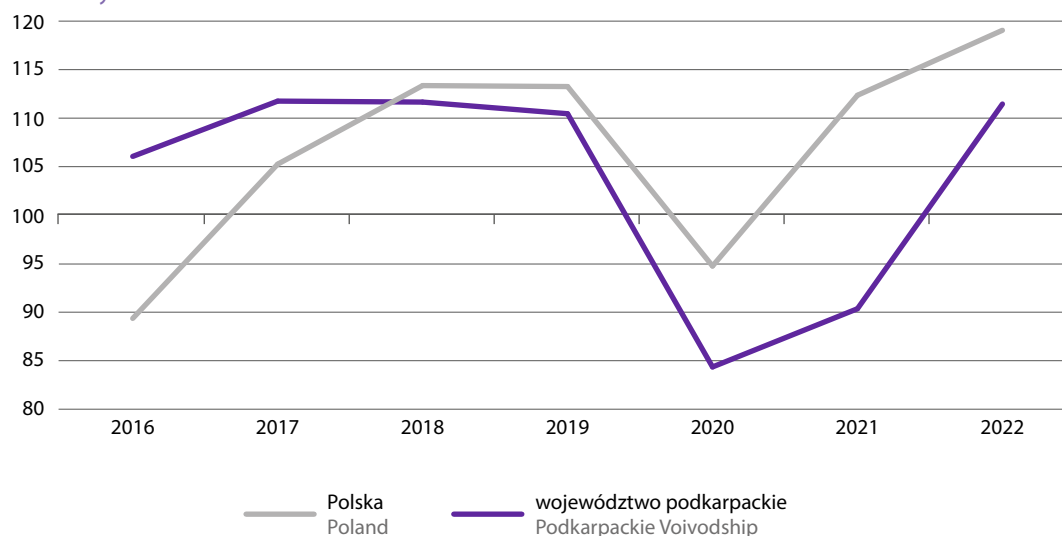
⁷ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wykres 53. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 53. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	2982,6	3528,8	3159,8	3496,3
Polska=100 Poland=100	2,2	2,4	1,9	1,8
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	32,5	29,0	24,3	26,6
Zakupy Purchases	67,2	70,4	75,4	73,3
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	59,5	62,2	63,1	60,2
środków transportu transport equipment	7,7	8,2	12,3	13,1

Z ogólnej kwoty nakładów zrealizowanych przez podkarpackie przedsiębiorstwa, na budynki i budowlę przeznaczono 929,0 mln zł (o 20,8% więcej niż w 2021 r.), na środki transportu – 457,4 mln zł (o 18,1% więcej), a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2103,7 mln zł (o 5,4% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych wyniosła 2561,1 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 7,5%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zmalał o 2,1 p.proc. w skali roku.

Wyższe nakłady, w porównaniu z 2021 r., poniosły przedsiębiorstwa prowadzące działalność m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 27,2%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 21,9%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 15,6%), przetwórstwo przemysłowe (o 9,4%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 8,1%). Spadek nakładów, w porównaniu z ubiegłym rokiem, zanotowały m.in. przedsiębiorstwa działające w budownictwie (o 13,8%).

W omawianym roku inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 68,7% ogółu poniesionych nakładów), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (9,2%), transportu i gospodarki magazynowej (7,0%) oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (5,6%).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2022 r. rozpoczęto 1347 inwestycji (o 23,0% mniej niż w poprzednim roku) o łącznej wartości kosztorysowej 617,5 mln zł – spadek o 42,6% w porównaniu z 2021 r. W kraju w 2022 r. rozpoczęto o 23,8% mniej inwestycji niż przed rokiem o wartości kosztorysowej wyższej o 47,1%. W województwie podkarpackim na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 22,6% wartości kosztorysowej wszystkich rozpoczętych inwestycji (w 2021 r. – 19,2%). Obniżyła się w skali roku wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m.in.: w przetwórstwie przemysłowym (o 43,2%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 17,3%) i dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 17,1%), a zwiększyła się m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 18,7%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W województwie podkarpackim w 2022 r. uzyskano wyższą niż przed rokiem produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, natomiast produkcja rzepaku i rzepiku, ziemniaków oraz buraków cukrowych była niższa. O wyższym poziomie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zadecydowała wyższa wydajność z 1 ha powierzchni uprawy. W przypadku ziemniaków na zmniejszenie produkcji miało wpływ niższe plonowanie. O zmniejszeniu produkcji rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych zadecydowała mniejsza powierzchnia i niższe wydajności z jednostki powierzchni.

W 2022 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się pogłowie bydła, zmniejszyło się natomiast pogłowie owiec i trzody chlewnej. Odnotowano wzrost skupu pszenicy i żywca drobiowego. W stosunku do poprzedniego roku znacznie wzrosły ceny skupu podstawowych produktów rolnych, a najbardziej podrożało żyto i mleko.

W 2021 r. w województwie podkarpackim odnotowano zwiększenie globalnej produkcji rolniczej w odniesieniu do 2020 r. (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej; niższa była wartość produkcji zwierzęcej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano również w produkcji końcowej. Natomiast wzrost produkcji towarowej był wynikiem wyższej wartości produkcji roślinnej i zwierzęcej.

W 2022 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi kształtowały się na poziomie 692,8 tys. ton, co stanowiło 2,6% zbiorów w kraju. Uzyskane zbiory były wyższe (o 2,9%) niż przed rokiem i wyższe (o 5,2%) niż w 2015 r. Zwiększenie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w odniesieniu do roku poprzedniego było wynikiem wyższego ich plonowania (o 6,7%). W 2022 r. uzyskano wyższą niż przed rokiem produkcję pszenicy (o 18,1%) i owsa (o 7,3%), natomiast mniej zebrano mieszanek zbożowych (o 46,2%), żyta (o 30,6%), pszenżyta (o 14,9%) i jęczmienia (o 7,3%).

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2022 r. przy zmniejszonym areale uprawy (o 9,0%) i niższej wydajności z 1 ha (o 6,3%) były niższe od notowanych przed rokiem (o 14,7%) i wyniosły 76,7 tys. ton. W porównaniu z 2015 r. zbiory rzepaku i rzepiku były o 36,4% wyższe.

Rok 2022 nie był korzystny pod względem warunków agrometeorologicznych dla wzrostu korzeni w okresie wegetacji buraków cukrowych, plony tej uprawy były niższe (o 2,1%) od uzyskanych w 2021 r. Zbiory buraków cukrowych wyniosły 191,5 tys. ton i były niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,9% i niższe w relacji do 2015 r. o 1,7%.

Produkcja ziemniaków (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniosła 370,5 tys. ton (co stanowiło 6,1% produkcji w kraju) i była o 3,0% niższa niż w 2021 r. i niższa o 20,1% w porównaniu z 2015 r. Średni plon ziemniaków z 1 ha był niższy od uzyskanego w roku ubiegłym o 4,3%. Plony ziemniaków uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 13,0%.

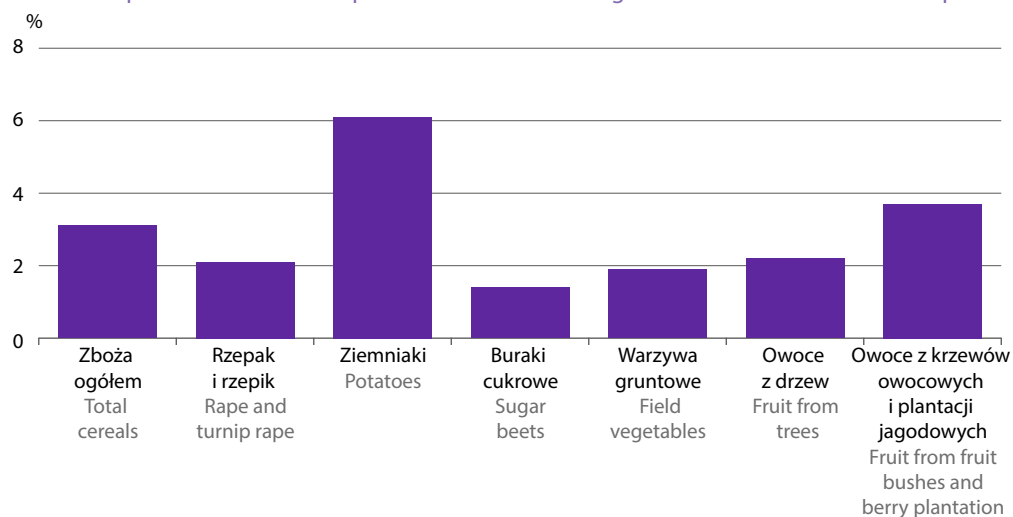
Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych
Table 36. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Total cereals	34,6	47,4	50,2	47,1	49,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal with	32,3	37,3	37,3	39,8	45,9
w tym: of which:					
pszenica wheat	35,5	39,8	40,7	43,9	53,4
żyto rye	26,0	31,4	34,0	29,6	36,0
jęczmień barley	32,0	35,9	36,6	37,8	44,3
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	24,0	33,6	34,9	32,7	33,8
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	225	290	280	268	308
Buraki cukrowe Sugar beets	529	562	607	594	638

a Bez ogrodów przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

Wykres 54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2022 r.

Chart 54. The Voivodship's share in domestic production of selected agricultural and horticultural crops in 2022

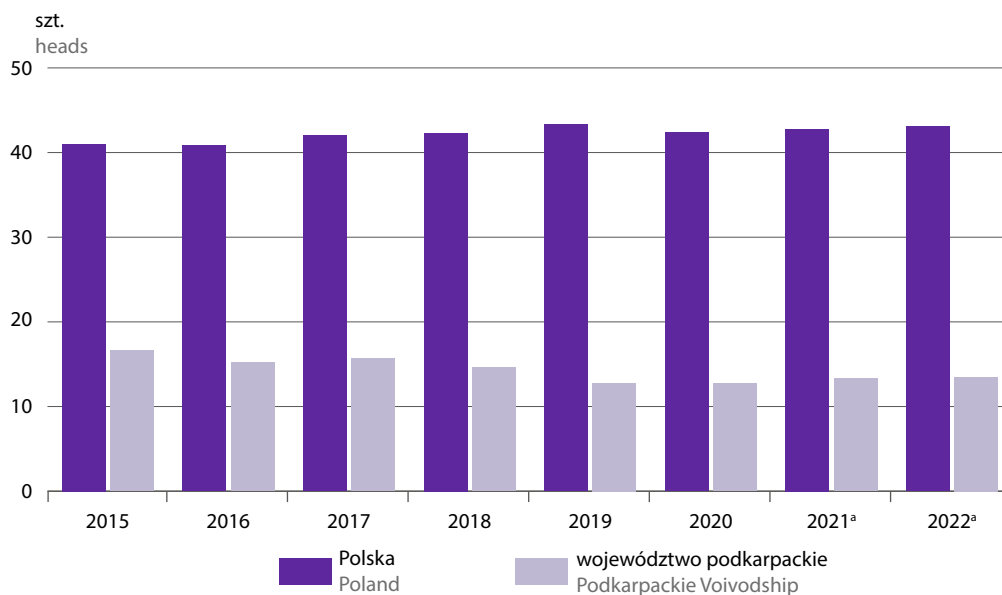
Pogłowie bydła w 2022 r. (stan w czerwcu) w województwie liczyło 77,2 tys. szt., co stanowiło 1,2% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2021 r. liczebność stada zwiększyła się o 1,0% (w Polsce było większe o 0,7%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 19,2% (w kraju odnotowano wzrost o 8,1%). W ogólnym pogłowie bydła 46,8% stanowiły krowy (dla Polski odsetek ten wyniósł 34,3%). Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2022 r. wyniosła 13,5 szt. (wobec 43,1 szt. w kraju).

Wykres 55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 55. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
 a The basis for the conversion was the agricultural area as at 1 June 2020.

Pogłowie trzody chlewnej w 2022 r. według stanu w czerwcu ukształtowało się na poziomie 77,5 tys. szt. (w tym 7,2 tys. szt., tj. 9,3% stanowiły lochy). W porównaniu z 2021 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 31,9% (w Polsce było mniejsze o 12,9%). W porównaniu z 2015 r. pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się o 53,6% (w kraju zmniejszyło się o 17,4%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowym pogłowie trzody wyniósł 0,8%.

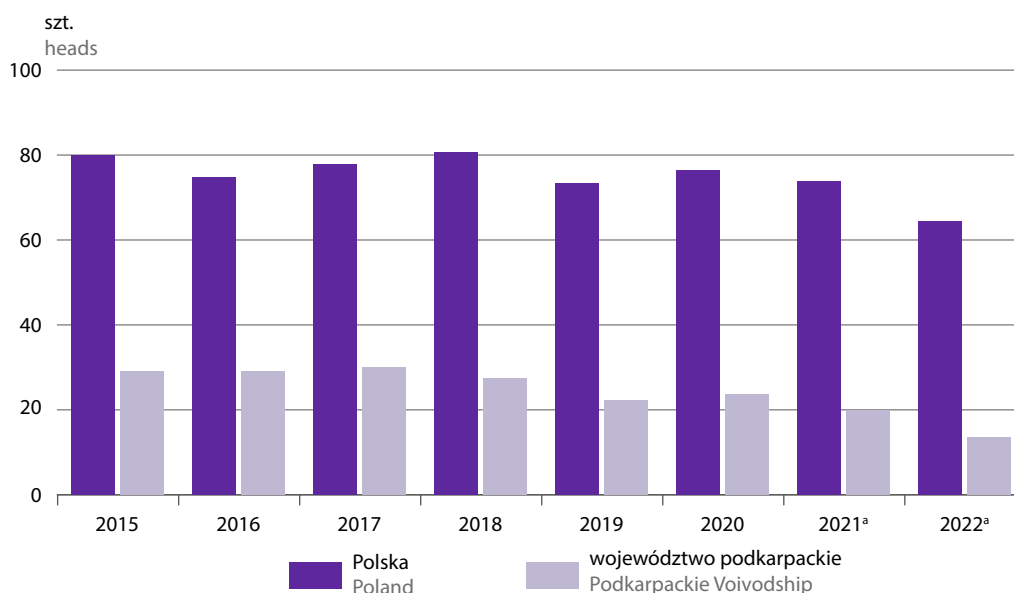
W czerwcu 2022 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła – 13,5 szt. (w 2021 r. – 19,8 szt., w 2015 r. – 29,1 szt.), wobec 64,3 szt. w kraju (w 2021 r. – 73,8 szt., a w 2015 r. – 80,0 szt.).

Wykres 56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 56. Pig density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
 a The basis for the conversion was the agricultural area as at 1 June 2020.

W 2022 r. stado owiec (według stanu w czerwcu) liczyło 14,2 tys. szt., co stanowiło 4,9% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2021 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 5,5% (w Polsce odnotowano wzrost o 0,3%). Porównując stan stada owiec z 2015 r., odnotowano jego spadek w województwie o 17,4%, w kraju było wyższe o 27,4%.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2,5 szt. (w 2021 r. – 2,6 szt.), natomiast w kraju 1,9 szt.

W 2022 r. skupiono 185,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego). Skup był większy w odniesieniu do roku poprzedniego (o 11,1%) i większy w porównaniu z 2015 r. (o 4,8%). W kraju skup był mniejszy od uzyskanego w roku poprzednim (o 4,6%) i mniejszy w porównaniu z 2015 r. (o 13,2%). Skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) województwa podkarpackiego stanowił 2,2% skupu ogólnokrajowego. W 2022 r. w województwie skupiono 158,2 tys. ton pszenicy. Skup pszenicy był większy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 19,9%) i większy w odniesieniu do 2015 r. (o 3,1%) i stanowił 2,8% skupu w kraju. Żyta skupiono 2,4 tys. ton, tj. mniej niż rok temu (o 66,9%) i mniej w porównaniu z 2015 r. (o 64,1%).

W omawianym roku odnotowano spadek skupu ziemniaków w porównaniu z 2021 r. (o 30,4%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 19,2%) i w 2022 r. kształtował się na poziomie 25,5 tys. ton. Skup ziemniaków w województwie podkarpackim stanowił 1,6% skupu ogólnokrajowego. W kraju odnotowano spadek skupu ziemniaków (o 21,6%) w porównaniu z poprzednim rokiem, a wzrost w odniesieniu do 2015 r. (o 6,6%).

W 2022 r. skupiono 46,2 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 0,7% skupu ogólnokrajowego), tj. o 10,3% mniej niż przed rokiem i o 44,4% mniej niż w 2015 r. W kraju odnotowano wzrost skupu (o 3,8%) w odniesieniu do roku poprzedniego i wzrost w porównaniu z 2015 r. (o 17,2%).

W ciągu ostatniego roku skupiono 22,1 tys. ton żywca wieprzowego w wadze żywej, tj. mniej o 23,5% niż rok wcześniej i mniej niż w 2015 r. (o 42,7%). Skup żywca wołowego w 2022 r. ukształtował się na poziomie 5,2 tys. ton i był mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 3,3%) i mniejszy w odniesieniu do 2015 r. (o 30,9%).

Więcej (o 19,7%) niż przed rokiem skupiono żywca drobiowego. W 2022 r. skupiono 18,2 tys. ton tego surowca. W porównaniu z 2015 r. skup żywca drobiowego był o 46,5% mniejszy.

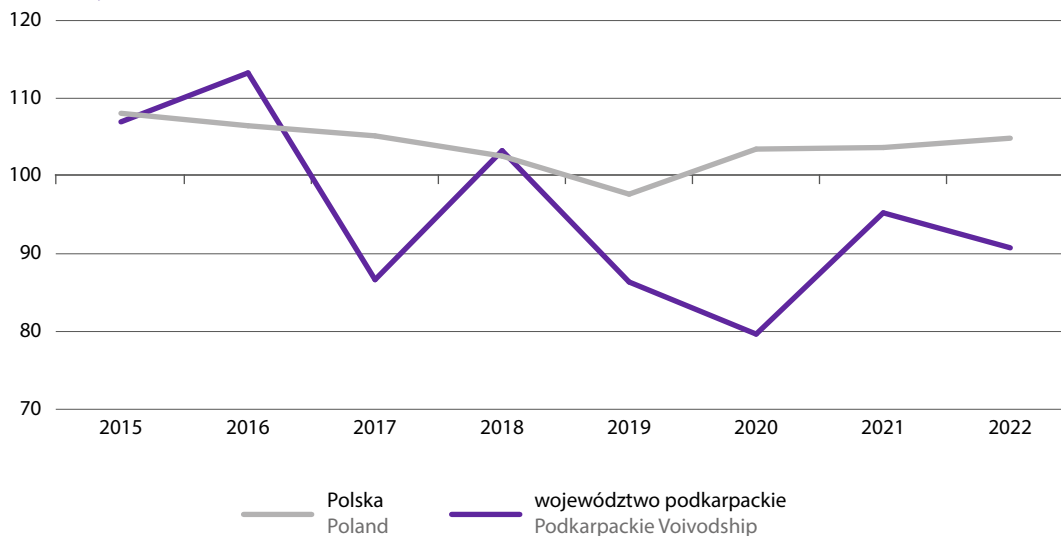
W województwie podkarpackim w 2022 r. skupiono 95,6 mln litrów mleka (co stanowiło 0,8% ogółu mleka skupionego w kraju). Skup mleka w województwie był mniejszy w porównaniu ze skupem z roku poprzedniego (o 3,6%) i mniejszy niż w 2015 r. (o 17,2%). W kraju skupiono więcej mleka w porównaniu ze skupem sprzed roku, jak i z 2015 r. (odpowiednio o 2,4% i o 17,8%).

Wykres 57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 57. Indices of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

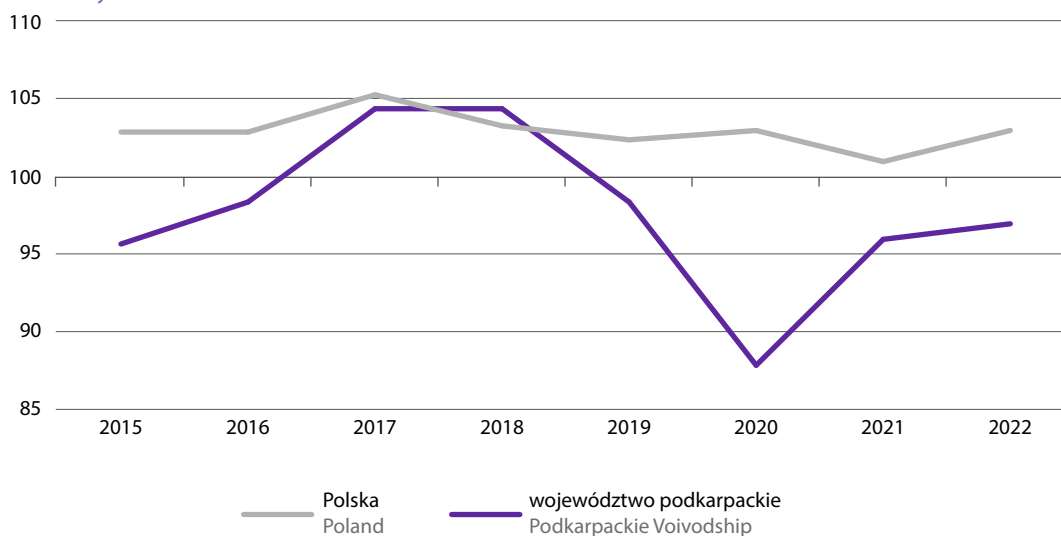

Wykres 58. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 58. Indices of cows' milk procurement

Previous year=100

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2022 r. wyniosła 142,00 zł za 1 dt (w kraju – 152,00 zł) i była o 50,1% wyższa niż przed rokiem i o ponad 2-krotnie wyższa w porównaniu z 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 171,10 zł (w kraju – 166,53 zł). Cena ta była wyższa zarówno w porównaniu z ceną z 2019 r. (o 76,5%), jak i w porównaniu z ceną uzyskaną w 2015 r. (ponad 2-krotnie).

Cena skupu żyta w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 116,12 zł za 1 dt (w kraju – 120,79 zł) i była wyższa (o 52,6%) w porównaniu z ceną uzyskaną w 2021 r. i ponad 2,5-krotnie wyższa niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta była wyższa niż w 2019 r. (o 88,8%) i w odniesieniu do ceny uzyskanej w 2015 r. była wyższa 2,5-krotnie, osiągając w 2022 r. poziom 148,33 zł za 1 dt (w Polsce – 127,21 zł).

W 2022 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 68,92 zł za 1 dt (w kraju – 90,34 zł), tj. o 42,0% więcej niż przed rokiem i o 59,8% więcej niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 146,61 zł za 1 dt, tj. o 20,0% niższym w stosunku do zanotowanego w 2019 r., a o 79,9% wyższym niż w 2015 r. W Polsce cena ziemniaków w 2022 r. wyniosła 158,22 zł za 1 dt.

Cena skupu żywca wołowego w 2022 r. wyniosła 9,98 zł za 1 kg (w kraju – 10,48 zł) i zwiększyła się w stosunku do ceny uzyskanej w roku poprzednim (o 31,0%) oraz była wyższa w odniesieniu do 2015 r. (o 70,0%).

W omawianym roku za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono średnio 6,61 zł (w kraju 6,73 zł), tj. o 41,5% więcej niż w roku poprzednim i o 56,3% więcej niż w 2015 r.

Cena skupu żywca drobiowego w województwie w 2022 r. osiągnęła poziom 6,26 zł za 1 kg (w kraju – 6,16 zł) i była o 44,9% wyższa w porównaniu z notowaną w roku poprzednim i o 62,2% wyższa niż w 2015 r.

W 2022 r. za 1 litr mleka płacono w skupie 2,31 zł (w kraju – 2,31 zł), tj. o 52,0% więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej w odniesieniu do 2015 r.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Uwaga; W przypadku **cen produktów rolnych na targowiskach** brak danych za lata 2020–2021, ze względu na okresowe zamknięcie targowisk w związku ze stanem zagrożenia chorobą COVID-19, nie było możliwe zebranie danych o cenach.

Globalna produkcja rolnicza w 2021 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 2,0%, o czym zadecydowała wyższa niż rok wcześniej produkcja roślinna (o 4,5%), przy spadku produkcji zwierzęcej (o 3,7%). Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji w 2021 r. wyniósł 2,3% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 3,1%, a zwierzęcej – 1,4%. W 2021 r. produkcja globalna w kraju była niższa (o 0,3%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano spadek w produkcji roślinnej o 1,6%, a wzrost w produkcji zwierzęcej o 1,1%.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w 2021 r., w województwie podkarpackim 61,4% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadło 38,6%. Wartość produkcji końcowej w 2021 roku w porównaniu z rokiem poprzednim była o 1,8% wyższa, wskutek wzrostu produkcji roślinnej (o 6,0%). Wartość produkcji zwierzęcej była niższa (o 4,3%) niż przed rokiem.

W towarowej produkcji rolniczej w 2021 r. odnotowano zwiększenie wartości produkcji ogółem (o 3,5%) przy wzroście wartości zarówno produkcji roślinnej (o 5,2%) i produkcji zwierzęcej (o 1,2%).

Udział województwa podkarpackiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej wyniósł odpowiednio 2,0% i 1,8%.

Przemysł Industry

Spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego najwyższy udział w produkcji przemysłowej w 2021 r. odnotowano w powiecie mieleckim, a najniższy w leskim.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2022 r. była wyższa niż przed rokiem, a pod względem dynamiki wzrostu województwo podkarpackie uplasowało się na 3. miejscu w kraju. Odnotowano także wzrost wydajności pracy, przy jednoczesnym zwiększeniu się przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

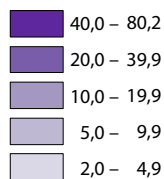
W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz o **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2021 r. włącznie).

W 2021 r. produkcja przemysłowa 1733 badanych jednostek w województwie podkarpackim wyniosła (w cenach bieżących) 62 222,2 mln zł i stanowiła 3,5% przychodów krajowych. W odniesieniu do 2020 r. wartość produkcji była wyższa o 17,1%, licząc w cenach stałych (wobec spadku o 6,6% przed rokiem), a w stosunku do 2015 r. wzrosła o 55,4%. Najwyższy udział produkcji sprzedanej przemysłu spośród dwudziestu pięciu powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (17,3%), natomiast najniższy w leskim (0,1%) – podobnie jak przed rokiem. W stosunku do poprzedniego roku wzrost wartości produkcji przemysłowej odnotowano w dwudziestu czterech powiatach, których produkcja stanowiła 99,8% produkcji województwa. W porównaniu z 2020 r. najbardziej zwiększyła się wartość produkcji przemysłowej w powiecie rzeszowskim (o 2102,4 mln zł), natomiast obniżyła się jedynie w powiecie bieszczadzkiem (o 87,0 mln zł).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2021 r. wyniosła 29 760 zł i w odniesieniu do 2020 r. wzrosła o 25,6% (w kraju wzrost o 24,9%), a w stosunku do 2015 r. wzrosła o 73,3%. Województwo podkarpackie pod względem wysokości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca zajmowało 14. miejsce w kraju. W stosunku do poprzedniego roku wzrost tego wskaźnika odnotowano w dwudziestu czterech powiatach. W porównaniu z 2020 r. produkcja sprzedana przemysłu, licząc na 1 mieszkańca w największym stopniu wzrosła w powiecie jarosławskim (ponad 2-krotnie), natomiast obniżyła się jedynie w powiecie bieszczadzkiem (o 47,3%).

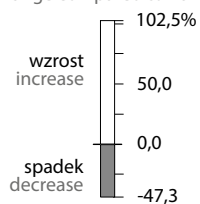
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2021 r.
 Map 41. Sold production of industry (current prices) in 2021

W tys. zł na 1 mieszkańca
 In thousand PLN per capita

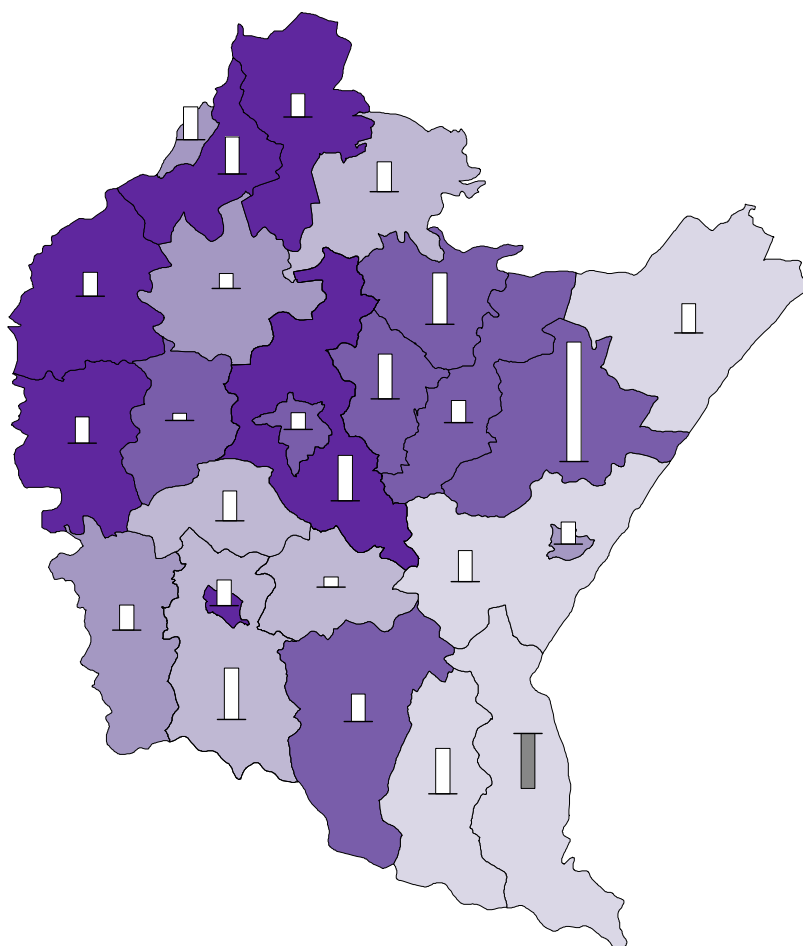

Polska Poland = 47,3
 woj. podkarpackie = 29,8
 Podkarpackie Voivodship

Zmiana w porównaniu z 2020 r.
 Change compared to 2020

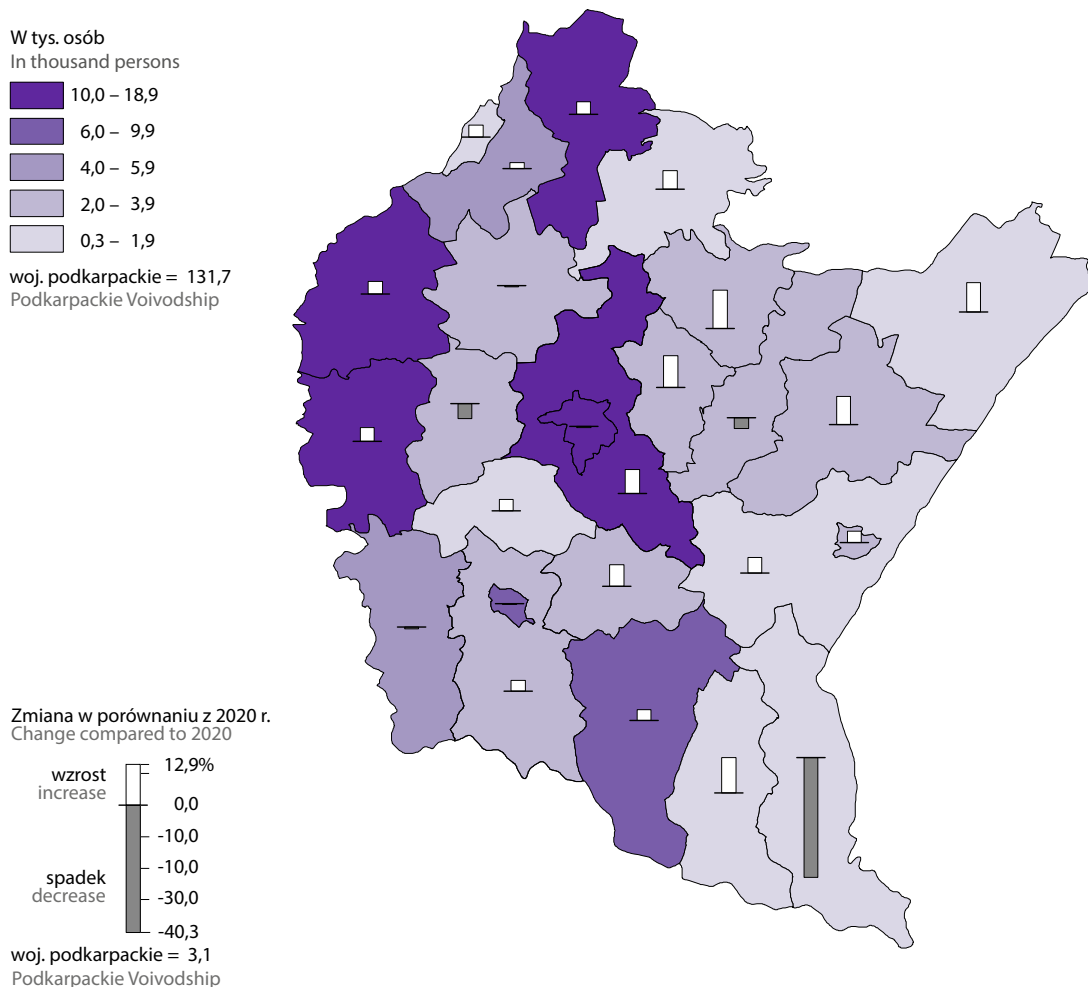

Polska Poland = 24,9
 woj. podkarpackie = 25,6
 Podkarpackie Voivodship

W 2021 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle wyniosło 131,7 tys. osób i wzrosło zarówno w relacji do poprzedniego roku (o 3,1%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 10,1%). Najwyższy udział w zatrudnieniu spośród powiatów województwa podkarpackiego odnotowano w powiecie mieleckim (14,3%), a najniższy w leskim (0,2%). W osiemnastu powiatach w relacji do 2020 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia. W odniesieniu do poprzedniego roku najbardziej wzrosło zatrudnienie w powiecie leżajskim (o 12,9%), natomiast zmniejszyło się w powiecie bieszczadzkim (o 40,3%).

Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2021 r.
Map 42. Average employment in industry in 2021

W 2021 r. produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 472,5 tys. zł wobec 389,8 tys. zł w 2020 r. i wobec 305,9 tys. zł w 2015 r. Najwyższą wydajność pracy w 2021 r. odnotowano w powiecie jarosławskim (785,9 tys. zł wobec 428,1 tys. zł w 2020 r.), najniższa zaś wystąpiła w powiecie leskim (205,9 tys. zł wobec 167,3 tys. zł przed rokiem).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz o **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

W 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podkarpackim osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 84 984,0 mln zł i była wyższa (w cenach stałych) o 15,4% od uzyskanej w ubiegłym roku (w 2021 r. odnotowano wzrost o 17,7%). We wszystkich kwartalnych okresach narastających 2022 r. produkcja wzrosła w porównaniu z analogicznymi okresami 2021 r., w tym najbardziej w 1 kwartale (o 22,8%). W latach 2015–2019 odnotowano w województwie wzrosty produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych), natomiast w 2020 r. po raz pierwszy od 2015 r. wystąpił spadek produkcji, a w 2021 r. odnotowano najwyższy od 2015 r. wzrost produkcji w odniesieniu do poprzedniego roku. W kraju produkcja

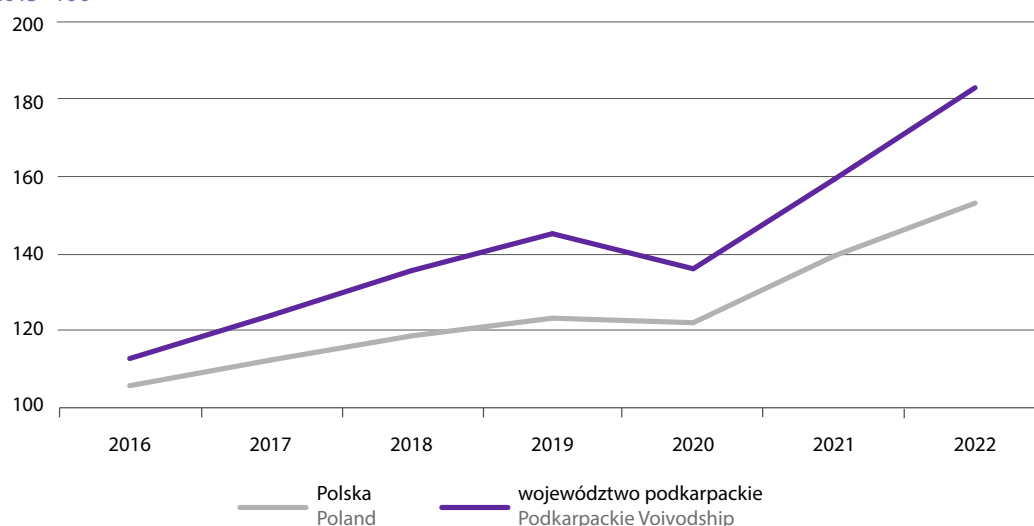
sprzedana była o 10,2% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 14,8% w 2021 r.). Produkcja sprzedana przemysłu województwa podkarpackiego stanowiła 3,4% przychodów krajowych. Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo podkarpackie uplasowało się, podobnie jak w ubiegłym roku, na 9. miejscu w kraju, a pod względem dynamiki wzrostu produkcji sprzedanej na 3. pozycji (przed rokiem na 1.).

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln zł in million PLN	37458,3	51559,1	64847,4	84984,0
Polska=100 Poland=100	3,1	3,4	3,5	3,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	95,4	95,5	94,8	93,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	119,5	129,4	131,5	137,0

Wykres 59. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2015=100

Chart 59. Indices of sold production of industry (constant prices)
2015=100

Decydujący wpływ na dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu województwa miała sekcja przetwórstwo przemysłowe, której udział w produkcji całkowitej wyniósł 93,5% (w kraju 84,8%) i zmniejszył się w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,3 p.proc. W przetwórstwie przemysłowym produkcja sprzedana wyniosła 79 430,3 mln zł i w stosunku do 2021 r. zwiększyła się (w cenach stałych) o 14,2%, również w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji odnotowano wzrost produkcji (o 31,8%).

W 2022 r. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku wystąpił w 25 działach przemysłu (spośród 31 występujących w województwie). Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu wzrosty odnotowano w produkcji:

- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 50,5%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 18,8%),
- wyrobów z metali (o 17,1%),
- metali (o 16,4%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 11,7%),
- maszyn i urządzeń (o 9,8%),
- pozostałego sprzętu transportowego (o 9,7%),
- mebli (o 9,4%),
- chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,5%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,0%),
- urządzeń elektrycznych (o 3,1%),
- artykułów spożywczych (o 2,7%).

Natomiast niższa niż przed rokiem była produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 3,5%).

Największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja:

- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (11,5% wobec 12,8% w 2021 r.),
- wyrobów z metali (10,4% wobec 10,3%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (10,1% wobec 11,1% przed rokiem).

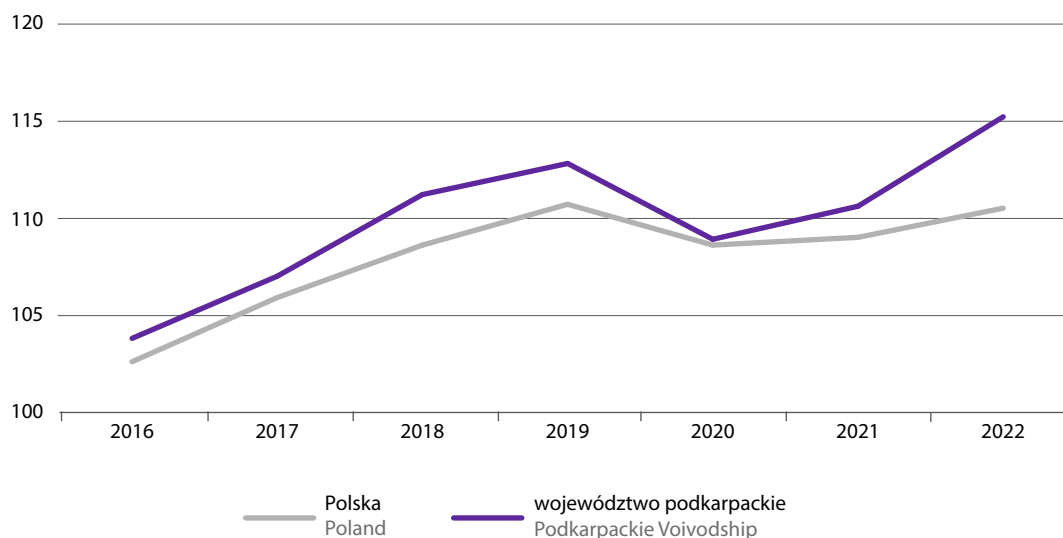
Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. W 2022 r. przeciętne zatrudnienie wyniosło 137,0 tys. osób (w przeliczeniu na etaty) i wzrosło o 4,2% w odniesieniu do ubiegłego roku (w 2021 r. wzrost o 1,6%), w tym w przetwórstwie przemysłowym odnotowano wzrost o 4,0%. Jednocześnie sekcja ta miała największy udział w zatrudnieniu ogółem w przemyśle (92,0% wobec 92,2% przed rokiem). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle było wyższe o 1,4% niż w poprzednim roku (w 2021 r. wzrost o 0,4%).

Wykres 60. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2015=100

Chart 60. Indices of average paid employment in industry

2015=100

W 2022 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) wyniosła 620,3 tys. zł i była wyższa (w cenach stałych) w stosunku do poprzedniego roku o 10,8% (w kraju wzrosła o 8,7%), przy jednoczesnym wzroście wynagrodzeń – także o 10,8%. Wzrost wydajności pracy w ujęciu rocznym odnotowano również w przetwórstwie przemysłowym (o 9,7%).

Budownictwo Construction

W województwie podkarpackim w 2022 r. zwiększyła się w skali roku zarówno produkcja sprzedana budownictwa, jak również produkcja budowlano-montażowa. Wydajność pracy w budownictwie była wyższa niż przed rokiem, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania. Zmniejszyła się natomiast liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz ilość rozpoczętych budów.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

Produkcja sprzedana budownictwa w 2022 r. osiągnęła wartość 11 940,0 mln zł i była (w cenach bieżących) o 22,4% wyższa niż w 2021 r., kiedy odnotowano wzrost o 14,2%. W odniesieniu do 2015 r. produkcja wzrosła o 87,8%. W kraju w stosunku rocznym produkcja zwiększyła się o 29,8% (wobec wzrostu o 13,7% w 2021 r.). Udział produkcji sprzedanej budownictwa stanowił 3,0% produkcji krajowej (przed rokiem – 3,2%). Województwo podkarpackie pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa uplasowało się na 10. miejscu w kraju (9. pozycja w 2021 r.).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 38. Budownictwo
Table 38. Construction

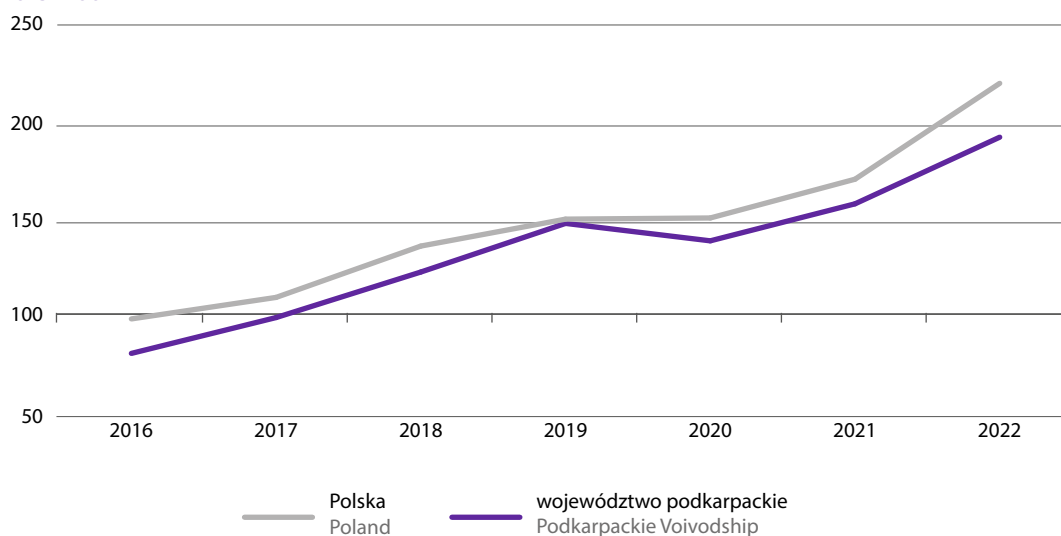
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w mln zł in million PLN	6361,8	8540,7	9752,7	11940,0
Polska=100 Poland=100	3,5	3,2	3,2	3,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	52,9	54,0	52,5	53,5
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	17,7	18,8	19,8	19,8

Wykres 61. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2015=100

Chart 61. Indices of sold production of construction (current prices)

2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

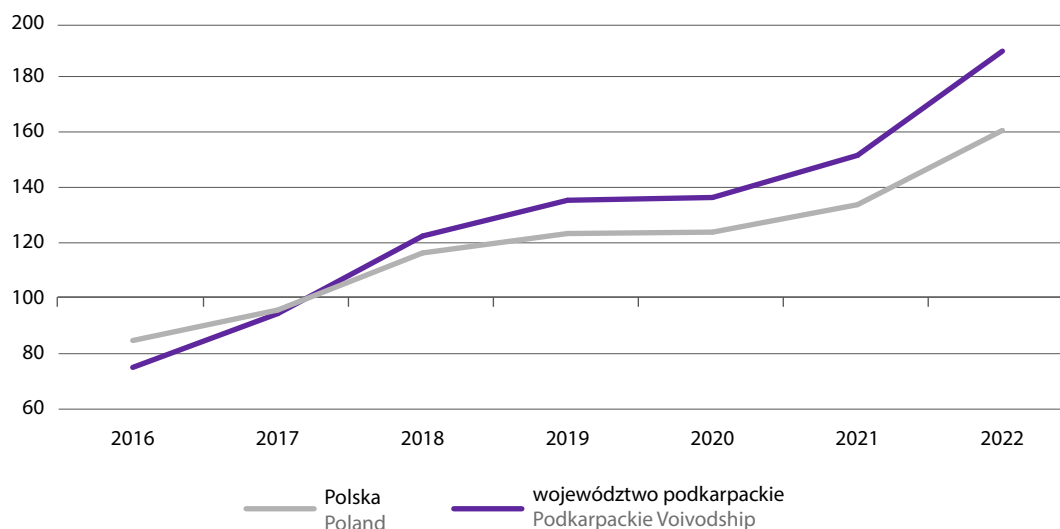
W porównaniu z poprzednim rokiem wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa zaliczane do sekcji budownictwo wyniosła 6388,0 mln zł i była (w cenach bieżących) o 24,7% wyższa (podczas gdy w 2021 r. wzrosła o 11,1%). W odniesieniu do 2015 r. produkcja wzrosła o 90,0%. W kraju odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej o 19,9% (wobec wzrostu o 7,9% przed rokiem). W województwie podkarpackim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 53,5% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo podkarpackie zajmowało 9. pozycję w kraju (podobnie jak rok wcześniej), natomiast ze względu na wskaźnik dynamiki na 8. miejscu (przed rokiem na 6.).

Wykres 62. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2015=100

Chart 62. Indices of construction and assembly production (current prices)

2015=100

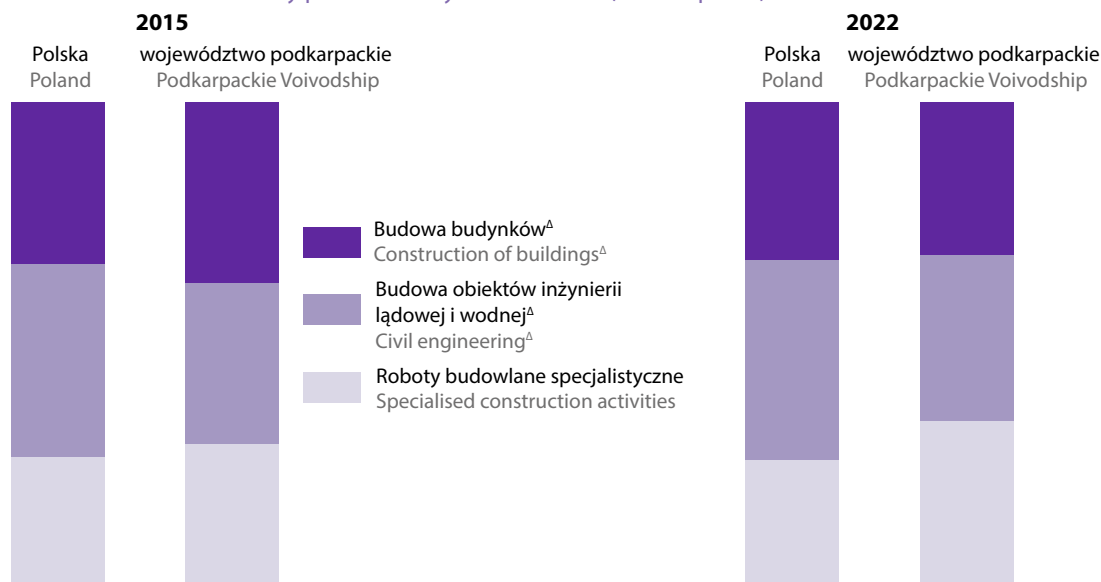

Wzrost produkcji budowlano-montażowej w stosunku do poprzedniego roku wystąpił we wszystkich trzech działach budownictwa, w tym największy w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 33,1%), a mniejszy w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 21,0%) oraz w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 20,7%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej, w porównaniu z 2021 r., zwiększył się udział podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 2,1 p.proc. do 34,0%), natomiast zmniejszył się w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 1,1 p.proc. do 31,7%) oraz w jednostkach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 1,0 p.proc. do 34,3%). W odniesieniu do 2015 r., wzrost odnotowano zarówno w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 5,0 p.proc.), jak również w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 0,7 p.proc.), przy niższym udziale w sprzedaży w jednostkach, w których podstawowym rodzajem działalności jest wznoszenie budynków (o 5,7 p.proc.).

Wykres 63. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 63. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

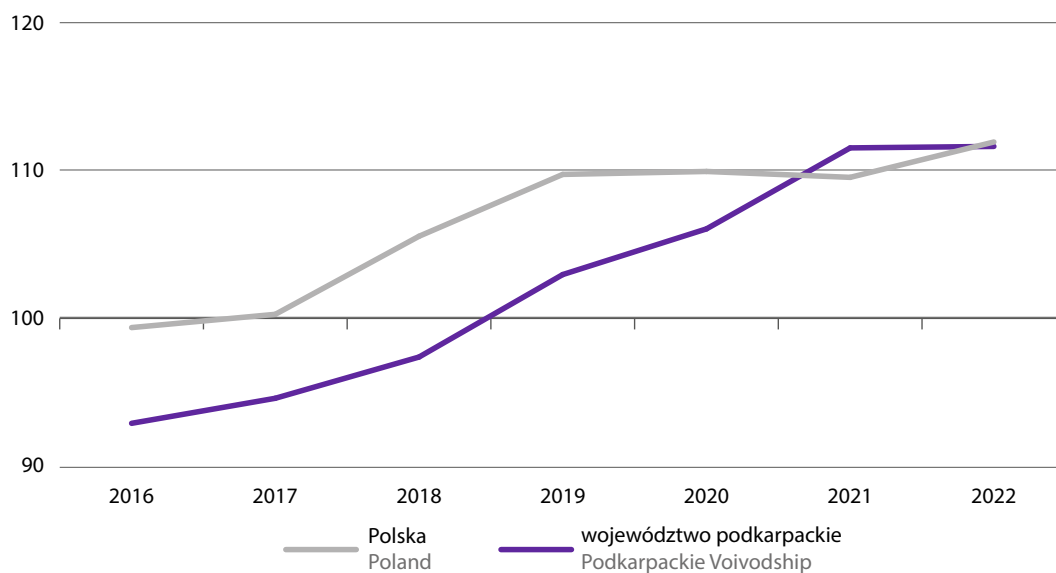
Zwiększeniu się produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył nieznaczny wzrost przeciętnego zatrudnienia, które w 2022 r. wyniosło 19,8 tys. osób (w przeliczeniu na etaty) i zwiększyło się o 0,1% w stosunku do 2021 r. (w kraju wzrost o 2,2%). W porównaniu z 2015 r. zatrudnienie wzrosło o 11,6% wobec 11,9% w kraju.

Wykres 64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie

2015=100

Chart 64. Indices of average paid employment in construction

2015=100

W 2022 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 603,0 tys. zł i była o 22,3% wyższa w odniesieniu do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 8,6% w 2021 r.), przy wynagrodzeniu wyższym o 12,4%.

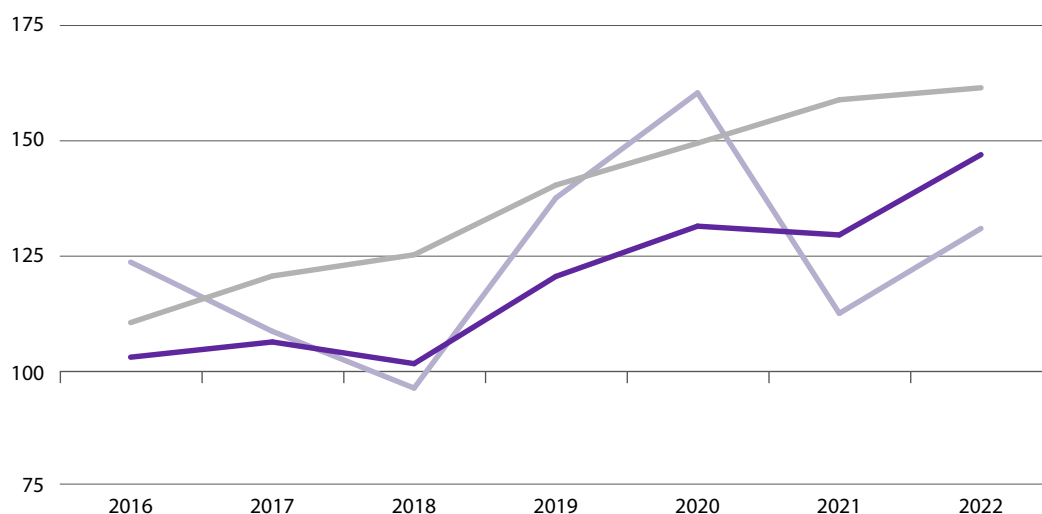
W 2022 r. w województwie podkarpackim oddano do użytkowania 11 215 mieszkań, tj. o 13,2% więcej niż rok wcześniej, a o 46,8% więcej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych w 2015 r. W kraju oddano o 1,6% więcej mieszkań w porównaniu z 2021 r. i o 61,5% więcej w odniesieniu do 2015 r. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w województwie podkarpackim wyniosła w 2022 r. 1185,4 tys. m² i była o 8,3% większa niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 1,0%).

Wykres 65. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2015=100

Chart 65. Indices of the number of dwellings completed

2015=100

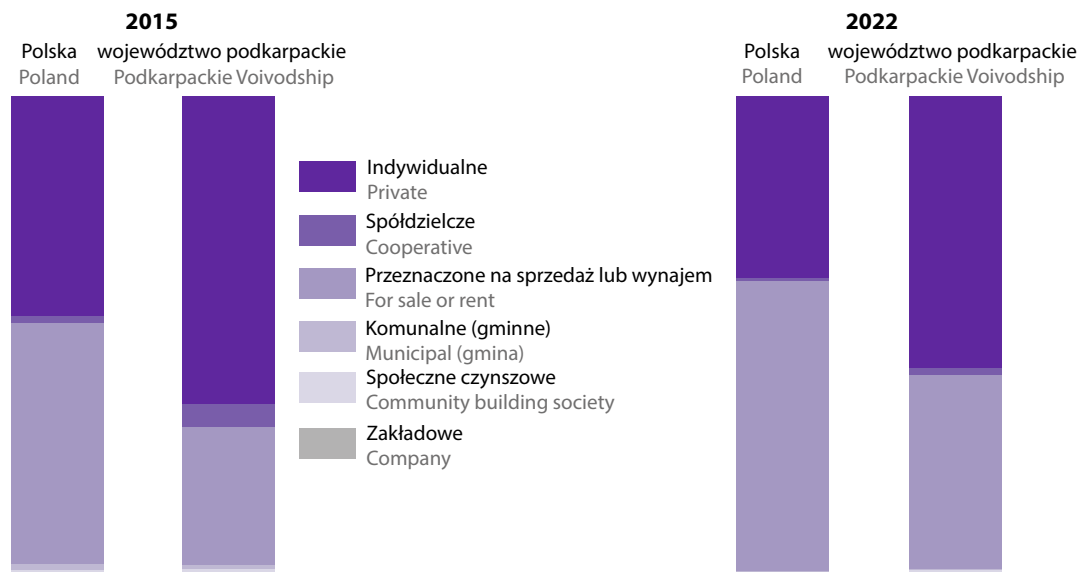
Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

Table 39. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1,000 population	3,6	4,8	4,7	5,4	6,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	108,4	102,8	110,5	105,7	92,3
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1,000 population	3,6	6,4	5,9	5,4	7,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1,000 population	3,4	5,5	5,0	4,9	5,3

W 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie podkarpackim największy udział w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania miało budownictwo indywidualne – 56,9% (i jest to sytuacja odmienna niż w kraju, w którym dominującą formą jest budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem). W porównaniu z 2021 r. na Podkarpaciu odnotowano w budownictwie indywidualnym wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania o 6,3% (w kraju odnotowano również wzrost o 3,0%). W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, którego udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania stanowił w województwie 40,6% (w Polsce 60,4%), zanotowano w porównaniu z 2021 r. wzrost o 23,5% (w kraju ich liczba zwiększyła się o 1,4%).

Wykres 66. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 66. Structure of dwellings completed by forms of construction

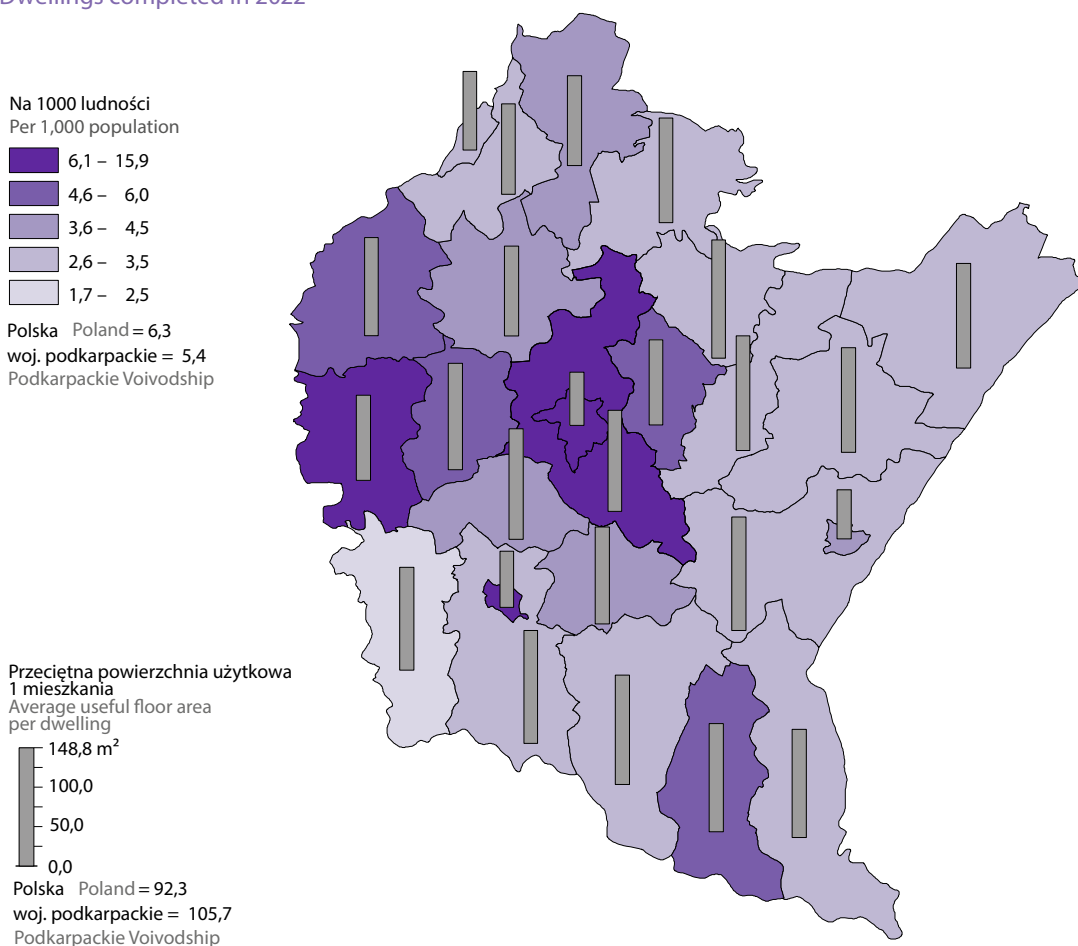
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podkarpackim w 2022 r. wyniosła 105,7 m² (w kraju – 92,3 m²) i zmniejszyła się o 4,8 m² w porównaniu z przeciętną powierzchnią z roku poprzedniego (w kraju spadła o 0,6 m²). W odniesieniu do 2015 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w województwie podkarpackim zmniejszyła się o 2,7 m², a w Polsce o 7,5 m².

W województwie podkarpackim największą średnią powierzchnią użytkową w 2022 r. charakteryzowały się mieszkania oddane do użytkowania w budownictwie indywidualnym – 140,6 m², a najmniejszą mieszkania komunalne – 41,0 m².

W 2022 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie leżajskim (148,8 m²), następnie w przeworskim (144,1 m²) i przemyskim (143,3 m²), a najmniejsze w Przemyślu (61,5 m²), następnie w Rzeszowie (67,2 m²) i Krośnie (70,3 m²).

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2022 r.
Map 43. Dwellings completed in 2022

W 2022 r. w województwie podkarpackim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 11 213 mieszkań, tj. o 8,5% mniej niż przed rokiem i o 45,9% więcej niż w 2015 r. (w kraju wydano o 12,6% mniej pozwoleń niż przed rokiem i o 57,8% więcej w odniesieniu do 2015 r.). Najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w 2022 r. wydano inwestorom indywidualnym (52,9% ogółu), następnie budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (45,3%). W kraju dominującą formą budownictwa było budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, w ramach którego wydano 68,3% pozwoleń.

Większą niż przed rokiem liczbę pozwoleń na budowę lokali mieszkalnych wydano w 6 powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost odnotowano w Przemyślu (blisko 9-krotny), następnie w Tarnobrzegu (o 82,2%) i powiecie przemyskim (o 25,2%), natomiast w pozostałych odnotowano spadek. Największy wystąpił w Krośnie (o 76,0%), następnie w powiecie bieszczadzkiem (o 69,7%) i jasielskim (o 45,1%).

W 2022 r. na terenie województwa podkarpackiego rozpoczęto budowę 10 146 mieszkań, tj. o 2,9% mniej niż w 2021 r. (w skali kraju zanotowano spadek o 27,8%). W porównaniu z 2015 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zwiększyła się w województwie podkarpackim o 41,7% (w kraju wzrosła o 18,9%). Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2022 r. w województwie podkarpackim, zanotowano w budownictwie indywidualnym – 5331, tj. 52,5% oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 4649, tj. 45,8%. W kraju dominującą formą budownictwa było budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, w którym rozpoczęto budowę 57,6% mieszkań.

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2021 r., jedynie w 4 powiatach odnotowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto: Krośnie (o 80,5%), Rzeszowie (o 30,2%), powiecie brzozowskim (o 24,3%) i mieleckim (o 1,8%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, odnotowano w 21 powiatach, z czego największy w powiecie bieszczadzkiem (o 73,4%), następnie w Przemyślu (o 44,2%) oraz powiecie strzyżowskim (o 42,4%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2022 r. w województwie podkarpackim sprzedaż detaliczna w sektorze przedsiębiorstw była wyższa niż przed rokiem. Wyższa była również w skali roku sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i w hurtowych.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej (formularz DG-1).

Sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2022 r. była (w cenach bieżących) o 24,3% wyższa niż w 2021 r., kiedy notowano wzrost o 13,1%. W odniesieniu do 2015 r. sprzedaż wzrosła o 46,9%. W kraju sprzedaż detaliczna zwiększyła się o 19,9% w porównaniu z poprzednim rokiem (wzrost o 12,9% w 2021 r.).

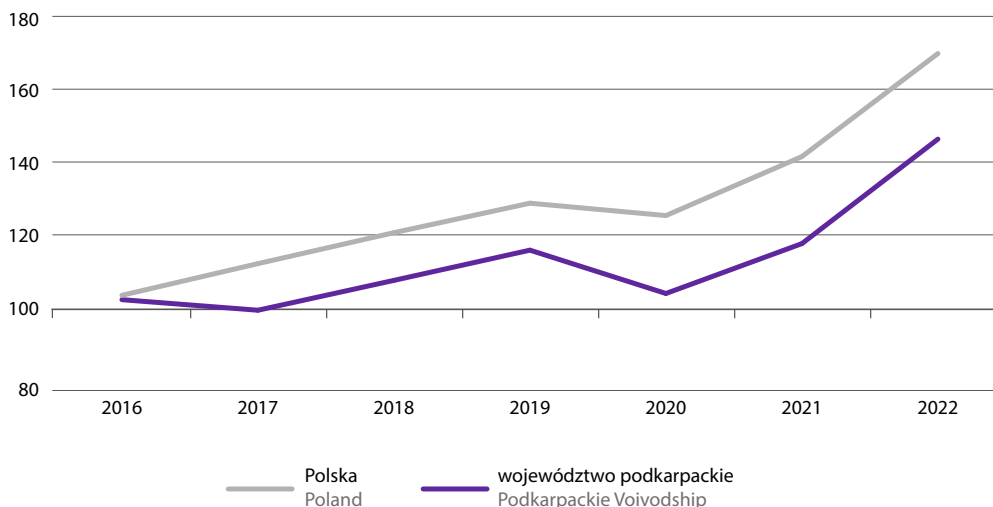
Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 67. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 67. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
 Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	114,1	89,8	113,1	124,3	119,9
w tym: of which:					
pojazdy samochodowe, motocykle, części motor vehicles, motorcycles, parts	92,1	76,4	134,1	110,2	98,2
żywność, napoje i wyroby tytoniowe food, beverages and tobacco products	103,4	98,4	105,6	127,6	118,9
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach other retail sale in non-specialised stores	109,1	.	107,9	138,0	.
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	111,7	95,2	97,3	119,4	117,9
meble, RTV, AGD furniture, radio, TV and household appliances	127,9	92,6	103,3	117,9	109,9
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach newspapers, books, other sale in specialized stores	124,7	40,2	85,4	109,6	112,1
pozostałe others	92,6	83,8	112,1	158,6	120,9

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W 2022 r. sprzedaż detaliczna w odniesieniu do poprzedniego roku była wyższa w grupach:

- pozostałe (o 58,6%),
- pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 38,0%),
- żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 27,6%),
- farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 19,4%),
- meble, RTV, AGD (o 17,9%),
- pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 10,2%),
- prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 9,6%).

W strukturze sprzedaży detalicznej największy udział (ponad 10%) miały przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą:

- żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (33,0% wobec 32,2% w 2021 r.),
- w grupie pozostałe (23,4% wobec 18,4%),
- pojazdów samochodowych, motocykli, części (10,7% wobec 12,1% przed rokiem).

Dane o **sprzedaży hurtowej** towarów (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych w 2022 r. była o 51,4% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 35,9% w kraju), w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrosła o 48,4% (w Polsce wzrost o 39,3%). W odniesieniu do 2015 r. odnotowano ponad 2,5-krotny wzrost, zarówno w jednostkach handlowych, jak i hurtowych.

W województwie podkarpackim, spośród grup o istotnym udziale (ponad 1%) w sprzedaży ogółem przedsiębiorstw hurtowych, wzrost w skali roku wystąpił w sprzedaży hurtowej: niewyspecjalizowanej (blisko 4-krotny), żywności (o 82,9%), AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 80,6%), a także półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 53,4%). Łączny udział tych czterech grup w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł 94,1%. Natomiast spadek w ujęciu rocznym odnotowano w sprzedaży hurtowej narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia (o 1,1%), a udział tej grupy w sprzedaży hurtowej województwa wyniósł 1,1%.

Transport

Transport

Ogólna długość dróg publicznych w 2021 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 735,9 km i w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 4,3%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2021 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,22 km na 100 km².

W 2021 r. na Podkarpaciu znajdowało się 719,3 km ścieżek rowerowych, a ich gęstość wynosiła 4,03 km na 100 km².

Na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r. funkcjonowało 799 krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej, obsługujące trasy o łącznej długości 35,4 tys. km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2021 r. stanowiło 497 autobusów, którymi przewieziono 35,4 mln pasażerów.

Sieć infrastruktury drogowej stanowi podstawę transportu pasażerskiego i towarowego w województwie podkarpackim. Tworzą ją drogi krajowe i wojewódzkie, uzupełnione drogami powiatowymi i gminnymi. Przez województwo przebiega także autostrada A4.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1693) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Drogi publiczne ze względu na rodzaj nawierzchni dzielą się na drogi o nawierzchni twardej oraz drogi o nawierzchni gruntowej.

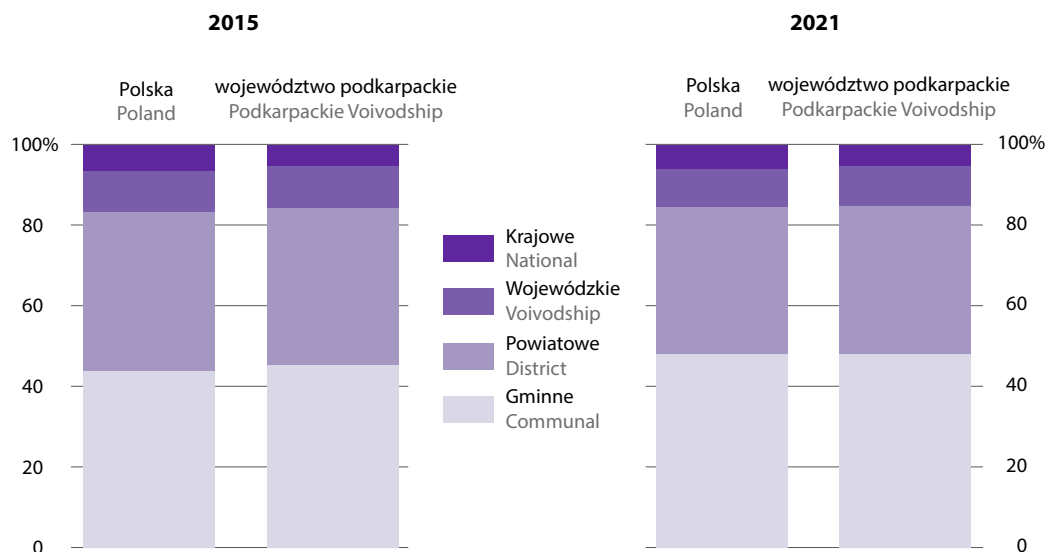
Ogólna długość dróg publicznych w 2021 r. wyniosła w województwie podkarpackim 21 735,9 km, z czego 77,5% stanowiły drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (w Polsce 68,4%). W porównaniu z 2020 r. długość dróg publicznych na Podkarpaciu wzrosła o 105,3 km, a w odniesieniu do 2015 r. ogólna długość dróg publicznych zwiększyła się o 896,9 km.

Wykres 68. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 68. Structure of hard surface public roads

As of 31 December

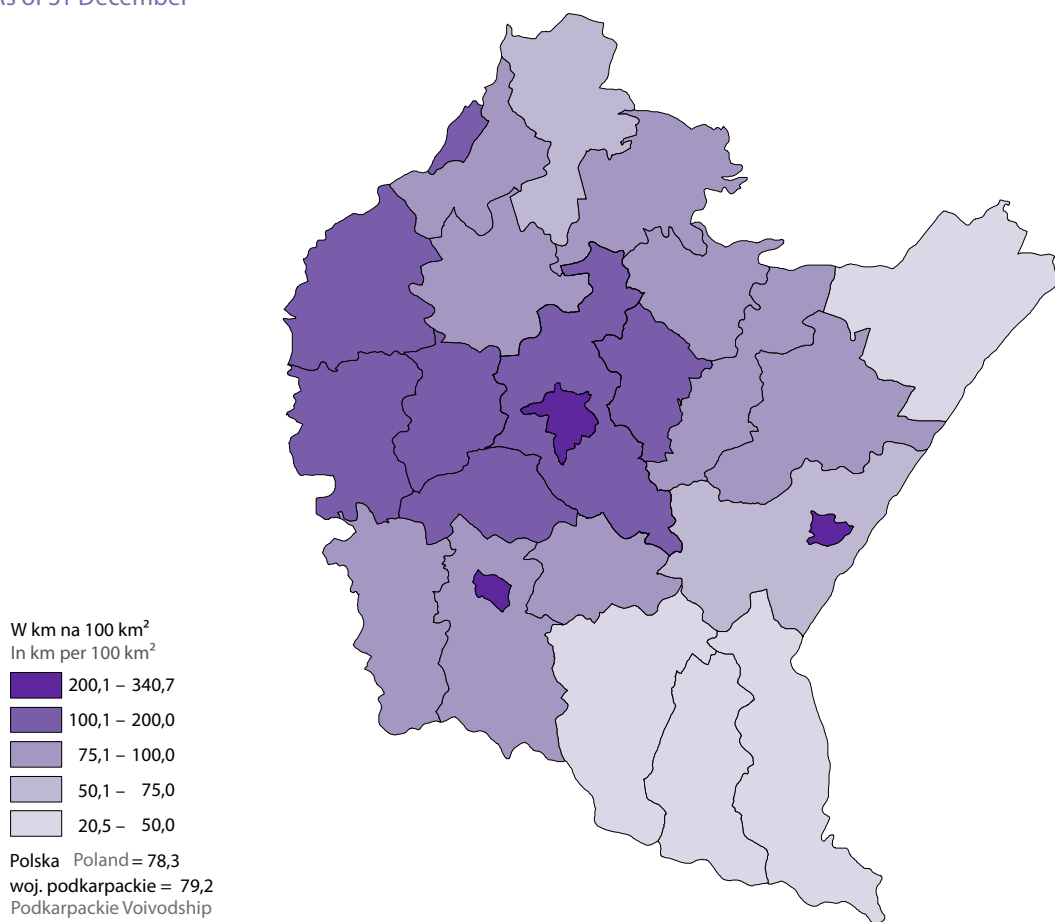
Długość dróg krajowych o nawierzchni twardej na Podkarpaciu w 2021 r. wynosiła 931,3 km (w 2020 r. 927,3 km). W porównaniu z 2015 r. tego typu dróg przybyło 52,9 km., tj. 6,0%. W kraju wzrost ten wyniósł 1,1%. Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w końcu 2021 r. wyniosła na Podkarpaciu 5,22 km na 100 km² (w kraju 6,24 km). W 2015 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 4,92 km na 100 km² w województwie podkarpackim, a 6,17 km na 100 km² w kraju.

W 2021 r. przez Podkarpacie przebiegało 1780,2 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej (w 2020 r. 1741,8 km), w porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła o 5,0% (w kraju o 1,0%). Na 100 km² powierzchni województwa tego typu dróg było 10,0 km (w kraju – 9,4 km). W porównaniu z 2015 r. wskaźnik ten zarówno w województwie, jak i w kraju pozostał na zbliżonym poziomie (wynosił on odpowiednio 9,5 i 9,3).

W sieci dróg lokalnych o nawierzchni twardej, na terenie województwa podkarpackiego, w 2021 r. znajdowało się 6536,2 km dróg powiatowych oraz 8540,7 km dróg gminnych (w 2020 r. było 6508,9 km dróg powiatowych oraz 8427,2 km dróg gminnych). W porównaniu z 2015 r. ich długość wzrosła odpowiednio o 1,8% i o 14,5% (w kraju o 0,6% i o 18,3%). Łączna gęstość dróg powiatowych oraz gminnych w 2021 r. na Podkarpaciu wynosiła 84,5 km na 100 km² (w Polsce 85,3 km). Omawiany wskaźnik w 2015 r. wynosił odpowiednio 77,8 km i 77,6 km na 100 km².

Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2021
As of 31 December

Zdecydowanie najwyższą gęstością dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej, w województwie podkarpackim charakteryzowały się miasta na prawach powiatu, a także powiaty: dębicki, rzeszowski oraz mielecki. Najślabsze zagęszczenie wystąpiło w powiatach bieszczadzkim i leskim. Na przestrzeni lat 2015–2021 w większości powiatów widoczny był systematyczny wzrost opisywanego wskaźnika. Powiatami w województwie podkarpackim, w których zmniejszyła się długość dróg lokalnych o nawierzchni twardej były: tarnobrzeski, krosnieński i Przemyśl. Natomiast w powiecie bieszczadzkim gęstość dróg powiatowych i gminnych przypadająca na 100 km² powierzchni utrzymała się na poziomie z 2015 r.

Uzupełnieniem dróg o nawierzchni twardej są drogi o nawierzchni gruntowej. W przypadku dróg gminnych w województwie podkarpackim w 2021 r. ich długość wynosiła 3743,9 km (w 2020 r. – 3816,8 km, a w 2015 r. – 4110,4 km). Natomiast wśród dróg powiatowych długość dróg o nawierzchni gruntowej wynosiła 200,4 km (w 2020 r. – 205,4 km, a w 2015 r. – 269,0 km).

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Public roads by types of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Ogółem w km Total in km	20839,0	21340,3	21630,6	21735,9
O nawierzchni twardej Hard surface	16455,6	17304,4	17605,2	17788,4
w tym ulepszonej of which improved	15447,7	16431,4	16690,2	16848,1
O nawierzchni gruntowej (gminne i powiatowe) Unsurfaced (communal and district)	4379,4	4032,7	4022,2	3944,3

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W województwie podkarpackim pierwsze odcinki dróg najwyższego rzędu, tj. dróg ekspresowych i autostrad oddano do użytkowania w 2012 r., a ich łączna długość wynosiła 13 km. W kolejnych latach nastąpił bardzo intensywny rozwój tego typu dróg. W 2021 r. przez Podkarpacie przebiegało ich już 226,2 km. Długość autostrad wynosiła 152,5 km, a długość dróg ekspresowych przebiegających przez województwo 73,7 km. W porównaniu z 2020 r. długość dróg ekspresowych wzrosła blisko 2,5-krotnie, a autostrad pozostała na poziomie z 2020 r. Natomiast w odniesieniu do 2015 r. długość dróg ekspresowych wzrosła blisko 7-krotnie, a autostrad o 36,3%. Oznacza to, że ich długość w przeliczeniu na 1000 km² powierzchni województwa wyniosła w 2021 r. 12,68 km, w 2020 – 10,23 km, a w 2015 – 6,89 km (w kraju było to odpowiednio 14,57 km, 13,63 km i 9,76 km). Natomiast w przeliczeniu na 100 tys. ludności w 2021 r. przypadało im 10,8 km, w 2020 – 8,7 km, a w 2015 – 5,8 km (w kraju było to odpowiednio 12,0 km, 11,2 km i 7,9 km).

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Ogółem w km Total in km	16455,6	17304,4	17605,2	17788,4
na 100 km ² per 100 km ²	92,2	97,0	98,7	99,7
Ekspresowe w km Expressways in km	11,0	30,0	30,0	73,7
Autostrady w km Motorways in km	111,9	152,5	152,5	152,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

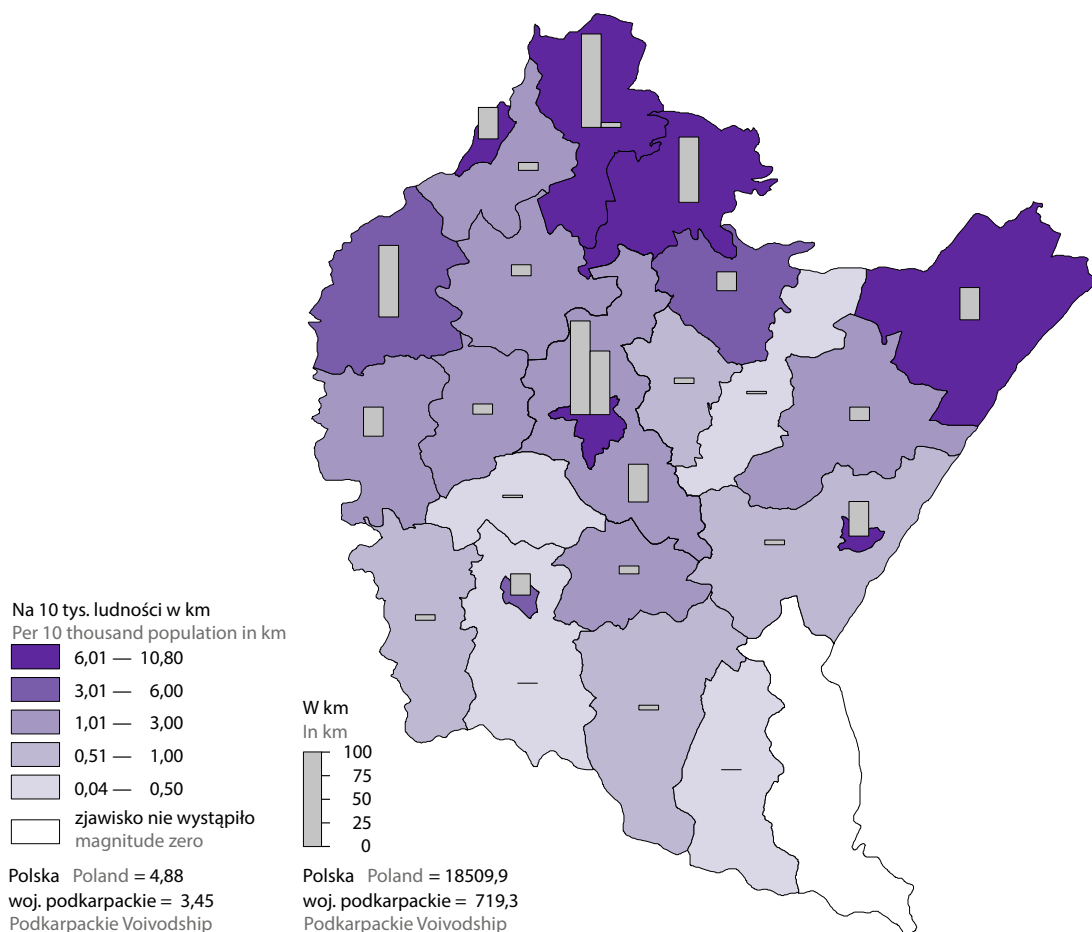
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

W 2021 r. w województwie podkarpackim eksploatowanych było 978 km linii kolejowych normalnotorowych, z których 457 km było zelektryfikowanych. W odniesieniu do 2015 r. ich długość nie uległa zmianie, wzrosła natomiast długość linii zelektryfikowanych – o 90 km. Wskaźnik długości linii kolejowych normalnotorowych w 2021 r. wynosił 5,5 km na 100 km² i pozostawał na takim samym poziomie jak w 2015 r. (w kraju również nie uległ zmianie i wynosił on 6,2 km).

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie województwa podkarpackiego systematycznie przybywa dróg dla rowerów. W 2021 r. znajdowało się już 719,3 km ścieżek rowerowych. W porównaniu z 2020 r. ich długość zwiększyła się o 43,8 km, tj. o 6,5%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich długość wzrosła o 142,1 km, tj. o 24,6% (w kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio 7,3% i 71,4%).

Gęstość ścieżek rowerowych w 2021 r. na Podkarpaciu wynosiła 4,03 km na 100 km² (w Polsce 5,92 km). Omawiany wskaźnik w 2020 r. wynosił odpowiednio 3,79 km i 5,52 km na 100 km², a w 2015 r. 3,23 km i 3,45 km. Natomiast w przeliczeniu na 10 tys. ludności ich długość w 2021 r. wynosiła w województwie podkarpackim 3,45 km (w 2015 r. 2,71 km), a w Polsce było to odpowiednio 4,88 km i 2,81 km.

Mapa 45. Ścieżki rowerowe w 2021 r.
Map 45. Bicycle track in 2021

Największą długością ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie podkarpackim w 2021 r. charakteryzował się powiat nizański – 10,80 km, następnie stalowowolski – 10,30 km i Rzeszów – 8,56 km. Najstabilniej pod względem wielkości tego wskaźnika wypadły powiaty krośnieński i leski (odpowiednio 0,04 km i 0,08 km). Jedynym powiatem w województwie podkarpackim, w którym nie występowały ścieżki rowerowe był powiat bieszczadzki.

Natomiast biorąc pod uwagę długość dróg dla rowerów ogółem, zdecydowanie najlepiej pod tym względem wypada Rzeszów, w którym znajdowało się w 2021 r. 168,1 km ścieżek rowerowych. Następnie były to powiaty stalowowolski i mielecki (odpowiednio 105,5 km i 76,4 km). Najkrótszą długość dróg dla rowerów odnotowano w powiecie leskim – 0,2 km i krośnieńskim – 0,4 km.

Na terenie województwa podkarpackiego w 2021 r. funkcjonowało 799 krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej, obsługujących trasy o łącznej długości 35,4 tys. km. W porównaniu z 2015 r. ich liczba wzrosła o 10,4% (w kraju spadła o 36,3%), natomiast w odniesieniu do 2020 r. odnotowano spadek zarówno w województwie, jak i w kraju (odpowiednio o 4,0% i o 9,2%).

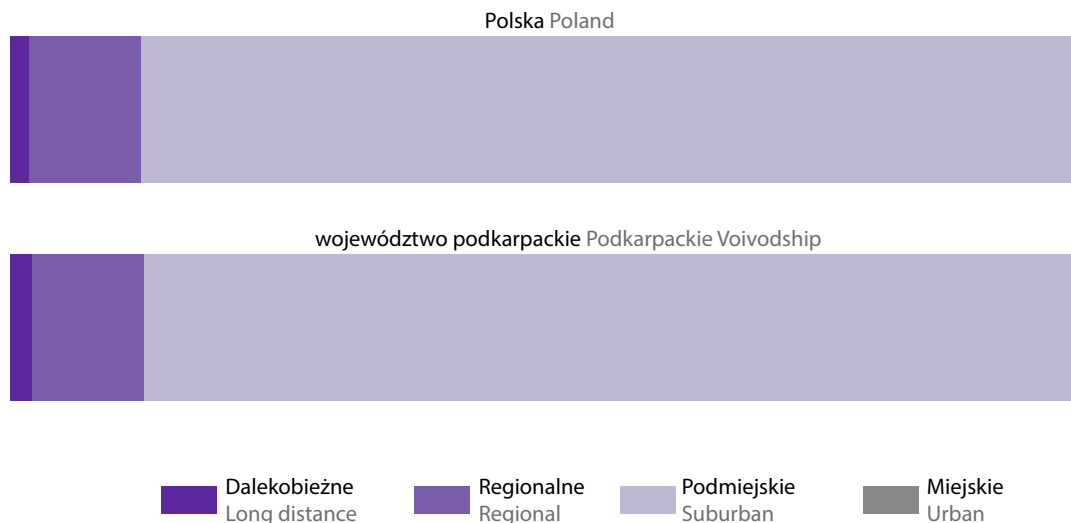
W 2021 r. transportem autobusowym przewieziono 16,2 mln pasażerów, tj. o 3,9% więcej niż w 2020 r., natomiast w odniesieniu do 2015 r. przewozy pasażerów zmniejszyły się o 53,9%. Średnia odległość przewozu 1 pasażera utrzymała się na poziomie z 2020 r. i wynosiła 49,5 km (w 2015 r. było to 19,8 km).

Wykres 69. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 69. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2021

As of 31 December

W 2021 r. długość linii komunikacji miejskiej w województwie podkarpackim wynosiła 3112,3 km, w tym na wsi 583,4 km. Była ona większa o 5,0% od długości w 2015 r. Natomiast w odniesieniu do 2020 r. wzrosła o 1,5%. Na terenie województwa podkarpackiego, w porównaniu z 2015 r., przybyło 147,5 km linii komunikacji miejskiej, a w odniesieniu do 2020 r. ich długość wzrosła o 45,1 km.

Tabor w przedsiębiorstwach komunikacji miejskiej w 2021 r. stanowiło 497 autobusów. Stan inwentaryzowy taboru był o 11,9% większy niż w 2015 r., zaś w porównaniu z 2020 r. liczba autobusów spadła o 3,3%. W porównaniu z 2015 r. w bardzo dużym stopniu wzrosła liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych (z 253 do 443), a ich udział w ogólnej liczbie autobusów wzrósł z 57,0% w 2015 r. do 89,1% w 2021 r.

Taborem komunikacji miejskiej w 2021 r. przewieziono 35,4 mln pasażerów, wobec 31,9 mln pasażerów przewiezionych w 2020 r. oraz 52,6 mln w 2015 r.

Tablica 43. Komunikacja miejska^a
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 43. Urban transport^a
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	2964,8	3139,8	3067,2	3112,3
Tabor komunikacji miejskiej Urban transport stock:	444	488	514	497
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych of which adapted to carry people with disabilities	253	408	444	443
Liczba miejsc w autobusach w tys. Number of seats in buses in thousands	37,5	42,1	43,9	42,1
w tym przystosowane do przewozu osób niepełno- sprawnych w tys. of which adapted to carry people with disabilities in thousands	23,3	37,0	39,2	38,5
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in million (during the year)	52,6	72,8	31,9	35,4
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	24,73	34,22	15,18	16,93

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
 a Data concern entities, and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Bardzo istotne znaczenie w infrastrukturze komunikacyjnej województwa podkarpackiego odgrywa Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka. W 2021 r. z tego lotniska wykonano 13 277 (6615 startów i 6662 lądowania). Ruch samolotów w porównaniu z 2020 r. wzrósł o 6,5%, a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszył się o 3,3%.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów, dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Na przestrzeni lat 2015–2018 w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka systematycznie wzrastał ruch pasażerów z 645,2 tys. w 2015 r. do 771,3 tys. w 2018 r. W 2019 r. liczba pasażerów nieznacznie spadła (o 409 osób) i wynosiła 770,9 tys. pasażerów. Natomiast w 2020 r. odnotowano blisko 70% spadek ruchu pasażerskiego w porównaniu z rokiem poprzednim (ruch pasażerów wyniósł 234,3 tys. osób). W 2021 r. ponownie odnotowano wzrost o 8,7%, a liczba pasażerów osiągnęła poziom 254,6 tys. osób.

Liczba pasażerów przybyłych w 2021 r. wyniosła 129,1 tys. osób i była o 11,5% większa niż w 2020 r., natomiast w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 59,8%. Wśród pasażerów przybyłych zdecydowaną większość stanowią osoby przybyłe z portów zagranicznych. W 2021 r. było ich 83,4 tys. osób, wobec 45,8 tys. osób przybyłych z portów krajowych. W 2020 r. ich liczba wyniosła odpowiednio 75,8 tys. i 40,0 tys., a w 2015 r. odpowiednio 244,0 tys. i 77,1 tys.

Liczba pasażerów odprawionych utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie w odniesieniu do liczby pasażerów przybyłych. W 2021 r. z portu lotniczego odprawiono 125,5 tys. osób, z tego 80,4 tys. do portów zagranicznych i 45,1 tys. do portów krajowych. W 2020 r. odprawiono ogółem 118,5 tys. osób, z tego 77,3 tys. do portów zagranicznych i 41,2 tys. do portów krajowych (w 2015 r. odprawiono do portów zagranicznych 244,8 tys. pasażerów, a do krajowych 79,4 tys.).

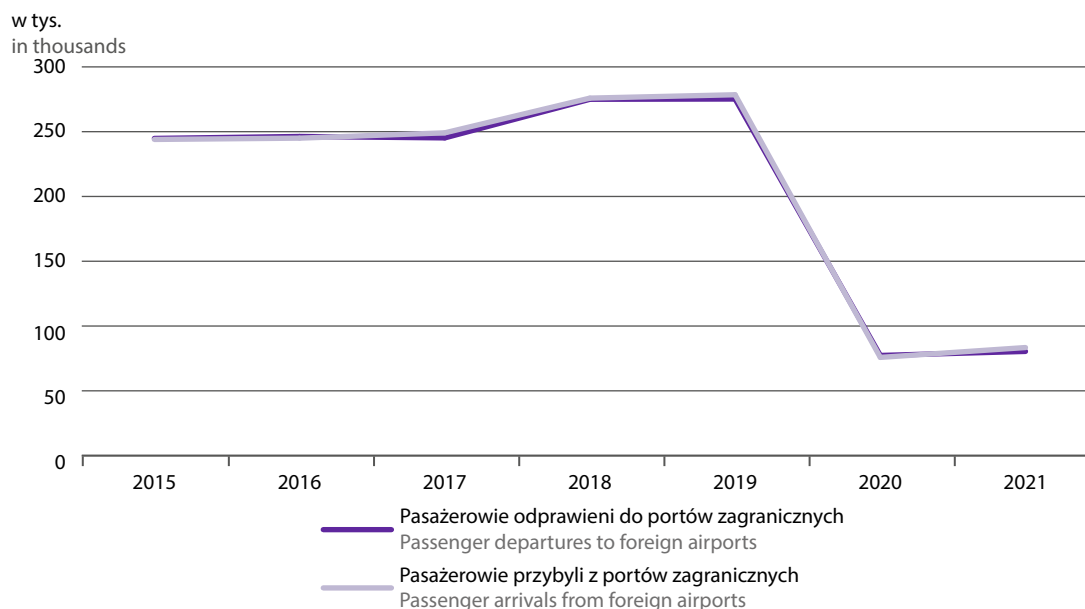
Tablica 44. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka
 Table 44. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :	321080	385038	115796	129147
krajowych domestic	77115	106567	39969	45790
zagranicznych foreign	243965	278471	75827	83357
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	230521	244003	73495	69793
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :	324134	385850	118498	125497
krajowych domestic	79354	110632	41155	45056
zagranicznych foreign	244780	275218	77343	80441
w tym w ruchu rozkładowym (regularnym) of which scheduled (regular) service	231315	242799	76413	66831

a W lotach komunikacyjnych.
 a In transport flights.

Systematycznie wzrastał także udział osób przewożonych przez samoloty polskie. W 2021 r. przewiozły one 108,8 tys. osób, czyli 42,7% ogólnej liczby pasażerów (przed rokiem ich udział stanowił 36,5%, a w 2015 r. 24,5%).

Wykres 70. Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Rzeszów-Jasionka (przyjazdy i wyjazdy)
 Chart 70. Passenger traffic at Rzeszów-Jasionka Airport (arrivals and departures)

Udział województwa podkarpackiego pod względem liczby przewiezionych pasażerów w 2021 r. wyniósł 1,3% ruchu pasażerów ogółem w portach lotniczych w kraju. W porównaniu z 2020 r. zmniejszył się o 0,3 p.proc., a w odniesieniu do 2015 r. spadł o 0,8 p.proc.

Energia Energy

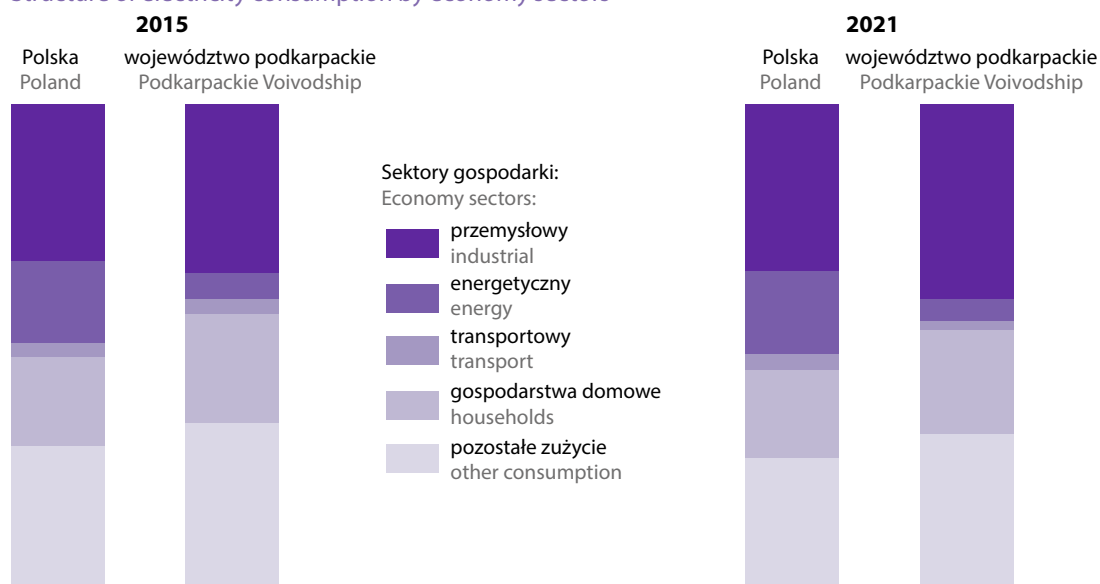
W województwie podkarpackim w 2021 r. moc zainstalowana i osiągnięta w elektrowniach w stosunku do 2015 r. i 2020 r. zwiększyła się. Produkcja energii elektrycznej wzrosła w porównaniu z 2015 r., jak i w odniesieniu do 2020 r., natomiast udział odnawialnych nośników energii wykorzystywanych w jej produkcji spadł w porównaniu zarówno z 2015 r., jak i w odniesieniu do 2020 r.

Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach były wyższe w porównaniu z 2015 r. i 2020 r. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca był niższy niż w 2020 r.

W województwie podkarpackim moc zainstalowana w elektrowniach w 2021 r. wyniosła 2028,8 MW (w kraju 56,0 tys. MW). W stosunku do 2015 r. moc zwiększyła się o 93,1% (w Polsce o 38,8%), a w odniesieniu do 2020 r. o 11,3% (w kraju o 8,1%). W przypadku mocy osiągniętej w elektrowniach, jej poziom w województwie w 2021 r. wyniósł 1661,9 MW i wzrósł w porównaniu z 2015 r. o 60,0%, natomiast zmalał w odniesieniu do 2020 r. o 7,6%. W kraju poziom mocy osiągniętej w 2021 r. to 53,1 tys. MW (wzrost o 33,0% w relacji do 2015 r. i o 6,8% w odniesieniu do 2020 r.).

Wykres 71. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 71. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2021 r. produkcja energii elektrycznej w województwie była na poziomie 4338,7 GWh i był to poziom o 49,8% wyższy od zanotowanego w 2015 r. oraz o 27,2% wyższy od tego z 2020 r. W kraju w 2021 r. wyprodukowano 179,6 tys. GWh energii elektrycznej i było to o 8,9% więcej niż w 2015 r. i o 13,7% więcej niż w 2020 r.

W przypadku odnawialnych nośników energii, ich udział w produkcji energii elektrycznej w województwie w 2021 r. wyniósł 18,2% i był to spadek o 1,6 p.proc. wobec udziału z 2015 r. oraz spadek 4,8 p.proc w porównaniu z 2020 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
 Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	689,5	730,7	739,2	747,8
miasta urban areas	332,2	353,2	359,8	365,1
wieś rural areas	357,3	377,5	379,5	382,7
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1210,3	1262,6	1277,0	1263,1
miasta urban areas	523,0	533,8	544,2	544,2
wieś rural areas	687,4	728,8	732,8	718,9
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1755,4	1728,0	1727,3	1689,0
miasta urban areas	1574,1	1511,5	1512,4	1490,5
wieś rural areas	1924,0	1930,6	1931,0	1878,3

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

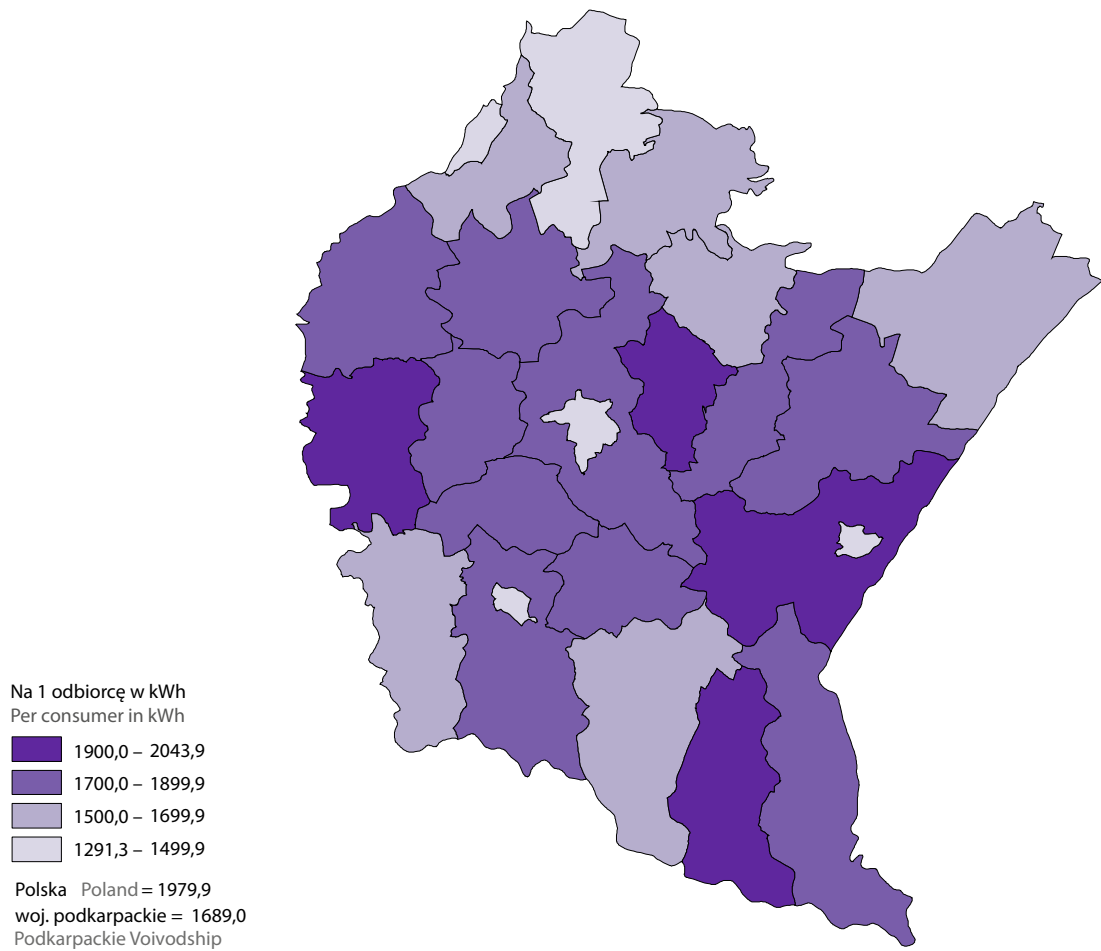
W 2021 r. 747,8 tys. odbiorców korzystało z energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, a jej zużycie wyniosło 1263,1 GWh. Liczba odbiorców w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 58,4 tys. (o 8,5%), a w stosunku do 2020 r. o 8,5 tys. (o 1,2%), natomiast zużycie energii w odniesieniu do 2015 r. wzrosło o 52,7 GWh (o 4,4%) oraz spadło o 13,9 GWh (o 1,1%) w stosunku do 2020 r.

W kraju odbiorcy energii elektrycznej to 15 983,9 tys., a jej zużycie to 31 647,1 GWh. W porównaniu z 2015 r. i 2020 r. zanotowano wzrost zarówno liczby odbiorców, jak i zużycia energii. W stosunku do 2015 r. liczba odbiorców zwiększyła się o 1515,9 tys. (o 10,5%), a zużycie o 3332,3 GWh (o 11,8%). W odniesieniu do 2020 r. odbiorców było więcej o 184,7 tys. (o 1,2%), zaś zużycie było większe o 112,3 GWh (o 0,4%).

W miastach liczba odbiorców w 2021 r. wyniosła 365,1 tys. i był to wzrost o 5,3 tys. (o 1,5%) w relacji do 2020 r., natomiast na terenach wiejskich odbiorców było 382,7 tys. i była to liczba większa od tej z 2020 r. o 3,3 tys. (o 0,9%).

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca w 2021 r. wyniósł 604,1 kWh i był niższy od wskaźnika zanotowanego w 2020 r. o 3,8 kWh, w kraju natomiast w 2021 r. wyniósł 833,0 kWh i w stosunku do 2020 r. był wyższy o 7,0 kWh.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2021 r.
 Map 46. Consumption of electricity in households in 2021

Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych przypadające na 1 odbiorcę było najwyższe w powiatach leskim, dębickim i łańcuckim, przy czym w pierwszym z nich, jako jedynym, zużycie przekroczyło 2000 kWh. Najniższe wskaźniki zużycia energii elektrycznej zanotowano w miastach na prawach powiatu: Tarnobrzegu, Krośnie i Rzeszowie.

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

W 2021 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 17,5 mld zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 5,5%. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne oraz subwencje, które stanowiły odpowiednio 36,4% i 32,2% dochodów ogółem. Wielkość dochodów własnych wyniosła 6,4 mld zł, natomiast subwencji – 5,6 mld zł, z czego prawie 56% stanowiła subwencja oświatowa.

W 2021 r. łączne dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 17 463,8 mln zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 5,5%. W odniesieniu do 2015 r. dochody zwiększyły o prawie 70%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów w 2021 r. uzyskały gminy (61,5%), następnie miasta na prawach powiatu (17,2%), powiaty (13,7%) oraz województwo (6,5%).

Dochody własne budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 6365,2 mln zł w 2021 r. i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 0,7%. W odniesieniu do 2015 r. dochody własne zwiększyły o 65,3%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów własnych w 2021 r. uzyskały gminy (59,4%), następnie miasta na prawach powiatu (20,7%), powiaty (12,0%) oraz województwo (7,9%).

Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego różnią się między sobą wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2021 r. kształtowała się na poziomie 6145 zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyła się o 7,6%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła o 95,7%. Dla miast na prawach powiatu wskaźnik ten wyniósł 8716 zł i zwiększył się odpowiednio o 5,6% i 61,3%, natomiast dla powiatów wyniósł 1368 zł i zwiększył się odpowiednio o 0,1% i 53,7%. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla województwa kształtowała się na poziomie 641 zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyła się o 4,9%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła o 9,6%.

W 2021 r. największy udział dochodów własnych, w ogólnej kwocie dochodu, odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (44,0%), następnie w budżecie województwa (37,4%), w budżetach gmin (35,2%) oraz w budżetach powiatów (31,8%).

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4837	7010	7882	8353	36,4
Gminy ^a Gminas ^a	3140	5127	5711	6145	35,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5403	7404	8255	8716	44,0
Powiaty Powiats	890	1155	1367	1368	31,8
Województwo Voivodship	585	544	611	641	37,4

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

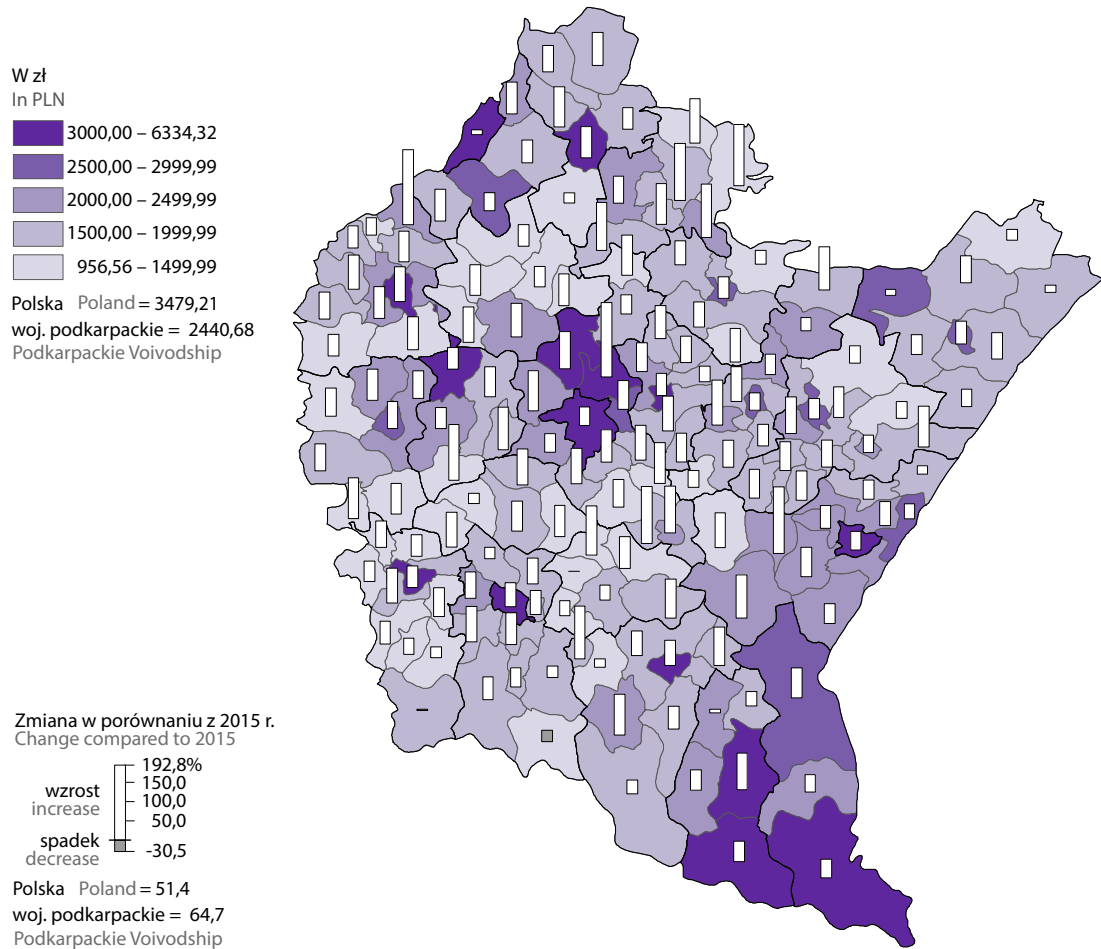
Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Najwyższy w 2021 r. dochód⁸ ogółem budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Cisna (11 824 zł), a najniższy zaś w gminie Nowa Dęba (5022 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dochodach na mieszkańca były ponad 2-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dochodach. W Rzeszowie dochody na 1 mieszkańca wyniosły 8690 zł. Najwyższy dochód własny na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Ostrów (6334 zł), najniższy zaś w gminie Dzikowiec (957 zł). W Rzeszowie wskaźnik ten wyniósł 4159 zł.

Wielkość dotacji ogółem w 2021 r. wyniosła 5473,7 mln zł, z czego 938,5 mln zł stanowiły dotacje przeznaczone na inwestycje. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość dotacji ogółem wyniosła 2618 zł, a dotacji inwestycyjnych – 449 zł. Główną część dotacji stanowiły dotacje celowe, które w 2021 r. wyniosły 4649,9 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ta wyniosła 2224 zł. Pozostałą część dotacji stanowiły środki przekazywane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (z paragrafów 200, 620 oraz od 2015 r. – 205, 625), które wyniosły 823,7 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ta wyniosła 394 zł.

⁸ Dochody miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2021 r.
 Map 47. Own revenue of budgets of gminas^a per capita in 2021

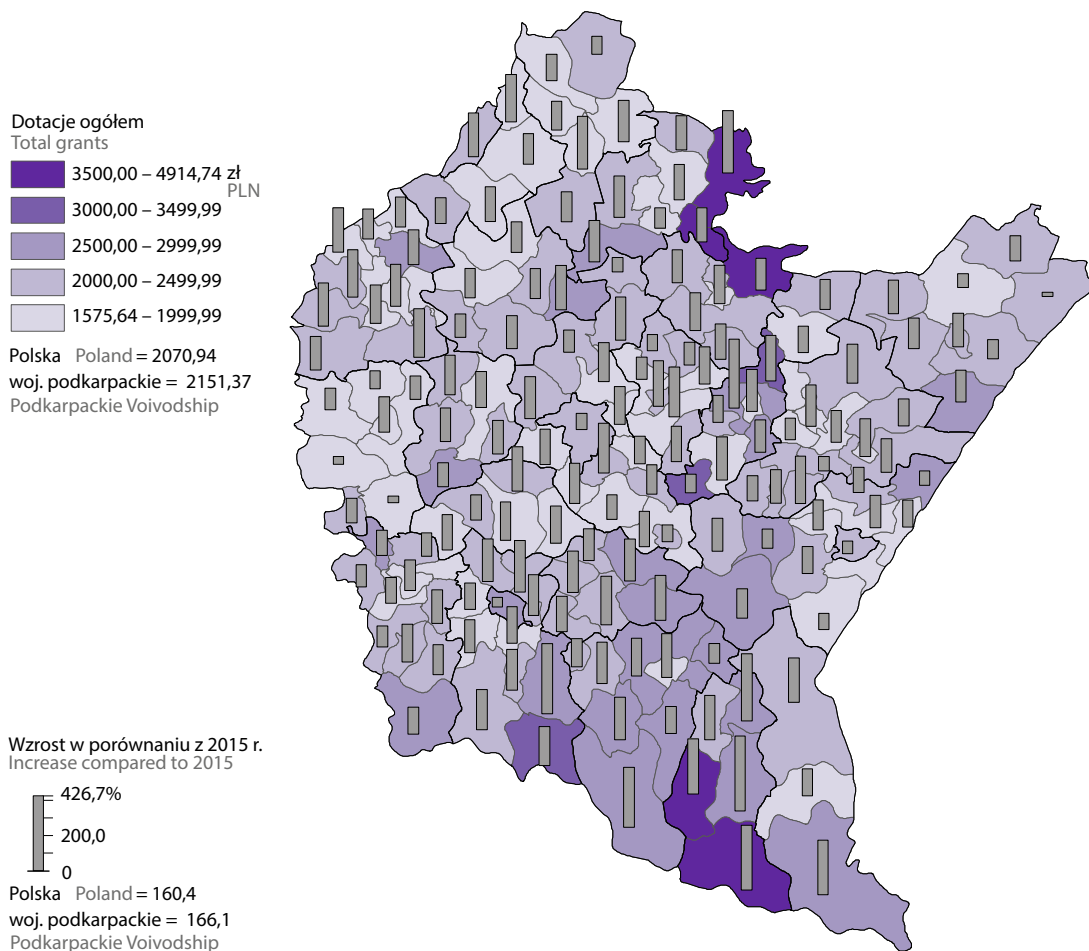

^a Dochody miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Revenues of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats.

W 2021 r. najwyższa wartość dotacji w budżecie gmin⁹ w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Cisna (4915 zł), a najniższy zaś w gminie Nowa Dęba (1576 zł). Wynika z tego, że dochody gminy o najwyższych dotacjach na mieszkańca były ponad 3-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych dotacjach. W Rzeszowie dotacje na 1 mieszkańca wyniosły 2203 zł. Najwyższy poziom dotacji przeznaczonych na inwestycje na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Cisna (2280 zł), brak tego typu dotacji wystąpił w gminie Białobrzegi. W Rzeszowie wskaźnik ten wyniósł 451 zł.

⁹ Dotacje miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

Mapa 48. Dotacje^a dla gmin na 1 mieszkańca w 2021 r.
 Map 48. Grants^a for gminas per capita in 2021

^a Suma dotacji celowych oraz dotacji z paragrafów 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.
^a The sum of targeted grants and grants from paragraphs 200 and 620 as well as 205 and 625 by the budget classification.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2021 r. wyniosły łącznie 16,4 mld zł i były większe o 3,6% w porównaniu z 2020 r. Największy udział w wydatkach miały wydatki bieżące, w szczególności wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Na inwestycje przeznaczono 2,6 mld zł, i stanowiły one prawie całość wydatków majątkowych.

W 2021 r. łączne wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego wyniosły 16 376,7 mln zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 3,6%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki zwiększyły się o 58,2%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji dochodów w 2021 r. uzyskały gminy (61,5%), następnie miasta na prawach powiatu (18,4%), powiaty (13,7%) oraz województwo (6,5%).

Wydatki inwestycyjne stanowiły prawie całość wydatków majątkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w 2021 r. Wyniosły one 2601,3 mln zł i w porównaniu z 2020 r. zmniejszyły się o 5,1%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne zwiększyły się o 9,9%. Największy udział jednostek samorządowych poszczególnych szczebli w realizacji wydatków inwestycyjnych w 2021 r. uzyskały gminy (54,6%), następnie miasta na prawach powiatu (16,9%), powiaty (13,8%) oraz województwo (14,7%).

W 2021 r. wydatki ogółem gmin na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 5765 zł i w porównaniu z 2020 r. zwiększyły się o 5,3%, a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyły się o 89,7%. Dla miast na prawach powiatu wskaźnik ten wyniósł 8733 zł i zwiększył się odpowiednio o 5,8% i 47,7%, natomiast dla powiatów wyniósł 1281 zł i zwiększył się odpowiednio o 4,6% i 45,2%. Przeciętna wartość tego wskaźnika dla województwa kształtowała się na poziomie 509 zł i w porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się o 11,2%, a w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 18,4%.

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 47. Expenditure of budgets of local government units

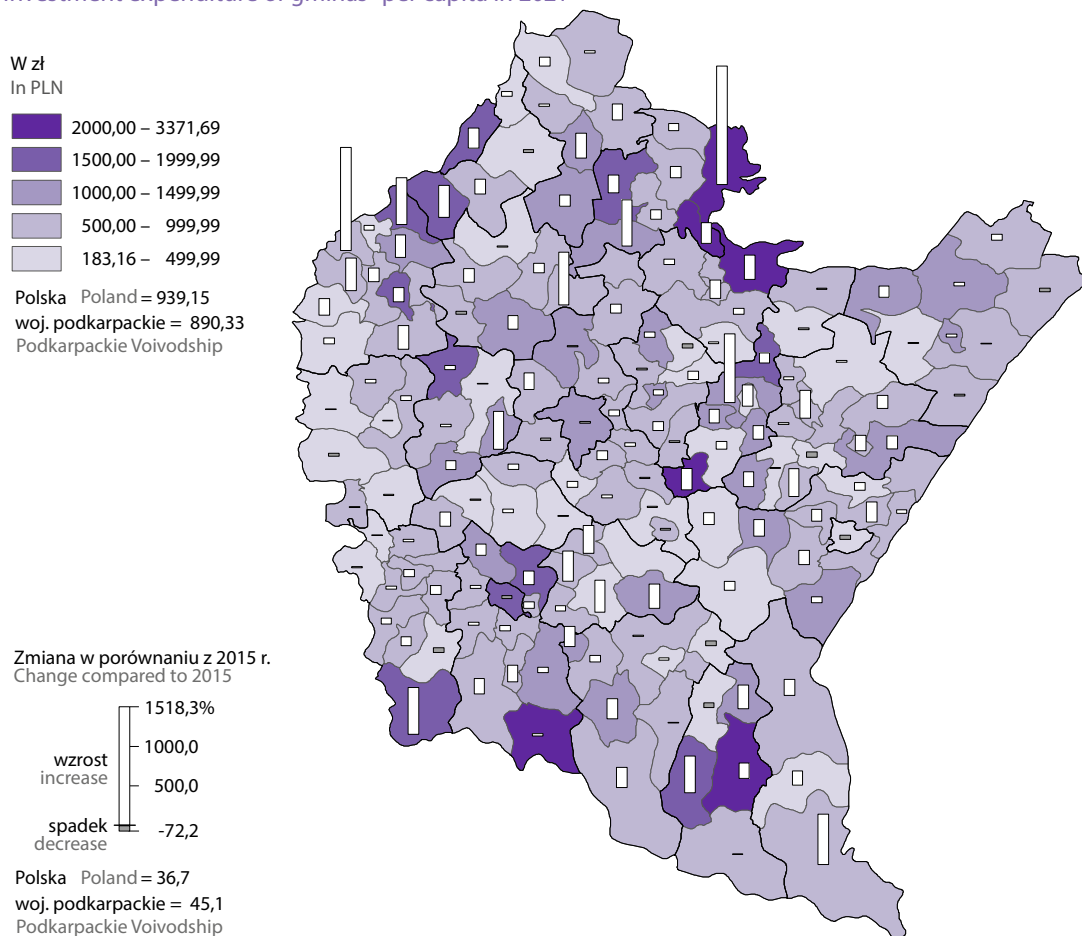
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of investment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4866	6959	7526	7882	15,9
Gminy ^a Gminas ^a	3039	5158	5473	5765	14,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5914	7451	8255	8733	14,6
Powiaty Powiats	882	1110	1225	1281	16,0
Województwo Voivodship	624	497	573	509	35,9

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Najwyższe wydatki inwestycyjne gmin w 2021 r., w przeliczeniu na 1 mieszkańca, odnotowano w gminie Solina (3372 zł), a najniższe zaś w gminie Dynów (183 zł). Wynika z tego, że wydatki gminy o najwyższych wydatkach na mieszkańca były ponad 18-krotnie wyższe niż w gminie o najniższych wydatkach. W Rzeszowie wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły 1443 zł.

Mapa 49. Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2021 r.

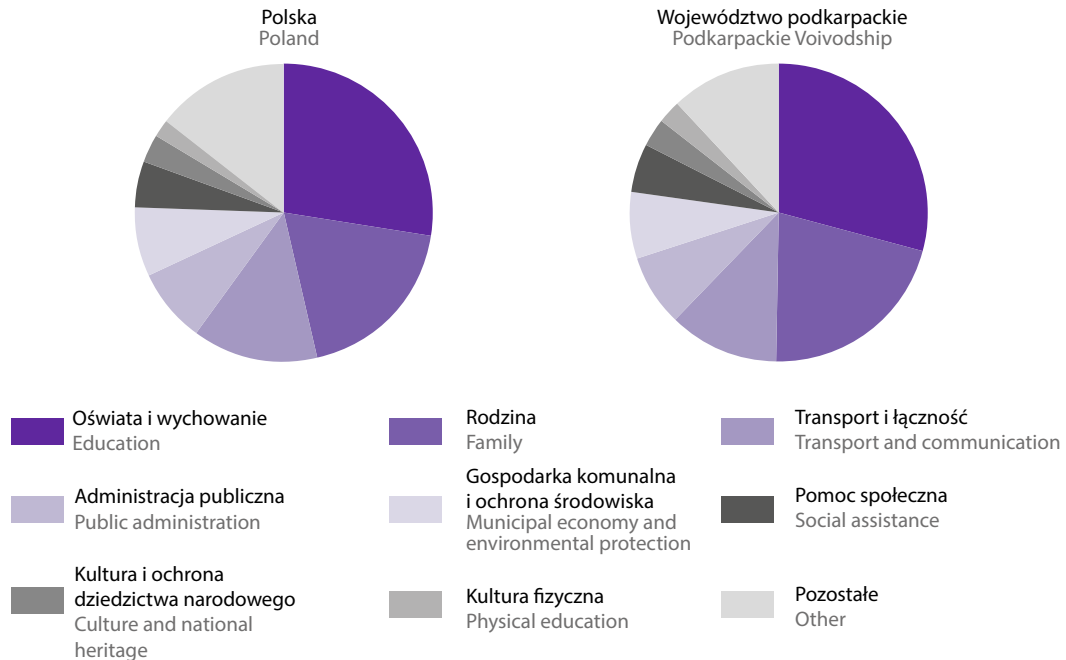
Map 49. Investment expenditure of gminas^a per capita in 2021

^a Wydatki miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Expenditure of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2021 r. największą pozycję stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie, które wyniosły ponad 4,8 mld zł, tj. 29,4% ogółu wydatków. Największy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (33,0%), a najmniejszy w budżecie województwa (5,2%). Struktura wydatków według działów w województwie podkarpackim, w odniesieniu do Polski kształtuje się podobnie. Niewielkie różnice występują m.in. w działach: Rodzina (udział w województwie wyższy niż w kraju o 2,1 p.proc.), Transport i łączność (udział niższy niż w kraju o 1,8 p.proc.), Oświata i wychowanie oraz Kultura fizyczna (wyższe udziały niż w kraju odpowiednio o 1,7 i o 0,5 p.proc.).

Wykres 72. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2021 r.
 Chart 72. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2021

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2021 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką. Zdecydował o tym przede wszystkim wysoki dodatni wynik budżetów gmin oraz nadwyżka finansowa w budżetach powiatów i budżetu województwa.

Zagregowany wynik budżetowy omawianych samorządów w 2021 r. był dodatni i wyniósł 1087,0 mln zł. W porównaniu z 2020 r. wynik ten poprawił się o ponad 340,1 mln zł (o 45,5%). W odniesieniu do roku 2015 r. wynik poprawił się jeszcze bardziej, bo o 1149,5 mln zł. Najwyższa nadwyżka budżetowa wystąpiła w budżetach gmin (663,8 mln zł), a najniższa w budżetach powiatów (151,5 mln zł). Wynikiem ujemnym zamknął się jedynie budżet miast na prawach powiatu (-5,7 mln zł).

Nadwyżka budżetowa w 2021 r. wystąpiła w 133 gminach (85,3% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów przekraczającą 10% osiągnęło 51 gmin. Deficyt budżetowy wystąpił w 23 gminach (14,7% ogólnej liczby gmin), przy czym, w żadnej z tych gmin, relacja deficytu do dochodów nie przekroczyła 10%. Dla porównania w 2015 r. nadwyżkę wypracowano w 127 gminach (80,9% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 29 gminach (w 19,1% ogólnej liczby gmin); w 14 gminach relacja wyniku do dochodów przekroczyła 10%.

W budżetach miast na prawach powiatu, nadwyżka budżetowa w 2021 r. wystąpiła w Przemyślu i Tarnobrzegu (odpowiednio 5,9% i 0,2% w relacji do dochodów), natomiast deficyt budżetowy wystąpił w Rzeszowie oraz Krośnie (odpowiednio 1,8% i 0,8% w relacji do dochodów). Natomiast w 2015 r. we wszystkich miastach na prawach powiatu odnotowano deficyt budżetowy. W budżetach powiatów nadwyżkę

odnotowano w 20 jednostkach (95,2%), a deficyt budżetowy jedynie w powiecie ropczycko-sędziszowskim (4,8%). W pięciu powiatach relacja nadwyżki do dochodów przekroczyła 10%. W 2015 r. wyższe dochody od wydatków wystąpiły w 18 powiatach (85,7%). Na minusie były 3 powiaty (14,3%), z czego jedynie w powiecie rzeszowskim relacja deficytu do dochodów przekroczyła 10%.

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Result of budgets of local government units

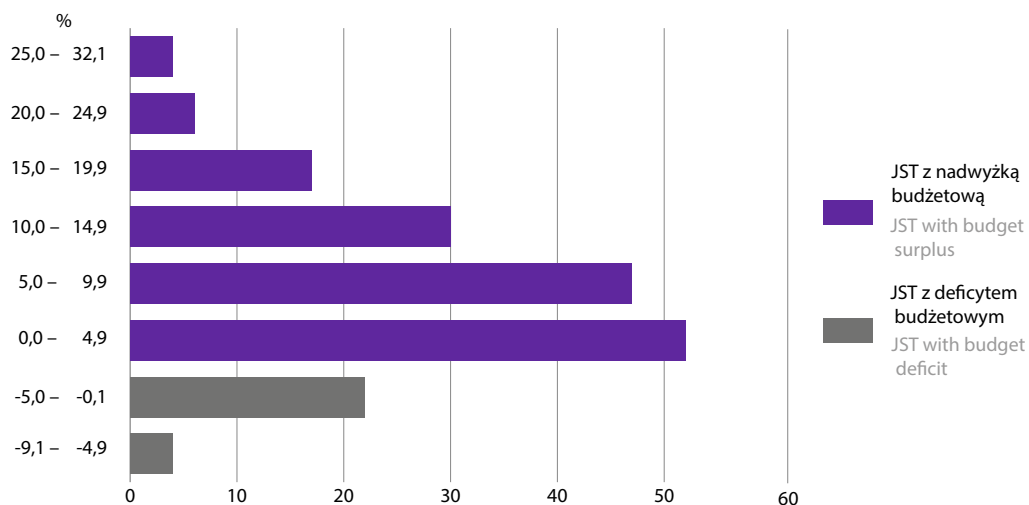
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	2021	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-62,5	108,9	746,9	1 087,0	6,2
Gminy ^a Gminas ^a	180,7	-55,1	417,1	663,8	6,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-175,8	-16,4	-0,1	-5,7	-0,2
Powiaty Powiats	15,5	78,9	249,8	151,5	6,3
Województwo Voivodship	-82,9	101,5	80,2	277,5	20,7

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wykres 73. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2021 r.

Chart 73. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2021

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego na wszystkich szczeblach w województwie podkarpackim ogółem wyniosło w 2021 r. 4098,6 mln zł (23,5% dochodów), co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiło 1965 zł. Źródłem finansowania zadłużenia były: kredyty i pożyczki, papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne.

Największe zadłużenie wystąpiło w budżetach gmin – 2131,2 mln zł, następnie w miastach na prawach powiatu, powiatach oraz w budżecie wojewódzkim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwyższe zadłużenie, wystąpiło w budżetach miast na prawach powiatu – 4102 zł, gdzie odnotowano również najwyższą relację zadłużenia do dochodów (46,9%), następnie w gminach – 1223 zł, powiatach – 185 zł oraz województwie – 114 zł. Najniższa relacja zadłużenia do dochodów (13,5%) wystąpiła w budżetach powiatów.

Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of local government units in 2021

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2020=100
Ogółem Total	4098,6	1965	23,5	101,0
Gminy ^a Gminas ^a	2131,2	1223	19,9	103,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	1407,6	4102	46,9	100,9
Powiaty Powiats	322,6	185	13,5	96,1
Województwo Voivodship	237,2	114	17,7	87,6

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W województwie 10 gmin nie miało żadnego zadłużenia, tj.: Adamówka, Białobrzegi, Krasiczyn, Laszki, Majdan Królewski, Ulanów, Przeworsk (gmina wiejska), Rokietnica, Stubno oraz Tyrawa Wołoska. Dla 94 gmin relacja zobowiązań do dochodów kształtowała się poniżej średniej, czyli 19,9%. Zadłużenie w 2 gminach stanowiło ponad 50% dochodów uzyskanych w 2021 r. Należą do nich: Stalowa Wola (59,5%) oraz Jawornik Polski (55,8%).

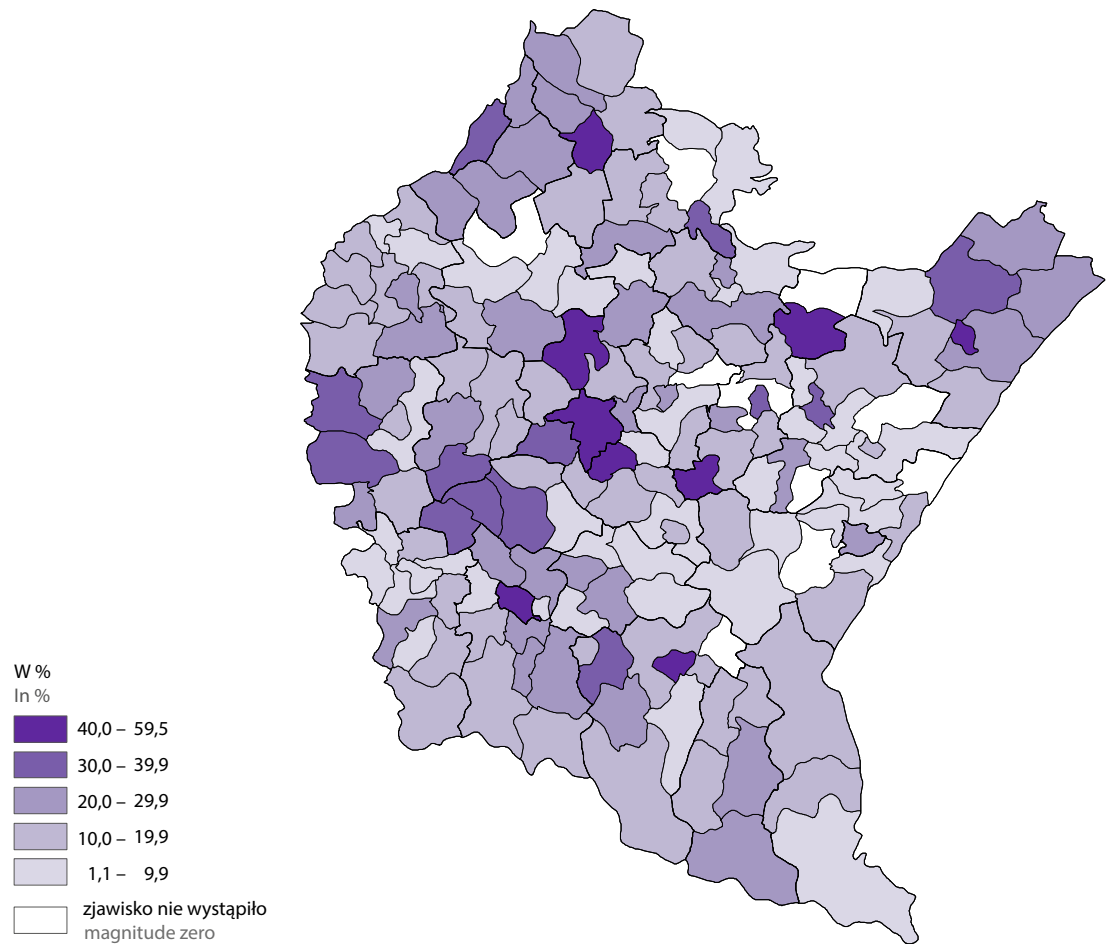
W miastach na prawach powiatu relacja zadłużenia do dochodów powyżej średniej (46,9%) wystąpiła w Rzeszowie (55,2%) oraz Krośnie (54,2%). Poniżej średniej, wystąpiła w Tarnobrzegu (30,8%) oraz w Przemysłu (23,4%).

Mapa 50. Zadłużenie gmin w % do dochodów ogółem w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 50. Debt of gminas in % of revenue in 2021

As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European Fund

Do końca czerwca 2022 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego wyniosła ponad 30 mld zł, z czego większość stanowiła dofinansowanie ze środków UE. Najwyższy udział w tej wartości miały Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podkarpackiego do końca czerwca 2022 r. wyniosła ponad 30 mld zł. Dofinansowanie ze środków UE stanowiło ponad 62% wartości całkowitej dofinansowania w województwie. Najwięcej środków przeznaczono na Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego – 13,5 mld zł (6464 zł na 1 mieszkańca), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 6,9 mld zł (3333 zł) oraz Program Operacyjny Inteligentny Rozwój – 4,9 mld zł (2350 zł na 1 mieszkańca). Ogólna wartość projektów realizowanych w województwie podkarpackim stanowiła 5,3% wartości całkowitej w Polsce, z czego największy udział miał Program Polska Wschodnia (24,3%).

Należy zaznaczyć, że tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFR-RROW).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2022 r.^a

Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2022^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowa- ne ze środków UE Of which co-financ- ing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
Ogółem Total	30098,7	18721,6	5,3 ^c	14459,5
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	6938,5	3674,5	3,1	3333,3
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4892,3	2530,2	6,3	2350,3
Polska Cyfrowa Digital Poland	430,5	273,7	2,8	206,8
Polska Wschodnia Eastern Poland	3237,2	1991,6	24,3	1555,2
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	1145,1	1007,6	4,4	550,1
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	13455,1	9243,9	6,6	6463,9

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2022 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 30 June 2022 was adopted. c For Poland, together with the funds of the Operational Programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

7.5. Planowanie przestrzenne

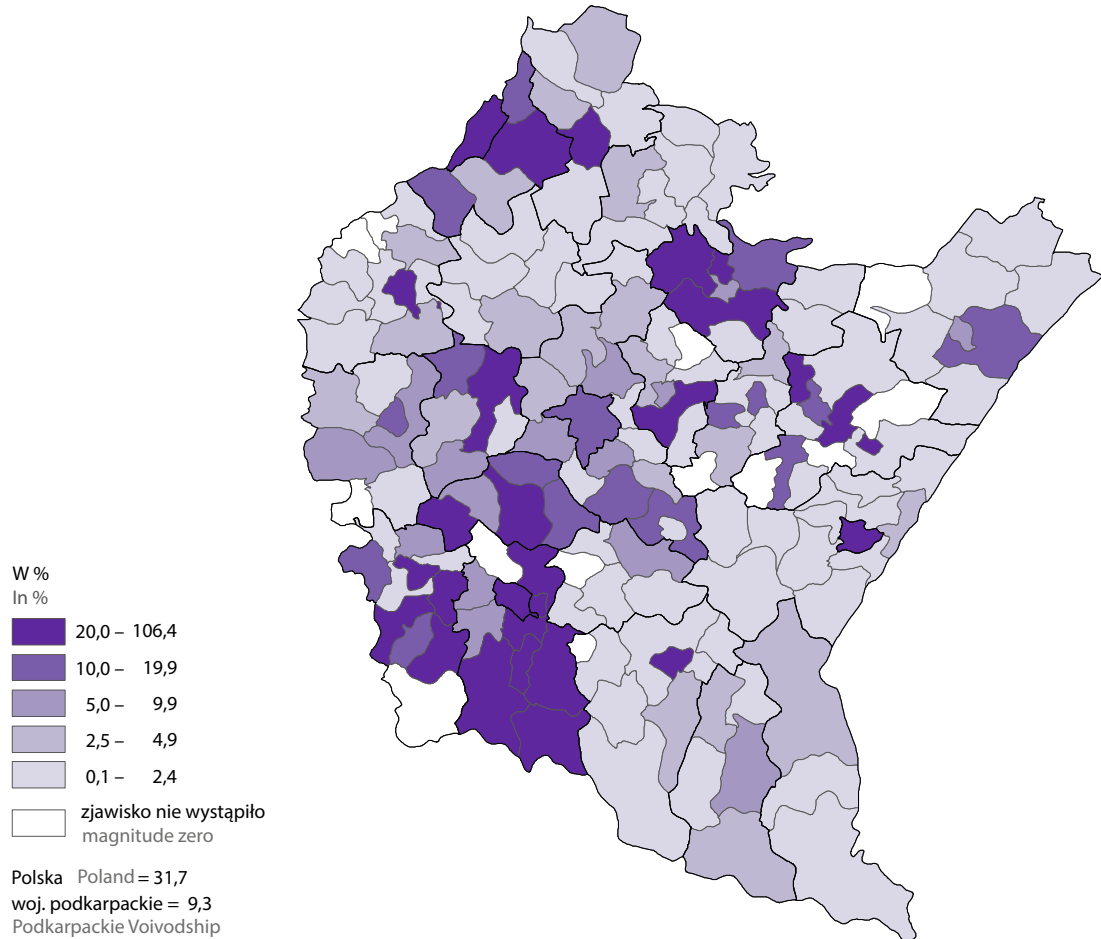
7.5. Spatial planning

W 2021 r. odsetek powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w województwie podkarpackim wyniósł 9,3% (w kraju 31,7%) i zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim. Udział aktywnych gmin prowadzących w 2021 r. działania rewitalizacyjne wyniósł 65,0%, z czego większość działań realizowanych była na podstawie programu rewitalizacji PR (program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). W 2021 r. odsetek gmin w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 63,8% i nie zmienił się w porównaniu z 2020 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 308,7 tys. ha, co stanowiło 17,3% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2020 r. był to wzrost o 1,4%.

W 2021 r. liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ogółem w województwie podkarpackim wyniosła 4242. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w województwie wyniósł 9,3% (w kraju 31,7%). W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zwiększył się o 0,1 p.proc. (w kraju o 0,3 p.proc.)

Mapa 51. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego^a w powierzchni ogółem w 2021 r.

Map 51. Share of the area covered by binding local spatial management plans^a in total area in 2021

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

Na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r., liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania wyniosła 392 w 2021 r. i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 1,8%.

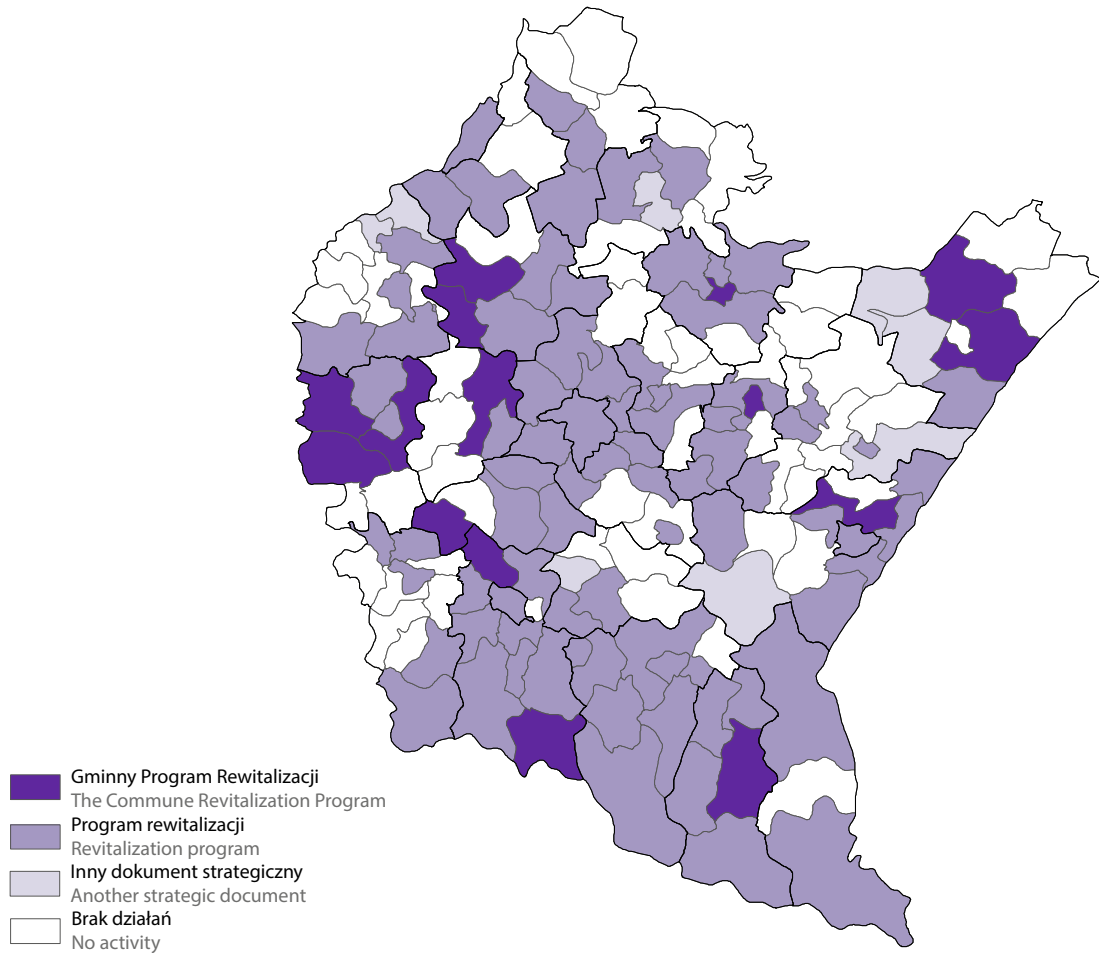
Powierzchnia terenów wskazanych w studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyniosła 151,9 tys. ha w 2021 r. i zmniejszyła się o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np.: likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2021 r. działania rewitalizacyjne w województwie podkarpackim prowadziły 104 gminy (w 2020 r. – 107 gmin). Udział aktywnych gmin, tj. prowadzących działa rewitalizacyjne, wyniósł 65,0%, z tego najwyższy odnotowano w miastach na prawach powiatu (100,0%), następnie w gminach miejskich (91,7%) oraz w gminach miejsko-wiejskich (80,6%). Najniższy udział aktywnych gmin wystąpił w gminach wiejskich (55,6%). Większość działań rewitalizacyjnych prowadzonych przez gminy stanowiły działania na podstawie programu rewitalizacji PR (program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym). Dla województwa udział tego programu wyniósł 77,9%. Odsetek gmin prowadzących działania rewitalizacyjne na podstawie – GPR (Gminny Program Rewitalizacji) wyniósł 14,4%, a na podstawie – ISD (Inny Dokument Strategiczny) wyniósł 7,7%.

Mapa 52. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2021 r.
 Map 52. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2021

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar zdegradowany można wyznaczyć w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych);
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W 2021 r. udział gmin (w % do ogółu) w województwie, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, wyniósł 63,8% i nie zmienił się w porównaniu z 2020 r. Powierzchnia obszaru zdegradowanego ogółem wyniosła 308,7 tys. ha, co stanowiło 17,3% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2020 r. był to wzrost o 1,4%.

Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach

Table 51. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2020		2021		2020		2021	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area				powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %		w ha in ha		w % in %	
Ogółem Total	102	102	63,8	304509	308694	17,3		
gminy miejskie urban gminas	12	12	100,0	5826	5826	14,6		
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	4	4	100,0	4140	4140	13,6		
gminy wiejskie rural gminas	57	57	52,8	159080	161468	13,4		
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	29	29	80,6	135463	137260	26,8		

W 2021 r. liczba osób zamieszkujących obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczenia wyniosła 632,8 tys. (30,3% ogółu ludności województwa) i zwiększyła się o 0,7% w porównaniu z 2020 r. Najwyższy udział ludności zamieszkującej obszar zdegradowany do ogółu ludności wystąpił w gminach miejskich (42,4%), a najniższy w gminach wiejskich (21,4%).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym, lub technicznym, lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

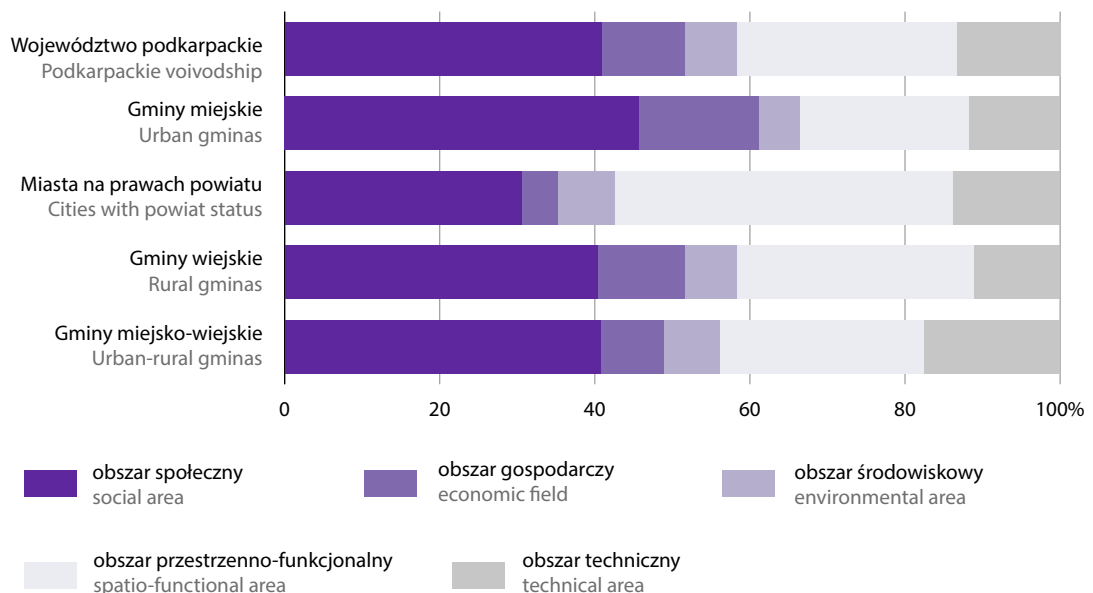
Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach w 2021 r. wyniosła 66,3 tys. ha (w 2020 r. było to 67,7 tys. ha) i stanowiła 3,7% powierzchni ogółem województwa. Na prawie 94% powierzchni tych obszarów prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie PR, a na pozostałych – GPR. W momencie uchwalenia programu rewitalizacji badany obszar rewitalizacji zamieszkiwało ponad 20% mieszkańców gminy. Tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi stanowiły na wsi – 55,7%, a w mieście – 18,2% powierzchni ogółem objętej rewitalizacją. Tereny niezamieszkałe zabudowane stanowiły – 4,9%, tereny zieleni (parki, zieleńce, cmentarze) – 2,3%, a pozostałe tereny niezamieszkałe – 18,8%.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji - stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W 2021 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programu, wyniosła w województwie podkarpackim 1444 sztuki. Największy udział w tych przedsięwzięciach miały gminy wiejskie (43,4%), następnie gminy miejsko-wiejskie (28,0%) oraz gminy miejskie (21,1%). Najmniejszy udział miały miasta na prawach powiatu (7,5%). W porównaniu z 2020 r. liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy w województwie podkarpackim zmniejszyła się o 2,4%.

Wykres 74. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w % w 2021 r.

Chart 74. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in program GPR/PR by intervention areas in % in 2021

W strukturze przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2021 r. dominowały interwencje w obszarze społecznym (40,9%), a najmniejszy udział miały przedsięwzięcia z obszaru środowiskowego (6,6%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podkarpackim

Selected data on Podkarpackie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	495716,9	218839,8	378128,3	589428,9	647207,8	609757,8	443585,8	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	133219,0	74769,5	98769,3	111485,2	219033,3	198343,6	238514,5	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,027	0,028	0,029	0,029	0,030	0,031	0,031	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	23,5	24,4	24,4	27,4	29,5	37,2	39,6	.	Municipal waste collected separately in total municipal waste collected in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,1	0,5	1,2	0,9	0,3	-2,2	-4,1	-2,5	Natural increase per 1,000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,2	9,5	10,3	10,1	9,7	9,3	8,6	8,1	Live births per 1,000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3 ^a	-0,8	-0,8	-1,3	-1,4	-0,9	-0,9	-1,0	Net migration for permanent residence per 1,000 population
Wskaźnik starości demograficznej w %	14,9	15,4	15,9	16,4	16,9	17,5	17,8	18,4	Old age index in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	794	845	877	888	844	878	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	43,3	46,8	48,1	47,7	48,7	49,3	50,3	50,3	Employment rate by LFS ^b in %
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	49,6	52,2	52,9	51,3	51,5	51,6	52,9	52,8	Activity rate by LFS ^b in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	12,7	10,3	9,1	7,0	5,4	4,6	4,8	4,8	Unemployment rate by LFS ^b in %

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Przeciętne w roku.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b Annual averages.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	84	51	50	49	75	69	37	55	Registered unemployed persons per job offer
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia ^a brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3399,62	3555,89	3750,01	4025,33	4262,94	4453,77	4881,23	5478,05	Average monthly gross wages and salaries ^a in the enterprise sector in PLN
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	451,7	452,0	451,3	462,8	465,7	466,9	464,3	462,1	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1720,93	1755,86	1811,81	1899,49	1997,28	2120,64	2269,05	2479,68	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w zł	1081,64	1134,10	1254,30	1347,26	1471,49	1588,57	1704,08	.	Average monthly available income per capita in households in PLN
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	19,4	19,3	17,6	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	9,8	8,9	7,8	7,0	6,2	5,5	4,8	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	57	66	76	97	112	113	142	.	Children staying in nurseries ^b and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności	304,8	308,2	311,5	314,8	319,1	332,0	337,2	.	Dwelling stocks per 1,000 population
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	23,2	23,4	22,9	23,3	23,9	24,5	24,7	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,7	6,8	6,9	6,8	6,9	6,0	6,7	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1269	1249	1224	1237	1233	1248	1239	.	Population per out-patient health care unit
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %	95,9	93,4	95,2	96,2	95,3	94,8	94,5	94,3	Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in %

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi i ze żłobkami przykładowymi. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including nursery wards and workplace nurseries. c Data concern economic entities employing more than 49 persons.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (cd.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	3,7	6,2	4,3	3,2	4,2	4,5	4,8	4,9	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	2982,6	3138,0	3479,5	3853,8	4225,2	3528,8	3159,8	3496,3	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	111,8	105,2	110,9	110,8	109,6	83,5	89,5	110,6	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^a na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	427,2	358,7	371,5	430,6	504,5	549,7	622,5	.	Intramural expenditure on research and development ^a per capita in PLN (current prices)
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	114,1	102,8	97,2	108,2	107,7	89,8	113,1	124,3	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	77,8	79,0	79,4	80,9	82,1	83,7	84,5	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	19,8	24,3	25,7	23,1	24,0	23,0	18,2	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w % Ogółem	37,4	36,8	34,8	35,0	36,0	38,2	36,4	.	Share of own revenue in total revenue of local government units in % Total
Gminy ^c	40,7	35,4	33,9	34,4	35,2	37,7	35,2	.	Gminas ^c
Miasta na prawach powiatu	46,9	47,0	46,1	45,0	44,4	42,3	44,0	.	Cities with powiat status
Powiaty	27,1	29,0	28,4	28,7	33,7	35,2	31,8	.	Powiats
Województwo	21,6	39,2	29,2	29,8	27,9	38,3	37,4	.	Voivodship

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

a Excluding depreciation of fixed assets. b Data concern economic entities employing more than 9 persons. c Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wybrane dane o województwie podkarpackim (dok.)

Selected data on Podkarpackie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Dotacje inwestycyjne ogółem ^a dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	1180,8	410,6	790,8	1485,2	1266,7	999,7	938,5	.	Total investment grants ^a for local government units in million PLN Total
Gminy ^b	282,8	147,1	312,4	680,3	669,9	434,4	484,1	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	198,8	96,8	93,0	225,6	169,7	217,1	132,7	.	Cities with powiat status
Powiaty	142,5	94,8	172,6	213,7	110,8	105,4	94,7	.	Powiats
Województwo	556,7	71,8	212,8	365,5	316,4	242,7	226,9	.	Voivodship
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w % Ogółem	22,9	11,4	17,8	24,0	19,5	17,3	15,9	.	Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in % Total
Gminy ^b	14,0	10,5	15,6	22,3	18,4	15,1	14,1	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	26,8	10,3	15,3	19,8	15,3	15,3	14,6	.	Cities with powiat status
Powiaty	16,8	13,7	21,4	23,3	18,2	15,9	16,0	.	Powiats
Województwo	60,2	18,0	35,1	47,2	41,2	42,7	35,9	.	Voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł Ogółem	-62,5	471,9	-140,8	-397,0	108,9	746,9	1087,0	.	Result of budgets of local government units in million PLN Total
Gminy ^b	180,7	179,0	-111,6	-371,6	-55,1	417,1	663,8	.	Gminas ^b
Miasta na prawach powiatu	-175,8	92,1	-54,7	-69,6	-16,4	-0,1	-5,7	.	Cities with powiat status
Powiaty	15,5	76,3	-0,5	-10,1	78,9	249,8	151,5	.	Powiats
Województwo	-82,9	124,5	26,0	54,2	101,5	80,2	277,5	.	Voivodship

a Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych. b Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
a Sum of all types of investment grants. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Rzeszowie

Selected data on Rzeszów

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):									Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (tonnes/year):
gazowych	412140	434497	429957	426729	471875	553865	540062	.	gaseous pollutants
pyłowych	117	105	121	143	142	123	176	.	particulate pollutants
Opady wytworzone ^a (w tys. t)	179,0	74,2	74,0	105,8	80,3	68,5	62,5	.	Waste generated ^a (in thousand tonnes)
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	255,8	260,6	270,6	299,2	314,0	219,4	220,6	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	185896	187422	189662	191564	196208	194374	196374	197181	Population (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,2	3,7	4,2	4,2	3,3	1,3	-0,7	0,5	Natural increase per 1,000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	3,6 ^b	6,4	5,4	6,7	7,5	4,4	6,6	3,9	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	579	601	622	643	664	664	676	690	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	954	1008	1037	1034	1042	1064	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c (stan w dniu 31 grudnia) w %	7,3	6,6	5,4	5,2	4,8	5,8	4,9	4,2	Registered unemployment rate ^c (as of 31 December) in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (stan w dniu 31 grudnia) w %	61,8	65,2	66,0	63,1	61,8	58,9	66,6	62,3	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	38	14	17	18	37	28	13	40	Registered unemployed persons per job offer (as of 31 December)

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia ogólnego salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Dane za lata 2021 i 2022 wyszacowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (dane dla lat poprzednich wyszacowane są z wykorzystaniem ostatecznych wyników PSR 2010). Dane od 2021 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a During the year; excluding municipal waste. b In calculating the total net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c Data for 2021 and 2022 were estimated on the basis of the Agricultural Census 2020 (data for previous years were estimated on the basis of the final results of the Agricultural Census 2010). Data since 2021 are not fully comparable to those for previous years.

Wybrane dane o Rzeszowie (dok.)

Selected data on Rzeszów (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Specification
Liczba osób na 1 przychodnię ^a (stan w dniu 31 grudnia)	1027	1002	953	939	976	892	897	.	Population per 1 out-patients departments ^a (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^a na 1 mieszkańca	14,6	14,1	14,5	14,1	14,0	12,4	14,1	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^a per capita
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w %	4,6	4,2	3,5	3,1	2,8	2,4	2,3	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^b i klubach dziecięcych w %	22,3	23,0	25,4	27,7	29,9	28,4	35,0	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^b and children's club in %
Miejsca w żłobkach ^b i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	237	240	274	297	310	338	377	.	Places in nurseries ^b and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,52	2,45	2,39	2,35	2,29	2,14	2,10	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	138	141	146	146	150	158	165	173	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	87	86	88	90	92	98	102	108	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	20	23	25	24	26	28	34	36	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^c (w %)	3,2	9,7	3,4	0,5	3,8	5,2	6,2	5,6	Net turnover profitability indicator ^c (in %)
Nakłady inwestycyjne ^d na 1 mieszkańca (ceny bieżące, tys. zł)	5850	5067	5935	6828	6398	5884	6493	.	Investment outlays per capita ^d (current prices, in thousand PLN)
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	12,9	15,8	13,7	12,1	16,9	19,7	13,7	15,9	Dwellings completed per 1,000 population
Dochody własne gmin na 1 mieszkańca (w zł)	2804	2906	3053	3376	3698	3719	4159	.	Own revenue of gminas per capita (in PLN)
Wydatki majątkowe gmin na 1 mieszkańca (w zł)	1977	610	1216	1715	1463	1310	1444	.	Property expenditure of gminas per capita (in PLN)

a Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi oraz w latach 2017-2021 żłobkami przyzakładowymi. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. b Including nursery wards as well as in 2017-2021 workplace nurseries. c Data concern economic entities employing more than 49 persons. d Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2021 r. w tonach/rok:					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2021 in tonnes/year:
gazowych	120550	82614	540062	64438	gases
pyłowych	43	30	176	18	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2021 r. w tys. t	10,9	31,7	62,5	10,9	Waste generated ^a in 2021 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2021 r. w kg	256,8	262,4	220,6	211,2	Mixed municipal waste collected per capita in 2021 in kg
Ludność ^b w 2022 r.	44322	56802	197181	44156	Population ^b in 2022
Przyrost naturalny ^b na 1000 ludności w 2022 r.	-4,8	-6,5	0,5	-5,4	Natural increase ^b per 1,000 population in 2022
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2022 r.	-2,4	-6,8	3,9	-4,3	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2022
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ^b na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2022 r.	786	761	690	729	Non-working age population ^b per 1,000 persons of working age in 2022
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2021/2022	1089	1057	1064	1052	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2021/22 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2022 r. w %	2,5	9,4	4,2	6,8	Registered unemployment rate ^b in 2022 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2022 r. w %	44,0	64,3	62,3	57,0	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2022 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2022 r.	21	138	40	56	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2022
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2021 r.	1039	1147	897	1272	Population per 1 out-patients departments ^b in 2021
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2021 r.	13,8	11,4	14,1	10,1	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2021
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2021 r. w %	3,7	7,4	2,3	2,6	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2021 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach ^c i klubach dziecięcych w 2021 r. w %	29,7	27,4	35,0	30,5	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries ^c and children's club in 2021 in %
Miejsca w żłobkach ^c i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2021 r.	310	342	377	347	Places in nurseries ^c and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2021
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2021 r.	2,43	2,28	2,10	2,46	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2021
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2022 r.	136	122	173	119	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2022
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2022 r.	95	72	108	89	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2022
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2022 r.	14	21	36	7	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2022
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^d na 1 mieszkańca w 2021 r. w zł	5283	3826	6493	1362	Investment outlays in enterprises (current prices) ^d per capita in 2021 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2022 r.	8,3	4,3	15,9	3,1	Dwellings completed per 1,000 population in 2022
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2021 r. w zł	4140	3048	4159	3135	Own revenue of the city budget per capita in 2021 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2021 r. w zł	1849	313	1443	1525	Property expenditure of the city budget per capita in 2021 in PLN

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a During the year; excluding municipal waste. b As of 31 December. c Including nursery wards and workplace nurseries. d Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.